

Pohľad kresťana na angelológiu dejín

© Mgr. Juraj Valúšek, kaplán r.k. farského úradu, Šaľa

Úvod

- Kniha Sedem archanjelov od RNDr. Emila Páleša je vskutku pozoruhodným dielom.
- Pokúša sa o syntézu poznatkov filozofie, estetiky, religionistiky, kresťanskej teológie, exegézy, histórie, paleontológie, vývojovej psychológie, matematiky...
- Podľa mňa však má toto dielo veľký nedostatok.

Nedostatok hypotézy angelológie dejín

- Autor si trúfol na obrovské sústo. Dnes má ľudstvo k dispozícii toľko poznatkov, že je nemožné, aby jeden človek bol odborníkom v toľkých oblastiach a preto je vystavený zvýšenému riziku omylu.
- Druhý obrovský nedostatok spočíva v nedomyslenosti tejto hypotézy do konca a závažné gnozeologické nedostatky.

Široký rozsah

- Ja, ako záujemca o históriu, teológiu a trošičku filozofiu sa ťažko vyjadrím k paleontológii alebo psychológii.
- Túto časť problematiky prenechám iným, odborníkom. Ja ostanem vo svojom odbore.
- No je možné, že vyriešenie samotného gnozeologického problému spôsobí spochybnenie celej hypotézy.

Gnozeologický problém

- Máme pred sebou problém, ku ktorému sa vyjadruje filozofia poznania, tradične nazývaná gnozeológiou.
- Ide o to, ako človek poznáva, aký je „mechanizmus“ poznávacej schopnosti človeka.

Pekne poporiadku

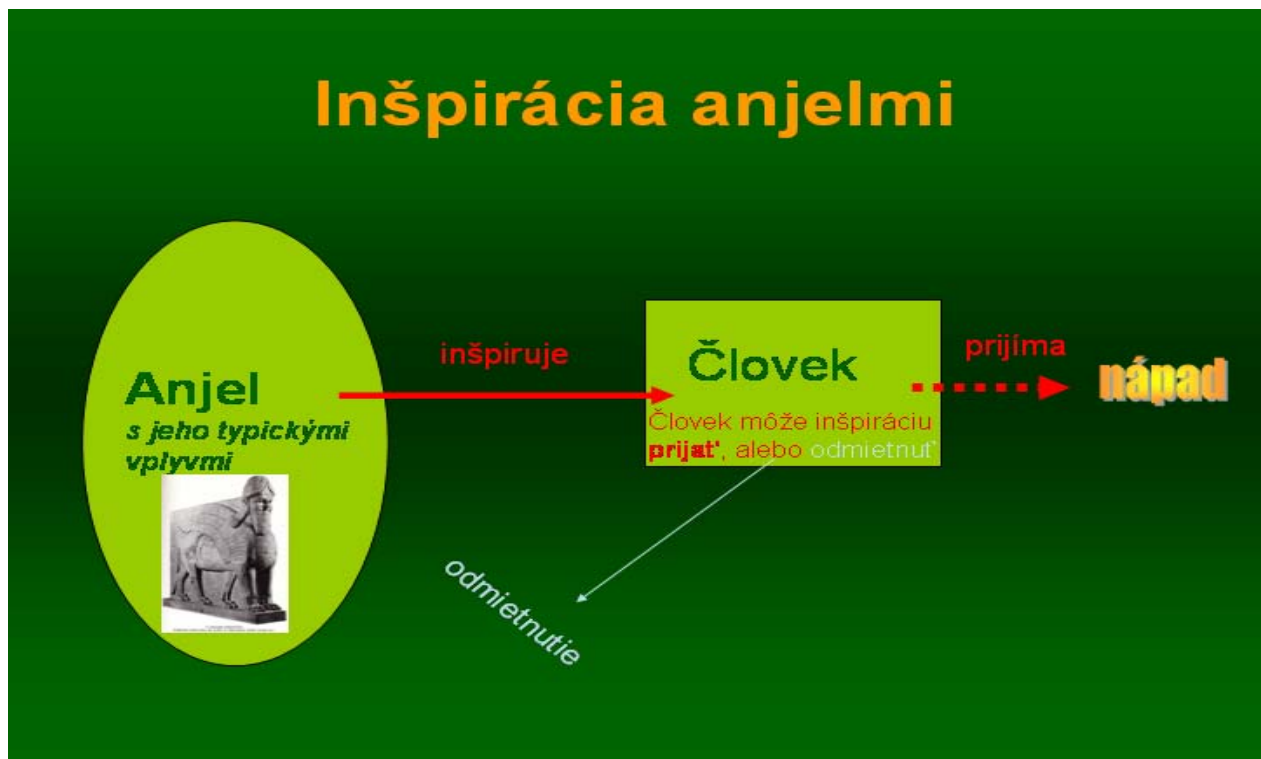
- Poďme od začiatku:
- RNDr. Emil Páleš objaví synchronicitu a rytmicitu v dejinách.
- Hľadá jej vysvetlenie – nájde ho v starej babylonskej mytológii, ktorá prerážala a ovplyvňovala niektoré myšlienkové prúdy v ďalších storočiach.
- Je toto vysvetlenie synchronicity a rytmicity správne?

Synchronicita v dejinách

- RNDr. Emil Páleš objavil zaujímavé súvislosti v dejinách. Tvrdí, že tieto súvislosti sa objavujú pravidelne, dokonca v určitom rytme.
- Je to naozaj tak?
- Grafy v jeho publikáciách vyzerajú, že v niektorých prípadoch áno.
- Spochybnenie prenechávam kolegom historikom a matematikom. Mnohí historici však hypotézu anjelov na základe rozumných (nie materialistických) dôvodov odmietajú.

Anjeli inšpirujú ľudí

- Ja však prikróčim – bez ohľadu na to, či synchronicita a rytmicita v dejinách sú alebo nie – k vážnejšiemu problému.
- Pán Páleš vníma tvorivosť ako dosiaľ nevysvetlený jav a hľadá jej pôvod v inšpirácii vyššími duchovnými bytosťami.

Zhrnutie Pálešovej gnozeológie

- Anjeli inšpirujú vo svojich obdobiach ľudí, ktorí slobodne ich vnuknutia prijímajú, alebo odmietajú.
- Tým sa vysvetľuje, prečo je v niektorých epochách viac talentov v danej oblasti.
- Táto hypotéza však v podstate tvrdí, že jedinými inšpirátormi sú siedmi archanjeli.
- To však evidentne nie je pravda. Aby som nebol obvinený z dogmatizmu, pokúsím sa to dokázať poukázaním na dve úskalia tejto hypotézy.

Úskalia hypotézy o anjeloch

- Prvým úskalím je, že každý historik je subjekt => jeho poznanie a výklad dejín je subjektívny.
- Príklad: To, čo pre jeden národ znamená úpadok, pre iný je rozkvet. Džingischánovo zjednotenie Mongolov znamenalo síce vojny a agresiu pre okolité národy, pre dovtedy bezvýznamné mongolské kmene to však je obdobie prosperity, kultúrneho rozkvetu a pod.
- Nieкто v tom vidí obdobie vojen a chaosu, nieкто obdobie istoty a rozvoja...
- A takýchto prípadov je v dejinách nespočetne.
- Druhým úskalím je výsledok tejto hypotézy, ktorý z nej naozaj vyplýva, že anjeli sú jediní inšpirátori ľudí.
- Na málo evidentných príkladoch z dejín si dokážeme, že to tak nie je.

„Axiálna epocha“

- „Po roku 600 pr. Kr. sa v celom starom svete paralelne objavili veľkí myslitelia a náboženský zakladatelia. Konfucius, Lao-c', Buddha, Džina, Zarathuštra, grécki filozofi aj izraelskí proroci boli súčasníci. Nielenže sa objavili synchronne v čase, ale hlásali aj spoločné hlavné myšlienky. Karl Jaspers nazval toto obdobie axiálnou (osovou) epochou, pretože v relatívne krátkom čase medzi 600-300 pr. Kr. boli položené duchovné základy celého nasledujúceho vývoja.“
- Spájať izraelských prorokov s filozofmi je absolútny nezmysel, na tom ako teológ trvám.
- Tvrdenie, že proroci boli inšpirovaní Michaelom, svedčí o hrubej neznalosti prorockých spisov a Biblie vôbec. Michael je spomínaný prvýkrát až v knihe Daniel, ktorá bola napísaná asi až v 2. storočí pred Kristom.
- Budhizmus, judaizmus a ostatné tu spomínané smery tvoria v zastúpení ľudstva len 6%.
- Judaizmus má základy položené približne v 13. stor. pr. Kr. skúsenosťou exodu a sinajskej zmluvy. Proroci hlásali návrat k zmluve. Je pravdou, že okolo r. 650 – 500 nastal výrazný posun k dnešnej podobe judaizmu, pečať mu však dalo prvé storočie po Kr., hlavne po roku 70.
- Kresťanstvo (asi 31% ľudstva) jednoznačne založil Ježiš Nazaretský, pôsobiaci mimo „axiálnu epochu“. Podobne Mohamed v 7. storočí po Kr. (Islam asi 22% ľudstva). Teda viac než 50% ľudí má základy svojho presvedčenia mimo tejto epochy, v samotnej epoche snád 6%.

17. storočie

- V 17. storočí po r. 1627 vládne v oboch úrovniach Gabriel. Čím by sa dalo charakterizovať toto storočie? Vojnami, povstaniami, chudobou, nenávisťou... Čakali by sme aspoň jedno samaelské obdobie, ale nič. Zdá sa, že Gabriel sa zbláznil a miesto neho drží žezlo Samael.
- Ak je duchom času Gabriel, dokonca dvojnásobný, kde sa berú extrémne samaelské vnuknutia?

Prvá svetová vojna

- Jeden z najkrutejších vojnových konfliktov, zachvátil celý svet, vypukol r. 1914, keď bol dupľovaným archanjelom času Michael, patrón filozofie, demokracie...
- Ako mohol v období filozofie, ktorá víťazí nad obludov pudov jasným myslením, vzniknúť takýto ničivý konflikt?

Ostatné drobné nezrovnalosti

- 12. storočie je v strednej Európe obdobím historikov, ktorí znenazdajky rastú ako huby po daždi... Je to zaujímavé, lebo Orifiel ich inšpirovať nemohol, nevládol vtedy.
- Falanga – zomknutý šik kopijníkov – sa nepreslávila len v Sumeri, Grécku a Švajčiarsku a už vôbec neslúžila len na zápas o demokraciu a individuálnu slobodu. Asýrski kopijníci, macedónska falanga a španielske tercie boli v službách absolutistických monarchií...
- Bolo by toho veľa, hlavné sme dokázali:
- **Anjeli nie sú jediní inšpirátori človeka.**

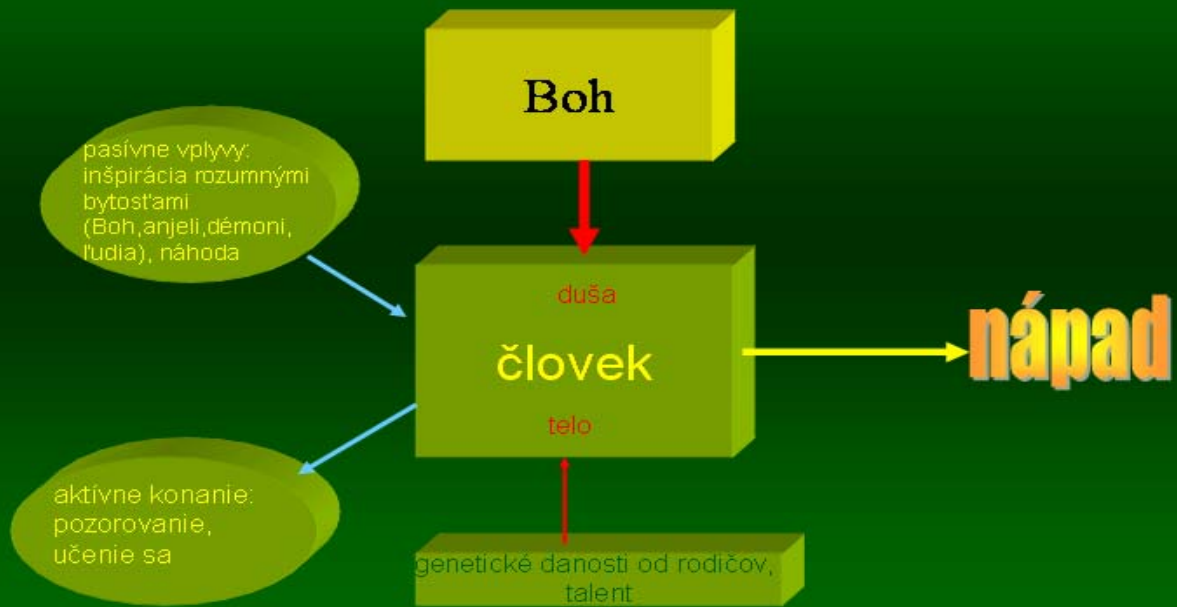
Čím je teda človek inšpirovaný?

- Je tu mnoho faktorov:
- Človek má geneticky zdedené predpoklady a predispozície od predkov.
- Ľudskú dušu – ako my kresťania veríme – tvorí Boh. Táto duša má určité metafyzické schopnosti.
- Často pôsobí náhoda, o ktorej sme presvedčení, že je určitou formou Božej prozreteľnosti.
- Človek veľa zistí pri pozorovaní prírody a učení sa.
- Veríme, že dobrí a zlí duchovia dokážu človeku vnuknúť myšlienky, ktoré môže slobodne prijať i odmietnuť.

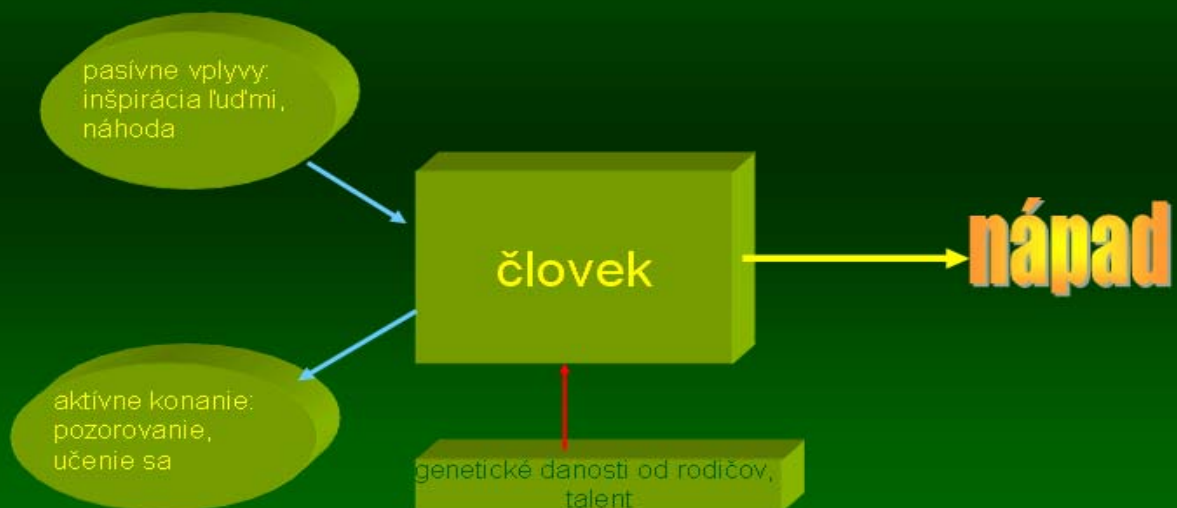
Návrhy na korekciu hypotézy

- Všetky vyššie spomínané faktory treba jednoznačne do hypotézy zarátať a všetky diagramy a krivky nanovo prerobiť. Inak nebude vplyv archanjelov na dejiny jednoznačne dokázaný.
- Pri výklade dejín je potrebné postupovať nanajvýš opatrne a chrániť sa akejkol'vek subjektivity.
- Záver: Už teraz je jasné, že to nie je práca pre jedného človeka, ale pre tím, možno i tímy a generácie vedcov.
- Kým sa tak nestane, hypotéza o duchoch času bude naozaj len vo sfére fantázie.

Grafické znázornenie kresťanskej gnozeológie ohľadom inšpirácie

Grafické znázornenie inšpirácie podľa gnozeológie, ktorá odmieta nadzmyslové reality

Aký má pohľad na anjelov Katolícka cirkev?

- Autor vo svojich publikáciách často napáda hierarchiu cirkví. Keďže nešpecifikuje, o aké cirkvi sa jedná, bolo by dobré ujasniť si pojmy.
- Páleš tvrdí, že mnohí cirkevní preláti na anjelov neveria. To je aj pravdou. Pravdou však je, že kto neverí v existenciu dobrých a zlých duchov, ťažko sa môže považovať za katolíka (biskupov nevynímajúc).
- Stačí si prečítať Katechizmus Katolíckej cirkvi. Viera v anjelov je v ňom pevne zakorenená.
- Názory teológov (v súčasnosti i minulosti) nie sú vždy totožné s učením Cirkvi; učenie o duchoch času bolo len názorom niektorých teológov, nie katolíckou náukou.

Pramene nášho poznania

- My katolíci veríme, že duchovné bytosti sa môžu prejavovať aj v materiálnom svete. Preto je ich pôsobenie niekedy empiricky uchopiteľné.
- Hlavným prameňom nášho poznania je Sväté písmo, kniha v ktorej sú opísané a vysvetlené Božie činy v dejinách, vďaka ktorým spoznávame Boha a cestu k nemu. Celé Písmo je Bohom vnuknuté, pričom Boh inšpiroval ľudských svätopiscov, aby písali podľa svojich schopností, ale len to, čo Boh chcel.
- Biblia je prameňom poznania Boha – vlastným rozumom by sme nikdy neprišli tak blízko k Bohu, on sám sa nám zjavuje.
- Človek dostal aj rozum, aby mohol rozlíšiť, či je viera pravdivá. Viera a rozum si nikdy nemôžu odporovať, to je pevným presvedčením všetkých katolíkov. Stačí si prečítať encykliku Jána Pavla II.: Fides et ratio. Rozumu sú prístupné mocné činy a znamenia, ktoré sú empiricky vnímateľné a potvrdzujú pravosť Božieho slova.
- Z Biblie teda poznávame aj existenciu anjelov. Aký obraz anjelov nám ponúka Písmo?

Katolícka viera o anjeloch

- Boh a len Boh môže niečo stvoriť (bará) z ničoho.
- Boh stvoril rozumné bytosti čisto duchovné aj hmotno-duchovné (človek).
- Rozumné bytosti majú rozum a slobodnú vôľu.
- Boh všetko stvoril dobré. Niektoré čisto duchovné bytosti zneužili svoju slobodnú vôľu a spáchali hriech (pravdepodobne pýchy). Tým stratili možnosť vidieť Boha a sú zatratení. Dobrí duchovia, ktorí ostali verní Bohu, sa volajú anjeli, ale „anjel“ znamená viac poslanie, ako pomenovanie (malach, angelos = posol).
- Zlých duchov voláme diabli (=ohovárači), satani (protivníci), démoni a p.
- Anjeli vidia Boha => sú v nebi. Ich činnosť spočíva v neprestajnej chvále Boha a ako Boží poslovia prinášajú zjavenia a Božie príkazy ľuďom. Chránia ľudí a pomáhajú im.

Boh a čas podľa Písma

- Vládcom času je jednoznačne Boh.
- Boh stvoril a udržuje svet a tvorí i duše ľudí. Ak niekto obdarúva talentom, tak len Boh.
- Čas podľa Biblie – na rozdiel od babylonských ponímaní času – nie je cyklický, ale

lineárny.

- Všetko, čo sa deje, je buď Božou vôľou alebo Božím dopustením.
- Dejiny sa skladajú z akcií a reakcií. Ak ľudia dodržiavajú Boží zákon lásky, Boh ich žehná. Ak nie, Boh môže (ale nemusí) dopustiť na ľudí trest (vojna, choroba, ochladnutie lásky) – bez ohľadu na to, či je to obdobie samaelské alebo michaelské. Ak sa stalo niečo zlé, trest príde vtedy, kedy chce Boh.

Líši sa Pálešov pohľad na anjelov od katolíckeho pohľadu?

- Pálešov celkový pohľad na anjelov v knihe Sedem archanjelov je veľmi vzdialený pohľadu Písma. Je omnoho bližší rôznym ezoterickým smerom a starým pohanským náboženstvám, ktoré sú v úplnom rozpore s vierou v Boha Jahve, Boha Abraháma, Izáka a Jakuba.
- Katolícka cirkev nikdy nepochybovala o anjeloch a dodnes pevne verí v ich existenciu – Páleš zavádza, ak tvrdí opak. No nikdy nebolo v jej učení nič o tom, že archanjeli vládnu času. Boli to názory jednotlivých teológov.
- Ak by sa dokázala hypotéza synchronicity a rytmicity v dejinách, dokázalo by sa tým len to, že nejaká rytmická synchronicita je, ale kto, resp. čo ju spôsobuje, by neriešila. Môže to byť niečo fyzikálne, alebo anjel, alebo sám Boh... Samotná myšlienka, že anjeli inšpirujú ľudstvo by neprotirečila Písmu. No Pálešov konkrétny pohľad na výsledok jeho bádania je špekuláciou, súkromným názorom, ktorý v konečnej podobe nemá nič spoločné s kresťanstvom. Ak by však jeho hypotéza – po tom, čo bude dokázaná – bola v niektorých záveroch korigovaná, bolo by vcelku možné ju rešpektovať ako fakt.
- Nakoľko Ježiš ako definitívny Boží LOGOS povedal a zjavil ľuďom všetko potrebné pre spásu, je jasné, že Pálešova hypotéza by nemala absolútne žiadny dopad na duchovný život človeka.

19. októbra 2008

Vážený pán Mgr. Valúšek,

môj čitateľ a priateľ Radoslav Makáň mi preposlal Vašu prezentáciu k mojej Angelológii dejín.

Čo ma potešilo je, že ide o prvý otvorený pokus z radov katolíckej cirkvi sformulovať argumenty (namiesto doterajších odsúdení, ktoré boli anonymné a neobsahovali argumentáciu). Rád by som Vašu oponentúru umiestnil na mojej webovej stránke a pripojil k nej môj protinázor. Keďže ste ju už verejne predniesli, predpokladám, že nie ste proti, aby náš dialóg bol otvorený všetkým.

Súhlasíte?

S pozdravom, Emil Páleš

19. októbra 2008

Dobrý deň,

moja prezentácia mala čisto súkromný charakter, bola určená Radovi ako moje vyjadrenie k Vasej hypotéze. Neodznala vobec verejne.

Ale keďže to, čo som napísal, som napísal, nemam vobec žiadny problém s umiestnením mojej prezentácie na Vasej stránke, snáď len to, že nemá primeranú vedeckú úroveň, jej charakter je skor populárny. Samozrejme, súhlasim.

Na Vasu reakciu sa už veľmi teším!

S pozdravom, Juraj Valusek

Vážený pán Mgr. Valúšek,

beriem Vašu „recenziu“ mojej knižky *Sedem archanjelov* ako predbežný postoj po prvom prečítaní, ktorý ešte spoločne spresníme. Rád by som dospel spolu s teológmi k vymedzeniu katolíckeho pohľadu voči mojej práci, ktoré by nebolo založené na síce všeobecne rozšírených, ale plytkých myšlienkových stereotypoch. Teda aby sme odlíšili skutočný, podstatný súhlas či nesúhlas od triviálnych nedorozumení. Nielen kvôli mne osobne, ale netrpezlivo na to čaká aj veľký počet Vašich veriacich.

Celkovo to na mňa pôsobí ako snaha oddeľovať sa, rýchlo nájsť chyby a odsúdiť, a nie nezaujaté rozvažovanie všetkých pre a proti. Z niektorých Vašich myšlienkových pochodov mi behá mráz po chrbte. Viem však, že hovoríte za mnohých kňazov, možno väčšinu – preto chcem využiť Vašu ochotu k dialógu na vyjasnenie. Ak o sebe veríte, že Vás vedie čistý úmysel, isto nebudete proti tomu, aby celý náš dialóg bol verejne prístupný na mojej webovej stránke. Ide mi hlavne o laikov, aby si to mohli prečítať, zapremýšľať a urobiť si vlastné závery. Už roky mi kladú rovnakú otázku a nevedia pochopiť, prečo sa vlastne kňazi stavajú proti *Angelológii dejín* – keď laik by predpokladal, že by mali práve jasat' nad tým, ako veda konverguje s vierou.

Čítal som s napätým očakávaním, že sa dozviem, kde som prekročil medze katolíckej pravovernosti – ale nedozvedel som sa to. Téza o *výlučnom* pôsobení sedmice, ktorej vyvráteniu sa hlavne venujete, sa ma vôbec netýka – a okrem nej iba tvrdíte, že moja práca je v nesúlade s kresťanstvom, ale neviem v čom a prečo.

Postupne vezmem tri okruhy tvrdení:

1. Veci, ktoré ste mi pripísali omylom. Tie sa vybavvia najľahšie: ja poviem, čo tvrdím a čo nie.
2. Dejepisné reálie. Tam by sme sa obaja mali oprieť predovšetkým o konsenzus platný medzi historikmi archeológmi.
3. Teologický výklad. Tam ma zaujíma Vaša argumentácia, lebo ja sa zatiaľ domnievam, že zastávam tradičný kresťanský obraz sveta.

My katolíci veríme, že duchovné bytosti sa môžu prejavovať aj v materiálnom svete. Preto je ich pôsobenie niekedy empiricky uchopiteľné... Človek dostal aj rozum, aby mohol rozlíšiť, či je viera pravdivá. Viera a rozum si nikdy nemôžu odporovať, to je pevným presvedčením všetkých katolíkov.

Také súhlasné body ma tešia, isto by sme ich našli aj viac.

Táto hypotéza však v podstate tvrdí, že jedinými inšpirátormi sú siedmi archanjeli... To však evidentne nie je pravda... úskalím je výsledok tejto hypotézy, ktorý z nej naozaj vyplýva, že anjeli sú jediní inšpirátori ľudí... hlavné sme dokázali: **Anjeli nie sú jediní inšpirátori človeka.**

Túto tézu ste si vymyslel celkom sám od seba. V mojich knižkách niet ani stopy po ničom, čo by k nej navádzalo. Naopak, explicitne formulujem opak.

Človek je inšpirovaný duchovným svetom vcelku. Ten nepozostáva len z tých siedmich bytostí, lebo archanjelov je viac než sedem; okrem archanjelov sú tu ďalšie anjelské chóry; okrem dobrých anjelov padlí diabli; okrem anjelov duchovia zomrelých, bytosti prírody a samozrejme Stvoriteľ. Nevylučujem priamy zásah Stvoriteľa (najmä v osobitných prípadoch), len tvrdím, že štandardný spôsob, akým Stvoriteľ vedie svoje stvorenia, je cez svojich poslov, cez sekundárne inteligencie, ktorým zveril na starosti rôzne oblasti sveta. Medzi nimi niektoré účinkujú aj (ale nie len) tak, že je v tom určitá inteligibilná pravidelnosť.

Ďalšie predpoklady a podmienky tvorivosti – genetické, sociálne, psychologické – samozrejme že sú, a v mojej knihe im venujem prvých sto strán. No nemožno ich nazvať „inšpiráciou“, lebo toto slovo má zostať vyhradené pre akt vnuknutia od mocnosti presahujúcej prirodzené schopnosti duše.

Páleš tvrdí, že mnohí cirkevní preláti na anjelov neveria. To je aj pravdou. Pravdou však je, že kto neverí v existenciu dobrých a zlých duchov, ťažko sa môže považovať za katolíka (biskupov nevynímajúc)... Katolícka cirkev nikdy nepochybovala o anjeloch a dodnes pevne verí v ich existenciu –

Páleš zavádza, ak tvrdí opak... Stačí si prečítať Katechizmus Katolíckej cirkvi. Viera v anjelov je v ňom pevne zakorenená...

Na prebale mojej knižky stojí: „*V čase, keď sa aj vysokí cirkevní hodnostári prestávajú tajiť tým, že v anjelov už neveria...*“. Popri katolíctve som myslel aj na ďalšie cirkvi, kde tento postoj preniká aj do oficiálnej teológie. Podľa štatistického úradu 30% evanjelikov neverí ani v Boha.

Súhlasíte, že mnohí kňazi už neveria v anjelov. Aj ja súhlasím, že potom nie sú katolíci. Katolícku cirkev reprezentujú nekatolíci. Smeruje to k pozoruhodnému stavu: „katolícka cirkev“ bude veriť pevne a nepochybné, len jej členovia už nebudú veriť. Cestujem po Slovensku, rozprávam o anjeloch a v každej druhej farnosti počujem od farárov aj laikov, že sú to „sprostosti“.

No vezmime tú väčšinu, ktorá existenciu anjelov stále vyznáva. Čo nechápete je, že tu nejde len o abstraktné deklarácie, ale o reálne konanie v živote. Vy *žijete* tak, ako keby anjeli neexistovali. Formálne máte stále Michaela za patróna cirkvi, ale v praxi sa staviate proti nemu a ignorujete jeho inšpirácie. Predstavte si (ako grotesku), že by ste formálne vyhlasovali svoju hlbokú oddanosť Benediktovi XVI. Ale keby sa Ratzinger objavil na Slovensku, ignorovali by ste ho, pretože by sa Vám to prázdne meno nespájalo so žiadnou živou osobou.

Tak je to s Vašou angelológiou – vyprázdnila sa od reálneho obsahu, zabstraktnela do nekonkrétnej. Obdivne sem pozývate prednášať takých ľudí, ako ten oxfordský profesor teológie *William Carroll*. Na abstraktnej rovine hovoríme to isté: anjeli jestvujú. Ale na konkrétnej rovine hovoríme opak. On tvrdí, že **tí** tradiční siedmi archanjeli, v ktorých sa tak dlho verilo, neexistujú. Verí v nejakých **iných**, nových anjelov: napríklad takých, čo uskutočňujú darwinovské mechanizmy v evolúcii. Ja tvrdím, že tí tradiční siedmi archanjeli sú reálne bytosti, ktoré dodnes pôsobia. A tí Carrollovi anjeli neexistujú – sú čírou mentálnou špekuláciou, nikdy sa nikomu nezjavili a sú v kresťanstve novotou.

Ba je to ešte horšie – tie darwinovské mechanizmy skutočne v prírode účinkujú, lebo popri Božej добрote a milosti tu naozaj pôsobia sily, ktoré podporujú víťazstvo krutejšieho, zákernejšieho, bezohľadnejšieho. Sú to ale sily zla. Obviňujem Vás teda nielen z toho, že skutočných anjelov popierate, ale že si ctíte diablov namiesto nich - a pod ich menom!

Jeden z najkrutejších vojnových konfliktov, čo zachvátil celý svet, vypukol r. 1914, keď bol dupľovaným archanjelom času Michael, patrón filozofie, demokracie...

Musíte si prečítať znenie „Ústrednej hypotézy angelológie“ na strane 101, aby ste nevyvracali to, čo netvrdí. Testujeme 500-ročné vlny, ktoré spojitú stúpajú a klesajú. Roky 1917-1989 sú vrcholom Samaelovej vlády, ale nesmiete ich brať tak mechanicky, že v roku 1914 ešte vôbec nepôsobil. Bol blízko vrcholu svojho pôsobenia. Dve svetové vojny sú poučným a šokujúcim potvrdením samaelského rytmu, ktorý trvá už najmenej 5000 rokov.

Ako mohol v období filozofie, ktorá víťazí nad obľudou pudov jasným myslením, vzniknúť takýto ničivý konflikt?

Zabúdate na tú slobodnú vôľu človeka. Aj tá je súčasťou hypotézy. Michael za nás nebude filozofovať a jasne myslieť, keď to nerobíme sami a odmietame jeho dary. Prítomnosť archanjela nezaručuje, že ľudia budú cnostní.

V 17. storočí po r. 1627 vládne v obidvoch úrovniach Gabriel. Čím by sa dalo charakterizovať toto storočie? Vojnami, povstaniami, chudobou, nenávisťou... Čakali by sme aspoň jedno samaelské obdobie, ale nič. Zdá sa, že Gabriel sa zbláznil a miesto neho drží žezlo Samael. Ak je duchom času Gabriel, dokonca dvojnásobný, kde sa berú extrémne samaelské vnuknutia?

Duchovné pozadie protestantského zápasu o slobodu svedomia súvisí s vystriedaním ešte vyšších bytostí než sú archanjeli – kniežatstiev, na konci stredoveku a prahu novoveku.

Aj táto Vaša pochybnosť vyplynula len z predstavy, ktorú ste si sám vytvoril, o výlučnom pôsobení sedmice archanjelov v dejinách a ničoho iného. V dejinách spolupôsobí nepreberné množstvo príčin. Jednou z nich sú aj duchovia času, ktorých skúmam a ktorých vplyv je znateľný každých 500 a 2500 rokov.

12. storočie je v strednej Európe obdobím historikov, ktorí znenazdajky rastú ako huby po daždi... Je to zaujímavé, lebo Orifiel ich inšpirovať nemohol, nevládol vtedy.

Áno, presnejšie je to 10., 11. a 12. storočie – a nielen v Európe. Orifiel vládol okolo roku 1000 (ale v roku 1054 všetci historici sveta nepadli k zemi mŕtvi). Ide o spojitú vlnu, ktoré vrcholila zhruba každých 500 rokov v priemere okolo -480 pr. Kr., 20, 520, 1020, 1520 po Kr. Orifiel neinšpiruje svet len v uvedených rokoch – sú to len roky, kedy jeho pôsobenie vrcholí.

Falanga – zomknutý šík kopijníkov – sa nepreslávila len v Sumeri, Grécku a Švajčiarsku a už vôbec neslúžila len na zápas o demokraciu a individuálnu slobodu. Asýrski kopijníci, macedónska falanga a španielske tercie boli v službách absolutistických monarchií...

Nevymyslel som si to ja, ale citoval som z O'Connellových *Dejín zbraní*.

No ale pozrime sa, či tomu rozumiete lepšie. O asýrskych kopijníkoch som nepočul, že by tvorili falangu. Alexander Macedónsky prebojovával v Oriente demokratickejší grécky spôsob života v porovnaní s tým, čo tam bolo predtým. Švajčiarska tercia už nie je klasickou falangou, ale zmiešaným útvarom mušketierov a kopijníkov, a pôsobí v 16. storočí, keď už tento spôsob boja definitívne prestal zohrávať historickú rolu.

Znova ide o to, že sa musíte oboznámiť so znením hypotézy, inak stále oponujete niečomu, čo sa vôbec netvrdí. Skúmame *tvorivosť*, okamihy inšpirácie. Connell vyzdvihol spojitost' s demokraciou a tri okamihy, kedy sa história tvorila „na hrote kopije“ - v Sumeri, Grécku a Európe okolo roku 1300 - pretože tu došlo podľa všetkého k nezávislému znovuoobjaveniu falangy ako spôsobu boja, a došlo k tomu vždy v duchovnej atmosfére zápasu o slobodu a falangy sa vtedy zaslúžili o prekvapivé víťazstvá a rozhodujúce obraty v dejinách. Menej nás už zaujíma, že po znovuoobjavení falangy tento vojenský útvar existoval ešte 200 rokov, postupne strácal opodstatnenie, prehrával, a v 16. storočí ako anachronizmus slúžil ešte španielskej monarchii. Menujte mi tú bitku, v ktorej sa španielski kopijníci „preslávili“! Nijaká nebola.

To, čo pre jeden národ znamená úpadok, pre iný je rozkvet. Džingischánovo zjednotenie Mongolov znamenalo síce vojny a agresiu pre okolité národy, pre dovtedy bezvýznamné mongolské kmene to však je obdobie prosperity, kultúrneho rozkvetu a pod... Nieкто v tom vidí obdobie vojen a chaosu, nieкто obdobie istoty a rozvoja...

Tu ste si zase sám od seba vymysleli premennú, ktorú som nikdy nemeral. Ani jedna moja štúdia nie je venovaná meraniu takej subjektívnej, neurčito všeobecnej a nemerateľnej veličiny, ako je „obdobie rozkvetu“. Meriam konkrétne veličiny ako je počet géniov v dajakom odvetví, počet vojenských bitiek a pod. Ak je napríklad mierou agresivity a chaosu počet vojenských konfliktov, krivka mortality, rozsah hmotných škôd, politických rozvratov a zánikov ríš – tak mongolské obdobie je jednoznačne takým obdobím, kedy to vrcholilo. Ak nemeriate „obdobie vojen a chaosu“ podľa počtu vojen a miery chaosu – tak podľa čoho ich meriate?

Axiálna epocha... viac než 50% ľudí má základy svojho presvedčenia mimo tejto epochy, v samotnej epoche snád' 6%.

Svetoví odborníci dávajú za pravdu mne, a nie Vám. Tým by som mohol debatu o tomto bode ukončiť.

Ale vysvetlím Vám to. Náplňou axiálnej epochy je Michaelova inšpirácia – to nie je hocičo neurčité, čo si predstavíte, ale sú to konkrétne obsahy. Tie sa vskutku prejavujú najvýraznejšie v michaelských obdobiach, a zvlášť vo veľkom michaelskom období, ktoré Jaspers nazval „axiálnou epochou“. Keď si tieto obsahy pletiete dohromady s akýmikoľvek inými duševnými obsahmi celkom iného druhu, nemôžete tú vec vôbec posúdiť.

Uvádzate vlastne dátumy založenia veľkých náboženstiev a aj to veľmi formalisticky. Nejde o formálne dátumy, ale o vnútorný obsah týchto náboženstiev, kedy sa sformoval. Čo je v islame michaelské, je prevzaté zo židovstva a kresťanstva a nepochádza zo 7. storočia. Mohamed nadviazal na to, čo prišlo v michaelských obdobiach, ale sám do toho nič michaelské nevniesol. Naopak, hovorí že ho inšpiroval Gabriel, žil skutočne v gabrielskom období a obsahový smer, kam sa odvtedy islam odklonil, tomu skutočne aj zodpovedá.

Také myšlienky ako príchod Spasiteľa a posledného súdu, lineárne poňatie času a i., beriete proste za „kresťanské“, a formálne tým prehlásite 1. storočie za čas ich vzniku. Lenže oni vznikli v axiálnej epoche v prostredí zoroastrizmu a odtiaľ pokračujú do kresťanstva a islamu.

Ide tu predovšetkým o myšlienkovú-filozofickú obsahy náboženstiev a nenáboženských systémov myslenia, ktoré majú svoje korene v slnečných obdobiach. Menej ide o časové body vetvenia alebo iné (citové, vôľové) rozmery náboženstiev, ktoré súvisia s inými archanjelmi.

Axiálna epocha bola nesporným vrcholným obdobím filozofickej tvorby v Číne, Indii, Perzii, Grécku. Religionisti súhlasia s tým, že bola formatívnym obdobím aj pre judaizmus. Takmer všetci izraelskí proroci žili vtedy.

Uvádzate 13. storočie pr. Kr. ako ďalšie významné obdobie – ale neuvedomujete si, že tým nevyvraciate, ale zase len potvrdzujete hypotézu. Mojžišovi sa podľa tradície zjavil Michael a podľa angelológie je to skutočne michaelské obdobie.

Pri výklade dejín je potrebné postupovať nanajvýš opatrne a chrániť sa akejkol'vek subjektivitu.

V tom je práve priepastný rozdiel medzi mnou a Vami. Ja som kvôli hľadaniu objektivity skromne ustúpil s osobným názorom celkom do úzadia a podriadil som sa (pre účely testovania) bezo zvyšku názoru historikov a archeológov. Vy máte, zdá sa, na všetko iný názor než odborníci.

Ak máte napríklad opačný názor na axiálnu epochu – obráťte sa s tým na historikov a religionistov! Až uspejete, bude to platiť aj pre mňa – dovtedy zostanem pri dnes uznávanom konsenze.

...je jasné, že to nie je práca pre jedného človeka, ale pre tím, možno i tímy a generácie vedcov... Kým sa tak nestane, hypotéza o duchoch času bude naozaj len vo sfére fantázie.

Ved' tímy a generácie historikov svoju prácu už urobili – prečo by som ju mal robiť odznova ja sám?

Všetky vyššie spomínané faktory treba jednoznačne do hypotézy zaradiť a všetky diagramy a krivky nanovo prerobiť.

Máte v tom dokonalý zmätok. Krivky nezávisia od hypotézy. Akékoľvek znenie hypotézy na nich nič nezmení. Sú to empirické krivky – počty žijúcich kráľov, počty vedeckých vynálezov, nájazdov kočovníkov a pod. Ako ich chcete meniť? Keby záviseli od hypotézy, nemohli by slúžiť na jej nezávislé testovanie!

Tvrdenie, že proroci boli inšpirovaní Michaelom, svedčí o hrubej neznalosti prorockých spisov a Bible vôbec. Michael je spomínaný prvýkrát až v knihe Daniel, ktorá bola napísaná asi až v 2. storočí pred Kristom.

Ved' v knihe Daniel výslovne stojí, že Danielovi sa zjavil Michael a poučoval ho! Čo tým chcete povedať, že ho neinšpiroval – popierate už aj Bibliu?

Daniel žil v michaelskom 6. storočí pr. Kr., za Kýra Veľkého – je úplne jedno, kedy ten príbeh dali na papier. Alebo nežil? Je to len vymyslený mravoučný príbeh? Ja neviem, kto z nás tu verí Biblii viac, Vy alebo ja?

Ako Vám vôbec môže zísť na um, že archanjel Michael začal existovať až odvtedy, čo je prvýkrát spomenutý v Biblii? Je stvorením Božím – alebo mentálnym výtvorom spisovateľa Danielovej knihy?

Z tohoto mi behá mráz po chrbte: Vy už nielen predpokladáte, že všetko, čo je v Biblii, je pravdivé, ale otáčate to a pomocou falošnej logickej abdukcie vyvodzujete, že všetko, čo tam nie je, je nepravdivé! Vidím horieť kacírov na hranici, keď to počúvam.

Koho inšpiroval Michael, to je zrejme predovšetkým z *obsahu* inšpirácií, ďalej z rytmu, v akom sa Michael zjavuje Židom, z celosvetovej synchronicity a nakoniec aj menovite z tradície a z priamych výpovedí, ako je tá Danielova. Biblia nie je jediný zdroj poznania!

Názory teológov (v súčasnosti i minulosti) nie sú vždy totožné s učením Cirkvi; učenie o duchoch času bolo len názorom niektorých teológov, nie katolíckou náukou... nikdy nebolo v jej učení nič o tom, že archanjeli vládnu času. Boli to názory jednotlivých teológov.

A títo teológovia sa mýlili alebo mali pravdu? Odporuje ich názor katolíckej viere? Z akého dôvodu sa proti tomu staviate? Boli to dost' významní teológovia, učители cirkvi ako Akvinský a i. Kritizujete za ten istý názor aj svojich cirkevných učiteľov a pápežov alebo len mňa osobne?

Čo je vlastne katolícka náuka? Máte istú hierarchiu poznatkov. Na prvom mieste je Písmo. Potom asi uznesenia koncilov, kde biskupi niečo jednotne kodifikovali. Ďalej tradícia. A ďalej také veci, ktoré nie sú celkom isté, ale zato neodporujú pravej viere. Aj také, kde rôzni otcovia cirkvi sa v názore rozchádzali. Dokonca aj tie ešte často citujete, keď sa Vám to hodí – Vy smiete, a ja nie?

Sedmicu duchov času máte priamo v Písme! V Jánovom zjavení sedem anjelov rozlamuje pečate a každý z nich uvádza nové časové obdobie. Potom znova sedem anjelov trúbi na pozaunách a ešte raz sedem vylieva čaše. Trikrát sedem časových období, ktoré sú vyvolané anjelmi a majú *cyklickú* štruktúru. Anjel s prvou pečaťou, pozaunou aj časou uvádzajú analogický dej; druhí, tretí, štvrtí traja anjeli tiež...

Čas podľa Bible – na rozdiel od babylonských ponímaní času – nie je cyklický, ale lineárny.

Verím Vám, že viete citovať učebnice – ale okrem toho sa aj zamyslite. Lineárny a cyklický čas sa nevyučujú. Cyklický čas máte aj v sedemdnovom týždni, 50-ročnom cykle židovských sviatkov alebo v katolíckom liturgickom roku. Je to uznanie faktu, že nejaké duchovné udalosti sa odohrávajú aj periodicky.

Ak niekto obdarúva talentom, tak len Boh.

Dobre, a robí to prostredníctvom sekundárnych inteligencií, alebo bez nich? Doporučujem najnovšiu knihu *V spoločensťve s anjelmi* z vydavateľstva Lúč. V úvode k nej Sám Benedikt XVI. gratuluje „*k starostlivému biblickému a teologickému bádaniu, k duchovnej hĺbke a kráse diela*“. Zvlášť kapitolu „Sprostredkovatelia múdrosti vo vedách a umení“.

Z Bible teda poznávame aj existenciu anjelov...

A keby neboli v Biblii, tak by sme o nich nevedeli? Poznáme ich *len* z Bible?

Pálešov celkový pohľad na anjelov v knihe Sedem archanjelov je veľmi vzdialený pohľadu Písma. Je omnoho bližší rôznym ezoterickým smerom a starým pohanským náboženstvám, ktoré sú v úplnom rozpore s vierou v Boha Jahve, Boha Abraháma, Izáka a Jakuba.

To by ste mi mali vysvetliť. Už roky to počúvam, no nikto až po dekana bohosloveckej fakulty doposiaľ nebol v stave sformulovať, v čom je ten nezmieriteľný rozpor. Vždy keď som žiadal, aby mi na to dali posudok a pečiatku teologickej fakulty, či aby to niekto obhájil na akademickej pôde nejakej konferencie – všetci zaspätkovali. Aj Vy to prehlasujete ako čosi samozrejmé, ale vysvetlenie stále chýba.

Ak by sa dokázala hypotéza synchronicity a rytmicity v dejinách, dokázalo by sa tým len to, že nejaká rytmická synchronicita je, ale kto, resp. čo ju spôsobuje, by to neriešilo. Môže to byť niečo fyzikálne, alebo anjel, alebo sám Boh...

Samotný empirický fakt rytmickosti a synchronnosti je jedna vec. Dôkazy preň sú, a ak to uzná širšia komunita vedcov, bude potrebné domyslieť ho filozoficky.

Sám stojím v čele snahy preskúmať možné fyzikálne príčiny tohto javu v nejakom periodickom žiarení a podobne. Domnievam sa totiž, že čím skôr sa to preskúma, tým skôr sa táto alternatíva vylúči ako sotva mysliteľná.

Pálešov konkrétny pohľad na výsledok jeho bádania je špekuláciou, súkromným názorom...

To nie. Ja hovorím o reálnych empirických zážitkoch, ktoré sa odjakživa nazývali „anjelskými“ a očividne nie sú produktom ľudského mozgu. Keď použijem slovo „anjel“, nemám na mysli abstraktnú teoreticko-metafyzickú špekuláciu, ako Vy. Hovorím o skúsenosti, ktorá vonkoncom nie je súkromná, lebo o nej po tisícročia rovnakým spôsobom referujú ľudia po celom svete.

...je jasné, že Pálešova hypotéza by nemala absolútne žiadny dopad na duchovný život človeka.

Ona ale mala dopad na môj život a má dopad na životy stoviek mojich čitateľov a poslucháčov, ktorých poznám. Keby to bola naozaj *len hypotéza*, asi by ten dopad nemala. Ale vtedy by sa podľa nej ani neriadili dejiny. Je skôr jedným z darov Svätého ducha, ktorý – ako sa zdá – mi daroval drobnú kvapku poznania z nekonečného oceánu múdrosti, ako jednému z tých mála, čo po niečom takom túžili z *celého* srdca *nad* všetko ostatné a boli ochotní spečatiť to v skúškach aj vlastnou krvou – keď som sa napríklad za totalitného režimu rozhodol pre vernosť týmto anjelským inšpiráciám „zničiť si život“ a vrátil kandidatúru do KSC. Je to vnútorná odmena za to, čo som bol ochotný navonok obetovať.

Nakoľko Ježiš ako definitívny Boží LOGOS povedal a zjavil ľudom všetko potrebné pre spásu, je jasné, že Pálešova hypotéza...

Záver ste korunovali tým výrokom, z ktorého každého človeka so zdravou duchovnou intuíciou mrazí. Nejde o to, že by v Kristovej osobe a Jeho Láske nebolo obsiahnuté všetko pre spásu človeka, všetka múdrosť i moc (v tom by sme sa zhodli). Ide skôr o to, akým spôsobom, v akom kontexte a s akým cieľom Vy takéto pravdy používate (či zneužívate).

Ako keby ste už všetko vedeli. Ako keby bol pred dvetisíc rokmi nastal koniec každého pokroku ľudského poznania o duchu či o svete. Ako keby ste ľudstvo chceli zdržať na terajšom stupni vývoja a udržať si monopol poznania a tým moc. Kristova osoba obsahovala nedoziernu hĺbku, ale dejiny sú práve v tom, že ľudstvo sa k pochopeniu týchto hĺbok postupne len *vyvíja*.

Keď tú vetu vyslovujete, spolu s Vami ju vyslovuje onen prastarý démon niekedy zvaný Leviathan, duch závidy a túžby po svetovláde a absolútnej moci, ktorý sa posledne prejavil v čase absolutizmu a počas antiky spoluinšpiroval *Imperium romanum*. Duch zaniklej Rímskej ríše dodnes straší v rímsko-katolíckej cirkvi ako Váš dvojník, Váš tieň. Kto sa mu zadíva do očí, zmrzne a skamenie. Jeho neklamným podpisom v dejinách je zakaždým pálenie kníh a pochovávanie slobodného myslenia aj s jeho nositeľmi zaživa do zeme.

Ježiš predsa povedal aj toto: „*Ešte by som vám mal mnoho čo povedať, ale teraz to nemôžete znieť. Ale keď príde on, ten Duch pravdy, uvedie vás do každej pravdy*“. (Ján 16:13, 13).

S pozdravom, Emil Páleš

22. októbra 2008

Vážený pán RNDr. Emil Páleš,

moja prezentácia vo Vás asi vzbudila hnev, čo ma naozaj mrzí. Je to určite pochopiteľné, no predsa by som Vás poprosil v duchu starého príslovia: „Dvakrát meraj a raz rež.“, aby ste skôr, ako zareagujete, trochu vychladli, pretože ste napísali veľmi vážne obvinenia. Vo Vašej reakcii na moju prezentáciu ste mi povedali, že hovorím podobné veci ako duch Leviatana a Katolícku cirkev ste obvinili zo satanizmu. Sám tomu neveríte, lebo keby ste tomu verili, nikdy by ste so satanistami asi nehovorili. A uisťujem Vás, že jediná kniha, ktorú som zapálil, bola akási brožúra – bol som vtedy malý chlapec a hral som sa na požiarnika. Každá diskusia musí mať určitú úroveň, preto by som Vás prosil na budúce o zjemnenie afektívneho prejavu.

Teraz ale k veci:

Zaujíma Vás pohľad katolíckej teológie na Vašu prácu. Prv, než začneme, je potrebné mať trochu jasno. Teológia je veda o Bohu a o stvorených veciach, nakoľko sú vo vzťahu k Bohu. To znamená, že teológia hovorí hlavne o Bohu a o iných bytostiach (napr. anjeli, ľudia) len tak, nakoľko sú s Bohom vo vzťahu a akom vzťahu. Pritom je dôležité, že prameňom nášho poznávania Boha je Písmo a Tradícia, teda Božie slovo. Vieme totiž, že ľudský rozum nie je schopný sám prísť k niečomu tak úžasnému, ako je Boh. Boha môžeme poznať zo stvorených vecí, ale len veľmi nedokonale. Boh sám seba zjavuje ľuďom, aby ľahšie mohli prísť k nemu.

Samozrejme, viera a rozum si nikdy nemôžu odporovať. To je základná zásada katolicizmu, explicitne vyjadrená prinajmenej od dôb Tomáša Akvinského. Treba však dodať, že skúmanie Boha z hľadiska rozumu (teda nie Písma a Tradície), je obor filozofie, konkrétne teodicey. Teodicea a teológia spolupracujú.

Angelológia je súčasť teológie. Viera v anjelov v Katechizme katolíckej cirkvi je. Vyplýva hlavne z Písma, čiastočne i z rozumu. Z Písma jednoznačne, z rozumu skôr odvodene – z hierarchie stvorených vecí. (Ak Boh stvoril bytosti hmotné neživé, hmotné živé, hmotno-duchovné, tak je pravdepodobné, že stvoril i čisto duchovné bytosti.)

Čo vieme o anjeloch z Písma? Len veľmi stručne: Bohom stvorené čisto duchovné bytosti, ktoré sú rozumné a slobodné, slúžia Bohu a ľuďom. Keby ste mali záujem o širší a hlbší pohľad, preštudujte si nejakú katolícku dogmatiku.

Takže: Ak vy hovoríte o dokazovaní existencie anjelov zo synchronicity v dejinách, čiastočne zasahujete do teológie. K synchronicite v dejinách sa Vám teológia nevyjadrí, to je vec historikov. Ohľadom Vašej hypotézy, že týmito činiteľmi sú anjeli, sa Vám teológia vyjadriť môže. Keďže anjeli sú v záujme teológie hlavne v tom smere, nakoľko ľudia privádzajú k Bohu, je ich pôsobenie na kultúru a umenie druhoradé. Preto je prirodzené – pri neprebernom množstve rôznych filozofických, či filozoficko-ezoterických smeroch objavujúcich sa v dnešnej dobe, že väčšina teológov radšej počká na vyjadrenie historikov k Vašej práci a až potom by možno niekto začal hlbšie spoznávať Váš prínos. Ide tu skôr o dôvody časové, než nejaké ideologické. Sám môžem potvrdiť, že veľa času na angelológiu nemám, a ak by som sa mal venovať všetkému, s čím prídem do styku, zrejme by som musel mať nadľudské sily.

Samotný predpoklad, že anjeli môžu inšpirovať ľudí, nevidím ako nejaký problém pre katolícku vieru. Problém je, či anjeli naozaj ľudstvo inšpirujú tak, ako to tvrdíte vo svojej hypotéze, to však – ako som už povedal – musia rozriešiť historici.

Druhá vec je, akým prínosom je Vaša tvorba pre duchovný život – k tomu som sa vyjadril vo svojej prezentácii negatívne (môj názor o ťažkej zlučiteľnosti Vašej hypotézy s kresťanstvom). Kresťanstvo je totiž teocentrické a kristocentrické, kým Vaša kniha je čisto o archanjeloch a o ich pôsobení v minulosti. Nevidím nijaký prínos Vašej knihy pre kresťana, ktorý sa chce priblížiť – s pomocou anjelov – k Bohu. Vaša práca využíva aj poznatky astrológie a tá je predsa s vierou v Boha Izraela nezlučiteľná (porov. Dt 18, 10 – 11; KKC 2116). Pre katolíkov je existencia anjelov jasná, sám Boh o nich hovorí. My kresťania považujeme Bibliu za Božie slovo, ktorým sa nám sám Boh zjavuje. Toto slovo je potvrdené hlavne zmŕtvychvstaním Krista. A činnosť anjelov – dobrých duchov – je vždy v zhode s Božou vôľou. Anjeli sú Bohu až tak poslušní, že sa stali sluhami veriacich (porov. Hebr 1, 14). Konanie anjelov je vždy plnením vôle Boha – tým sú pre nás anjeli veľkým, úžasným vzorom. Toto zdôraznenie mi vo Vašej knihe veľmi chýba.

Pritom nepopieram platnosť empirického výskumu, veď stará scholastická poučka znie: „Nihil est in intellectu quod non fuerat prius in sensibus.“ t.j. nič nie je v intelektu, čo predtým nebolo v zmysloch. Samozrejme s tým spresnením, že človek dokáže tvoriť aj pojmy z pojmov. Veď sám Boh sa nám ľuďom zjavuje ľudskými slovami (DV 13), mocnými činmi a znameniami – teda empiricky vnímateľne.

Nakoniec, k tomu môjmu (podľa Vás „leviatanskému“) tvrdeniu: Pre nás je naozaj Ježiš definitívne Božie Slovo, ktorým zavŕšil svoje zjavenie. Všetko to, čo človek potrebuje k spásu, je zahrnuté v Božom slove. Po Kristovi sa už nečaká žiadne iné zjavenie. (Nechápem, ako Vás toto tvrdenie mohlo rozčúliť, veď na tom sa zhodujú všetci cirkevní otcovia, celá Tradícia, na ktorú sa chcete často odvolávať.) Príznačný je citát z Písma: „Ale keby sme vám hlásali my alebo aj anjel z neba iné evanjelium, ako sme vám hlásali, nech je prekliaty!“ (Gal 1, 8). Aby neprišlo k nedorozumeniu, nie je to mierené na Vás. Ide tu o vyhlásenie, že evanjelium už bolo ohlásené, našou úlohou je toto evanjelium rozniesť do celého sveta, aby všetci spoznali Krista, jediného prostredníka medzi Bohom a ľuďmi (porov. 1 Tim 2, 5), ktorému sa klaňajú a slúžia anjeli (napr. Mk 1, 13; 1 Pt 3, 22). Je jasné, že v evanjeliu môžeme nájsť nové podnety, dosiaľ málo alebo okrajovo vnímané, nové veci mimo evanjelia sú pre spásu človeka nepodstatné (v zmysle dozvedenia sa niečoho nového). Aj Váš citát z Písma (Jn 16, 13) je zle vyložený. Tradícia v ňom vidí Turíce a pôsobenie Ducha v dejinách, ale znovu v duchu evanjelia.

Ak ma odsudzujete preto, že verím v Ježiša – Božie Slovo, nie ste potom Vy ten, kto „páli knihy“? Ale to nevravím, aby som sa Vás nejako dotkol, ale aby som skorej poukázal na absurdnosť toho „Leviatana“.

Aby som sa vrátil k téme. Teda ak by Vaša hypotéza bola dokázaná, dokázala by len, že anjeli pôsobia v čase spôsobom, aký opisujete. To je asi všetko.

Ešte k tomu Vášmu ponosovaniu na kňazov: Som presvedčený, že ak o Vašej hypotéze hovoria, že je to „sprostosť“, nemyslia na existenciu anjelov, ale na platnosť Vašich dôkazov. Veď samotným historikom sa Vaša argumentácia nepozdáva. A znovu opakujem, že pastorační kňazi veľa času nazvyš nemajú. Ale ak je pravdou, čo vravíte o tom incidente s dekanom RKCMBF UK, je to naozaj neseriózne a nechutné jednanie, za čo sa Vám ospravedlňujem.

Toľko pohľad teológie. Keďže som sa k Vašej knihe vyjadril aj ako laický záujemca o históriu a moje tvrdenia ste napadli, musím sa trošičku brániť. Naozaj nie som historik, len záujemca. Ale zase (dúfam) nie som až tak úplne „mimo“.

Najprv však musím pripomenúť, prečo som tie nezrovnalosti v hypotéze spomínal. Len a len preto, aby som poukázal, že anjeli nemôžu byť jedinými inšpirátormi ľudí, keďže som sa mylne (ako ste ma upozornili) domnieval, že to tvrdíte. Aj keď ten dojem z Vašej knihy naozaj stále mám. Ale uzavrieme to tým, že sa zhodneme: Anjeli nie sú jediní inšpirátori dejín. (Z toho som potom vychádzal – že ak pôsobi toľko faktorov na tvorivosť ľudí, nezdá sa mi presvedčivé, že výsledok Vašich pozorovaní prináša nejaké dôkazy o nejakom podstatnejšom vplyve anjelov na ľudské myslenie. Pozor: nehovorím o nijakom, ale o nijakom podstatnom.)

No prvé, čo ma zaujalo, je „axiálna epocha“. Nehnevajte sa, musím vyjadriť svoje pochybnosti, naozaj túto epochu tak nevnímam, v predošlej prezentácii som zdôvodnil prečo. Netvrdím, že som múdrejší, než všetci religionisti sveta, a chápem, že môj názor v kontexte hlasov – ako hovoríte – toľkých religionistov nemá váhu. Ale na jednej veci trvám ako teológ a to musí uznať každý objektívne skúmajúci vedec, že izraelskí proroci a Sokrates či Budha nemajú veľa spoločné. Ani obsah. Najviac sa mýlite v tom, že sa im zjavuje Michael. Môžem to dokázať. Mojžiš sa spýtal bytosti z horiaceho kríka na meno. Odpovedal mu „Ja som, ktorý som.“ To je presväté Božie meno YHWH, Jahve. Nie Michael, Kto ako Boh, ale sám Jahve sa zjavil Mojžišovi a potom prorokom. A viem, že to uznávajú i religionisti – ak len nie sú materialisti.

Asi najťažšie obvinenie po obvinení zo satanizmu je, že tvrdím o Danielovi, že neexistoval, či Michaelovi, že je len mentálnou konštrukciou. Zrejme ste ma nepochopili, ja tvrdím, že Michael sa prvýkrát spomína v knihe Daniel v 2. stor. pr. Kr. a to je fakt. Tým chcem povedať, že v knihách napísaných skôr sa nespomína. Ako môžete teda tvrdiť, že prorokom sa zjavil Michael? Nikde predtým sa

nespomína, takže skadiaľ Váš poznatok? Ak mňa obviňujete z prekrúcania Písma, čo robíte Vy? Nabudúce ma prenáhle neodsudzujte.

S tými falangami je to smiešne, ale Vaše tézy sú mylné. Alexander Macedónsky symbol demokracie? Kopijníci sa nepreslávili v 16. storočí? Veď vtedy tvorili chrbtovú kosť všetkých armád. Nejednodušujte dejiny. Je samozrejmé, že ak sa nejaká skupina menej zámožných domáha moci, nemôže využívať prostriedky, ktoré nemá. Vyššie, majetné vrstvy mali ťažkú bojovú techniku (na tú dobu): jazdu, bojové vozy. Zomknutý útvar kopijníkov dokázal tejto ťažkej technike čeliť a nebol nákladný. Kopijník, lukostrelec a husitský voz boli pokusy zastaviť drvivý útok rytierov.

Lineárne chápanie času v Biblii spočíva v tom, že Boh a len Boh je vládca času. Ak on rozhodne, stane sa ako on chce. Boh je všemohúci – nemôže byť nikým ani ničím obmedzený. Aj anjeli vykonávajú len Božiu vôľu. Ak napríklad Izrael spácha hriech, Boh naňho dopustí trest vojny – bez ohľadu, či je obdobie Samaela alebo Orifiela. Cyklické chápanie času u Babylončanov a Grékov spočívalo v tom, že po určitej dobe sa všetko cyklicky opakuje. To v Biblii neplatí – budúcnosť si tvoria ľudia. Ak zachovávajú zákon lásky, nič zlé nenastane.

Nedávno som objavil článok od pána Pavla Haviernika, historika, v Acta Historica Posoniensia III. z roku 2004, v ktorom hodnotí Vašu angelológiu. Veľmi ma potešilo, že má podobný názor na 17. storočie ako ja. Celkovo jeho článok prináša určité spochybnenie Vašej hypotézy. Nakoľko autor je historik, jeho kritický pohľad má väčšiu závažnosť, než môj. (Neviem, prečo ste tento jeho článok neumiestnili na svojej stránke v polemikách.)

Upozorňuje na nepresnosti vo Vašej hypotéze, nedôsledné a rôznorodé interpretácie udalostí, tiež na to, že veľké možnosti skladania pôsobenia rôznych anjelov umožňujú vyložiť protirečiacie javy. Aj on dospel k presvedčeniu, že táto práca je príliš veľké sústo pre jediného človeka. Takže Vaše obvinenie, že nerešpektujem závery odborníkov sa obracia proti Vám.

Avšak, aby som naozaj nezachádzal do oblastí, v ktorých nie som až tak doma, môžem to zhrnúť takto:

Vaša hypotéza ešte nie je dostatočne potvrdená (vyplýva to z horeuvedeného článku), preto asi nečakajte nejaké vážnejšie teologické štúdium Vašej hypotézy (z dôvodov časových, ako som spomínal vyššie). Ak by sa Vaša hypotéza potvrdila, ak by bola zbavená niektorých Vašich záverov, ktoré však nevyplývajú priamo zo synchronicity v dejinách, neprotirečí katolíckej viere. Počkajme však na verdikt historikov. Dovtedy je naša debata vlastne o hypotetických veciach, čiže špekulácia.

To by bola aj odpoveď pre katolíkov, zaujímavých sa o Vašu hypotézu: Zaujímavá, **dosiaľ nedostatočne dokázaná hypotéza, podporujúca existenciu anjelov**, ktorej však k tomu, aby mala pozitívny dopad na duchovný život a spásu, **chýba teocentrizmus**, čiže v súčasnom štádiu **málo užitočná**; nevyklúčujem jej možné vylepšenie v budúcnosti.

S pozdravom a práním veľa úspechov

Mgr. Juraj Valúšek

PS: Samozrejme súhlasím s publikovaním tohto e-mailu na www.sophia.sk, dokonca to výslovne žiadam.

Vážený pán Mgr. Valúšek,

Zhodli sme sa na logickom poradí, že najprv by tu mala byť presvedčivá evidencia o synchronných rytmoch inšpirácie v dejinách a potom by sme mali pristúpiť k vyvodu teologických dôsledkov. Začnime teda touto otázkou.

Vaša hypotéza ešte nie je dostatočne potvrdená... článok... Pavla Haviernika... prináša určité spochybnenie Vašej hypotézy... historikom sa Vaša argumentácia nepozdáva...

Mgr. Haviernik pred piatimi rokmi na moju prácu zmenil názor. Keď videl pred sebou desať-centimetrovú kopy štatistických dejinných kriviek a listoval si v nej, uznanlivo pokyvkal hlavou, že som urobil úctyhodné množstvo práce a že na tom niečo musí byť. Pravdaže, sprvu pochyboval, či tie rytmy existujú, tak ako každý historik, pretože o ničom takom nikdy nepočul. Priznal, že moju knihu síce začal čítať, ale nemal na ňu čas, lebo práve dokončoval svoju doktorandskú prácu. Domnieval sa, že vychádzam z viery v astrológiu, čo nebola pravda. Tam uvedené detailné pripomienky k historickým udalostiam som ja uznal, ale nakoniec nemali žiaden dopad na otázku, či v dejinách existujú rytmy alebo nie.

To kolokvium k Angelológii dejín sa odohralo v roku 2002 a jeho celkové vyznenie bolo, že som našiel niečo reálne, čo treba ďalej skúmať a uvažovať o príčinách. Odvtedy sa nahromadilo také množstvo presvedčivého materiálu, že oponenti už nedokážu vôbec ani sformulovať žiadne námietky, tým menej aby sa posudzovalo, či sú pravdivé – žiadne nie sú. Ani Vy nemôžete uviesť žiadneho historika, ktorý by sa odvážil vystúpiť s nejakými spochybňujúcimi argumentami, alebo áno? Ak nie, pokladám túto otázku za vyriešenú.

kňazi veľa času nazvyš nemajú... Ide tu skôr o dôvody časové, než nejaké ideologické... pri neprebernom množstve rôznych filozofických, či filozoficko-ezoterických smeroch objavujúcich sa v dnešnej dobe...

Menujte mi čo i len jediný filozoficko-ezoterický smer, ktorý úspešne obstál v rigoróznom vedeckom konaní! Menujte mi aspoň jednu takú filozofiu dejín! Rozprávame sa tu predsa o vedeckej hypotéze, ktorá bola podrobená testovaniu – a nie len o osobnej vízii, ktorú môže mať každý človek inú. Nemiešajte hrušky s jablkami. Takých vedeckých výsledkov, ktoré konvergujú s vierou, je ako šafránu – a Vy hovoríte, že ich je také nepreberné množstvo, až ich nemáte čas čítať? Aké, kde sú? Snád' od objavu Veľkého tresku a kvantového indeterminizmu sa nenašlo nič, čo by bolo malo podobný význam pre teológiu. Na stokrát menej významné veci máte čas.

Prečo sa vlastne netešíte, že takto veda konverguje s vierou? Prečo sa tento vedecký objav snažíte degradovať na úroveň nedokázanej hypotézy alebo číreho vizionárstva?

S tými falangami je to smiešne, ale Vaše tézy sú mylné... Kopijníci sa nepreslávili v 16. storočí? Ved' vtedy tvorili chrbtovú kosť všetkých armád...

Nemenovali ste tú slávnú bitku. V 16. storočí hrali už rozhodujúcu rolu strelné zbrane a nie halapartníci.

Otvorte si čokoľvek kdekoľvek, napríklad heslá „phalanx“ a „pike“ v anglickej Wikipedii a spočítajte si slávne bitky faláng – absolútne maximum spadá do michaelských období. To je proste matematický výsledok, ktorý nemôžete zmeniť. Nie je to vec názoru - popierať to znamená klamať.

Navrhujem, aby sme hodnotenie historických udalostí nechali naozaj na historikov. Ak mám ja tú skromnosť podrobiť sa ich úsudku, tak ju majte aj Vy a nepresadzujte vlastný svojvoľný názor. Pravdaže, keby išlo o nejakú vec, ktorej skúmaniu ste sa celé roky osobitne venovali, a zistili by ste, že historici sa mýlili, bola by to iná vec. To ale nie je na tému falangy Váš prípad.

...izraelskí proroci a Sokrates či Budha nemajú veľa spoločné. Ani obsah.

Jeremiáš napríklad to, že morálny korektív by sa mal presťahovať zvonka dovnútra... že zákon by už nemal byť zapísaný na kamenných doskách vonku, ale Hospodin ho zapíše do srdca človeka... že

vonkajšie rituály a krvavé obety už nestačia, netešia Hospodina, ale človek by mal byť spravodlivý, mal by sa vnútorne naozaj zmeniť...

Znova navrhujem: nechajme to na uznávaných fenomenológov náboženstva ako bol Eliade, oni pekne popísali synchronne zhody v obsahoch náboženstiev. Nepriečte sa tomu, pokiaľ nemáte žiaden hlbší protiargument, je to plytké.

Proroci... najviac sa mýlite v tom, že sa im zjavuje Michael. Môžem to dokázať. Mojžiš... Nie Michael... ale sám Jahve sa zjavil Mojžišovi a potom prorokom.

Exodus 3:2 stojí: „A ukázal sa mu (Mojžišovi) anjel Hospodinov v plameni ohňa z prostredku kra“. Nebol to teda len sám Jahve, ale bol tam anjel-posol, prostredníctvom ktorého sa Jahve zjavil. Aké je meno toho anjela? Židia verili, že sa volal Michael. Ako ste prišli na to, že to nebol Michael? Prečo to tvrdíte?

Daniel mal zjavenie (10:13, 12:1), kde menovite vystupuje Michael. Prečo tvrdíte, že sa mu nezjavuje Michael? U ďalších prorokov toho obdobia, viď hore Jeremiáš, to nie je menovite, ale je to evidentné zo samotného obsahu zjavení.

Kresťanstvo je teocentrické a kristocentrické, kým Vaša kniha je čisto o archanjeloch a o ich pôsobení v minulosti. Nevidím nijaký prínos Vašej knihy pre kresťana... anjeli sú pre nás veľkým, úžasným vzorom. Toto zdôraznenie mi vo Vašej knihe veľmi chýba.

Archanjeli sú pre nás vzorom – a ich poznanie nie je žiaden prínos pre kresťana? Ako chcete nasledovať vzor, ktorý nepoznáte? Archanjeli sú vzory konkrétnych cností a ich poznávaním sa k týmto cnostiam pripodobňujeme, vyvíjame. Tým sa približujeme k Bohu a inokadiaľ sa k Bohu priblížiť nemôžeme.

Anjeli sú Jakubov rebrík ku Kristovi. Keby sme sa nezaoberali konkrétnymi duchovnými cnosťami, ktoré oni stelesňujú, zostal by celý pojem Boha abstraktný a fiktívny.

Ako to vôbec myslíte, že moja angelológia nie je teocentrická a kristocentrická? Naprosto výslovne som prehlásil, že Kristus stojí v strede kruhu všetkých anjelských hierarchií. Kde tu vidíte problém?

...anjeli sú v záujme teológie hlavne v tom smere, nakoľko ľudí privádzajú k Bohu... ich pôsobenie na kultúru a umenie je druhoradé.

A čo si myslíte, že kultúra a umenie majú nejakú inú úlohu, než privádzať ľudí k Bohu? Načo asi anjeli inšpirujú kultúru a umenie? Zbytočne? Veď ich úlohou nie je nič iné, než privádzať ľudí k Bohu. Človek sa k Bohu neblíži abstraktnými prehláseniami, že „uveril v Boha“, ale len konkrétnym vývojom duše, zušľachtením psychiky, a tam sú vedy a umenia tým reálnym prostriedkom, ktorý ľudí posúva o krok ďalej.

Mňa veľmi potešila tá Vaša (katolícka) kniha „V spoločenstve s anjelmi“ od sestier Karmelitánok, ktorú Benedikt XVI. pochválil. Je to kniha, ktorej témou sú iba anjeli, ich zušľachtľujúce pôsobenie vo stvorení, v dejinách, v ľudskej duši. Nie je dobrá? Nesmiem napísať podobnú knihu? Prečo si myslíte, že zabúdam na Krista?

Teda ak by Vaša hypotéza bola dokázaná, dokázala by len, že anjeli pôsobia v čase spôsobom, aký opisujete. To je asi všetko.

Počkajte, to sa Vám zdá málo? Ako predmet viery je to tu už dávno, ale ako predmet vedy – to je prevratné!

Mne sa to práve nezdá byť také priamočiare. Materialisti totiž tvrdia, že by tie psychické vlny v duši sveta mohli byť vyvolané nejakým celkom prozaickým, fyzikálnym faktorom. Preto sa ich hypotézami zaoberám a chcem, aby sa čím skôr preskúmali. Spolu s Vami totiž neverím, že také ušľachtilé duchovné inšpirácie by mohli byť vyvolané nejakým mŕtvym a sprostým fyzikálnym poľom, ale že sú to podnety krásnych, šľachetných a inteligentných Božích stvorení.

Cyklické chápanie času u Babylončanov a Grékov spočívalo v tom, že po určitej dobe sa všetko cyklicky opakuje. To v Biblii neplatí – budúcnosť si tvoria ľudia. Ak zachovávajú zákon lásky, nič zlé sa nenastane.

Zhodujeme sa v tom, že ak ľudia vstúpia do seba a začnú chcieť dobro, nič zlé sa nenastane. Ale rozchádzame sa v tom, či dejiny majú aj nejaký cyklický (opakujúci sa rozmer), alebo žiadny. Po prvé, ako si vôbec dovoľíte tvrdiť, že v dejinách sa vôbec nič neopakuje, keď empirická evidencia jasne svedčí o tom, že určité aspekty sa opakujú? A po druhé, kde z Biblie to vyvodzujete, že dejiny nemajú popri lineárnom žiaden cyklický rozmer? Prečo, načo Vám ten cyklický rozmer dejín tak vadí?

Vaša práca využíva aj poznatky astrológie a tá je predsa s vierou v Boha Izraela nezlučiteľná.

Nevyužíva. Nie ste v stave menovať ani jediné miesto, kde by sa moja Angelológia potrebovala odvolávať na vieru v astrológiu.

Okrem toho, ak ste proti astrológii, začnite u pápeža a požiadajte ho, aby odstránil zverokruh z dlažby na námestí sv. Petra a z ranokresťanských kostolov, začnite s kritikou Vašich cirkevných učiteľov ako Akvinský, ktorí pokladali vplyv hviezd za samozrejmosť, a až potom príde rad na mňa. Na <http://www.sophia.sk/kap2/7astrokrest.html> je kapitola „Astrológia a kresťanstvo“ z mojej knihy. Poučte ma, ak sa v tom vyznáte lepšie.

Ak by sa Vaša hypotéza potvrdila, ak by bola zbavená niektorých Vašich záverov... neprotirečí katolíckej viere.

Ktorých záverov?

Pre nás je naozaj Ježiš definitívne Božie Slovo... Všetko to, čo človek potrebuje k spásu, je zahrnuté v Božom slove. Po Kristovi sa už nečaká žiadne iné zjavenie... keby vám hlásal anjel z neba iné evanjelium... nech je prekliaty... nové veci mimo evanjelia sú pre spásu človeka nepodstatné... Váš citát Jn 16, 13... je zle vyložený. Tradícia v ňom vidí Turíce a pôsobenie Ducha v dejinách, ale znovu v duchu evanjelia....

Prečo nie je moja Angelológia v duchu evanjelia? Zabudli ste na to odpovedať. Z Vášho druhého listu sa dokonca zdá, že – ak moju tézu podpora historici – bude celkom v súlade s kresťanstvom. Tak prečo tie citáty o rozpore s evanjeliom?

Ako to vlastne myslíte s tým „ukončeným zjavením“? Nezjavuje sa dnes už nikomu nič? Sv. Duch pôsobil poslednýkrát na Zemi na turíce apoštolov a odvtedy nás opustil? Nezjavoval sa sv. Duch evanjelistom a cirkevným otcom, ktorí žili po Kristovi?

...že hovorím podobné veci ako duch Leviatana a Katolícku cirkev ste obvinili zo satanizmu.

Leviathan pôsobí všade tam, kde niekto ašpiruje na moc nad ľuďmi, ktorí sa majú podriadiť slepo a bezmyšlienkovite. Čo sa tak čudujete, ja nie som prvý, ale Vaši pápeži, kto povedal, že Satan pôsobí aj vnútri cirkvi. Pokúša v duši každého, mňa aj Vás, dokonca aj svätých. Môžeme sa porozprávať o tom, či nepôsobí náhodou u mňa. Medzi nami, kresťanskými bratmi, by som Vám mal byť vďačný, ak ma upozorníte na môj tieň, ktorý nevidím. Prejavuje sa nejako v mojom konaní? Lebo vo Vašom áno!

...moja prezentácia vo Vás asi vzbudila hnev... by som Vás prosil... o zjemnenie afektívneho prejavu... aby ste trochu vychladli...

Všetky vaše doterajšie argumenty som poznal už v čase, keď ste sa Vy narodili. Myslíte si, že ma môžete niečím prekvapiť? Že ma to teraz po dvadsiatich rokoch nahnevá? Škoda, že sa nepoznáme osobne. Ako som Vám napísal hneď na začiatku, urobili ste mi radosť, že ste spísali to, čo si iní o mne doteraz mysleli alebo hovorili za mojím chrbtom. Dali ste mi možnosť odpovedať. Doteraz tá možnosť nebola. Vaši starší kolegovia totiž chápali, že musia so mnou dôsledne prerušiť akúkoľvek komunikáciu, ak to nemá dopadnúť v ich neprospech. Vy ste to ešte nepochopil. Pre mňa je to známka Vašej mladosti a dôkaz úprimnosti. Máte to u mňa. Silvia, moja manželka mi hovorí: len nebuď naňho príliš tvrdý!

Chválím Vás za Vašu odvahu a ochotu k dialógu – čelíte výčitkám, ktoré sú adresované všetkým Vaším kolegom kňazom.

Budiž, nech sa aj v niečom mýlim – len keby to prispelo k tomu, aby sa svet zaujímal o to, že nad nami sú vyššie, ušľachtilejšie bytosti, ktoré nás presahujú. Bože môj, aké sú krásne! Človeku sa podlomila kolená a vyhrknu slzy na vlastnou biedou. Nesúhlasíte so mnou?

Srdečne, Emil Páleš

2. novembra 2008

Vážený pán Páleš!

V prvom rade ďakujem Vašej pani manželke, že sa ma zastala, veľmi ma to potešilo. Ale poďme rovno k téme.

Sám tvrdíte, že angelológia dejín je veľký objav. Potom hovoríte, že historici, či oponenti nemajú k Vašej hypotéze nijaké opodstatnené námietky. Ak je pravda, že Vaša angelológia je naozaj taký „boom“, prečo o nej nikde nevidieť, nepočuť... Sám si protirečíte, veď hovoríte, že materialisti (a teda zdá sa, že väčšina vašich protivníkov sú materialisti) Vám kladú pomyselné polená pod nohy. Tak ako môžu historici uznávať Vašu teóriu, keď ju – ako sám vravíte – neprijímajú? Nemôžem sa s Vami v tomto bode vôbec zhodnúť. Nemusím uvádzať žiadneho historika, stačí, že to kolokvium na FiF UK dopadlo skôr v neprospech angelológie (v tom zmysle, že z článkov nevyplýva dojem, že by ich to presvedčilo). Ak zmenili naozaj názor, neviem, že by to niekde publikovali. A z polemík s inými vedcami na Vašej stránke sa mi moja domnienka o neprijatí Vašej hypotézy potvrdzuje.

Okrem toho, námietky pána Haviernika sa mi naozaj zdajú rozumné, hlavne tá, že Vaša hypotéza sa dá vďaka prelínaniu pôsobenia rôznych duchov ľahko obhájiť proti rôznym námietkam (napríklad s tým sedemnástym storočím a husitmi). Okrem toho, často pracujete s vedeckými syntézami (znova parafrázujem pána Haviernika), ktoré sú nútené zjednodušovať. To potom môže viesť k skresľovaniu. To predsa musíte uznať i Vy.

Takže na poli dokazovania Vás čaká ešte práca. Veď Vy sa zameriavate hlavne na matematiku, ktorá môže priniesť nové fakty. Tieto fakty treba ale aj interpretovať. A okrem toho, sám pripúšťate, že v dejinách pôsobí množstvo rôznych faktorov. Treba zistiť, ktoré sú prirodzené, ktoré vyplývajú z módných trendov danej doby, ktoré sú nadprirodzeného rázu. Či spolupôsobí viac rôznych faktorov, alebo dominuje jeden atď.

Ja sa vyjadrím ešte k tej falange – celé 16. storočie je o kopijníkoch, sprvu tvorili spravidla dve tretiny pechoty, neskôr už len tretinu. Definitívne boli kopijníci vytlačení z armád vynálezom bajonetu koncom 17. storočia. Bez ich dôležitej podpory by strelci z muškiet predsa boli voči ťažkej jazde bezbranní.

Keď sme pri tom, aj rytieri sú predsa jazdeckí kopijníci. V nich však michaelský vplyv nevidíte.

Okrem toho, dve veľké bitky, ktoré veľmi ovplyvnili dejiny a odohrali sa v michaelskom období, znamenali porážku kopijníkov: 197 pr. Kr. u Kynoskefál a 190 pr. Kr. u Magnézie. Rímske légie kopijníkov zmasakrovali (a to aj napriek tomu, že symbol Macedónie bolo slnko). A to nehovorím nejaké moje štúdie. Len som sa náhodou o túto tému zaujímal, preto môžem povedať, že iní autori by s Vami nesúhlasili. Okrem toho, nechápem presne ani to, čo má s kopijníkmi Michael spoločné.

Ešte ma zaujalo (keď ste načali toho Leviatana), že je tieňom Orifiela. Vtedy som si uvedomil jednu vec – spomínate cisárov a ríše v spojitosti s Orifielom. No asi Vám uniklo (čo je pri obrovskom rozsahu matérie normálne), že za prvú ríšu sa považuje podľa najmodernejších výskumov ríša novoasýrska. V 9. storočí (po Orifielovi ani vidu ani slychu) sa prestal v Asýrii používať vazalský systém a začala sa priama

správa provincií. Peržania v tomto modeli pokračovali, Rím nič extra nové neprinesol. Ale to len na okraj.

K prorokom sa však vyjadriť musím. Nemôžem to nechať len na uznávaných fenomenológov náboženstva – a nemám len plytké argumenty.

Prorocké spisy môžeme rozdeliť na predexilové (Amos, Ozeáš, Proto-Izaiáš, Micheáš, Sofoniáš, Nahum, Habakuk, Jeremiáš), exilové (Ezechiel, Deutero-Izaiáš) a poexilové (Aggeus, Zachariáš, Trito-Izaiáš, Abdiáš, Malachiáš, Joel).

Každý zo spisov má svoje poslanstvo, ale určité nosné idey majú spoločné.

Predexiloví proroci hovorili o návrate a vernosti k Zmluve aj v nových sociálno-ekonomických podmienkach. Kritizovali klaňanie sa iným bohom, modloslužbu, pokrytectvo v zachovávaní Zmluvy, nespravodlivosť.

Exiloví proroci sľubujú už potrestanému národu nádej, že Boh im odpustí a znovu sa ich ujme.

Poexiloví proroci hlásajú návrat k Zmluve, k biblickým tradíciám, k pravému kultu.

Čo s tým má Budha, Sokrates a Aristoteles? V nepodstatných detailoch sú možno podobní, ale základné smerovanie je úplne odlišné, už aj preto, že proroci nie sú filozofi. Naozaj stotožniť prorokov s filozofmi je absolútny nezmysel. Ak dokážete, že Sokrates a Budha hovorili, aby sa ľudia začali klaňať Bohu Jahve, dobre. Ale sám viete, že je to nezmysel. A prorok je to isté, čo anjel. Je Boží posol, len ľudský. Nebuďte nekritický a nepreberajte do Vašej hypotézy nezmysly. Veď väčšina religionistov uznáva fakt, že monoteistický Boh Izraela je odlišný od náboženských predstáv ostatných národov. Nebuďte vo svojich tvrdeniach tendenčný. Všimnite si aj detaily, ktoré nesúhlasia s Vašou hypotézou.

Ešte by som zmienil jedného z najväčších prorokov, druhého Mojžiša, proroka Eliáša. Pôsobil v 9. storočí. Jeho význam je obrovský. On však znovu do Vášho konceptu nezapadá. Je pravda, že nebol píšuci prorok. No sám vravíte, že je dôležité kedy prorok pôsobil, nie kedy bolo o ňom napísané.

O syntézu Biblie a filozofie sa snažil už Filón Alexandrijský, no nepodarilo sa mu to.

Obsah prorockých textov nie sú posolstvá anjelov – ale slová Boha. Proroci neboli inšpirovaní nejakým michaelským duchom, ale Bohom YHWH, ktorý cez nich oznamuje, vytyka svojmu ľudu, alebo ho i utešuje. Vaše znalosti z Biblie sú nepresné.

Mojžišovi sa v kríku zjavil Anjel Pána. Ak by ste mali trochu lepšie teologické a exegetické vzdelanie (nezazlievam Vám, že ho nemáte, len vravím, že Vám chýba), vedeli by ste, že „Anjel Pána“ je terminus technicus. V ktoromkoľvek biblickom slovníku (nielen katolíckom, takže neobjektívita je vylúčená) sa o tom dočítate. Anjel Pána a samotný Boh niekedy vystupujú ako rozdielne bytosti, niekedy ako tá istá. Je to určitý spôsob biblického vyjadrovania, keď sa nechce hovoriť, že absolútne transcendentný Boh sa zjaví, použije sa výraz, že sa zjavil Pánov anjel. Zdá sa, že tvrdíte, že Mojžiša a prorokov inšpiroval anjel svojimi myšlienkami. Dúfam, že som Vám zle porozumel, lebo im bolo zverené Božie slovo. Boh hovorí a proroci tlmočia jeho slovo. To, čo vraví Jeremiáš nie je michaelská inšpirácia, to je posolstvo Boha ľuďom. Nie posolstvo Michaela, posolstvo Boha YHWH.

Ďalej je presvedčením našej viery, že toto zjavenie sa nedostalo filozofom ani iným náboženským systémom, len Izraelu: „On svoje slovo zvestuje Jakubovi, svoje zákony a prikázania Izraelovi. Neurobil tak iným národom, nezjavil im svoje zámery. ALELUJA.“ (Ž 147, 19). Ak filozofi a náboženski myslitelia prišli k podobným myšlienkam, prišli k tomu svojim vlastným rozumom. No Zjavenie Boha sa udialo Izraelu a cez Izrael až ostatným národom.

S lineárnym a cyklickým časom sa na religionistov odvolám teraz pre zmenu ja. Ak sa necítite v tejto oblasti odborník, prijmite ich mienku. Staroveké národy chápali čas ako cyklus, všetko sa raz vráti naspäť a začne odznovu. Biblia chápe čas ako líniu – všetko speje k naplneniu, k definitívnemu cieľu. Je to všeobecne známa mienka.

Váš článok o astrológii a kresťanstve, na ktorý ste ma upozornili, som si pozorne prečítal. Aby som mohol čo najrýchlejšie odpovedať a aby som sa vyhol nejakej tendenčnosti, poprosil som môjho kolegu Mgr. Jablonského, ktorý sa viac zaujíma o dogmatiku, o vyjadrenie. Naše spoločné úvahy Vám môžem tlmočiť.

Najprv Vám asi bude potrebné osvetliť určité dogmatické termíny, ktoré evidentne nepoznáte a máte v nich chaos.

Poklad viery je učenie vyplývajúce z Božieho zjavenia ľuďom. Sväté písmo a posvätná Tradícia sú týmto Božím slovom. Ježiš zjavenie ukončil – ním bolo ukončené zjavenie, poklad viery je ucelený a my už nemáme očakávať niečo nové. Jednoducho, cesta k Bohu bola ukázaná a prostriedky na ňu dané. Nič viac nepotrebujeme. Učiteľský úrad je len v službe Božieho slova a autenticky ho v duchu posvätnej Tradície aj vysvetľuje.

Dogmy viery sú len časťou Zjavenia. Boli vyhlásené hlavne vtedy, keď bola časť pokladu viery spochybnená, aby definitívne urobili jasno, čo je a čo nie je pravda viery. Každá dogma musí byť aspoň implicitne zahrnutá v Písme.

Duch Svätý pôsobí v Cirkvi a tak chápanie pravd viery rastie, rozvíja sa. Teológovia, svätci a svätice, veriaci svojím rozjímaním atď., títo všetci prispievajú k hlbšiemu chápaniu viery, no neprinášajú nič, čo už v Zjavení nie je.

Teológovia môžu svojím skúmaním prispieť takisto k lepšiemu chápaniu. No veľa vecí teológie je tzv. slobodná teologická mienka, tzn. nevyplýva zo Zjavenia a nepatrí k pokladu viery. Teológovia, ba aj svätci, sa môžu myliť, aj sa mýlia. Takéto ich učenie tiež nebolo prijaté do pokladu viery. Rozlišujte teda, prosím, medzi pokladom viery a názormi teológov.

Pseudo-Dionýzios Areopagita bol teológ ovplyvnený novoplatonizmom a jeho náuka o anjelských chóroch nepatrí do pokladu viery. Prečítajte si ktorúkoľvek katolícku angelológiu, nájdete tam toto hodnotenie. Je to iba jeho slobodná teologická mienka.

Ani Tomáš Akvinský nie je neomylný. Jeho filozofia bola prijatá za najlepšiu, pomocou nej sa najľahšie dajú chápať a vyjadriť pravdy viery (napr. transsubstanciácia). Vieme napríklad, že neuznával Nepoškrvené počatie, ktoré bolo ale neskôr za dogmu vyhlásené.

Avšak, keď už sme pri jeho filozofii, z jeho gnozeológie je jasné, že anjeli nevkladajú nejaké myšlienky ľuďom do hlavy. Anjeli ľudské rozumové schopnosti dané Bohom posilňujú. Pôsobia vždy cez zmysly – nižšie a hlavne vyššie. Preto aj inšpirácia anjelmi je pri tvorivosti pomáhajúca, nie podstatná.

Zo zásady „milosť predpokladá prirodzenosť“ je analogicky jasné, že anjeli len pomáhajú prirodzeným schopnostiam človeka.

Okrem toho, anjeli konajú len Božiu vôľu. V tom spočíva aj ich veľká morálna dokonalosť. Diabli konajú proti vôli Boha.

Tie „tradície“, o ktoré sa často opierate, sú často apokryfné spisy. Skutočná posvätná Tradícia vedená Duchom v nich Božie slovo nerozoznala, preto nikdy neboli prijaté do kánonu posvätných kníh. Z Božieho slova poznáme len troch anjelov po mene: Michala, Gabriela a Rafaela. Apokryfy často vznikali ako túžba po nepoznaných a nezjavených veciach, sú výtvormi ľudskej fantázie, hnanej túžbou doplniť údaje, ktoré v Zjavení nie sú (typickým príkladom je Jakubovo Protoevanjelium, Evanjelium o detstve Krista a i.). Písmo a Tradícia vykladané Magistériom sú podľa nás, katolíkov, jediným zdrojom Zjavenia.

Vykladaním biblických textov sa zaoberá exegéza. Ak chceme pochopiť Bibliu, musíme pochopiť literárny zmysel daného textu. Preto je dôležité zistiť literárny štýl danej perikopy. V Biblii sa nachádzajú rôzne štýly, od poézie po historiografiu. Nemôžete vytrhnúť citát z jeho kontextu. Každý, kto vykladá nejakú stať Písma, musí určiť o aký štýl sa jedná. Biblia je plná antropomorfizmov, personifikácií,

metafor... Je úlohou exegetov a teológov zistiť správne posolstvo svätých textov. Stotožnenie anjelov s hviezdami je typická personifikácia a zároveň aj pozostatok starovekého myslenia.

Písané Božie slovo, nakoľko jeho sekundárnym autorom je človek so svojimi schopnosťami a vedomosťami, obsahuje i detaily, ktoré nepatria k pravdám viery. Jedná sa o predstavy o vesmíre, o prírode, o centrách ľudských psychologických procesov a pod. Pisateľ bol ovplyvnený svojou dobou. Galileiho výrok „Biblia je kniha ako sa do neba ide, nie ako sa nebo pohybuje“ je prijímaný ako zásada. Teda v Biblii je dôležité *náboženské posolstvo*, nie prírodovedné poznatky.

Ani teológia (ako ani samotné Písmo) nezaujíma o geocentrizmus, heliocentrizmus, teóriu veľkého tresku, kvantovú fyziku, teóriu relativity, dokonca ani o synchronicitu. To je vec vedy, ktorá sa riadi rozumom a výskumami. Viera a rozum si však neodporujú.

Aj starovekí a stredovekí teológovia žili vo svojej dobe, ktorá mala svoje vlastné vedecké poznanie sveta. Pretože prírodné vedy to teológie nepatria, preberajú názory vtedajších vedeckých autorít. Výskum dnes pokročil, staré náhľady na svet sú prekonané.

(K lepšiemu pochopeniu katolíckeho prístupu k téme rozumu a viery Vám odporúčam encykliku Jána Pavla II. Fides et ratio.)

Posolstvo Písma je jasné: „On zakáže slnku a nevyjde a pod pečaťou hviezdy zatvára. On samojeden rozostiera nebesá a prechádza sa po morských hĺbinách. Voz stvoril Veľký, Orion takisto aj s Kuriatkami a juhu izbami.“ (Jób 9, 7) a „Tam hore vybudoval stan pre slnko a ono z neho vychádza sťa ženich zo svojej komnaty a raduje sa ako bežec pred veľkými pretekmi. Na jednom kraji neba sa vynára a uberá sa k druhému; pred jeho žiarou sa nič ukryť nemôže.“ (Ž 19, 6). To znamená, že Boh je jediný a absolútny Pán vesmíru a spravuje ho svojou prozreteľnosťou, nepotrebuje k tomu žiadne iné bytosti.

O vplyve sveta na človeka by sme znovu mohli rozprávať dlho. Z hľadiska viery je dôležité, že planéty, podobne ako hmota i duchovné bytosti, nemôžu riadiť človeka a teda ani sa z nich nedá zistiť budúcnosť. Vplyv na telesný život človeka teológia neskúma, ak podľa Vás niekto popiera vplyv planét a hviezd na človeka, vyčítajte to, prosím, astronómom, nie Katolíckej cirkvi. Zdá sa, že Vy si myslíte, že preberáte názory stredovekých mysliteľov, že anjeli pohybujú planétami – znovu platí, že veda odvtedy pokročila a my už vieme, že sa hýbu vďaka prírodným zákonom, ktoré (ako veríme) vo svojej nekonečnej múdrosti ustanovil Boh.

(Mimochodom, astrológia nie je veda. Videl som dokonca televíznu reláciu, v ktorej RNDr. Igor Kapišinský dokázal, že astrológia je nezmysel.)

Veľmi závažným tvrdením o astrológii a kresťanstve je Vaše tvrdenie: „Kresťania prevzali aj náuku, ktorá priradzuje každému znameniu určitú časť tela a tento názor bol v roku 563 dokonca legitimovaný na koncile v Brage.“ Synoda v Brage (Portugalsko) r. 561 nič také netvrdí. Váš citát je silno zavádzajúci (a dúfam, že len vďaka Vašej nepozornosti sa takéto nesprávne tvrdenie dostalo na Vaše stránky), nakoľko deviaty kánon zo spomínanej synody hovorí: „Kto verí, že ľudské duše sú viazané na osudové znamenia (hviezdy), ako to hovoria pohania a priscilliani, nech je exkomunikovaný.“ Takisto Vami citovaný názor: „Ľudská duša sa tu odvádza zo sféry planét a ľudský duch zo sféry stálic. Opisuje napríklad, ako ľudské duše prechádzajú zverokruhom a tie, ktoré sa majú narodiť, čakajú v znamení Raka.“, prevzatý asi z diela *Cosmographii* je nekresťanský (preexistencia duší bola odsúdená v Carihrade 541 spolu s Origeneom).

Prirvnám to k jednej pani, ktorá na otázku v relácii Aj múdry schybí „Ako sa volajú osoby najsvätejšej Trojice?“ odpovedala „Ježiš, Mária a Jozef.“ Pani bola katolíčka, ale jej tvrdenie či presvedčenie je nesprávne. To, že niečo tvrdí katolík, neznamená, že je to katolícke. Katolícke učenie je obsiahnuté v Božom slove a vysvetľované a podávané Cirkvou. Naša viera je postavená na hlásaní apoštolov, ktorí sú svedkami Zmŕtvychvstaleho.

Vaše tvrdenia, že vysmievanie sa pohanským bohom je rúhanie voči archanjelom, je nesprávne. Sama Biblia – ak by ste ju pozorne čítali – obsahuje výsmech z pohanských bohov, pretože neexistujú. „Napoludnie sa im Eliáš posmieval: „Kričte nahlas, (Bál) je predsa boh! Azda je zamestnaný, alebo sa utiahol, alebo odcestoval, alebo azda spí, nech sa zobudí!““ (1 Kr 18, 27). Uvádzať ďalšie miesta je zbytočné. Na druhej strane, Písmo naozaj učí, že sa nemáme rúhať zlým duchom, ako ani anjeli sa im nerúhajú. Súd prenechávame Bohu, no nikdy ich nesmieme uctievať.

Zle ste si vysvetlili tvrdenia cirkevných otcov. Oni rozmýšľajú, ako mohlo ľudstvo dospieť k takému omylu, akým je polyteizmus. Prichádzajú k tomu, že pohanovia si zle vysvetlili anjelov (dobrých i zlých) a omylom ich považujú za bohov.

Obviňovanie Cirkvi z materializmu je veľmi vážne. Pán Páleš, uvedomte si, že publikujete verejne a nemôžete hovoriť neopodstatnené obvinenia, môžete svojimi mylnými prehláseniami pomýliť ďalších ľudí. Ak by Cirkev bola materialistická, odmietala by všetky nadzmyslové skutočnosti, ako je duša, anjeli, Boh... To však, evidentne, nie je pravda. Dobře poznáme utrpenie mnohých bratov a sestier, ktorí v komunistickom režime, hlásajúcom materializmus, trpeli a mnohí aj položili život, práve kvôli viere v nadprirodzeno. Aspoň z úcty k ich utrpeniu a obeti zmeňte svoju rétoriku. (V prvom rade však nech nás pohýna láska k pravde.)

Zhoda viery a vedy vždy poteší i mňa – tým odpovedám na Vašu otázku. Tých konvergencií je mnoho. Zatiaľ sa však nezdá, že Vaša hypotéza patrí k dokázaným teóriám, preto nemá ani zmysel odpovedať.

Reakcia sa mi nejako rozrástla, na záver by som chcel teda zhrnúť:

Sama hypotéza synchronicity (aby neprišlo k nedorozumeniu, slovom „synchronicita“ mám v tejto mojej odpovedi na mysli Váš názor, že tieto synchronicity sú pravidelné a je v nich určitý poriadok), ak bude jasne dokázaná, by našej viere neprotirečila vôbec. Téza, že anjeli pomáhajú ľuďom lepšie poznávať krásu, pravdu a Boha, je tiež v súlade, s určitým spresnením:

Boh tvorí každú ľudskú dušu a dáva jej prirodzené schopnosti. Schopnosť poznávať má každý človek. Nie všetci ľudia sú rovnako nadaní, niekto má talent lepšie chápať jedny veci, iný zase ďalšie. (Napriek tomu je vynikajúci matematik, v estetike ho môže tromfnúť hocikajký iný jedinec; niekto dokáže skvele napodobniť iných, sám je však nie veľmi tvorivý; iný je vynaliezavý kutil, no v rečníctve ho musí zastúpiť iný človek, možno nemotorný atď.). Preto môžeme povedať, že človek má svoje schopnosti od Boha. Priamo – stvorením duše a nepriamo zdedené od rodičov, no koniec koncov je to zase od Boha, ktorý stvoril celý hmotný svet. Človek poznáva prostredníctvom zmyslov a uvažovaním nad tým, čo zmyslami vnímal.

Ak teda skúmame otázku vplyvu anjelov na ľudskú tvorivosť, môžeme povedať, že anjeli môžu pôsobiť priamo zjavením, keď pôsobia na ľudské zmysly (vtedy si je toho človek vedomý). Tiež môžu nepozorovane pôsobiť tým, že ako keby ľudský rozum bol anjelom posilnený, aby dokonalejšie a jasnejšie poznával. Nikdy však nie tak, že by do hlavy vložil konkrétny, už ucelený nápad. Môže posilniť naše uvažovanie, lepšie pochopiť to, čo sme vnímali a pod.

Poznávanie a rozmýšľanie sú prirodzené ľudské vlastnosti, ktoré máme od Boha. Ľuďom pri rozmýšľaní môžu anjeli pomáhať, no ľudia to dokážu prirodzene aj bez nich.

Hypotéza, že siedmi anjeli v jednotlivých obdobiach hlavne oni napomáhajú ľuďom v poznaní, pričom im pomáhajú zvlášť v jednom – im vlastnom – odvetví vedy a umenia, nie je obsiahnutá v Písme ani Tradícii; teda nemôže byť považovaná za pravdu viery. Z toho vyplýva, že tento poznatok, ak by bol pravdivý, nie je potrebný pre spásu. Ak by bol, Boh by ho vyjavil vo svojom Slove.

Zatiaľ sa mi zdá, že viere ani neprotirečí (**samozrejme bez astrologických, teozofických a antropozofických prímiesí a komentárov!!!**), ale žiadalo by si to hlbší exegetický a teologický výskum.

Názov „vládcovia času“ treba určite zavrhnúť. Vládcom času je Boh. Nevie, či tento termín používate aj Vy, ale Štampach v tom svojom kritickom článku. Nevie, či Vás cituje, alebo parafrázuje. V každom prípade, takýto titul im neslobodno pripísať.

Teda tvrdiť, že v nejakom období pôsobí nejaký archanjel, ktorý hlavne (okrem mnohých iných anjelov) pomáha ľuďom jasnejšie poznávať pravdu a skutočnú krásu, a v konečnom dôsledku Boha, môže byť Vaša slobodná teologická mienka, ak ju podporíte aspoň nejakými dôkazmi. Hypotetická synchronicita v dejinách (ako ju chápete Vy) ešte nie je priamym dôkazom Vašej angelológie (aspoň v terajšom štádiu výskumu).

Mená archanjelov poznáme tri Rafael, Gabriel a Michael. Používať iné mená nemôžeme, lebo v Biblii nie sú. Apokryfy sú výmysly, nie Božie inšpirácie, preto použiť ich ako zdroj poznatkov (hlavne čo sa týka nadzmyslových vecí) je nesprávne. Mená ostatných archanjelov nepoznáme a ani ich nepotrebujeme poznať.

Astrológia sa najčastejšie snaží pomocou súvislostí medzi nebeskými telesami predpovedať budúcnosť. Je nezlučiteľná s kresťanstvom. Nie je ani považovaná za vedu. To, že v niektorých obdobiach dejín ovplyvňovala kultúru a umenie neznamená, že bola súčasťou kresťanskej viery.

Vaše tvrdenie, že cherubíni, serafíni a tróny stvorili nebeské telesá, je nezlučiteľné s kresťanstvom. Boh a len Boh stvoril celý svet, viditeľný i neviditeľný. Anjeli sú Božie tvory a nie „emanácie“.

Niekedy z Vašej práce vzniká dojem, že anjeli akoby vkladajú ľuďom do hlavy určité predstavy, tvary... Nie som si istý, či som správne pochopil. Ale anjeli toto určite nerobia (viď dôvody vyššie).

Teozofia a antropozofia, ktorých vplyv (vedomý či nevedomý) je vo Vašej práci znať, sú v otvorenom rozpore so základným učením kresťanstva. Bolo by potrebné terminológiu vo Vašej práci očistiť od tohto nádychu a poetických tvrdení, ktoré bývajú nejednoznačné, aby bol dialóg kresťanstva a Vašej angelológie ľahší.

Toľko moje hodnotenie Vášho diela. Teším sa na Vašu reakciu.

Juraj Valúšek

13. novembra 2008

Vážený pán Mgr. Valúšek,

Cením si Vašu ochotu k vecnému dialógu, ale sústreďme sa na podstatné a netočme sa v kruhu. Čo vlastne chceme zistiť? Navrhujem, aby sme spoločne skúsili zistiť odpoveď na ten môj list konferencii biskupov, na ktorý mi biskup Chovanec dal odpoveď, kde stálo len to, že mi nedá žiadnu odpoveď (a v osobnom rozhovore naznačil, že som si niečo „povymýšľal“, ale odmietol uviesť konkrétne čo a prečo). Zaujímá ma (a nielen mňa), či je moja kniha „Sedem archanjelov...“ odsudzovaná katolíckmi len omylom, na základe nepochopenia a predsudkov, alebo je skutočne z hľadiska Vašej cirkvi zavrnutia- či nedoporučeniahodná. Resp. s čím sa dá z katolíckeho hľadiska súhlasiť a s čím nie.

Veľkú námahu odo mňa si vyžaduje to, že tak málo poznáte moju prácu. Triafate sa často vedľa, do vašej vlastnej predstavy o nej, namiesto do nej samej. Na druhej strane Vám sa zdá, že ja málo poznám katolícku teológiu. Čo hovoríte, viac-menej poznám, ale zdá sa mi, že často zabudnete dodať, načo to vlastne hovoríte a v čom by to malo protirečiť môjmu pohľadu.

Takže sa asi musíme vyzbrojiť trepezlivosťou, aby sme tu sklenuli nejaké mosty.

Antropozofiu Rudolfa Steinera ako aj ďalšie smery si vážim a pokladám ich za podnetné, ale nestaviam na nich a neodvolávam sa na ne ako na autoritu, takže to nechajme bokom.

Orifiel a Novoasýrska ríša. Rímania a falanga.

Leviathanom nazývam (spolu s Hobbesom) ducha absolutizmu, centralizácie, byrokracie a uniformnej mechanizácie spoločnosti, vidinu svetovlády. Je to spozemštený krivý obraz Orifielových cností. Asýria urobila v 9. storočí pr. Kr. pohyb smerom k centralizácii, ale koncom toho storočia sa to zase rozpadalo. Znova ešte silnejšie v 8. storočí a v 7. storočí šľachta zase oklieštila kráľovu moc.

Vy ale tento fakt mylne uvádzate ako dôkaz proti mojej hypotéze a ignorujete tým to, čo som Vám už povedal. Hypotéza nezní tak, že mimo orifielských období je stupeň centralizácie nulový alebo bez výkyvov, ale že je v priemere menší než v orifielských obdobiach. Stupeň politickej centralizácie ríš sa pravidelne zvyšuje v orifielských obdobiach a v celosvetovom priemere je za Orifiela maximálny. Do tohto výsledku sú zahrnuté *všetky* ríše známe v dejinách, vrátane Novoasýrskej. Zámerným vyzdvihnutím a zdôraznením jednej zvolenej udalosti a ignorovaním sveta ako celku na tomto výsledku nič nezmeníte. To že sú v ostatných obdobiach centralizačné pohyby nenulové, ale výrazne menšie než v orifielských, je práve potvrdením, nie vyvrátením hypotézy. Akási absolútna decentralizácia by mojej hypotéze protirečila a nevieme si ju ani predstaviť.

To isté falanga. Už som Vám povedal, že maximum spadá do michaelských období, *vrátane* bitiek u Kynoskefál a Magnézie. Stále sa domnievate, že mi čosi „uniklo“, že som na nejaké dejinné udalosti pozabudol. Stále ale menujete len také, ktoré sú v štatistickom výsledku už zahrnuté a nič teda na ňom nemenia.

Že vôbec ešte falangy šli do boja je príznakom michaelského obdobia. A že po roku 200 pr. Kr. prehrávali, je v peknom súlade s tým, že michaelské obdobie sa chýlilo ku koncu a vládol už veľký Orifiel, takže stúpala hviezda Rimanov (ktorí uctievali Saturna).

Na sochách Michaela vidíte, že kopija je jeden z jeho atribútov. Keby ste si ujasnili, prečo je to tak, pomohlo by to, lebo by Vám to prestalo pripadať ako náhodný znak, ale ako súčasť systému. Aj kopija v rukách rytiera je michaelskou signatúrou. Ale obľuba takých či onakých zbraní je skôr len sprievodným príznakom podstatných premien v čítení, myslení a rebríčku hodnôt.

Tvrdíte, že angelológia dejín je veľký objav... prečo o nej nikde nepočuť... Sám si protirečíte... kolokvium na FiF UK dopadlo skôr v neprospech angelológie... na poli dokazovania Vás čaká ešte práca...

Pozrite sa do dejín vedy: každá myšlienka, ktorá zásadnejšie nabúraval mentálne zvyky, kľúčila desaťročia, než získala verejné uznanie, často až po smrti svojho autora. Tento časový posun síce nedokazuje, že moja teória bude v budúcnosti stáť v učebniciach, ale vylučuje, aby ste ju posudzovali už v zárodku na základe davovej mienky. Ak sme v odbornom dialógu, máte ju posudzovať podľa argumentov, a nie podľa spoločenskej zotrvačnosti založenej na oneskorenej úcte k autoritám.

Výsledok zasväteného odborného dialógu a argumentácie je v môj prospech. Tak ako v každom odbore sa dialógu zúčastnil len obmedzený kruh odborníkov, ktorí majú k veci čo povedať, ale tento kruh je otvorený. Každý, aj Vy máte možnosť do procesu odbornej argumentácie zasiahnuť a zvrátiť jeho výsledok, ak odhalíte chybu alebo prinesiete evidenciu o opaku. Neurobili ste to a ani neviete menovať nikoho, kto by to dokázal.

Nemýľte si transparentný odborný dialóg s anonymným ohováraním. Dost' ľudí, keď spomeniete Pálešovu prácu, mávne rukou, že to musia byť nezmysly. Sú to ale laici a hovoria to ako laici dokonca aj vtedy, keď sú povoláním historici. Je to ich citové presvedčenie, nie správa o výsledkoch výskumu. Akonáhle začnete vyžadovať, aby za svoje reči niesli zodpovednosť, aby to predniesli na odbornom fóre a podpísali sa pod to, v tom okamihu sa stiahnu. Každý, kto moju prácu pozná, je uznanlivý aspoň do tej miery, že som objavil skutočné empirické rytmy (hoci v názore na ich pôvod sa môžeme líšiť). Nikto z tých, čo to popierajú, moju prácu nepozná. Keď namiesto verejného odborného dialógu dávate prednosť tým, čo ohovárajú v zákulisí a nechcú byť menovaní, a vydávate to za odbornú mienku – stávate sa luhár a podvodník spolu s nimi.

Je *faktom*, že historici nie sú v stave proti mojej empirickej práci vzniesť vyvracajúci protiargument. A je *zároveň faktom*, že sa to väčšine z nich nepáči, či už zo zvyku, z povrchného nasledovania autorít alebo z materialistického ladenia ich osobnosti. Protirečenie je v psychike historikov samotných, nie v mojom myslení - ja len konštatujem fakty. Mali by môj výsledok uznať, keďže prehrali v odbornom dialógu, ale je naivné ak si myslíte, že v dejinách vedy to takto chodí. Osobné sklony rozhodujú často viac než argument. Vezmite si objav tzv. „studenej fúzie“ Fleischmanna a Ponsa z roku 1989. Vedúce postavy americkej akadémie vied všetko zmietli zo stola vrcholne bezočivým a evidentne nepravdivým argumentom, že podľa známych fyzikálnych zákonov, ktoré stoja v učebniciach, to nie je možné. Zbrzdili tým svetovú energetiku o 15 rokov. Nešlo o vedu, ale o miliardové granty na „horúcu fúziu“, o ktoré by prišli.

Kolokvium, ako som už povedal, dopadlo konsenzom, že „na tom niečo musí byť“. Jediný odmietavý príspevok bol Haviernikov, ale ten o rok neskôr ustúpil. Vedúci katedry dejín Doc. Daniš vo svojom príspevku odbočil celkom inam, ale fakt, že z vlastnej iniciatívy organizoval kolokvium k mojej knihe, je skôr kladný. Profesor Mikulecký (ktorého príspevok zo zborníka omylom vypadol) tie rytmy plne uznáva, veď ich sám overoval, a fakt, že nenašiel žiadne zodpovedajúce periodické fyzikálne pole, je ďalší bod v prospech mojej interpretácie týchto rytmov. Dokonca aj Štampach tam má voči mne síce všeobecný, ale pozitívne-podporujúci príspevok. Až o štyri roky neskôr sme sa dostali do odborného sporu, ktorý vzal osobne, a začal byť (za mojím chrbtom) proti. Keď som ho ale dotlačil, aby s tým vystúpil a obhájil si to nahlas, biedne zlyhal (ako vidíte z recenzie na webe). Polovica námietok bola falošne podsunutá a druhá polovica evidentne nepravdivá. Pokúšal sa tvrdiť, že sa nič nenašlo, že moje štatistiky vlastne neexistujú. Ale ony existujú, a ako ich postupne zverejňujem, každý si ich môže overiť. Argument proti nim by mohol byť, keby bol, že sú nejaká chybné, ale že neexistujú je lož.

Prelínanie duchov času v tom zmysle, ako naznačujete, žiadne neexistuje. Haviernik si myslel, že ak nám nejaká udalosť nezapadne do predpokladaného rytmu, že ju len tak svojvoľne pripíšeme inému archanjelovi, čo práve vládne. To je vylúčené, pretože každý archetyp sa týka kvalít a udalostí iného druhu, ktoré sa nedajú miešať. Sú dané už dávno tradíciou, nedajú sa voliť svojvoľne podľa potreby.

Aký temný motív Vás vedie k tomu, že stále vydávate svoje želanie za skutočnosť? Ako dopadlo kolokvium, vedia všetci, čo sa ho zúčastnili. Nejaké záverečné prehlásenie sme nespisovali. Prečo stále tvrdíte, že niekto má protiargumenty, keď nemôžete uviesť nikoho? Prečo opakujete, že mi niečo v dejinách uniklo, keď nemôžete uviesť nič? Musím Vám to povedať po lopate, lebo sa nepohneme vpred: prestaňte s tým, je to vyslovená drzosť! Ako kňaz by ste sa mal biť spolu so mnou za vedecký výsledok, ktorý koroboruje s vierou, a nie pridávať sa k ohováračom. Skrývajú sa v temnote anonymity, zaliezajú predomnou do dier ako krysy – toto sú Vaši spojenci!?

...proroci hlásajú návrat k Zmluve, k biblickým tradíciám, k pravému kultu. Čo s tým má Budha, Sokrates a Aristoteles?... Eliáš... do Vášho konceptu nezapadá...

Zase sa domnievate, že som zabudol na Eliáša. *Všetci* izraelskí proroci - všetci znamená *vrátane* Eliáša – dohromady majú maximum tvorivosti v michaelských obdobiach. Už to je prvá vec, ktorú majú spoločnú s filozofmi.

Čo sa týka obsahu, ide o to: veci, na ktoré sa Vy sústreďujete, o Zmluve s Jahvem atď., sú samozrejme odlišné a nehovoria o nich Gréci ani Indovia. Ale nikto ani nepredpokladá, že by sa v tomto smere mali zhodovať. Prečítajte si tú „Centrálnu hypotézu Angelológie“ na www.sophia.sk. Je jasne vymedzené, v čom predpovedáme zhodu. Zhoda sa týka vecí, ktoré sú, zdá sa, pre Vás vedľajšie. Menujete samé veci, ktoré sú vlastne všetkým prorokom spoločné. Možno, že je to hlavný, ale nie jediný obsah ich posolstva. Proroci sa aj niečím navzájom líšia, či nie? Napríklad Ozeáš, povedzme že má hlavný cieľ taký, ako hovoríte. Ale ako prvý príde s tou metaforou, že Izrael je nevestou Jahveho, ktorá je neverná atď. Teda s metaforou svadobnej mystiky. Žije v anaelskom období a vraduje sa tým do mnohotisícročného rytmu svadobného mysticismu na celom svete.

Nemal by som sa s Vami o tom baviť, ale len sucho Vás odkázať: „pán magister, prečítajte si moju prácu, aby ste vedeli, o čom je reč“. Vy by ste si ju ale neprečítali, a ja som zvedavý, kam náš dialóg povedie, preto odpovedám. Vec je teda v tom, že podobnosti sa majú týkať konkrétne vecí, ktoré vôbec

nie sú v centre Vašej pozornosti. Nehovorím, že proroci sa zhodujú s Grékmi, Indmi a Číňanmi svojej doby v tom, čo bolo pre Izrael národne špecifické (a o čo hlavne ide Vám). Ale že okrem rozdielov existujú zhody; že boli podfarbení celosvetovým posunom dominant v kolektívnom podvedomí, tak ako všetci ostatní na svete. Domnievate sa, že židovskí proroci sa dajako vymykajú všeobecne ľudským zákonitostiam psychológie? Jahveho zjavenie sa možno dostalo len Izraelu, ale prečo to miešate sem, kde diskutujeme o periodickom podfarbení ľudskej psychiky archetypmi, ktoré sa obsahovo týkajú niečoho celkom iného?

Obsah prorockých textov nie sú posolstvá anjelov – ale slová Boha... Nie posolstvo Michaela, ale posolstvo Boha YHWH.

Povedzte, a Michael prináša nejaké *iné* posolstvo, než posolstvo Boha? Prečo to dávate do protikladu? Veď Vaša cirkev verí, že Boh sa zjavuje prorokom *prostredníctvom* anjelov. Benedikt XVI. s tým súhlasí, čo Vám na tom vadí?

„Anjel Pána“ je terminus technicus... Je to určitý spôsob biblického vyjadrovania...

Prečo len „anjel Pána“? A ostatní anjeli v Biblii sú tiež len taký slovný zvrät, alebo sú to skutočné bytosti? V tom vidím práve jeden z príznakov materializmu cirkvi, že anjeli majú byť už „len taký spôsob vyjadrovania“.

Ak filozofi a náboženský myslitelia prišli k podobným myšlienkam, prišli k tomu svojim vlastným rozumom... Apokryfy... sú výtvormi ľudskej fantázie...výmysly...

Ako si vysvetľujete, že filozofi tvoria nezávisle od seba v odľahlých častiach sveta v rovnakom čase podobné myšlienky? Ako si vysvetľujete, že apokryfné legendy hovoria o zjaveniach rôznych archanjelov práve v rytme ich striedania ako duchov času a v zhode s inými národmi? Vo filozofii a legendách je očividne veľa toho, čo si vymysleli ľudia a ľudská spoločnosť. Ale okrem toho obsahujú aj niečo, čo je podnietené z duchovného sveta.

Trpíte neuveriteľne schematickým myslením: ak je v nejakej výpovedi niečo nepravdivé, preskakujete k záveru, že je nepravdivá bezo zvyšku. Z každodennej praxe vieme, že to tak nie je.

Kam tým mierite, keď hovoríme o synchronicitách? Chcete povedať, že Boh inšpiroval iba Izraelcov, a ostatným národom neposlal nikoho, ani anjelov, a preto k vôbec žiadnym inšpiráciám, aké hľadáme, dôjsť nemohlo? Rovno v Biblii máte, že Peržania a ostatné národy majú svoje anjelské kniežatá atď. Vaša viera hlása, že *každý* človek, aj nežid, aj neveriaci má strážneho anjela. Aj oni majú nejaké vnukutia a nevymýšľajú všetko vlastným rozumom.

Lineárny a cyklický čas...

Je chronicky známe, ako mnohí autori vyzdvihujú protiklad medzi lineárnou koncepciou času u Židov a cyklickým chápaním u pohanov. Tým sa ale vždy myslí, že tieto koncepcie sú tam *zdôraznené*, sú v popredí. Nikto z nich netvrdí, že pohania nemajú popri tom aj lineárne koncepcie a Židia cyklické. Bola by to evidentná nepravda, lebo máme o nich množstvo dokladov. V perzskom myslení dominuje lineárna eschatológia zavŕšená príchodom Spasiteľa-Saošjanta. Dokonca aj India, kde sú cykly tak mohutne v popredí, má lineárny eschatologický rozmer, lebo konečným cieľom duší je vyslobodiť sa z kolobehu sansáry a nevrátiť sa viac do cyklov. Naopak, Židia majú cyklický kalendár sviatkov, cyklický týždeň aj veľký týždeň s veľkým sabbatom po 7, 7x7 rokoch a pod. Vy to tu chcete poprieť, akoby to neexistovalo, na základe abstraktne-logického vývodu zo všeobecnej a zjednodušenej schémy, o ktorej ste počuli rozprávať.

Znova: načo to tu vôbec hovoríte? Čo chcete povedať? Že Židia nepoznali žiadne cyklické koncepcie? Alebo že ich poznali, ale katolícke magistérium vylučuje myšlienku, že by sa anjeli mohli striedať periodicky? Na inom mieste hovoríte, že taká myšlienka katolíctvu neprotirečí. Prestaňte reprodukovať encyklopedické state, ktoré obaja poznáme, a vyslovte pointu, čo tým chcete povedať.

Ježiš zjavenie ukončil... nemáme očakávať niečo nové... Duch Svätý pôsobí v Cirkvi a tak chápanie právd viery rastie, rozvíja sa. Teológovia, svätci... prispievajú k hlbšiemu chápaniu viery, no neprinášajú nič, čo už v Zjavení nie je.

Takže: Duch svätý pôsobí, ale od Turíc už neprináša nič nové. Iba prehľbuje naše chápanie právd viery. A teraz mi láskavo konečne vysvetlite, prečo to hovoríte **mne**. Keď už po Zjavení Krista nemôže prísť nič nové, prečo je **moja** práca zbytočná pre spásu, a nie aj práca všetkých Vás, teológov?

...anjeli nevkladajú nejaké myšlienky ľuďom do hlavy... len pomáhajú prirodzeným schopnostiam človeka... otázku vplyvu anjelov na ľudskú tvorivosť... Ľuďom pri rozmýšľaní môžu anjeli pomáhať, no ľudia to dokážu prirodzene aj bez nich.

V mojej knižke na strane 105 stojí: „*Tvorivosť je spolupráca človeka a anjelov. Nesmieme si ju predstavovať tak naivne, že by do mysle géniov niekto vkladal hotové riešenia...*“. Prirodzené schopnosti, talenty človeka a anjeli sa navzájom prestupujú. V každej našej myšlienke a cite spolupôsobí dajaký dobrý alebo zlý anjel. Človek môže napríklad tvoriť obrazy z vlastnej fantázie, ale aj anjel sa môže prelúť s jeho predstavivosťou a vnuknúť mu obraz.

Dôležité je pochopiť, že toto prelínanie sa psychických schopností s duchovnými bytosťami je *prírodnosťou* človeka, a nedávať to do protikladu, ako keby existovali nejaké prirodzené schopnosti a zásahy anjelov boli nadprirodzené. Deje sa to stále, nie len výnimočne, ze nejakých nadprirodzených okolností.

Dobří anjeli vytvárajú skôr akúsi náladu srdca, z ktorej pozemšťania tvoria pôvodné diela. Keď sa to nepochopí, ako sú anjeli včlenení do *prírodných* duševných procesov človeka, vznikajú rôzne skrivené predstavy o ľuďoch ako neslobodných bábkach a pod.

Náuka o melothesii... Synoda v Brage... nič také netvrdí.

Prevzal som to z literatúry, ale závery koncilu som nikde nenašiel. Sú niekde závery všetkých concilov verejne dostupné? Odcitovali ste ten bod, že „duše nie sú viazané osudom“, ale reč bola o tom, či časti tela sú formované hviezdami (=melothesia). Máte ťažkosti v tom Vašom čierno-bielom myslení pochopiť, že stredoveký kresťanský svet astrológiu čiastočne prijímal a zároveň čiastočne odsudzoval. Staval sa proti podriadenosti *duše* hviezdám, proti neslobodnej vôli, ale zároveň uznával že všetky *telá* sú pod vplyvom hviezd. Teda všetko, čo je u človeka, zvieratá, rastliny zmyslové a nie duchovné. V sume teológie to máte veľmi jasne. Otázka je, či sa to teda dostalo do záverov toho koncilu (lebo očividne sa tam o tom hovorilo), alebo či sa ten môj zdroj citácie mylil.

...že vysmievanie sa pohanským bohom je rúhanie voči archanjelom, je nesprávne. Sama Biblia... obsahuje výsmech z pohanských bohov, pretože neexistujú... Eliáš... Zle ste si vysvetlili tvrdenia cirkevných otcov... pohanovia si zle vysvetlili anjelov (dobrých i zlých) a omylom ich považujú za bohov.

Stavíme sa, že Boh na Vaše modlitby zázračne nezapáli kopy dreva? Bude to dôkaz, že Jahve neexistuje, alebo len dôkaz, že Vás nevyslyšal?

V jednej vete píšete, že pohanskí bohovia neexistujú – a o dve vety ďalej, že to boli anjeli, ktorých pohanovia mylne nazývali bohmi. Takže existujú? Rozhodnite sa a nepíšte mi ako rozdvojená osobnosť. Boli to dobrí a zlí anjeli, čo sa zjavovali pohanom? Ako ich nazývali alebo čo si o nich mysleli predsa na existencii tých duchovných bytostí nič nemení, či nie? Nenazývali ich *bohmi* mylne. Grécke slová *daemon* a *deus* nikdy ani nemali znamenať Boha s veľkým B, ale len bohov s malým b, každého s obmedzenou sférou moci.

Názov „vládcovia času“ treba určite zavrhnúť. Vládcom času je Boh.

...a mali by sme určite zavrhnúť aj názov „vládca krajiny“ pre kráľov, lebo vládcov sveta je Boh. Dobre hovorím?

Najčastejšie hovorím o „duchoch času“, ktorí „vládnú“ dobám. Keď Boh poverí nejakého anjela duchovne viesť nejakú epochu, ako to chcete nazvať? Vaši pápeži na týchto sedem archanjelov používali výraz „*rector mundi*“. Pozrite si v latinskom slovníku heslo *rector*: *vládca, vodca, veliteľ, riaditeľ*. Teda

„vládcovia, správcovia sveta“. Všetci rozumejú, že taký anjel nevládne svojvoľne, ale je súčasťou Božej vôle. Len Vy nie.

Keď mi budete písať takéto malichernosti založené na slovných hračkách, nebudem mať dlho čas Vám odpovedať a začnem sa venovať nejakej plodnej práci.

Vaše tvrdenie, že cherubíni, serafíni a tróny stvorili nebeské telesá, je nezlučiteľné s kresťanstvom. Boh a len Boh stvoril celý svet, viditeľný i neviditeľný.

Boh sám stvoril svet. A stvoril ho tak, že ako prvé stvoril sekundárne inteligencie, ktorým zveril rôzne úlohy pri utváraní sveta. Chcete na to mať odlišné slovíčko, lebo medzi tvorbou boha a anjelov je kvalitatívny rozdiel. Máme: *bará* (stvorit' z ničoho) pre Boha, a *jácar* (=formovať, utvárať z už existujúcej substancie) pre anjelov. *Jecira*, svet utvárania, je svet anjelov. Takú významovú nuansu pozná hebrejčina a v slovenčine by to zodpovedalo rozdielu medzi *stvorit'* a *utvárať*.

V knižke som síce použil slovo *stvorit'* hviezdy v súvislosti s trónmi, ale na konci tej istej kapitoly máte, že anjeli sú len hláskami Božieho Slova, Logu, *skrze* ktoré je svet spravovaný a utváraný. Z kontextu vidíte jasne, ako to myslím, a napriek tomu sa ako taký ťažkopádny a nechápavý baran chytáte jednopísmenkovej predpony v jednom slovíčku z celku knihy, aby ste ma prehlásili za nekresťana. Nerobte sa menej inteligentný, než ste – strácame čas.

Mená archanjelov poznáme tri: Rafael, Gabriel a Michael. Používať iné mená nemôžeme, lebo v Biblii nie sú... Mená ostatných archanjelov nepoznáme a ani ich nepotrebujeme poznať.

Toto je veľmi zaujímavý bod! Katolík vie, že existuje akási sedmica archanjelov, ktorá sa spomína v Biblii, je dodnes platnou súčasťou liturgie, sú jej zasvätené kostoly. Troch z nich smie pomenovať menom, a zvyšných štyroch pomenovať nesmie. Do 8. storočia sa pomenovať smeli a v pravosláví sa smú označovať menami dodnes. Katolík sa však o nich musí zmieňovať len všeobecným pojmom „anjel“. No ak chceme v rozhovore odlíšiť jedného od druhého, tak ako to máme urobiť? Povedať: Michael, Gabriel, Rafael ... a potom: Štvrtý anjel, Piaty anjel, Šiesty anjel, Siedmy anjel. To by sa smelo? Alebo aj to už sú zakázané mená? Ako mám diskutovať o nejakom predmete, keď ho nesmiem pomenovať žiadnym slovom? Smiem sa o nich zmeniť podľa ich typických činností? Napríklad: anjel, ktorí lieči; anjel, ktorý trestá; anjel, ktorý prináša milosť; anjel, ktorý vnuká spravodlivosť? Ved' mená *Rafael*, *Samael*, *Anael*, *Cadkiel* sú zväčša len hebrejskými prekladmi tých istých činností, vyjadrených v slovenčine.

Títo archanjeli usmerňujú dejiny, dávajú každej epoche jej zvláštne poslanie, ich dary sa menia buď na rozkvet kultúr alebo nepochopené a neprijaté vyústia do pekla na zemi rozpútaného zlými duchmi a spustošenia celých kultúr. Ale podľa Vás sa o nich nemusíme vôbec starať a nič o nich vedieť. Ako chcete *rozoznávať duchov*, dobrých od zlých, keď nemáte o nich žiadne poznanie? Pokladáte poznanie všeobecne – o prírode, dejinách – za zbytočné? Nie je v Biblii – tak nie je potrebné pre spásu, a o spásu predsa jedine ide, že? Nezdržujú nás *vedy a umenia vôbec*, od nášho hlavného cieľa? Alebo sú naopak práve *prostriedkom a plodom* zdokonaľovania duší na ceste ku spásu - čo si myslíte?

Koreň problému je práve ten Váš materializmus, ktorý trčí ako šidlo z vreca vo všetkom, čo robíte. Vy medzi riadkami vlastne tvrdíte, že mená, čiže typické činnosti tých ďalších štyroch archanjelov nemôže poznať nikto, pretože nie sú uvedené v Biblii. Ani o tých prvých troch archanjeloch nemôže nikto nič vedieť, len to čo je Biblii. Ostatné je prinajmenšom neisté. Dobro hovorím? Zjavenie je pre Vás fyzický predmet, kniha. Rozprávate, akoby žiaden živý kontakt s duchovným svetom nebol možný. Pretože sa sami cítite obklopení duchovnou tmou, nikto sa Vám nezjavuje a neodpovedá na modlitby, neveríte, že by sa niekomu inému mohli nebesá otvoriť? Smie vôbec Svätý duch dať niekomu nejakú múdrosť bez Vášho dovolenia? Keby sa to niekomu stalo, podozrievali by ste ho, že to má od diabla – Svätého ducha by ste mali za diabla. Ste tí farizeji, čo sami nevstupujú do nebeského kráľovstva a preto zabraňujú vstupovať aj ostatným.

Ste proste presvedčení, že anjeli sú nevnímateľní, nepozorovateľní, že sa nijak neprejavujú – preto si myslíte, že sa o nich nikto nemôže nič dozvedieť nadto, čo je v Písme. Preto biskupa Chovanca vôbec nezaujímá, čo stojí v mojej knihe. Ak je tam čo i len čiarka navyiac od Písma – musia to byť fantázie, výmysly. Tento záver môže urobiť len vďaka predpokladu, že anjeli sú *nepoznatelní*, že sú vždy len

predmetom viery a nikdy nie skúsenosti. Zdá sa, že aj chce, aby zostali nepoznaní, navždy len predmetom viery a nikdy skúsenosti.

Lenže v dejinách sa evidentne prejavuje-zjavuje všetkých sedem archanjelov, nie len tí prví traja, a ich účinkovanie je bezprostredne pozorovateľné nezávisle krížom cez celý svet a dejiny, takže tu nemôže ísť o subjektívny sebaklam jednej osoby. Je to pozorovateľná skutočnosť, ktorá sa nedá poprieť – ale Vy zakazujete (svojim veriacim), aby sa o nej smelo hovoriť. V Lumene s Dr. Solčianskym sme o tom začali hovoriť – a okamžite zasiahla cenzúra. Aktívne pracujete na udržaní ľudí v nevedomosti, v tom vidíte uholný kameň monopolu svojej moci. To je to tmárstvo, obskurantizmus, duchovný zločin, na ktorý žiadne slová nie sú dost' ostré. To som napísal a vyčítam konferencii biskupov.

Obviňovanie Cirkvi z materializmu je veľmi vážne... neopodstatnené obvinenia... Ak by Cirkev bola materialistická, odmietala by všetky nadzmyslové skutočnosti, ako je duša, anjeli, Boh...

Ved' už aj to som počul, že ani s posmrtným životom duše v nebi to nie je isté, lebo z Písma to vraj jednoznačne nevyplýva. To mi povedal niekdajší riaditeľ Ústavu pre vzťahy štátu a cirkvi, Dr. Mulík a tlmočil mi tým nejaký výrok (vtedy ešte kardinála) Ratzingera.

Nerozmýšľajte opäť tak formálne a čierno-bielo. Medzi materializmom a idealizmom je veľká škála medzistupňov. Neexistujú len dve škatuľky ľudí, a kto nepatrí do jednej, patrí určite do druhej. A hlavne: kto je materialista a kto idealista, to rozoznáme podľa jeho činov a života, nie podľa hesiel a prehlásení.

Vezmite si takého Descartesa. Bol idealista alebo materialista? Podľa Vás nemohol byť materialista, lebo prehlasoval, že človek má ducha či dušu. Lenže táto Descartova duša sa dotýkala tela už len v jednom jedinom, malom a poslednom bode: v epifýze. Inak celé telo bolo bezduchý stroj, ktorý sa riadil výlučne mechanickými zákonmi. Po Descartovi si potom všimli, že sa vôbec nič nestane, ak takú „dušu“ z obrazu človeka vypustia celkom. Nebola potrebná na vysvetlenie zjavu človeka, pretože v ňom nehrala žiadnu rolu, nijak sa neprejavovala – a tak ju vypustili ako nadbytočný pojem. Descartov pojem duše nebol už organicky začlenený do funkčného obrazu o človeku, a preto z neho vypadol ako dajaký nadbytočný a neužitočný prívěsok. Bol už celkom všeobecný, abstraktný. Tak viedol Descartov uhol pohľadu *vo svojich účinkoch* – napriek idealistickým uisteniam – zákonite k mechanickému materializmu a zaobchádzaniu s človekom ako so strojom.

Kresťanská inteligencia dnes robí to isté. Najmä medzi vedcami-katolíkmi je množstvo otvorených deistov. Predstavujú si, že Boh sa dotkol sveta len v jedinom časopriestorovom okamihu – keď ho stvoril. Odvtedy beží sám sebou a riadi sa len štyrmi fyzikálnymi interakciami, život a človek vznikli samopohybom hmoty, autokatalýzou (viď. knihu Prof. Krempaského). Boh na počiatku iba nastavil fyzikálne konštanty. A debatujú o antropickom princípe (či sada fyzikálnych konštánt v našom vesmíre svedčí o inteligencii, alebo je náhodná). Taký deizmus je posledná prestupná stanica k ateizmu. Ak celkom vynecháte Boha, a prehlásite fyzikálne konštanty len za „vlastnosť hmoty“, vôbec nič sa nestane. Svet sa točí ďalej presne tak ako predtým. Z praktického hľadiska, pre konanie a rozhodovanie, sú tento deizmus a ateizmus identické. Líšia sa len teoreticky.

Značná časť katolíkov má obraz sveta, ktorý sa takmer zhoduje s obrazom sveta materialistov: vesmír, príroda, dejiny sa v ňom riadia zákonmi z materialistických učebníc. Len s tým malým dodatkom, že ešte veria v Boha, ale z toho veľa nevyplýva. Žiadne iné konkrétne poznanie, ako materialistické, vraj nemáme, a tým ani žiadne iné praktické rozhodovanie a konanie. Máme hmotársku psychológiu, biológiu, sociológiu, ekonomiku. Obsahy viery sú zúžené na veľmi úzku, osobnú, intímnu sféru, ktorá nevelmi rozhoduje o smerovaní celej spoločnosti. Navyše, sú natoľko nejasné, že nie je zreteľný ich vzťah k realite. Nepokradneš – pravdaže uznávame! – lenže nevieme povedať, či napríklad Medzinárodný menový fond a svetový bankový systém toto prikázanie porušujú alebo neporušujú. A tak nikto nič nerobí a ruínujú sa celé krajiny.

Celá budova poznania, vedy o prírode aj človeku, tak ako ich učíme na vysokých školách, sú bezbožné, neobsahujú duchovný rozmer. Hodina etiky je k tomu nalepená ako neorganický prívěsok, „farárske kecy“, ktoré nesúvisia s *realitou*.

Namietnete, že deizmus nie je ani Vaším osobným, ani oficiálnym cirkevným názorom. Že veríte, že Boh a jeho anjeli zasahujú priebežne do dejín aj do prírody a usmerňujú, udržujú svet. Lenže pozrite sa na

Váš pojem anjela. Keď poviete *Michael* alebo *Rafael*, nehovoríte tým nič. Je to slovo, ktoré nemá žiaden obsah, žiaden reálny denotát, ktorý by označovalo. Keď poviete *ruža* alebo *teplo lásky*, môžete popri tom slove ukázať aj na čosi reálne, k čomu sa to slovo vzťahuje. Vy mená archanjelov vyslovujete tak, že pri tom nemáte na mysli vôbec nič, žiadnu skúsenostnú realitu (ba možno ani žiaden jasný mentálny koncept). Máte len hmotný svet a vedľa neho Boha-Stvoriteľa, ktorý sa však stal veľmi abstraktný. Celá hierarchia duchovných svetov a anjelských inteligencií je vo Vašom obraze sveta vyprázdnená, je nepoznatelná alebo nehrá rolu. Preto ju mnohí katolíci otvorene vynechávajú z existencie alebo nevidia dôvod o nej hovoriť. Práve hierarchie anjelov sú však myšlienkami Boha, hláskami Jeho Slova, jeho tvorivými silami, čiastkovými/sekundárnymi inteligenciami Najvyššej inteligencie, ktoré bytostne stelesňujú hierarchiu duchovných zákonov vo stvorení a sú poznateľné, inteligibilné. Ich činnosť sa zrkadlí, presvitá vo svete tak, že doň vnášajú poriadok vyššieho rádu, než je poriadok atomárneho sveta. Tvoria a vlievajú sa ako ideály, pravzory cností, božie myšlienky do ľudských psychických procesov, dejín, evolúcie. Vedú a stelesňujú zmysel a úlohu života jednotlivcov, národov, kultúrnych epôch. Nadviazať s nimi spojenie, poznávať ich a spolupracovať s nimi znamená poznávať Boha a zapojiť sa do jeho Diela.

Načo sa denne modlíte „buď vôľa Tvoja?“ Dovoľujete tým Bohu, aby smel uskutočniť svoju vôľu? Nemáte to skôr znamenať, že chcete tú vôľu poznať a zapojiť sa do nej? Ako sa chcete zapojiť, keď ju nechcete ani poznať? Slovné sa cirkev hlási k Michaelovi ako k svojmu patrónovi, ale keď je teraz duchom času, nespolupracujete, staviate sa mu do cesty. Nemôžete ani vedieť, či sa mu naozaj staviate do cesty alebo nie, lebo o ňom neviete nič. Zdržiavate náboženstvo na rovine všeobecnosti, ale neviete a nechcete sa starať, čo od nás duchovný svet práve teraz očakáva. Uznávate anjelov všeobecne, ale žiadneho a nič konkrétne. Akonáhle má ísť o niečo konkrétne, popriete to alebo spochybíte. Inými slovami, odmietate rátať so živým spojením medzi človekom a duchovným svetom, s činnosťou Svätého ducha (anjelských hierarchií) vo svete. Uznáte ich všeobecne, dovoľíte ako vec hmlistej viery, no na konkrétnej rovine znova všetko popriete a vyhlásite duchovný svet za nepoznatelný.

Nepoznatelný, nekonkrétny duchovný svet je skoro taký dobrý ako žiadny. Je to tak, ako keby sme vo vedách o prírode zostávali navždy na najvšeobecnejšej rovine: ospevovali prírodu, aká je mocná, čarovná, nevyspytateľná v bázni a úcte. Ale odmietali by sme dospieť k akémukoľvek konkrétnemu poznatku o prírodných silách a ich zákonoch. Tak by materiálna kultúra stagnovala na úrovni doby kamennej. Presne tak Vy zdržujete ľudí od jasného duchovného poznania o duchovných silách a ich zákonoch, a tým duchovnú kultúru na úrovni doby kamennej. O duchovnom svete si ľudia môžu robiť nanajvyš sentimentálne fantázie, lebo z neho robíte výlučne predmet viery, a jeho poznanie prehlasujete za principiálne nemožné.

V tom ste sa spojili práve s tým drakom hmotárstva, ktorý je protivníkom Michaela a ovládol univerzity. Vytvorili ste s ním mocenskú koalíciu (materialistickej vedy a náboženského fideizmu). Katolícke združenia ako Spoločnosť Ladislava Hanusa obdivne počúvajú oxfordských teológov ako William Carroll. Ten spieva hymny na to, ako sa súčasné skrz-naskrz materialistické vedy a katolíctvo skvele k sebe hodia. Potvrďuje ich a pokladá za pravdivý obraz sveta. *Tie* duchovné bytosti, ktoré sa odpradáva nazývali Michael, Gabriel, Rafael – neexistujú. Ale výčitke, že odpadol od kresťanstva, sa vyhne abstraktným slovným zvratom, že on predsa v anjelov verí! V akých? V nejakých *iných*, nových. Takých, čo pôsobia v darwinistických mechanizmoch vývoja. Potvrdí darwinizmus aj anjelov, ale takých anjelov, ktorí sú neexistujúcim výmyslom, nepozná ich ani tradícia ani sa nikomu nikdy nezjavili, a navyše sú celkom zbytoční, lebo darwinistické mechanizmy v aminokyselinách DNK fungujú aj bez nich, len na základe vlastností hmoty. Nie sú tam popri molekulách potrební na nič *iné*. Takže *pre prax* tu zostáva len potvrdenie materializmu, napriek *teoretickým* idealistickým prehláseniam.

Keď to zhrniem, je to **spojenie pseudo-vedy s pseudo-kresťanstvom**. Ani to prvé nie je vedou, ani to druhé kresťanstvom. To prvé vzniklo ideologickým deformovaním, krivením, falšovaním vedeckej metódy a to druhé je popretie tradičného kresťanského obsahu zabalené v kresťanskom obale.

Váš Boh (alebo pojem o Bohu) má so svetom také chabé a neurčité styčné plochy, ako tá Descartova duša v tele, ktorá čakala na to, aby ju vynechali zo všetkých úvah. Preto ľudia aj Boha začali vynechávať, z jednej oblasti života za druhou.

Poklad viery... Sväté písmo a posvätná tradícia sú Božím Slovom... Areopagita nepratrí do pokladu viery... svätci sa aj mýlia... Akvinský nebol neomylný... v Biblii je dôležité *náboženské poslanstvo*, nie prírodovedné poznatky... teológovia žili vo svojej dobe, ktorá mala svoje vlastné vedecké poznanie sveta.

Dobre, takže teológovia, cirkevní otcovia aj svätci mali rozličné názory, ktoré boli aj mylné alebo podmienené dobou – ale magistérium cirkvi z nich uznáva len niektoré, a iné zase popiera alebo k nim nezaujalo postoj. Citovať tieto názory dúfam smiem – a chápem, že nemusia byť oficiálnym učením súčasnej cirkvi.

Tak mi to ale konkretizujte, načo mi to hovoríte a čo mi tým chcete povedať. Ak je moja knižka v rozpore s katolíckou pravovernosťou, tak to vyslovte, v *čom* – napíšte mi to tučným písmom. Nemajte všeobecnú encyklopedickú prednášku – rozprávate sa so mnou, teraz a tu, v konkrétnej situácii a o konkrétnej veci. Hovorte k veci, nie všeobecne.

Hovoríte, že astrológia, teozofia, antropozofia sú v rozpore s kresťanstvom – ale prečo to hovoríte *mne*? Vyjadrite sa konkrétne k tvrdeniam mojej knihy, iné smery nechajme napokoji.

...hypotéza synchronicity... ak bude jasne dokázaná, by našej viere neprotirečila vôbec... Hypotéza, že siedmi anjeli v jednotlivých obdobiach hlavne oni napomáhajú ľuďom v poznaní, pričom im pomáhajú zvlášť v jednom – im vlastnom – odvetví vedy a umenia, nie je obsiahnutá v Písme ani Tradícii; teda nemôže byť považovaná za pravdu viery. Z toho vyplýva, že tento poznatok, ak by bol pravdivý, nie je potrebný pre spásu. Ak by bol, Boh by ho vyjaval vo svojom Slove... tvrdiť, že v nejakom období pôsobí (hlavne) nejaký archanjel... môže byť Vaša slobodná teologická mienka...

Takže toto by mal byť ten záver, o ktorý nám išlo. Pôsobenie anjelov do dejín, aj periodické a synchronne pôsobenie, vo všeobecnosti neprotirečí viere. Ale konkrétne – mená archanjelov, ich špecifické činnosti a časy pôsobenia – nie sú v Písme a Magistérium cirkvi o nich neučí.

V tradícii sú (Trithemius, Abano, Židia), ale túto časť tradície zrejme nepovažujete za svätú. Dokonca aktívne pracujete na tom, aby z tradície zmizli. Napríklad v kostole Santa Maria degli Angeli v Ríme, čo pre pápeža projektoval Michelangelo, je na oltári vyobrazených všetkých sedem archanjelov a pri každom sa vznáša stužka, na ktorom bola napísaná jeho špecifická činnosť. Nápisy v stužkách ste vymazali a sú tam teraz prázdne.

Ak ste teda žiadne poznatky o tejto sedmici archanjelov nezaradili medzi pravdy viery, tak mi to dopovedzte do adresnej roviny - čo to pre mňa znamená? Mal by (podľa Vás) katolík moju knihu prijímať, odsudzovať alebo k nej byť indiferentný? Vravíte, že by to mohla byť moja „slobodná teologická mienka“. To ma na jednej strane teší, že by som potenciálne smel mať takú mienku, a nie je rovno prehlásená za omyl. Lebo doteraz som bol v jednom vreci s New Age zaradovaný medzi bludárov.

Na druhej strane ma to ale neteší a nestačí mi to. Znamená to, že to je *len* moja osobná mienka, nedokázaná hypotéza, ktorú cirkev nepokladá za pravdivú, odmieta sa ňou zaoberať a brať ju vážne? To je ďalší prípad Galileo: pokúšate sa popierať alebo odsúvať do roviny fikcie poznatky, o ktorých – pretože interferujú s pravdami viery – sa zrejme domnievate, že ohrozujú monopol Vašej autority. Horšie než Galileo, lebo vtedajšie objavy sa zdali protirečiť tradícii, zatiaľčo teraz ju naopak potvrdzujú. A predsa ste ako kňazi proti, a inklinujete k ľuďom z hmotárskeho tábora vo vede, ktorí pseudovedeckou argumentáciou celú vec bagatelizujú, namiesto aby ste mi pomáhali.

Neviem, čo povedať na záver, aby ste pochopili môj motív a našiel som nejaké zmierlivé slovo. Nekritizujem cirkev hrubo, ako marxista-ateista, ktorý ju chce zrušiť ako humbuk a ópium ľudu. Skôr ako Jan Hus, ktorý kritizoval práve preto, že mu záležalo na kresťanstve. Kritizoval subtilne, rozdiely na slovnej rovine boli malé, ale ich praktický dopad ďalekosiahly.

S pozdravom, Emil Páleš

Milý pán Páleš,

Úprimne priznávam, že Vašu knihu Angelológia dejín som nečítal, lebo ju nemám, a momentálne si ju nemôžem ani kúpiť, ale požičal som si ju (teraz ju ešte v rukách nemám, ale je na ceste). Moje reakcie smerovali na knihu Sedem archanjelov. (Sám však vidíte, že ak vo mne vyvolala toľko nedorozumení a nepochopení, nemôže byť ohodnotená ako nejaká úžasná kniha, skôr naopak. Tým však nehodnotím Vaše celé dielo, ani tú hlavnú knihu.)

Ja nechcem byť nejaký polyhistor a spochybňovať Vaše výsledky. Ale musíte mi – ako nevyštudovanému historikovi – uznať, že ak Vy hovoríte niečo a historická obec to neprijíma, ktorej mienky sa mám držať? Zdravý rozum vraví: Šuster, drž sa svojho kopyta. Beriem mienku historikov, ako ju publikovali. Keď oni svoj náhľad na Vaše dielo zmenia, prijmem ich odborný názor. To mi nemôžete vyčítať. Ak chemik povie, že daná zlúčenina je nebezpečná, napíše to na obal fľaše, mal by som jeho odborný názor rešpektovať (tým zase nechcem povedať, že Vaša hypotéza je nebezpečná, lebo Vy sa za všetko urážate). Je to normálne ľudské správanie. Takže zatiaľ prijímam ich mienku, ktorú neodvolali. Ako náhle Vašu hypotézu prijmú, uist'ujem Vás naozaj úprimne, urobím tak aj ja.

Druhá vec je, že tiež uznávam, že Vašej hypotéze nerozumiem jasne. Tú centrálnu hypotézu som si prečítal, ale chýba mi tam vysvetlenie akéhosi mechanizmu inšpirácie.

Ak som to však pochopil správne, tak to funguje asi takto(?):

Napríklad naši kopijníci. Vy teda hovoríte, že v michaelských obdobiach sa objavujú a víťazia falangy, zomknuté šiky kopijníkov. Môžu sa však objaviť aj inokedy, lebo Michal pôsobí stále, vo svojom období najviac. Pozrime sa na to podrobnejšie.

Podľa Vašej hypotézy teda „Periodické pôsobení duchů času se takto kříží s nesčetným množstvím jiných faktorů, které narušují čistou pravidelnost kulturních vln.“ Sám teda hovoríte, že faktorov je veľa. Keby sme sa tak na ne pozreli, zistíme, že je ich naozaj mnoho. Tak napríklad, aby vojvodca použil falangu kopijníkov, v prvom rade musí mať dostatok mužstva. Jedným z dôležitých motívov zaradovania kopijníkov do armád bola finančná situácia – ich výstroj nebola tak nákladná, ako výstroj jazdcov. Zjednodušene môžeme povedať, že boli lacnejší. Vieme tiež, že falanga bola ideálna na zastavenie jazdy (kôň nie je samovrah a nevrhne sa na les kopijí a ostrých čepelí – toto využili i Angličania pri Waterloo). Aby však vôbec falanga obstála, je potrebný výcvik mužstva. Disciplína sa javí ako nevyhnutná. Treba odstrániť niektoré kultúrne vplyvy, napríklad pocit nadradenosti jazdy nad pechotou a podobne. Veľmi dôležitým faktorom je terén – členitý a nerovný terén je veľmi nevýhodný pre falangu, v bitke pri Pydne sa falanga rozbila na vrškoch a viniciach. Neslobodno zabúdať na módne trendy. A ďalší faktor je výzbroj protivníka. Ak má veľa lukostrelcov, je to pre falangu veľká nevýhoda (anglickí lukostrelci dokázali zlikvidovať škótske „schiltrony“). Aby teda vojvodca génus zaviedol falangu, musel s týmito faktormi rátať. Samozrejme, v jeho uvažovaní mu pomáhal anjel Michael. A vojvodca je ešte aj slobodný, čiže môže tento nápad zamietnuť.

Alebo druhý príklad: ľúbostné básne v anaelských dobách. Samozrejme, pôsobí tu znova nepreberné množstvo faktorov. Určite základným je akýsi genetický predpoklad – básnik má Bohom daný talent. Má i prirodzené schopnosti zdedené od rodičov. Určitý psychický vývoj a vplyvy okolia sú tu jednoznačne dôležité. Skúsenosť lásky či zamilovania je asi nenahraditeľná. Potom samotná pomoc anjela pri hľadaní zrejme námetov a premýšľaní vo voľbe lyrických figúr. A samozrejme aj priazeň doby.

Takto som to pochopil. Neviem, či správne. Takže môžeme povedať, že na človeka pôsobí v jeho tvorivosti n faktorov, pričom jedným z množiny faktorov je vplyv anjelov. Treba dodať, že pôsobia všetci, pričom na jedného človeka pôsobí zároveň duch doby, ostatní archanjeli (práve nevládnuci), duchovia národov a iní.

Vám ide teda o to, aby ste dokázal existenciu vplyvu anjelov. Odlíšiť a dokázať tieto mimoprirodzené faktory od prirodzených sa dá len tak, že v danom období za rôznych podmienok sa v určitých oblastiach sveta vyskytujú podobné javy. Ak sa Vám to podarilo a veda nenájde iné vysvetlenie, dokázali ste existenciu mimoprirodzených faktorov – chápem to správne?

Proti tomu nemôžem absolútne nič namietat'. Ani ja, ani Cirkev. A už v mojej predošlej odpovedi som Vám to uznal, nechápem, prečo sa nad tým rozčuľujete.

Avšak napadlo ma, ak je anjelský vplyv jedným z faktorov, pričom tento faktor môže človek určite slobodnejšie odmietnuť ako napríklad sociálne prostredie, ktoré jedinec sám neovplyvní, potom určite vplyv anjelov nie je hlavný faktor tvorivosti, len jeden z mnohých. Preto si myslím, že o Váš objav možno vedci záujem mať ani veľmi nebudú, nakoľko je aj podľa Vás nie hlavný, ale jeden z mnohých a môže byť slabší než iné. Ale to je ich problém.

Týmto Vám ustúpim a nebudem sa už miešať do empirickej stránky. Nie som historik a kým nemám Angelológiu v rukách, zriekam sa úvah v tomto smere, nakoľko z knihy Sedem archanjelov mám asi skreslený obraz o Vašej hypotéze.

Teraz poďme k samotným anjelom. Aby sme teda vyšli z bludného kruhu, skúsime to z iného konca.

Treba si ujasniť: anjelov nezvykneme volať sekundárne inteligencie, aby to nevyvolávalo nejasnosti. Boh stvoril svet z ničoho. Svet je viditeľný a neviditeľný, ak chcete inak, hmotný a duchovný. Do tohto sveta patria neživé veci a živé bytosti, ktoré sú telesné, telesno-duchovné (človek) alebo čisto duchovné (anjeli, démoni). Boh a anjeli je tak obrovský rozdiel, že naozaj môžeme hovoriť o transcencii Boha. Boh vytvoril svet. Je nekonečný a svet vytvoril svojou neobmedzenou vôľou. Dal mu zákony, vďaka ktorým sa hýbe a funguje. Boh svet udržuje v bytí svojou vôľou. Anjeli sú súčasťou tohto sveta. Konkrétne jeho duchovnej zložky. Teda anjeli nie sú medzistupňom medzi Bohom a ľuďmi. Anjeli sú osoby, obdarené rozumom a slobodnou vôľou. Sú tak ako ľudia podobní Bohu v tom, že sú to osoby. Svojou prirodzenosťou sú dokonalejší než ľudia, no stále len obyčajné tvory. Ako hovorí Písmo: „*Pane, náš Vládca, aké vznešené je tvoje meno na celej zemi!*“

Tvoja veleba sa vznáša nad nebesia. Z úst nemlúvniat a dojčeniec pripravil si si chválu naprotiveň svojim nepriateľom, aby si umlčal pomstivého nepriateľa. Keď hľadím na nebesia, dielo tvojich rúk, na mesiac a na hviezdy, ktoré si ty stvoril: čože je človek, že naň pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš? Stvoril si ho len o niečo menšieho od anjelov, slávou a čtou si ho ovenčil a ustanovil si ho za vládcu nad dielami tvojich rúk. Všetko si mu položil pod nohy: ovce a všetok domáci statok aj všetku poľnú zver, víťactvo pod oblohou a ryby v mori i všetko, čo sa hýbe po dne morskom.

Pane, náš Vládca, aké vznešené je tvoje meno na celej zemi!“ (Ž 8) Z Písma je jasné, že anjeli sú Božie tvory, prirodzenosťou o trochu dokonalejšie než človek, osobnou svätosťou však, ktorá je dielom milosti a ich slobodnej spolupráce s ňou, sú dobrí anjeli omnoho dokonalejší než mnohí ľudia, zlí anjeli sú zase omnoho nedokonalejší než mnohí ľudia (v morálnom zmysle).

Anjeli i človek môžu tvoriť, nie stvoriť. Anjeli nie sú nejakí demiurgovia. Svet je riadený Božou vôľou. To, že Boh dal zákony, podľa ktorých sa hýbe celý viditeľný i neviditeľný svet, nie je materializmus. Strašne si protirečíte, pán Pálaš. Podľa Vás je asi materialistom aj deista. Okrem toho, toto čo vravím, nie je deizmus. Deista bol Aristoteles, ktorý hovoril o Bohu, ktorý nič nepotrebuje a nemá o svet záujem. My teisti hovoríme o Bohu, ktorý miluje svet a udržuje ho v bytí.

Teraz ďalej. Osobné bytosti, ľudia i anjeli, boli podrobení skúške. Časť anjelov obstála, tretina anjelov však zhrešila a vzbúrila sa proti Bohu. Stratili posväcujúcu milosť a sú zatratení, lebo ich vôľa je dokonalejšia než ľudská a rozhodujú sa len raz. Dobrí anjeli svojou vôľou uznali Boha a preto dostali odmenu – môžu vidieť Boha, tzn. sú v nebi. Oni už prežívajú tú blaženosť.

Ľudia zhrešili, no ich vôľa nie je dokonalá a sú schopní ľutovať a polepšiť sa. Preto kým trvá pozemský život, môžu sa napraviť. Keď však celý život sú v nepriateľstve s Bohom a tak zomrú, nemôžu dúfať v odpustenie.

Aby mohlo byť človeku odpustené, musel sa obetovať Ježiš Kristus – pravý Boh a pravý človek. Vďaka jemu a len jemu môžeme dosiahnuť spásu. Boh však pred jeho príchodom pripravoval ľudí, konkrétne Izrael na jeho príchod. Zjavoval pravdu o sebe (lebo spoznať Boha ani anjeli ani ľudia tak ľahko nemôžu, on sám sa nám dáva poznať, je to jeho milosť). Toto zjavovanie Boha ľuďom sa dialo postupne cez mnohých prostredníkov (prorokov i anjelov), zavŕšené bolo príchodom Krista. Odvtedy je všetko to, čo potrebujeme k tomu, aby sme cez Krista prišli k Bohu, známe. Boh nám vysvetlil cestu k nemu, poznáme ju. Preto už nie je potrebné nič nové pre spásu. Nepotrebujeme poznať duchov času, aby

sme mohli byť spasení. Máme možnosť i bez toho. Vieme, že anjeli nám pomáhajú – minule som vysvetlil ako. Ale keďže človek je slobodný, hlavné ťažisko snahy o spásu je v Bohu a v ňom samom, pretože Boh mi dáva milosť a ja na ňu slobodne odpovedám. Moja kladná odpoveď je určite posilnená anjelmi. O tom nepochybujem.

Ako som už povedal, anjeli boli často sprostredkovateľmi verejného Božieho zjavenia. Ale oni sami nám o Bohu zjavujú len to, čo on sám im o sebe vyjavil. Povedať, že proroci mali michaelské inšpirácie je nesprávne. Boh sa zjavuje ľuďom a používa anjelov i prorokov. Ale Biblia nie je slovo proroka alebo anjela, Biblia je slovo Boha. Preto je to Božia inšpirácia.

(Opakujem: „anjel Pána“ je terminus technicus. Anjel Pána a samotný Boh niekedy vystupujú ako rozdielne bytosti, niekedy ako tá istá. Je to určitý spôsob biblického vyjadrovania, keď sa nechce hovoriť, že absolútne transcendentný Boh sa zjaví, použije sa výraz, že sa zjavil Pánov anjel. Aj „nebo“ je často terminus technicus. Z úcty pred menom Boha sa nepovie Božie kráľovstvo, ale nebeské kráľovstvo. A nie je to popieranie anjelov. Ako Vám mám, pán Páleš, ešte povedať, že anjeli existujú? Ani Vy nepočúvate mňa.) Ak sa Vám to zdá abstraktné, tak ste žiadnu kresťanskú angelológiu nečítali, pán Páleš. A prosím, nepoužívajte také populistické rečnícke obraty. Chcete naozaj hľadať pravdu, alebo len presvedčiť publikum? Katolícka angelológia obsahuje kompletný a konkrétny pohľad na anjelov. Vy sa sústreďujete na jediný aspekt ich činnosti, vplyv na dejiny. No vždy treba vnímať fakty v súvislostiach. Mýlim sa?

Prečo nazývate Bibliu duchovnou tmou? Veď ona je podľa nás dielom Duchu Svätého. Kedy by sa kto dozvedel tak jasne o Božej vôli, ak nemal Písmo? Vysvetlil by som to na príklade. Chcete cestovať na odľahlé miesto, kde ste nikdy neboli. Viete, že to miesto existuje, poznáte aj približnú polohu, ale to je málo. Zrazu Vám niekto dá mapu. Je tá mapa pre Vás tmou? Nikto by to nepovedal, naopak, bol by vďačný, že mu uľahčili cestu. Teraz vie kam má prísť a ako. Jediné, že občas nerozumie presne niektorým značkám. Úlohou teológie je tieto veci študovať a ujasniť. Ale nie mapu meniť.

My vychádzame zo základnej tézy, ktorú vníma a chápe vedome či podvedome celé ľudstvo – pravda môže byť len jedna. Ak A je A, tak nemôže zároveň platiť, že A je B. To sú zákony logiky. Preto ak je Boh, tak nemôže zároveň existovať Alah ani Šiva, a ak má pravdu judaizmus, tak Ježiš z Nazareta bol obyčajný človek a nie Boh. Dnešná agnostická doba ovplyvnená smerom New Age chce akosi zjednotiť všetky náboženstvá. Je správne viesť ľudí k porozumeniu, ale je nesprávne zlučovať nezlučiteľné. Pravda môže byť len jedna. Ak by sme popreli toto tvrdenie, poprieme ľudské poznanie.

Je isté, že existovali a existujú tzv. súkromné zjavenia. Môžu sa zjavovať i anjeli a má to osoh pre duchovný život jedinca. Lenže, upozornení Bohom musíme byť kritickí: „*Milovaní, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha, lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov.*“ (1 Jn 4, 1). Prečo? Zjavovať sa môžu i zlí duchovia, ktorých túžbou je nás zmiašť. Zjavenia si môžu ľudia i vymýšľať. Preto kritériom súkromných zjavení je autorita verejného Zjavenia, autorita Krista.

Znovu, aby ste ma neobviňovali z tmárstva, vysvetlím na príklade. Mohamed tvrdil, že sa mu zjavil anjel Gabriel. Ten istý Mohamed ako prorok hovoril, že Ježiš bol len prorok, nie Boh. Ježiš však svoje božstvo dokázal, keď vstal z mŕtvych. Sme postavení pred dilemu: Buď sa Mohamedovi zjavil Gabriel a majú pravdu moslimovia (ale potom bol Ježiš klamár), alebo má pravdu kresťanstvo, Ježiš bol naozaj Boh a človek zároveň. Potom by ale platilo, že buď je klamár Mohamed, alebo sa mu naozaj zjavil anjel, ale nemohol to byť dobrý anjel, lebo tí sa rozhodli pre dobro a teda neklamú. To nie je čierno-biele schematické myslenie. To je logické myslenie. Každý normálny človek takto uvažuje. Fungujú na tom súdy, veda, reč...

Ja verím Písmu i apoštolskej Tradícii a mám na to rozumné dôvody. Preto nazývať anjelov bohmi je naozaj nesprávne. Nie sú ani tvorcami sveta, sú jeho súčasťou. Nazvať ich hláskami Logosu je zaujímavé básnické vyjadrenie, ale nechápem dobre, čo tým myslíte. Lebo Božie Slovo je Kristus Ježiš.

Keďže sa nechceme točiť dokola, opäť to zhrniem, ale stručnejšie, teda to, čo je na Vašom diele (ako ho poznám) ťažko spojitelné s kresťanstvom.

❖ Vplyv anjelov na dejiny je nesporný. Pomáhajú ľuďom k dobru, ale rešpektujú ich vôľu. Sú nám vzorom poslušnosti voči Bohu. Ak dokážete tento vplyv, určite to bude súhlas vedy s vierou. Je to určite pozitívne.

❖ Výsledok Vášho výskumu, teda že nejaký anjel v nejakom období pôsobí silnejšie než iní, Biblii neprotirečí, ani v nej nie je. Z toho vyplýva, že nie je pre našu spásu dôležitý. Koniec koncov, je to vo Vašej práci implicitne zahrnuté, veď sám hovoríte, že pôsobia zároveň aj iní anjeli, že sme slobodní povedať nie, teda nie sú takými rozhodujúcimi faktormi. Môže to byť slobodná teologická mienka.

❖ Zjavenie a filozofi či iné náboženstvá sa rovnocenne porovnávať nedá. V tom sa nezhodneme. Buď je Biblia len literárne dielo ľudí, alebo slovo živého Boha. Pohanskí bohovia (tak, ako ich chápali) nejestvujú. Je viac než pravdepodobné, že sa aj iným národom mohli zjaviť duchovné bytosti, ktoré mylne považovali za bohov. Obsah ich posolstva však nemá význam pre spásu celého ľudstva (snáď iba ako potvrdenie pravdivosti Božieho slova) a vždy treba skúmať, či to bolo zjavenie dobrého alebo zlého ducha, resp. či sa jedná o výsledok rozumovej úvahy, ktorá sa básnicky obrazne označí ako dotyk Múz. Lebo ak je jediná cesta k Bohu, Ježiš Kristus – ako my pevne veríme – tak to, čo z nej ľudí zväzda, nemôže byť dobré. Kritériom je teda Božie Slovo, Ježiš.

❖ Mená archanjelov naozaj nepoznáme. Apokryfy a cirkevní spisovatelia nie sú autoritou neomylnosti. Posvätná tradícia ich neprijala. Čitovať ich, samozrejme môžete, ale nemôžete tvrdiť, že to je katolícke učenie. To je nepravda. A ešte väčší omyl je, keď tvrdíte, že v Tradícii boli, ale Magistérium sa ich snaží vymazať. To, že apokryfy ovplyvňovali umenie je predsa všeobecne známe. Dokonca tu zasiahla i fantázia (rajské jablko – v Biblii sa hovorí o plodoch stromu poznania dobra a zla). Ba aj nepochopenie (Mojžišove rohy). Ale umenie nie je učenie viery.

❖ Pri čítaní Vašej knihy človek môže naozaj nadobudnúť niekedy nesprávny dojem, preto treba jasnejšie povedať, že anjeli nestvorili svet. Medzi anjelmi a Bohom je obrovský rozdiel. Boh presahuje svet, ktorého súčasťou sú i anjeli.

❖ Odporúčanie pre katolíkov ja napísať nemôžem, lebo som čítal len Sedem archanjelov. Táto kniha, nakoľko pre bežného čitateľa, ktorý možno o anjeloch vie menej, neobsahuje aspoň jasný úvod, kde by osvetľovala podstatu anjelov, čo sú a čo všetko robia, je naozaj – podľa môjho úsudku slabá. Ale k Angelológii dejín sa vyjadrím potom.

❖ Obviňovanie katolíckej angelológie z materializmu je nezmysel, protirečenie samo v sebe.

Po prečítaní Vašej knihy budem mať dúfam jasnejší pohľad na to, čo hovoríte o anjeloch.

S pozdravom, Juraj Valúšek

PS: Výroky koncilov nie sú dostupné v slovenčine, ale sú, najlepším je Denzingerovo Enchiridion symbolorum, definitiorum et declarationum de rebus fidei et morum. V slovenčine vyšlo stručnejšie dielo, kde sú len vybrané závery koncilov a synod, s názvom Viera Cirkvi v úradných dokumentoch jej Magistéria. Vyšla v Dobrej knihe r. 1995. Tú som aj citoval.

3. marca 2009

Vážený pán magister,

odmlčal som sa, lebo som už musel dať prednosť práci – dokončujem druhý diel Angelológie a tiež anglické vydanie skrátenej verzie. Skúsenosť z takých dialógov ako ten náš sa odzrkadľuje v tom, ako píšem a ako dokážem vybudovať dorozumievací most k rôznym druhom čitateľov.

Aj niektoré Vaše vety by sa dali vykladať tak, že ste ich písali v rozčúlení, ale ja ich tak nevykladám. Máme viac vecí, kde sa beznádejne míňame ako keby sme boli z inej planéty, a tam by mi pripadalo až neprirodzené voliť slová bez vášne, bez ohňa a bez zopár výkričníkov.

...vysvetlenie akéhosi mechanizmu inšpirácie.

Tu sa asi zhodneme. Človek koná uprostred množstva faktorov rôzneho druhu. Genetika, rodina, kultúra, krajina – všetko má svoj vplyv. Jednotlivé vedy sa venujú skúmaniu týchto súvislostí a ja zväčša uznávam ich výsledky. Čo mi ale chýba je, že vedy sa venujú len materiálnym vonkajším vplyvom a pokúšajú sa vysvetľovať človeka výlučne z nich: z genetiky a vplyvu prostredia. Okrem nich je tu tretí faktor, a to je vplyv duchovného sveta, inšpirácia prichádzajúca do ľudskej duše z neviditeľného sveta. S ostatnými podmieňujúcimi faktormi sa nevyučuje, každý z nich vplýva nezávisle podľa svojich vlastných zákonitostí, a človek ich musí nejako sklbiť dohromady.

Asi by som nenazýval tento neviditeľný anjelský svet spolu s Vami „mimoprirodzeným“, lebo mám pocit že to navodzuje predstavu bezzákonného sveta iracionálnych zázakov. Nadprirodzeným v zmysle nadprírody, ktorá je neviditeľná, no tiež do veľkej miery usporiadaná a zákonitá.

...anjelský vplyv jedným z faktorov, pričom tento faktor môže človek určite slobodnejšie odmietnuť ako napríklad sociálne prostredie, ktoré jedinec sám neovplyvní, potom určite vplyv anjelov nie je hlavný faktor tvorivosti, len jeden z mnohých. Preto si myslím, že o Váš objav možno vedci záujem mať ani veľmi nebudú, nakoľko je aj podľa Vás nie hlavný, ale jeden z mnohých a môže byť slabší než iné.

Tu je vidno Juraj, ako sú Vaše pojmy úplne odtrnuté od skúsenosti. Ja sa zaoberám životopismi géniov, kultúrnymi rozkvetmi, pozorujem a skúmam reálne psycho-spirituálne deje v individuálnom a kolektívnom vedomí i podvedomí. Keby ste mali pred očami realitu, nikdy by ste vec nemohli zabiť takouto nezmyselnou abstraktnou úvahou.

Anjelský vplyv je hlavný, ba jediný aktívny faktor tvorivosti (popri ľudskom subjekte samozrejme). Dalo by sa povedať, že tvorivosť = inšpirácia anjela+duchovná aktivita človeka. Ostatné sú len podmienky, pasívne predpoklady. Beethoven by napríklad nemohol zahrať bez klavíra, bez zdravých rúk, alebo bez mecenáša keby umrel od hladu – ale to k vlastnej otázke tvorivosti nepatrí.

Zo samotných geografických, klimatických, genetických alebo sociálnych podmienok vôbec žiadna tvorivosť nevzniká, ak nie sú aktívne zužitkované duchovnými faktormi. Ale naopak áno – ľudská vôľa v súčinnosti s nebeskými bytosťami podáva prekvapivé tvorivé výkony aj v zlých prírodných a sociálnych podmienkach. Arnold Toynbee napísal veľké dielo práve na túto tému: že k tvorivým prelomom dochádzalo častejšie práve v núdzi, keď ostatné vonkajšie podmienky boli nedostatkové a znevýhodnené, lebo to vyprovokovalo (slobodnú) reakciu ľudského ducha, rozhodujúci vnútorný obrat (Toynbeeho práca je pokus o kresťanskú koncepciu dejín, ktorú si mimoriadne vážim).

Veľký záujem vedcov o materiálne podmienky kultúrnych rozkvetov, a minimálny záujem o duchovné príčiny týchto rozkvetov – to je práve ten duchovný zločin ku škode ľudstva, z ktorého vedcov obviňujem.

...ak Vy hovoríte niečo a historická obec to neprijíma, ktorej mienky sa mám držať?... Beriem mienku historikov, ako ju publikovali. Keď oni svoj názor na Vaše dielo zmenia, prijmem ich odborný názor... Takže zatiaľ prijímam ich mienku, ktorú neodvolali. Ako náhle Vašu hypotézu prijmú, uistujem Vás naozaj úprimne, urobím tak aj ja.

Nehnevajte sa, Juraj, ale teraz začínate vedome klamať. Minule som Vás vyzval, aby ste menovali toho historika, ktorý v odbornej publikácii odmietol moju prácu. Nie ste ochotný menovať ani jedného, ale chcete, aby som veril, že existujú.

Odborný posudok musí vychádzať z odborných citácií, nie zo zlomyseľných anonymných klebiet. Nepleťte si to. Keď napríklad doktoranti robia diplomové práce o sofiológii a rámci nich posudzujú moju angelológiu, ich úlohou je zhrnúť odborné vyjadrenia a zvážiť pre a proti. Aké sú fakty? Je tu rad kladných hodnotení špičkových odborníkov: Miroslav Mikulecký na Slovensku, Jan Bouzek v Čechách,

Maximilian Moser z Rakúska, Dean Simonton z Kalifornie, Franz Halberg z Minnesoty, tiež univerzita v Trondheime. To je pol tucta mien na úrovni zaslúžilých profesorov, riaditeľov výskumných ústavov a čelných predstaviteľov svojich odborov. Radovejších vedcov nespomínam.

Na druhú miskú váh treba položiť negatívne hodnotenia – kde sú? Neexistujú. Ktorý blbec by sa podpísal pod niečo tak evidentne nepravdivé? Štampach to urobil z donútenia, doslova som ho znásilnil, aby sa podpísal pod to, čo roky hovoril za mojím chrbtom, za trest. Aj to sa odvážil len v neodbornom časopise (a vysvitlo že knihu vôbec nečítal, len jeden môj článok v časopise!).

Objektívny stav hodnotenia mojej práce je ten, že bola prijatá kladne všetkými informovanými a kvalifikovanými odborníkmi, ktorí sa ňou zaoberali, aj keď zatiaľ v úzkom kruhu a nie je široko známa a nie je v učebniciach. Ostatní sa ňou proste nezaoberali a oficiálne prehlasujú, že na ňu nemajú žiaden názor, teda zaujímajú neutrálne, nie negatívne stanovisko. Tak je to ale s väčšinou odborných teórií, že ich pozná len úzka hŕstka kvalifikovaných špecialistov, a neopravňuje Vás to vyvodzovať jej nepravdivosť, keď nie je dostatočne slávna a populárna v širokom meradle.

Čo Vás mylí, je ohováranie, ktoré sa deje mimo odborného diskurzu a polo-anonymne. Že títo ľudia nemôžu vystúpiť oficiálne, ba dokonca vyzvaní na konferenciách hovoria opak – to by Vám malo byť jasným dôkazom, že sami dobre vedia, kde je pravda. Vyzval som Vás, aby ste sa nepridružovali k týmto ľuďom, čo klebety vydávajú za odborný názor. Znova zbytočne píšem to isté čo v minulom liste. Ak s tým neprestanete, náš dialóg nemá budúcnosť.

Mali by sme sa predbežne dohodnúť (aspoň dokým sa neobjaví ten Váš vysnívaný historik-oponent), že empirická skutočnosť rytmov v dejinách je dobre podložená a vysoko pravdepodobná. A sústrediť sa na Vašu vlastnú parketu – teologickú interpretáciu týchto rytmov.

...,anjel Pána“ je terminus technicus... Je to určitý spôsob biblického vyjadrovania, keď sa nechce hovoriť, že absolútne transcendentný Boh sa zjaví, použije sa výraz, že sa zjavil Pánov anjel.

To mi hovoril aj Dr. Solčiansky. Ja v tom vidím príznak úpadku. Biblická exegetika to v mentálnej ekvilibristike dotiahla tak ďaleko, že anjel už nie je anjel, ale len „taký metaforický výraz“. Vymysleli ste novotu, lebo dvetisíc rokov to každý čítal jednoducho tak, ako to tam stojí: že sa zjavil anjel.

Z mojej angelológie vyplýva nový dôvod, prečo staré chápanie bolo pravdivé a Vaša novota nenápadne odstraňuje anjelov je omyl. Napríklad v Exo 3:2 sa Mojžišovi v horiacom kri zjavuje „anjel Hosdpodina“. Bol tam len Jahve sám, alebo tam bol aj anjel, ktorý tlmočil Jahveho slová? Židovská tradícia hovorí, že to bol Michael.

To je apokryf, poviete, ktorý nám nedáva záruku neomylnosti. Ani ja sa nedožadujem statusu neomylnosti pre apokryfy, lebo mnohé je tam očividne plod ľudskej mysle. Ale to ešte vôbec neznamená, že apokryfy sú výlučne dielom ľudským a všetko v nich je nepravdivé. Že sa v horiacom kri zjavil Michael, to vieme z rozumovej úvahy. Židia podali správu o desiatkach zjavení Michaela a nevymýšľali si to, lebo tieto správy zapadajú do michaelského časového rytmu a do celosvetovej synchronicity, o ktorej nemohli vedieť. Vráťane horiaceho kra.

Správy o zjaveniach anjelov sú prirodzene skreslené ľudským médiom, cez ktoré prichádzajú, odievajú sa dobovým kultúrnym spôsobom vyjadrovania, ale v jadre nie sú ľudským výmyslom. Ľudské mysle oddelené časovo tisícročiami a geograficky oceánmi medzi kontinentami by si príbehy o zjaveniach nevymýšľali tak jednotne a synchronne, keby za tým nebolo niečo viac než len ľudský faktor.

Popierate pravdivosť týchto správ o zjaveniach - ale ako to ide dohromady so zdravým rozumom, ste mi nevysvetlili.

Povedať, že proroci mali michaelské inšpirácie je nesprávne. Boh sa zjavuje ľuďom a používa anjelov i prorokov. Ale Biblia nie je slovo proroka alebo anjela, Biblia je slovo Boha. Preto je to Božia inšpirácia.

Dohodnime sa, čo znamená „michaelské“ inšpirácie. Sú to tie inšpirácie Boha, s ktorými na zem poslal Michaela. „Gabrielské“ sú tie, s ktorými Boh poslal k ľuďom Gabriela. Nie sú to svojvoľné

inšpirácie Michaela či Gabriela, ktoré by sa zrodili len v nich samých. Ich pôvodcom je Boh, anjeli sú poslovia.

Boh posielala na Zem anjelov s duchovnými impulzmi rôzneho druhu. A my potrebujeme nejaké slová na to, aby sme tieto druhy odlišili a pomenovali. Michaelské a gabrielské inšpirácie prichádzajú striedavo v 500-ročnom rytme, jedny vrcholia práve keď tie druhé dosahujú minimum a naopak. Nezakazujte o tom rozprávať, nehádzte všetko do jedného vreca.

Aj sa trochu čudujem, že podľa Vás by anjeli nemohli inšpirovať niečo z vlastnej vôle. Veď Vy zvyknete veľmi zdôrazňovať, že anjeli majú slobodnú vôľu. Ja sa skôr prikláňam k názoru, že sloboda anjelov má podstatne menší rozsah v porovnaní s človekom.

...pravda môže byť len jedna.

Áno, stojíme spoločne na platforme proti pravdivostnému relativizmu. Len sa obávam, že Vy živú Pravdu stotožňujete s rovno s literou Písma alebo len s jedinou Knihou. Neuznávate, že mnohé iné písma sú cenným priblížením sa k Pravde, a mohli byť tiež inšpirované. Podľa mňa je Pravda jedna, ale zjavuje sa mnohým. Pápež nie je jediným človekom na zemi, s ktorým sa rozpráva Boh.

...ak je Boh, tak nemôže zároveň existovať Alah ani Šiva...

O čo Vám ide? Veď *al-láh* po arabsky znamená len Boh. Ide Vám o to, že mu pripisujú trochu iné vlastnosti než kresťania? To áno, ľudský obraz Boha je vždy zafarbený povahou ľudí, ktorí si ho predstavujú.

Ako ste prišiel na to, že Šiva neexistuje? Nemôže to byť niektorá z duchovných bytostí, iná než Stvoriteľ?

...nazývať anjelov bohmi je naozaj nesprávne. Nie sú ani tvorcami sveta... Pohanskí bohovia (tak, ako ich chápali) nejestvujú. Je viac než pravdepodobné, že sa aj iným národom mohli zjaviť duchovné bytosti, ktoré mylnne považovali za bohov.

To som Vám už vysvetľoval. Dopúšťate sa lingvistickej falzifikácie. Pohanské národy pod „bohmi“ nemysleli jediného Boha-Stvoriteľa, ktorého myslíte Vy. Mysleli nimi ono množstvo stvorených duchovných bytostí.

Tie duchovné bytosti, ktoré sa im zjavili, nazývali bohmi. Slovo boh malo vtedy *tento* význam. Vy mu o pár tisíc rokov neskôr pripisujete iný význam a vravíte, že starý Grék sa mýlil – lenže on o Vašom chápaní slova *boh* nič nevedel. Pravdivostnú hodnotu starovekých výrokov musíte posudzovať podľa významu, aký mali slová v ich čase a v ich kultúre, nie inde a inokedy.

Boh s veľkým *B* a bohovia s malým *b* sú dve rozličné slová, ktoré len rovnako znejú. Sú to homonymá, ako ľudské *oko*, *oko* reťaze, morské *oko*, pávie *oko* atď. – nepleťte to demagogicky dohromady. Žiaden Grék netvrdil, že by Afrodita alebo Mars boli stvoriteľmi sveta...

Znova Vám kladiem vážne otázku: ak pohanskí bohovia neexistovali, tak ako je možné, že ľudia po tisícročia podávali súčasne ale nezávisle od seba zhodné správy o ich zjaveniach? Požadujete od svojich veriacich, aby sa v tomto bode vzdali zdravého rozumu. Tmárstvo s priezračným motívom: kolegiálna rivalita s konkurenčným náboženstvom. Ste tak šialení žiarlivosťou, že nie ste schopní ani tej mentálnej zdržanlivosti, aby ste uznali fakty a ich logický dôsledok.

Mená archanjelov naozaj nepoznáme. Apokryfy a cirkevní spisovatelia nie sú autoritou neomylnosti. Posvätná tradícia ich neprijala.

Vy a biskup Chovanec ich nepoznáte. Nezovšeobecňujte to. Ja niektoré poznám.

Po druhýkrát Vám vysvetľujem, že „mená“ archanjelov sú len spodstatným slovesom vyjadrujúcim ich typickú činnosť. Tak aj ich atribúty.

Poznáme činnosť viacerých archanjelov, nielen Michaela, Gabriela a Rafaela, ale najmenej siedmich. Vieme o činnosti anjela, ktorý pôsobí do duše zjemňujúco, ako keby kvitli ruže, a do 8. storočia sa smel nazývať Anael (a v pravosláví sa dodnes smie nazývať menom Barachiel). Vieme o duchovnej bytosti, ktorá sa prejavuje ako vykonávateľ Božieho hnevu či trestu (Samael, Jehudiel). Atď.

Ako to vieme? Nie preto, že veríme v neomylnosť apokryfov a cirkevných spisovateľov! Načo mi to tu rozprávate, že nie sú neomylní? Veď ja sa ich neomylnosti nijako nedovoľávam, nezakladám vôbec nič na ich autorite.

Činnosť týchto archanjelov je pozorovateľná, je empirickou skúsenosťou. Nepotrebuje žiadnu autoritu ani Vaše kňazské dovoľenie, aby sme ju pozorovali.

Znova sme pri našej kardinálnej otázke: sú archanjeli pozorovateľní, existuje anjelská skúsenosť, alebo sa o nich niečo dá dozvedieť výlučne len zo starých kníh?

Slovenská katolícka cirkev na čele so svojou konferenciou biskupov vkladá do ťažkého hriechu – hriechu proti Svätému duchu: zatemňujete a hatíte rodiace sa poznanie o psycho-spirituálnych zákonitostiach ľudského života, o existencii duchovných bytostí.

Náš dialóg sa odvinul od môjho listu konferencii biskupov, ktorý ste čítali. Viete, o čom tam bola reč. Tak sa vyjadrite k veci – prestaňte sa tváriť, že existenciu siedmich archanjelov zakladám na viere v autoritu nejakých pochybných textov.

...omyl je, keď tvrdíte, že v Tradícii boli, ale Magistérium sa ich snaží vymazať.

Veď ste mi práve vysvetľovali, že tých ostatných archanjelov neuznávate! V židovskej tradícii boli, v pravoslávii zostali dodnes, do 8. storočia nevadili ani katolíkom, ba ešte v renesancii niektorí pápeži uctievali všetkých siedmich a stavali im baziliky. Dnes tvrdíte, že to nie je katolícke učenie.

A hneď v ďalšej vete zase tvrdíte, že sa ich nesnažíte vymazať, alebo že v tradícii nikdy neboli?

Na to už neviem povedať nič, len že to nemáte v hlave v poriadku – Vy budete mať potom zámienku uraziť sa, a to je zrejme nevyhnutný osud môjho dialógu s katolíckou cirkvou. S rozdvojenými osobnosťami sa nedá rozumne rozprávať.

Ako Vám mám ešte povedať, že anjeli existujú?... Ak sa Vám to zdá abstraktné, tak ste žiadnu kresťanskú angelológiu nečítali... Katolícka angelológia obsahuje kompletný a konkrétny pohľad na anjelov... Obviňovanie katolíckej angelológie z materializmu je nezmysel, protirečenie samo v sebe.

Katolícka cirkev učí, že archanjeli existujú. A Páleš tvrdí, že cirkev existenciu archanjelov popiera.

Trpezlivo Vám to znova vysvetlím. Zoberme si najprv nejaký hmatateľnejší, analogický príklad. Hmotnou analógiou archanjela Slnka v prírode je zlatý kov (má niektoré vlastnosti, ktoré sú analogické Michaelovým cnostiam, preto je jeho symbolom).

Zlato je konkrétny fenomén, s konkrétnymi vlastnosťami – je žltej farby, lesklé, kujné, má veľkú mernú hmotnosť, je chemicky inertné atď. Zlato nie je prázdne slovo. Tých päť písmen označuje nejakú skúsenostnú realitu, na ktorú môžete natrafiť v prírode. Nemá zmysel predefinovať význam slova „zlato“ na nejaký iný, keď po tisíce rokov sa ním už označuje určitý kov.

A predstavte si kolégium profesorov chémie, ktorí by prehlasovali, že veria v existenciu zlata. Ale žiaden človek vraj zlato nemôže vidieť. Kedysi žili ľudia, čo ho videli, ale dnes už nie. Ak niekto prinesie dajaký nerast a domnieva sa, že je to zlato, je to omyl. Žiadna konkrétna skutočnosť, dostupná našej skúsenosti a poznaniu nie je zlatom. Na každý kus zlatej rudy povedia – to nie je zlato, zlato je niečo iné!

Popierajú tí chemici existenciu zlata, alebo nie? Abstraktne ju vyznávajú, ale prakticky ju popierajú. Ak majú zlato pred očami, nepoznávajú ho, poprú, že tam je. Nepoznajú totiž vôbec význam toho slova. Tak sa už ani nedá povedať, že v „zlato“ veria, keď to slovo stratilo svoj obsah.

To isté robí cirkev s archanjelmi. Vyznávajú ich mená (aj to už len tri), ale odmietate tie mená spájať s akýmkoľvek reálnym skúsenostným obsahom. Michael vraj existuje – ale keď poviem, že je inšpirujúcim duchom súčasnosti, že je inšpirátorom demokracie, že sa zjavil v horiacom kri, nech poviem čokoľvek konkrétne – odpoviete: nie, nebol tam, nebol to on! Zakaždým ho zapriete. Z troch archanjelov zostali takmer prázdne mená, z ďalších už ani tie mená.

Prehlasujete, že anjeli existujú. Ale odmietate rozlišovať jednotlivých archanjelov medzi sebou. Akí groteskní by boli takí Vám podobní chemici. Urazene: ale veď my sme vždy učili, že v prírode existujú kovy! My nepopierame kovy! Ale beda, ak niekto začne rozlišovať konkrétne kovy – zlato od striebra, medi či železa – to je pýcha, kacírstvo, o tom predsa nemôže nikto nič vedieť!

Abstraktná chémia by bola pre život rovnako neužitočná ako je Vaša abstraktná angelológia. Nemohli by sme kovmi liečiť, nikto by nebol schopný zostrojiť tranzistor, mosty by padali, lebo by sme nerozoznali kus železa od zinku.

...existujú tzv. súkromné zjavenia. Môžu sa zjavovať i anjeli a má to osoh pre duchovný život jedinca.

Rozumiem správne, že anjeli dnes už nikomu nemôžu zjaviť nič, čo by svojím významom presahovalo osobné záležitosti jednotlivca? Žiadni svätci-proroci, sprostredkovatelia právd platných pre väčšie spoločenstvo už nebudú? Odkiaľ sa vôbec vyvodzuje tá téza, že zjavenie je ukončené? Nič podstatné už nebies nikdy nepríde, len nedôležité veci?

...neverte každému duchu, ale skúmajte duchov... Zjavovať sa môžu i zlí duchovia... Zjavenia si môžu ľudia i vymýšľať. Preto kritériom súkromných zjavení je autorita verejného Zjavenia, autorita Krista...

...a kompetentní vykladať ono Kristovo zjavenie ste len Vy, ako jeho jediní zástupcovia na zemi.... Zdá sa mi, že takto to chápete.

Boh sa nezjavil len v Knihe, ale zjavil seba aj v prírode, zjavuje sa v dejinách, zjavuje sa v ľudskej duši. Nedal nám len Písmo, ale aj prirodzené svetlo rozumu, cítenie, intuíciu, zmyslové orgány a rôzne schopnosti. Kritérium pravdy môže byť len úprimné úsilie o bezrozporné sklbenie všetkých týchto prameňov poznania: zjavenia, rozumu a zmyslovej skúsenosti.

O tom je celá záverečná kapitola mojej knižky – je to hlavná myšlienka sofiológie.

Vy toto komplexné kritérium pravdy deformujete, okliešťujete ho podľa potreby len na ekvilibristiku s Písmom, v odtrhnutosti od zvyšku svetovej reality. Idete tak ďaleko, že popierate vedecké poznanie a poznávacie schopnosti človeka, keď sa Vám to hodí. Vykladáte si Písmo svojvoľne, v odtrhnutosti od reálnej skúsenosti (konkrétne pri angelológii to veľmi udiera do očí).

...že nejaký anjel v nejakom období pôsobí silnejšie než iní, Biblii neprotirečí, ani v nej nie je. Nie je to v Apokalypse, že sedem anjelov uvádza sedem odlišných epoch?

...či sa jedná o výsledok rozumovej úvahy, ktorá sa básnicky obrazne označí ako dotyk Múz.

Zase ten Váš nešťastný materializmus – a mňa sa vypytujete, v čom spočíva! Popierate duchovné bytosti. Múzy nie sú metaforou mozgovej činnosti! Kde na to chodíte, do marxistického seminára?

Homér začína svoju Íliadu: „Ó spievaj mi múza o hneve božského Achilla...“. Vidíte, že Homér je súčasťou celosvetového rytmu básnikov, že ich inšpirovalo niečo reálne. To niečo reálne oni nazývali múzou. Chcete zas význam slova *múza* nejako preonačiť? Kde ste potratili rozum a schopnosť dávať si veci do súvislostí, že v jednom odstavci už súhlasíte a hneď v ďalšom sa už na nič nepamätáte?

Básnická inšpirácia nie je čírym produktom ľudskeho mozgu. Básnici videli pred svojím vnútorným zrakom ľúbeznú ženskú bytosť, ktorá ich inšpirovala. To je opis zážitku, taký akým je – nedeformujte ho, nekrievte ideologicky. Nevieť v mene čoho a na základe čoho ho vlastne popierate. Opakujete mi výroky autorít, ktoré vznikli na základe domnienky, že psychická činnosť je čisto produktom fyzického mozgu. Tú domnienku sme medzitým vyvrátili.

Boh nám vysvetlil cestu k nemu, poznáme ju. Preto už nie je potrebné nič nové pre spásu. Nepotrebujeme poznať duchov času, aby sme mohli byť spasení.

To je významná otázka. Už sme ju načali, ale Vy nereagujete. Len opakujete to isté.

Existujú rôzne druhy poznania. Jedno by som nazval svetskými vedomosťami, informáciami, čo sú hmotnej povahy, sú uložené v mozgu a s mozgom aj zanikajú. Nebudú súčasťou našej duchovnej bytosti vo večnosti. Ale význam pre spásu majú nepriamo. Tak, že celý pozemský život, vedy aj umenia, ľudská skúsenosť v tele, sú prostriedkami (škôlkou), na ktorých si cvičíme určité *duchovné schopnosti, cnosti*. Napríklad murár či remeselník si do neba nedonesie dom, ten musí nechať tu na zemi, ale svoju usilovnosť a trpezlivosť, ktoré pri práci rozvinul, si tam odnesie. Technik v nebi nebude potrebovať

matematické vzorce a fyzikálne tabuľky materiálov – ale schopnosť jasného myslenia, ktorú si osvojil, tam potrebovať bude.

Snáď sa zhodneme na tom, že pre spásu sú vôbec potrebné nejaké podmienky, nejaký duchovný vývoj jednotlivca a že k nemu patria cnosti. Tých sedem archanjelov je sedem základných cností, sedem pravzorov, sedem základných duchovných síl. Ich zušľachtenie a zvládnutie je identické s duchovným vývojom človeka.

Podľa Vás nie sú potrební, lebo ani nechápete, kto sú a čo znamenajú. Stále ten istý problém. Neviete čo to je, ale viete, že to neexistuje alebo že to nepotrebuje.

Podľa Vašej koncepcie stačí prečítať Bibliu a všetko ostatné ľudské snaženie na zemi je zbytočné, lebo neprispieva ničím ku spáse. Nebezpečná predstava, našťastie sa ňou neriadite ani Vy sami.

kniha... neobsahuje aspoň jasný úvod, kde by osvetľovala podstatu anjelov, čo sú a čo všetko robia, je naozaj – podľa môjho úsudku slabá... vo mne vyvolala toľko nedorozumení a nepochopení.

Moja kniha sa venuje tomu, čo je v jej nadpise: „*Rytmy inšpirácie v dejinách kultúry a prírody*“. To splnila. Nediktujte mi, aký tematický rámec si mám voliť a o čom mám písať.

Všetci ľudia dobrej vôle ju chápu ľahko, nehľadajú v nej žiadne nesprávne významy (to je skôr Váš osobný sklon).

Buď sa Mohamedovi zjavil Gabriel a majú pravdu moslimovia (ale potom bol Ježiš klamár)... [alebo Ježiš bol Boh a Mohamedov anjel nepravý] ... To nie je čierno-biele schematické myslenie. To je logické myslenie.

No, páči sa mi, ak sa veci berú dôkladne, do dôsledkov. Ale Vy tu vylučujete, že by sa skutočný anjel mohol zjaviť človeku, ktorý je omylný. Vaši svätci sú tiež omylní a zjavovali sa im anjeli (alebo aj to boli všetko falošní anjeli?). Anjeli sa môžu zjaviť aj hriešnikovi. Tak to doprajte aj Mohamedovi. Také je reálne dianie: že Svätý duch sa usiluje pôsobiť do nedokonalých ľudských duší a ľudia prijímajú jeho impulzy i skreslene, ale to nepopiera jeho existenciu.

ZÁVER:

Juraj, moja trpezlivosť sa pomaly vyčerpáva. Nepíšte mi dlhé litánie z katolíckeho učenia. Všetky katolícke angelológie, čo sa mi dostali do ruky, som čítal. Biskup Chovanec práve jednu novú angelológiu vydal, mám ju preštudovanú.

Sústredme sa už len na jednu vec, na pôvodnú pointu, kvôli ktorej sa náš dialóg začal. Ak nie ste ochotný držať sa témy, tak nemá zmysel písať si o inom.

Pýtal som sa Vás to isté, čo konferencie biskupov: prečo máte k mojej práci taký odmietavý postoj? Vyhlasujete ju buď za mylnú alebo za neistú domnienku, navyše nedôležitú. Podľa Vás neprotirečí katolíckej teológii. Tak prečo sa ju snažíte popierať? Čo Vás k tomu vedie (ak to nie je zlý úmysel)? Opakovane zdôrazňujete, že moje poznatky nie sú všetky obsiahnuté v magistériu. No a čo? Môj dôkaz a moje pozorovania sa predsa neopierajú o autoritu magistéria. Je to nezávislý poznatok, založený na všeludskom zjavení, empirickom pozorovaní a dôslednom myslení – ako a prečo ho spochybňujete? Napádajte vedecký poznatok (či sa ho snažíte pred ľuďmi degradovať na nedokázanú osobnú víziu) preto, že nie je v magistériu? Je pravdivý, tak ho tam pridajte! Nie je pravdivý? – stále ste nevysvetlili, čo Vás vedie k jeho spochybňovaniu.

Spreneverujete sa vlastným princípom. Učenie cirkvi nemá byť v rozpore s rozumovými a empirickými poznatkami. Naopak, výklad Písma sa má prispôbiť tak, aby sa skĺbil s poznanou realitou, ktorú poskytujú ostatné pramene poznania. Znova sa opakuje prípad Galileo. Zhadzujete nový všeludský poznatok, lebo doteraz nebol vo Vašich obvyklých výkladoch. Doplňte oň svoj výklad – to je jediné poctivé riešenie, ak ho nemôžete vyvrátiť alebo spochybniť.

Podal som dôkazy o činnosti archanjelov. Neprotirečia Vášmu učeniu, ba boli obsiahnuté v tej časti tradície, ktorú ste doteraz pokladali za neistú. Sú to empirické poznatky, ktoré zostávajú faktom, aj keby vôbec neboli spomenuté v Písme ani v tradícii. A Vy my (na čele s Chovancom) dokola odpovedáte: cirkev učí to, čo učí. To vidím. Tak to zmeňte, doplňte to! Prečo nechcete učiť pravdu? Zdržujete

ľudského ducha na úrovni hmlistých fráz o duchovnom svete, bránite sa vyjasňovaniu vecí, hatíte rozvoj akéhokoľvek konkrétneho poznania o duchovných zákonoch, konzervujete nevedomosť. Vyhýbate sa konfrontácii so skúsenosťou, s novými poznatkami, so životom – a máte teológiu odumierajúcu, zbavenú života, ako suchý konár.

Benedikt XVI. zakladá *Univerzitný inštitút Sophia* s cieľom „*aby podporil kresťanské myslenie schopné spojiť vieru a rozum... širšiu, integrálnejšiu víziu poznania... stretnutie evanjelia s akademickým výskumom*“ (rádio Vatikán). Teda organizáciu s rovnakým menom a rovnakými cieľmi, akú na Slovensku máme už pätnásť rokov. Vy tu ale nielenže nespolupracujete, ale škodíte: prehlasujete také úsilie buď za omyl, výmysel, nepodloženú a nevýznamnú domnienku, zakazujete kňazom o tom viesť dialóg v katolíckom rádiu, odrádzajte veriacich, aby sa tým smerom nezaujímal.

A ste takí neslušní, takí arogantní, že nepokladáte za potrebné svoje počínanie ani vysvetliť a obhájiť. Len konštatujete: učíme čo učíme, robíme čo robíme. Učíte skrivené polopravdy a robíte zlo. To, že o tých ďalších štyroch archanjeloch nič nevieme (a o tých prvých troch skoro nič) je Vaša lož, tmárstvo, zlý úmysel. Keby ste úprimne verili, že ide o chybný alebo pochybný poznatok, aspoň by ste s ním polemizovali, uviedli svoje dôvody, ako ste na to došli. Vy ale dávate vždy buď žiadnu odpoveď alebo odpoveď od vecí. Tvárite sa, že nerozumiete a za ten čas zneužívate autoritu svojej inštitúcie na mätenie laikov a ich čím dlhšie udržanie v nevedomosti. Komu to vlastne slúžite, keď Vás poznanie o anjelských bytostiach nebláži, nenadchýna – ale sa ho bojíte, irituje Vás a robí nepriateľskými?

9. apríla 2009

Vážený pán Páleš,

minule som sľúbil, že sa ozvem až prečítam Vašu *Angelologii dejin*, žiaľ, musím reagovať ešte skôr, nakoľko Vaša posledná reakcia ma dosť zaskočila. Hlavne jedna veta:

„Nehnevajte sa, Juraj, ale teraz začínate vedome klamať. Minule som Vás vyzval, aby ste menovali toho historika, ktorý v odbornej publikácii odmietol moju prácu. Nie ste ochotný menovať ani jedného, ale chcete, aby som veril, že existujú.“

Pán Páleš, obvinenie z klamstva je vážna vec. Už ste ma nepriamo obvinili z toho, že zo mňa hovorí duch Leviatana a že som materialista, navyše schizofrenik. Katolícku cirkev z tmárstva. A nakoniec, že ja klamem. Viete, diskutovať sa dá s ľuďmi, ktorí sú čestní a otvorení pravde. Vaše konanie nie je čestné, ak ma neprávom obviňujete z klamstva.

Kto vlastne klame?

Skôr, než by som pokračoval v ďalšej diskusii, radšej by som vyriešil túto tému. Zrekapitulujem: Nebudem sa teda vyjadrovať k prvému pilieru Vašej hypotézy. Je to kompetencia historikov. Ja nie som vyštudovaný historik. No historická obec sa k Vašej hypotéze stavia negatívne. To som približne povedal a za to ste ma obvinili z klamstva.

Keď som sa na Vás súkromne informoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, odpovedali mi, že stanovisko historika k Vašej hypotéze bolo uverejnené v *Acta historica Posoniensia III*. Dr. Pavol Haviernik vo svojom príspevku napísal:

„Páleš považuje svoju teóriu za vedeckú. Okrem v predchádzajúcej časti porušenej zásady postupovania z toho, čo je potvrdené, k tomu, čo nie, sa treba zamyslieť nad terminológiou, ktorá tiež vychádza z astrológie, ale je v tomto ohľade nekompatibilná s terminológiou jednotlivých odborov. Tiež časté básnické vyjadrovanie, čo je pravdepodobne daňou formy narácie, neprispieva k presvedčivosti predloženej teórie. Ďalšou otázkou je pojem „duch národov“. Historici, a nielen oni, vedia, aký je tento pojem nejasný a mnohoznačný, ale Páleš tento problém ignoruje.“

Nedostatočne je tiež ukázaný vzťah medzi jednotlivými duchovnými bytosťami. V každej dobe totiž je jedna z nich vládnuou, ale pôsobia aj iné. Napriek tomu, že autor sa snaží vyvrátiť podozrenie z ľubovôle pri interpretácii, často sa nemôžem vyhnúť dojmu, že želanie predchádza skutočnosť.“

Každý si to môže overiť (nebudem odborne citovať, je to na str. 66 v spomínanom zborníku), je to stanovisko historika, nezaujaté, korektné a predsa kritické. Uviedol tiež historiografické nezrovnalosti a nepresnosti vo Vašej knihe (husitské vojny a tridsaťročná vojna, maďarské vpády, nesprávna charakteristika dejín Byzancie, expanzia islamu, cirkevné koncily, dejiny Japonska, str. 66 – 68). Ja neviem o nejakej zmene postoja historikov, pán Páleš. Vy ste už raz hovorili, že odvtedy uplynulo veľa rokov. Lenže v ich postoji sa nič nezmenilo, alebo áno? Aby som Vám ukázal, že neklamem, zacitujem Vás:

„Skôr by som ale musel postupovať opačne a vymenovať tých niekoľko profesorov, ktorí zaujali k Angelológii dejín zvedavý, otvorený a nezaujatý postoj. Sú menšinou, ktorá nemá dosť odvahy vyčítať svojim kolegom a nadriadeným, že predstierajú študentom a verejnosti zdeformované polopravdy ako vedu.“

(http://www.sophia.sk/clankyok/je_cas_prepisat_historiu.htm)

To, že väčšina vedcov odmieta Vašu hypotézu ste v tomto článku sám napísali.

„Celý rad filozofov, sociológov a antropológov, ktorí intrigujú v konferenčných výboroch alebo zakazujú študentom citovať fakty okolo angelológie s odôvodnením, že je to nevedecké. Keď sú vyzvaní, aby svoje námietky otvorene uviedli na odbornom fóre, zverejnili ich v recenzii alebo aspoň medzi štyrmi očami, nie sú ochotní či schopní to urobiť.“ (http://www.sophia.sk/clankyok/pales_domino_forum.htm)

Vaša interpretácia je, že hypotézu odmietajú z materialistických pohnútok. To je však len Vaša interpretácia a rešpektujúc zásadu *audiatur et altera pars* a prezumpciu neviny, musím skonštatovať, že Vašu hypotézu veľká väčšina historikov neprijíma. Ja ich rešpektujem a som pevne presvedčený, že môj postoj je správny. Tým vôbec netvrdím, že Vaša hypotéza je nezmysel, k tomu nie som kompetentný sa vyjadriť.

Vo vzduchu však visí otázka: Kto teda klame? Ak sám priznáвате to, z čoho mňa obviňujete, že klamem, potom kde je pravda? Na to nech už si odpovie každý človek sám.

Klamné tvrdenia

Ja však môžem upozorniť na klamstvá, či skôr omyly, na ktoré ste boli upozornení, no nezobrali ste ich do úvahy a vedome ostávate v omyle.

„Cirkvi a univerzity obchádzajú túto tému [t.j. angelológie] ako spiaceho draka a odrádzajú nás od toho, aby sme tým smerom rozmýšľali.“ (http://www.sophia.sk/clankyok/pales_domino_forum.htm)

Nepravda. Univerzita Komenského i Trnavská univerzita na svojich teologických fakultách angelológiu prednášajú. Ako absolvent jednej z nich to môžem potvrdiť. To, že odmietajú Vašu hypotézu po teologickej či filozofickej stránke, je ich právo, nakoľko sa nezlučuje s kresťanskou vierou (ako ukážeme neskôr).

„Ešte pozoruhodnejšie je, že anjeli prekážajú aj cirkvi. Myšlienka, že by mali mať niečo spoločné s realitou kňazov rozčuľuje a privádza do nepriateľských nálad. Polovica z nich verí, že anjeli neexistujú a druhá polovica, že sú nepoznatelní. Keby o nich človek niečo smel vedieť, cirkev by stratila výlučné postavenie a moc. Určite sa nemôžu zjaviť nikomu mimo cirkvi. A zrejme sa zjavovali len v dávnych dobách.“ (tamže.)

„Slovenská katolícka cirkev na čele so svojou konferenciou biskupov vklzla do ťažkého hriechu – hriechu proti Svätému duchu: zatemňujete a hatíte rodiace sa poznanie o psycho-spirituálnych zákonitostiach ľudského života, o existencii duchovných bytostí. [...] Katolícka cirkev učí, že archanjeli existujú. A Páleš tvrdí, že cirkev existenciu archanjelov popiera.“ (http://www.sophia.sk/clankyok/valusek-pales_komplet.pdf, str. 41)

To je dezinformácia. Nebudem sa vyjadrovať k evidentným nezmyslom, stačí, keď sa k tomu protirečivo vyjadrite Vy sám:

„Nepíšte mi dlhé litánie z katolíckeho učenia. Všetky katolícke angelológie, čo sa mi dostali do ruky, som čítal. Biskup Chovanec práve jednu novú angelológiu vydal, mám ju preštudovanú.“
(http://www.sophia.sk/clankyok/valusek-pales_komplet.pdf, str. 43)

Ospravedlňujem sa za „litánie“, mojím úmyslom bolo osvetliť katolícky pohľad na vec. (Nemám rád povrchné odpovede bez osvetlenia, navodzujú dojem dogmatizmu.) Budem sa snažiť litánie zúžiť na korunku Božieho milosrdenstva, tá je kratšia ☺

Pán Páleš, ak ste prečítali všetky katolícke angelológie ku ktorým ste sa dostali (je tu použitý plurál, takže asi viete o viacerých dielach), ako môžete povedať taký nezmysel, že na anjelov neveríme?

Váš príklad o zlate je nesprávny a zavádza. Ak by sme spätne premietli Vami uvedený obraz do reality, znamenalo by to, že Katolícka cirkev verí, že anjeli existujú, ale sú nepoznateľní a nemôžeme o nich nič konkrétne povedať. Toľko Váš príklad.

Realita je o inom. Ak ste čítali katolícke angelológie a poviete horeuvedené tvrdenie, tak buď klamete, že ste ich čítali, alebo klamete, že toto v nich je. Len načrtnem o čom všetkom angelológia hovorí:

- ❖ existencia anjelov
- ❖ definícia anjelov
- ❖ prirodzenosť anjelov
- ❖ rozum a poznávacie schopnosti anjelov
- ❖ vôľa anjelov
- ❖ činnosť anjelov
- ❖ skúška anjelov
- ❖ z toho vyplýva rozdelenie angelológie na vlastnú angelológiu o dobrých duchoch a démonológiu o zlých duchoch
- ❖ pôsobenie anjelov a démonov na ľudí

Dosaďte si do tohto vymenovania namiesto slova „anjel“ slovo „zlato“ a vložte ho do svojho podobenstva. Kto rozmýšľa, pochopí.

Tiež uvádzate nesprávny preklad Biblie v článku Astrológia a kresťanstvo, ktorý ste mi poslal:

„A keď už ich moc (nebeských svetiel) a pôsobivosť budila v nich úžas, mali poznať, o koľko mocnejší je ich Tvorca... o čo nádhernejší je ich Pán... Oni však svetlá nebies pokladali za (najvyšších) bohov, čo riadia svet“ (Múd 13:1-5).

V origináli je uvedené $\epsilon\theta\epsilon\upsilon . j$ teda nie pokladali ich za najvyšších bohov, ale pokladali ich za bohov. Váš preklad by mohol vyvolať dojem, že sa tu predpokladá existencia iných bohov, to však nie je pravda a správnejší preklad je bez Vášho dodatku. Ak už teda citujete Písmo, neprekrúcajte ho.

Ešte by som sa vyjadril k termínu Pánov anjel, to už len ako dodatok. Nebudem už spomínať, čo som povedal a čo vy ignorujete. (Malinká poznámočka: cirkevní otcovia, na ktorých sa rád odvolávate, že tvrdili to, čo Vy, videli v tomto spojení „malach YHWH“ tiež teofániu, teofániu druhej božskej osoby – Syna.) Len toľko, že ak nerešpektujete mienku odborníkov (v tomto prípade exegetov), kladiem si otázku, či aj v ostatných tvrdeniach ste mienku odborníkov (napr. historikov pri opise dejín) rešpektovali a nakoľko sa Vaša kniha nimi naozaj riadi.

Posledný bod v tejto sekcii by som vytiahol (hoci som to ešte nemal v pláne, ale až po dočítaní Vašej knihy):

„Jahve není Nejvyšším Bohem, křesťanským Bohem-Otcem, jak se mylně domnívá současná teologie. Jahve je Bohem Měsíce, jedním ze sedmi elohim, který přesunul své působíště ze Slunce na Měsíc a odtud duchovně vedl Židy.“ (Angelologie dějin 1, str. 167)

YHWH je posvätný tetragram, meno jediného Boha. Veria v neho nielen naši starší bratia vo viere židia, ale všetci kresťania. Nevieť skade ste prišli na taký nezmysel (prepáčte za výraz, ale vhodnejší a zároveň jemnejší som nenašiel), že YHWH je bohom Mesiaca? Ak už, bohom mesiaca je Sin, ale podľa Biblie neexistuje. YHWH stvoril Mesiaca i Slnko a celý svet. Ak chcete, udám Vám miesta v Písme. Naozaj rád by som vedel, ako ste prišli k tomuto poznatku.

Mohol by som povedať, pán Páleš, že tu sa cesty kresťanstva (aj judaizmu) a Pálešovej angelológie rozchádzajú absolútne. Nechcem však predbiehať, ešte som ju nedočítal.

Potreba nového uhla pohľadu

Nakoľko mám teraz všetok voľný čas (nie je ho veľa) na angelológiu, musím uznať, pán Páleš, že sa motáme v bludnom kruhu. Zrejme by bolo dobré pozrieť sa na to, čo máme spoločné a odtiaľ sa pohnúť k tomu, čo nás rozdeľuje. Možno sa Vám to zdá ako litánie, ja sa len snažím ukázať Vám kresťanský pohľad. Iste, ak nie ste zvedavý, nebudem sa vnucovať, stačí nereagovať.

Prečo som načal z tohto uhla? Viete, dohnalo ma k tomu naše uvažovanie nad menami archanjelov. Tam sa najjasnejšie ukazuje naša rozdielnosť.

„Boh sa nezjavil len v Knihe, ale zjavil seba aj v prírode, zjavuje sa v dejinách, zjavuje sa v ľudskej duši. Nedal nám len Písmo, ale aj prirodzené svetlo rozumu, cítenie, intuíciu, zmyslové orgány a rôzne schopnosti. Kritérium pravdy môže byť len úprimné úsilie o bezrozporné sklbenie všetkých týchto prameňov poznania: zjavenia, rozumu a zmyslovej skúsenosti.“ (http://www.sophia.sk/clankyok/valusek-pales_komplet.pdf, str. 42)

V tomto môžeme súhlasiť, ale len čiastočne. Napríklad s tým menom anjelov je presvedčením nás kresťanov, že ak anjel nezjaví svoje meno, tak naše pomenovanie tejto bytosti je len niečo neobjektívne. Vychádzame z Biblie: „A Manue sa ešte opýtal Pánovho anjela: „Aké je tvoje meno? Chceli by sme si ťa uctiť, až sa vyplnia tvoje slová.“ Pánov anjel mu na to povedal: „Prečo sa pýtaš na moje meno? Ono je obdivuhodné.““ (Sdc 13, 17–18). Anjeli pri zjavení nehovorili svoje mená, len traja sa predstavili. Preto aj my rešpektujeme, že nám svoje meno nepovedali.

Aby som sa vrátil k téme.

„Zase ten Váš nešťastný materializmus – a mňa sa vypytujete, v čom spočíva! Popierate duchovné bytosti. Múzy nie sú metaforou mozgovej činnosti! Kde na to chodíte, do marxistického seminára?“ (tamže.)

Aj tu sa nezhodneme. Po prvé, marxizmus som nikdy neštudoval a nemyslím si, že takýto postoj sa môže označiť ako materializmus. Nepopieram abstrakciu, som však skôr zástanca gnozeológie sv. Tomáša Akvinského (on určite nebol materialista, ale nebol ani idealista).

Náš spor, t.j. spor kresťanstva a Vašej angelológie, nespočíva v anjeloch. Anjeli sú pre nás kresťanov samozrejماً vec. Náš problém je omnoho hlbšieho rázu. Je filozofický. Katolícka cirkev používa pojmy z aristotelovskej filozofie (to iste viete). Takisto náš pohľad na poznanie a poznávanie je iný. Rád by som Vám osvetlil katolícky pohľad na ľudské poznanie. Nevnučujem Vám ho, len Vás s ním oboznamujem.

Filozofia poznania podľa kresťanov-katolíkov (čo najstručnejší náčrt)

Človek dostal od Stvoriteľa schopnosť poznávať. Človek spoznáva pomocou zmyslov a rozumu. Niet však rozumového poznania bez zmyslovej skúsenosti. Človek spoznáva cez zmysly (vonkajšie i vnútorné) a – zjednodušene povedané – rozumom ich spracúva. (Nie každý pojem však musí vychádzať priamo zo skúsenosti, rozum vie utvárať pojmy z pojmov.) Preto je jasné, že empiricky vnímateľné skutočnosti spoznávame najľahšie. Neexistuje akési intuitívne spoznávanie duchovných vecí. Spoznávaním zmyslami vnímateľného sveta analogicky spoznávam duchovný svet. Človek je schopný svojimi prirodzenými schopnosťami prísť aj k poznaniu Boha, no toto poznanie je veľmi veľmi obmedzené. Tým však nehovorím, že nadzmyslové veci sú nepoznateľné. Sú len ťažšie spoznateľné a neexistuje nejaká intuícia.

Dá sa to pochopiť na príklade: Mám troch susedov. Jeden na anjelov neverí, druhý tvrdí, že možno sú, tretí hovorí, že sa s nimi rozpráva. Všetci traja sa ale zhodnú, že mám na záhrade psa. Ak by existovala dajaká intuícia duchovnosti (myslíme tým nejaký orgán poznávania duchovna), zhodli by sa aj v anjeloch.

Vidíme to aj v angelofániách a teofániách – vždy sa anjeli ľudom ukazujú cez zmysly (vnútorné alebo vonkajšie).

Veríme, že poznanie Boha čisto ľudskými prirodzenými schopnosťami je obmedzené a veľmi často podlieha subjektívnym výkladom (pretože človek radšej uverí tomu, čo sa mu viac hodí). Preto Boh sám

seba odhaľuje ľovoku. Boh o sebe hovorí ľuďom, ľudskou rečou. Nie úplne všetko (veď Boha nedokážu pochopiť ani anjeli, nielo ešte ľudia), ale určite to, čo potrebujeme k spáse.

Božie slovo, ktorým je Písmo a Tradícia, sú na našu spásu. I Vami citovaný príklad Galileiho to potvrdzuje. Božie slovo sa stalo ľudským slovom, aby sme ho pochopili. Preto Biblia nie je prírodovednou knihou. Na poznávanie materiálneho sveta nám stačí rozum, no poznať dokonale Boha nedokážu ani anjeli. Preto bolo potrebné, aby sa nám (anjelom i ľuďom) Boh zjavil. Písmo teda nie je autoritou v prírodovede a empirických vedách, ale je autoritou tam, kde naše ľudské poznanie stráca dych. Anjeli sú bytosti duchovné a teda ich zmyslami nepostrehneme. Ich pôsobenie spoznať môžeme a tiež ak sa nám zjavia. No aj tu platí, že naše poznanie anjelov je obmedzené a rôznosť predstáv o anjeloch je toho dôkazom. I tu je autoritou Biblia.

Niektu by sa spýtal, prečo ľovok, hoci ja na Boha zameraný celou svojou podstatou, prečo práve v poznání nadzmyslovom trpí takou omylnosťou? Odpovedať na túto otázku nie je až také ťažké. Po prvé Boh je transcendentný a ľovok ho poznáva prirodzene len analogicky a po druhé je nám jasné (ak len nie sme materialisti), že duchovné skutočnosti sú omnoho závažnejšie. Ak ľovok spozná, že Boh existuje, uvedomí si, že musí zmeniť svoj život. Ak ľovok zistí, že existujú mravce, jeho život sa nezmení radikálne, ale ak zistí, že niekoho okradnúť je hriech, musí s kradnutím prestať. Mnoho ľudí radšej zavrhnú vieru a nechce opustiť svoj spôsob života. Ľudia ľahšie uveria tomu, čo im vyhovuje.

V duchovných veciach je naozaj skutočnou autoritou Písmo. No je možné, že kresťanstvo nemusí byť pravé náboženstvo. Ako sme sa zhodli, pravda môže byť len jedna. Ak platí, že ľovok dosiahne spásu podľa budhizmu, potom kresťanstvo je nepravda, odporujú si. Ľudský rozum je potrebný na overenie dôveryhodnosti Písma. Ktoré náboženstvo je pravdivé? Veriť bezdôvodne Bibliu je fideizmus. Skutočná vieru musí byť rozumná. Kresťanská vieru je rozumná. Ľudský rozum nám hovorí, že môže existovať len jeden Boh. Máme tu len tri monoteistické náboženstvá: judaizmus, kresťanstvo a islam. Kresťanstvo a judaizmus sú hlbšie späté ako islam. Kresťania sú vlastne pokračovatelia tých židov, čo uverili, že Ježiš z Nazareta je Kristus. Mali na to opäť rozumné dôvody. Ďalší rozumný dôkaz viery sú mocné Božie skutky v dejinách, ktoré ukazujú Boží pôvod zjavenia. Najväčším dôvodom viery je Kristovo zmŕtvychvstanie. Zázrak, na ktorom stojí kresťanská vieru a ktorým sa potvrdzuje aj pravosť Zjavenia.

Samozrejme, Písmo je Božie slovo, ktoré je napísané ľudskou rečou. Preto potrebuje výklad. (Rôznosti vo výklade sa prejavujú hlavne u tých kresťanov, čo odmietajú Tradíciu. Rôznosť výkladov spôsobuje aj rozkoly vo viere.) Tu znovu pomáha rozum, lebo aj prijatie zjavenia si vyžaduje rozum. Tradícia obsahuje a vykladá Božie slovo a tiež Magistérium, učiteľské poslanie Cirkvi. Kristus kresťanov týmto poveril: „Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal.“ (Mt 28, 19-20a). Ale pravdou ostáva, že Božie slovo je v duchovných veciach najhlavnejšou autoritou. Logicky, Boh sám najlepšie vie, aký je a ako sa k nemu dostaneme.

Iné náboženstvá preto považujeme za ľudskú snahu pochopiť Boha, táto snaha je ale bez zjavenia sa Boha márna, preto tápajú v tme, hľadajú a podvedome čakajú na Svetlo, Krista.

Zjavenia anjelov v minulosti a dnes

Je isté, že sa nám zachovalo z minulosti i súčasnosti mnoho správ o anjeloch či iných nadprirodzených bytostiach, bohoch, upíroch, čertoch, vílach a pod. Hovoríte správne, ak odsudzujete tých vedcov, ktorí dogmaticky všetky nadprirodzené javy popierajú. Materializmus je nezmyselný predsudok. (Chvalabohu, dnes sa materializmus z vedy pomaly ale isto vytráca.) Na druhej strane, tvrdiť nekriticky, že všetky záznamy o zjaveniach a bohoch sú pravdivé, je tiež iracionálne. Sama ľudská skúsenosť nás učí, že existujú ľudia, ktorí sú psychicky chorí a majú halucinácie. Existujú ľudia, ktorí trikmi klamú publikum. Existujú ľudia, ktorí sa vyjadrujú obrazne a ich žiaci to zoberú doslovne. Nekriticky veriť všetkým správam o zjaveniach je nesprávne a ľudský rozum nám tu opäť v mnohom pomáha.

Čo môžu byť tzv. zjavenia? Napr.:

- ❖ halucinácie vyvolané chorobou alebo drogami
- ❖ omyly zmyslov pri pozorovaní
- ❖ nevidané prírodné úkazy

- ❖ klamstvá šarlatánov a podvodníkov (dodnes existujú vodcovia siekt „rozprávajúci sa“ s bohom)
- ❖ poetické vyjadrenie náhody (napr. že bohovia Rimanov inšpirovali k organizácii légie a pod.)
- ❖ personifikácia prírodných javov
- ❖ skutočné zjavenie sa anjela, dobrého ducha
- ❖ skutočné zjavenie zlého ducha, diabla
- ❖ a pod.

Evidentná skúsenosť nám káže byť ku zjaveniam kritickými. Tým ale nepopierame možnosť zjavenia sa anjelov ľudom. Kým zjavenia v Biblii sú hodnoverné vďaka autorite Božieho slova, iné zjavenia – ako som aj minule povedal – musia byť konfrontované s Božím slovom. Ak je potvrdené, že sa jedná o zjavenia anjela, treba zistiť, či je to zjavenie dobrého anjela alebo diabla. (Např. sv. Anton Pustovník tvrdil, že pohanskí bohovia sú anjeli, ale zlí anjeli, ktorých ľudia pokladali za bohov, čím ich diabli odvedli od pravej viery.) A vskutku je pravdepodobné, že sa dobrí anjeli mohli zjaviť ľudom a veríme, že sa zjavovať dodnes môžu. Sú to však tzv. súkromné zjavenia (sem patria i zjavenia svätých i zjavenia Márie a Ježiša), určené pre osobnú spásu človeka.

Celkom osobitnú úlohu zohrali anjeli pri tzv. verejnom zjavení (určené pre verejnosť, t.j. ľudstvo), keď Boh formoval Izrael a vytvoril z neho Boží ľud, do ktorého sme naštepení i my, kresťania. Anjeli zjavujú Božiu vôľu a vysvetľujú videnia prorokov. No Ježišom Kristom sa uzavrelo verejné zjavenie, lebo on je definitívne Božie Slovo, Logos. On zjavil pravdu. Povedal nám síce nie úplne všetko, ale všetko, čo potrebujeme k spásu. Duch Svätý nás vovádza do plnej pravdy. To neznamená, že nám vyjavuje niečo nové, skôr nás vedie do hĺbky, meditácie, hlbším uvedomovaním si viery. Nevie, prečo ste boli zhrození z tvrdenia, že Kristom sa uzavrelo verejné zjavenie. Je to presvedčenie všetkých kresťanov. Spisy inšpirované Duchom Svätým boli zaradené do kánonu Biblie. Preto apoštol Pavol hovorí: „Ale keby sme vám hlásali my alebo aj anjel z neba iné evanjelium, ako sme vám hlásali, nech je prekliaty!“ (Gal 1, 8). Písmo i Tradícia teda svedčia, že už nemáme očakávať iné verejné zjavenie. Ak teda sám Duch Svätý, ktorý inšpiroval Písmo, hovorí o uzavretí verejného zjavenia, asi ťažko ho môžeme udúšať, ak tvrdíme to isté čo on, pán Pálež.

Preto ak sa zjaví (alebo zjavila) niekomu duchovná bytosť a hovorí niečo, čo je proti Božiemu slovu, tak buď klame táto bytosť (a potom to je otec lži – Satan), alebo ten niekto, človek. „Milovaní, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha, lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov.“ (1 Jn 4, 1).

Takýto je náš pohľad, nevnučujem Vám ho, ale on je dôvodom nášho nedorozumenia.

Nedostatky Angelológie dejín

Vaša hypotéza sa skladá, ako vravíte z dvoch pilierov.

„Moja kniha má dva piliere alebo rozmyry. Jeden z nich je vedecký, empirický. Napádať tento rozmer je tmárstvo, ktoré môže viesť len k ďalšiemu prípadu Galileo. Druhý pilier je teologický, koreniaci v zjavení. Neobsahuje nič, čo by nebolo obsiahnuté v odvekej duchovnej skúsenosti ľudstva, menovite aj v kresťanskej tradícii, vo Svätom písme, v spisoch cirkevných učiteľov a pápežských dokumentoch. Napádať tento rozmer znamená falšovať kresťanstvo a klamať veriacich.“

(OTVORENÝ LIST KONFERENCII BISKUPOV SLOVENSKA A DEKANOMI RÍMSKO-KATOLÍCKEJ CYRILOMETODEJSKEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTY UK, 21. decembra 2007)

V podstate prvý pilier spočíva v dokazovaní synchronicity v dejinách. Na tento pilier Vám nik z teológov nesiaha, pán Pálež. (Len ja, ale môj názor nemusíte brať do úvahy, históriu som neštudoval, ale zaujímam sa o ňu. Našiel som nezrovnalosti, dokonca veľa, ale nemusíte ma brať, nie som odborník.) Lenže na prepojenosť oboch pilierov treba právom siahnuť. Lebo synchronicita (ak bude preukázaná) nie je ešte dôkazom pôsobenia anjelov. (Váš pojem anjela sa odlišuje od biblického anjela. Synchronicity by

skôr dokazovali existenciu siedmich babylonských bohov.) Sám Vy hovoríte, že nie je jasne preukázateľné, že vlny spôsobujú archanjeli:

„Co je skutečnou příčinou pravidelných psychických vln estetického citění a inspirací jistého typu v kolektivním vědomí lidstva, je záhadou, která čeká na své rozluštění (nevíme tedy, zda má tato příčina idealistickou nebo materialistickou povahu, pokud má vůbec smysl věci takhle rozlišovat).

(http://www.sophia.sk/clankyok/horejsi_pales_komplet.pdf, str. 2)

Samozrejme, aby som nevytrhával Vaše myšlienky z kontextu, Váš pohľad spočíva v hypotéze, že nejaké iné vysvetlenie príčiny synchronicit ako anjel neexistuje:

„O vysvetlenie pomocou periodických kozmofyzikálnych polí sa pokúsi Prof. Mikulecký. Myslím si však, že v tomto smere narazíme na neprekonateľné úskalia. Ťažko si totiž predstaviť, ako by napríklad výkyvy magnetického poľa mohli podnecovať v jednom čase básnikov a v inom matematikov, lekárov alebo maliarov. Máme tu do činenia s periodickým striedaním kvality a nie len kvantity tvorivých osobností. Rovnako veľkou prekážkou je to, že babylonský zverokruhový kalendár je len prerušovane cyklický. [...] Žiadne skutočne periodické fyzikálne pole sa na vysvetlenie takéhoto systému nehodí.“ (*Acta historica Posoniensia III.*, str. 48)

Samozrejme, ak by ste priamo povedali, že nič iné ako anjel to nemôže byť, boli by ste ako materialisti, ktorí odmietajú apriori ducha, len s tou výnimkou, že Vy by ste apriorne odmietli inú príčinu než duchovnú. Momentálne teda nemáme vysvetlenie pre niektoré synchronicity. Hypotéza o duchovnom vplyve anjelov na prvý pohľad sedí. Lenže, je to naozaj tak?

Už som spomínal, že Váš pojem anjela sa líši od kresťanského. Je často synkretistický, zaujíma Vás názor mnohých kultúr, všimáte si spoločné znaky, no náš pohľad je iný. V tom, že my korelujeme všeobecné predstavy o anjeloch. Kritériom je Božie slovo potvrdené zmŕtvychvstaním Krista.

Exkurz: astrológia a kresťanstvo

V prvom rade je nesprávne Vaše prepojenie anjelov s planétami. Článok astrológia a kresťanstvo – ako som poukázal v minulých fázach diskusie – je od základu tendenčný a dezinformačný. Korunou je nezmyselné prepojenie anjelov s planétami. Pozrime si to prehľadnejšie:

❖ Planéty majú vplyv na človeka – nepochybne. To nikto z kresťanov nepopiera. Astrológia však vplyv planét a hviezd preceňuje a navyše sú pre ňu dôležité súhvezdia a tie ako vieme sú zdanlivé zoskupenia hviezd, ktoré nezodpovedajú realite. Astrológia teda nie je veda a navyše je dokázané, že je to nezmysel. Táto otázka však padá už na začiatku, lebo anjeli nie sú duchovia planét. To, že v minulosti si ľudia – vedci – nevedeli vysvetliť ich pohyb a mylnne sa domnievali, že nimi hýbu anjeli, ešte neznamená, že to je učenie viery. Bola to mylná prírodovedná hypotéza. Takisto teológia pracujúca so vtedajšou vedou pri hľadaní otázok priniesla hypotézy, ktoré po znegovaní niektorých vedeckých hypotéz stratili opodstatnenie. Aj to však neboli veci týkajúce sa pokladu viery. (Sem patrí aj rozdelenie anjelov do sfér planét.)

❖ Stotožnenie anjelov s hviezdami je naozaj očividným príkladom Vašej absolútnej neznalosti exegetickej vedy, pán Páleš. Ak by ste aspoň našťudovali odborné výklady, nikdy by ste nemohli napísať také nezmysly. Biblia hovorí o anjeloch obrazne ako o hviezdach. Prepánajána, ak niekto hovorí o ľuďoch, že sú hviezdy, každý to pochopí. Duchovné bytosti sa volajú všelijako: Boží synovia, hviezdy, nebeské vojsko, svätí, poslovia (anjeli), strážcovia... Všetky tieto výrazy však v Písme nesú i ľudia (a to aj slovo hviezda, napr. Iz 14, 12). Podľa Vás máme poetické texty vykladať doslovne? To je biblický fundamentalizmus. Ak by to tak bolo, zornička, t.j. Venuša by bola hviezdou Satana, ako na to poukážeme nižšie, a nie hviezdou Anaela, nakoľko anjeli, ktorí zhršli, majú ponechané svoje prirodzené schopnosti. Vaše tvrdenie si samo vnútorne protirečí.

❖ Ak teda Vaše bádanie bránite empirickými poznatkami, prečo si vyberáte len tie, ktoré pasujú do Vašej hypotézy? Váš článok Astrológia a kresťanstvo svedčí len o tom, ako málo poznáte kresťanstvo. Vaša snaha reformovať niečo, čo ani nepoznáte, Vás od Majstra Jána Husa vzdiaľuje na hviezdne vzdialenosti. Ved' aj Vy sa dušujete, že Vaši kritici si ani neprečítajú Vašu knihu. V kontexte kresťanstva Vás odsudzujú Vaše vlastné slová.

Aby som sa vrátil ku kľúčovému nedostatku Vašej hypotézy, pripomeniem, čo som vravel už minule. Ide o akýsi „mechanizmus“ inšpirácie. Minule ste sa mi pokúsili vysvetliť ho:

„Anjelský vplyv je hlavný, ba jediný aktívny faktor tvorivosti (popri ľudskom subjekte samozrejme). Dalo by sa povedať, že tvorivosť = inšpirácia anjela+duchovná aktivita človeka. Ostatné sú len podmienky, pasívne predpoklady.“

Musím povedať, že je to veľmi zjednodušené. Znamenalo by to, že človek nedokáže vytvoriť nič bez anjelovej inšpirácie. To je však degradácia ľudí. (Veľmi to pripomína šíalené teórie Ericha von Dänikena, ktorý v zúfalom hľadaní mimozemšťanov popiera schopnosť starovekých národov niečo vytvoriť, postúpiť vo vede. Mimochodom, aj on podal kvantum „dôkazov“ na podporu svojej hypotézy.) Človek by bol tvor, ktorý nedokáže bez anjela nič vytvoriť. V opozícii voči materializmu ste zašli príďaleko, pán Páleš. Človek je aj sám schopný prísť na mnohé veci, vytvoriť čosi nové.

Tvorivosť

Základný bod našich úvah je teraz zistiť, čo je to tvorivosť, presnejšie, k čomu by nás to anjeli mali inšpirovať.

Vo svojej knihe (ktorú som ale ešte celú neprečítal) hovoríte o inšpiráciách. Hovoríte o hudobných skladateľoch, maliaroch, filozofoch, lekároch, básnikoch, botanikoch, lingvistoch, objaviteľoch, revolúciách, vojnách, chemikoch, zoológoch, vojvodcoch, matematikoch, zemepisoch, historikoch, mechanikoch, optikoch, astronómoch a o mnohom inom, ale prakticky len z tu menovaných sa dá vysledovať akýsi anjelský vplyv. Zaujíma Vás vlastne častosť ich výskytu a príčiny pravidelnosti ich objavovania sa. Nevieť, či ste skúmali všetkých alebo len významnejších (vzhľadom na nedostupnosť údajov asi len významnejších). Otázka znie: Ako na nich pôsobí anjel?

Ja tu vidím jasné pôsobenie anjelov. Vedci a umelci (ak môžem všetkých zhrnúť do týchto dvoch slov) sú zväčša mimoriadne nadaní ľudia. Všeľudová skúsenosť hovorí, že naozaj sú to ľudia mimoriadne obdarení – kým? Bohom, bohmi... Pre polyteistu bohmi, pre monoteistu Bohom. Teda nadanie, talent, dáva Boh. Aj ľudová skúsenosť tisícročí hovorí, že básnikom sa človek nestáva, ale rodí. Úlohou človeka je jeho talent spoznať a rozvinúť. Anjeli ľuďom pomáhajú rozvíjať prirodzené vlohy. No oni ich len rozvíjajú, nie dávajú. Je totiž evidentné, že ak by ste dali do hudobnej školy osobu bez hudobného sluchu, ani tisícka učiteľov a spevákov by z neho umelca neurobila. Ani anjeli. Naproti tomu skutoční umelci nepotrebujú školy, len na zdokonalenie.

Prvý kameň úrazu je teda to, že človek sa narodí z vlohami od Boha, nie od anjelov.

Podme ďalej. Na rozvíjaní vlôh sa významne podieľa okolie. Rodina, štát, móda, sociálny status, kultúra, náboženstvo. I anjeli – o tom kresťania nepochybujú. Ako pôsobia? Na naše vonkajšie a vnútorné zmysly. Napríklad anjeli pôsobia na zmyslovú pamäť človeka – dobré predstavy (naše predstavy, získané našou skúsenosťou) akoby osvetľujú a zlé sa pokúšajú spreď mysle nám odsunúť. Opačne konajú diabli – predstavy, ktoré by vo mne mohli vzbudiť naklonenie k zlu, vyťahujú do aktuálnosti. No je len na mne a na mojej slobodnej vôli, ako sa rozhodnem. Pritom presvedčením kresťanov je, že človek je schopný spáchať hriech aj bez diablovho navádzania. Takisto by bol schopný konať dobro bez anjelovej pomoci. Ale nikdy by nebol schopný konať dobro bez Božej milosti. Z toho vyplýva, že duchovné bytosti sú nám len pomocníkmi v rozvíjaní prirodzených daností. No z toho vyplýva aj jedna zaujímavá skutočnosť. Ak usudzujete z obdobia, v ktorom sa rodí viac filozofov, že sú inšpirované Michalom, máte tu hneď dva omyly:

1. Odkiaľ viete, že archanjel Michal je patrón tohto obdobia? Totiž stotožnenie archanjelov s nejakými babylonskými božstvami nie je preukázané. Najprv musíte dokázať, že majú niečo spoločné (a Slnko to nie je). (Len tak mimochodom, Huitzilopochtli, aztécky boh Slnka, je podľa Vás späť so Samaelom či Marsom. Veľmi by ma zaujímalo, či aj ostatné Vaše stotožnenia sú takto tendenčne zladené.) Ak teda podľa období sa snažíte spoznať charakteristiku archanjela, tak či tak nie je jasné, ktorý to je.

2. Druhý omyl spočíva v tom, že ak sú anjeli len pomocníkmi v rozvíjaní talentov, tak ak by bol duchom času Michal a narodili by sa nejakí básnici, pomáhať rozvíjať talent im nebude duch času, ale zrejme iný anjel s charakteristikou básnika. Potom je ale jasné, že nie duch času určuje, kým ľudia budú, ale Boh, ktorý dáva vlohy.

Druhý kameň úrazu je, že anjeli pomáhajú ľuďom nie podľa doby, ale podľa potreby, t.j. ak sa narodí viac filozofov, budú pomáhať filozofom. Tým nevylučujeme, že v niektorých dobách sa rodí viac lekárov, ale hovoríme tým, že anjeli, nakoľko sú dobrí, pomáhajú nám nie pre nejakú epochu, ale pre našu potrebu.

Pre tieto dôvody považujem Vašu hypotézu v jej druhej časti, t.j. v stotožnení príčin synchronicit s anjelmi, za mylnú.

Iné nezrovnalosti s Božím slovom

Ďalšie nezrovnalosti vo Vašej hypotéze, ktoré protirečia kresťanskému poznaniu anjelov, vymenujem len pre informáciu Vašich kresťanských poslucháčov:

♣ Kresťanský koncept človeka je dichotomický, vo Vašom diele vychádzate skôr z trichotomického.

♣ Preexistencia duše je proti kresťanskej viere.

♣ Lucifer v podobe hada z príbehu o hriechu prvých ľudí nie je padlou bytosťou merkúrskej sféry. Lucifer je latinský preklad hebrejského Hélel ben Šáchar, znamená Žiarivý syn zorničky. Je to titul babylonského kráľa. Prorok Izaiáš (14, 12) prorokuje pád Babylonu. Cirkevní Otcovia alegoricky vzťahovali túto stať aj na pád Satana. Ak by ste sem dosadili Vašu astrologickú interpretáciu, Satanova hviezda by bola zornička, Venuša (čo je samozrejme nezmysel). Had z príbehu o prvom hriechu ľudí je podľa Apokalypsy (porov. Zjv 12, 9) Satan alebo Diabol, bytosť, ktorá bola stvorená dobrá, ale slobodne sa rozhodla pre zlo a odpor voči Bohu. Nakoľko vôľa anjelov je omnoho silnejšia, anjeli, ktorí zhrešili, sú v zle zatvrdnutí. Aj Diabol robí zlo, slobodne sa preň rozhodol, je to Boží protivník a Michalov úhlavný nepriateľ. Zviedol ľudí k hriechu a kvôli Diablovej strate posväcujúcu milosť. Poznanie a slobodu dal ľuďom Boh, nie Satan. Vaša interpretácia Písma znovu poukazuje na absolútnu neznalosť Biblie.

♣ Tvrdenie, že Boh stvoril svet skrze Slovo a anjeli sú hlásky Slova, je nesprávne. Slovo sa totiž skladá z hlások, teda ak by anjeli v tejto obraznej reči boli hláskami, existovali by skôr ako Slovo a to je nemožné. Logos, Slovo, je Kristus: „Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo.“ (Jn 1, 1–3) O Kristovi Pavol hovorí: „V ňom bolo stvorené všetko na nebi a na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny aj panstvá, kniežatstvá aj mocnosti. Všetko je stvorené skrze neho a pre neho. On je pred všetkým a všetko v ňom spočíva.“ (Kol 1, 16–17). Teda i anjeli sú stvorení skrze Krista a pre Krista. On je pred nimi.

♣ Anjeli nie sú prirodzene vševediaci. Tí, čo nezhršili, dosiahli Božiu milosť, môžu vidieť Boha a sú v nebi, ľudia sú s nimi tiež. V nebi je poznanie vďaka videniu Boha dokonalejšie, no i tak svätí ľudia i anjeli nepoznajú všetko a nepoznajú ani budúcnosť.

♣ Povedať o anjeloch, že sú pravzory cností, je obtiažne. Čo to je pravzor? Anjeli majú slobodu a sú schopní hriechu. Niektorí hriech spáchali, iní ostali Bohu verní. Najvyššie Dobro je Boh. On je prvotný vzor každého dobra. Z anjelov si môžeme a máme brať príklad, no to neznamená, že by sme ich nemohli vo svätosti prekonať (Ježišovej Matke Márii sa to podarilo).

♣ Astrológia nikdy nebola súčasťou kresťanskej viery, no bola a je súčasťou gnostických parakresťanských smerov, ktoré kultúrne vplývali na kresťanstvo (a opačne), ale viera kresťanov sa s astrológiou nemôže stotožniť. (A takisto ani veda.)

♣ Nie je pravda, že kresťanská angelológia je abstraktná a nehovorí o konkrétnych anjeloch. Dal som si tú námahu, pán Páleš, a vyhľadal som v kníhkupectvách knihy katolíckych autorov o anjeloch, pričom som sa zameril na nie všeobecné vedecké publikácie, ktoré pojednávajú všeobecne o anjeloch, ale na tie, ktoré sa zaoberajú jednotlivými anjelmi. Tu sú:

GRÜN, A.: *Anjeli pre život*, Lúč, Bratislava 2003.
GRÜN, A.: *Anjeli pre život 2*, Lúč, Bratislava 2008.
KARMELITÁNSKY KLÁŠTOR SV. JOZEFA LOCARNO MONTI: *V spoločensve s anjelmi*, Lúč, Bratislava 2008.

ZIÓŁKOWSKI, Z.: *O andělech*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2002.

♣ Posledný bod a to je ten najvážnejší, je dehonestácia Boha, ktorého sväté meno je YHWH, na akéhosi boha mesiaca. V tomto prípade som naozaj onemel, lebo nenachádzam slová na také hrubé tvrdenie a ničím nepodložené tvrdenie.

Postoj kresťana k Angelológii dejín podľa RNDr. Emila Páleša

Na záver by som zhrnul a odpovedal na Vašu poslednú záverečnú otázku:

„Pýtal som sa Vás to isté, čo konferencie biskupov: prečo máte k mojej práci taký odmietavý postoj? Vyhlasujete ju buď za mylnú alebo za neistú domnienku, navyše nedôležitú. Podľa Vás neprotirečí katolíckej teológii. Tak prečo sa ju snažíte popierať? [...] Učenie cirkvi nemá byť v rozpore s rozumovými a empirickými poznatkami. Naopak, výklad Písma sa má prispôbiť tak, aby sa skĺbil s poznanou realitou, ktorú poskytujú ostatné pramene poznania. Znova sa opakuje prípad Galileo. Zhadzujete nový všeludský poznatok, lebo doteraz nebol vo Vašich obvyklých výkladoch. Doplňte oň svoj výklad – to je jediné poctivé riešenie, ak ho nemôžete vyvrátiť alebo spochybníť. [...] Podal som dôkazy o činnosti archanjelov. Neprotirečia Vášmu učeniu, ba boli obsiahnuté v tej časti tradície, ktorú ste doteraz pokladali za neistú. Sú to empirické poznatky, ktoré zostávajú faktom, aj keby vôbec neboli spomenuté v Písme ani v tradícii. [...] A ste takí neslušníci, takí arogantní, že nepokladáte za potrebné svoje počínanie ani vysvetliť a obhájiť.“

Vaša práca spočíva v dokazovaní synchronicit v dejinách a hľadaním jej príčin, pričom za ich príčinu považujete striedanie siedmych archanjelov.

Čo sa týka faktov, ak preukázate synchronicity, nikto z teológov Vám nebude odporovať. Či sú však príčinami synchronicit archanjeli, nie je dokázané. Totižto, prispôbiť archanjelov faktom nie je hľadanie pravdy. Ak Vám hovoríme, že archanjeli to nemôžu byť, nepopierame synchronicitu. (Je to ako keby nejaký vedec tvrdil, že opaľovanie pokožky je spôsobené vetrom. Ak mu niekto povie, že to nespôsobuje vietor, ešte tým predsa nepopiera opaľovanie ako také.) Fakty jednoznačne svedčia proti Vám. Empiricky dokázať, že anjeli človeka inšpirujú k niečomu, čo by už nemal v sebe ako potenciál, sa Vám nepodarilo. Zhodneme sa iba v tom, že anjeli existujú a pomáhajú človeku rozvíjať talent, ale tento talent už má. Teda anjeli nie sú príčinami tvorivosti. Tvorivosť, objavovanie, to sú prirodzené (t.j. Bohom dané) schopnosti človeka, ktoré slobodne rozvíja. Anjeli nám v tom pomáhajú, no dokázali by sme to i bez nich (ale nikdy nie bez Boha).

Takže, v historiografickej časti Vášho diela údajne nijakého oponenta nemáte. V ďalšom kroku, teda čo sa týka anjelov, som Vašu hypotézu spochybnil a vyvrátil ja. Poukázal som na Vami prehliadnutý fakt, že nie všetky Vami skúmané zjavenia musia byť reálne a existuje vysoká pravdepodobnosť ich novej nereálnosti. Dokázal som, že nemáte nejaké kritérium na verifikáciu, či každé zjavenie o ktoré sa opierate, má reálny základ. Vzhľadom na rôznosť náboženstiev a zároveň logickú nemožnosť viacerých právd a tiež vezmúc do úvahy, že my kresťania v duchovných otázkach považujeme Božie slovo za autoritu, tak ako kritérium verifikácie zjavenia dosadíme Písmo a Tradíciu, potom mnohé zjavenia budú falošné a z toho vyplýva aj to, že Váš pojem anjela sa vymyká anjelom ako nám ich predostiera Boh vo svojom slove.

Zjednodušene povedané, podarilo sa mi dokázať metodickú chybu Vášho výskumu (jeho druhej časti) a tým pádom Vaša angelológia stráca opodstatnenie. V podstate ste zhrnuli všetky legendy, báje, mýty a záznamy o anjeloch a vytvorili ste si Váš pojem anjela, ktorý pasuje na Vašu hypotézu, pričom ignorujete vnútorné protirečenia rôznych tradícií. Vy nehľadáte pravých anjelov, ale svoj pojem anjela a čo mu protirečí, odmietať a dokonca žiadate, aby sa umelo pozmenil výklad týchto tradícií (ako napríklad v prípade kresťanstva).

„Kto ako Boh?!“ znie meno kniežaťa anjelov, Michala. Zároveň je to bojový pokrik anjelov, celého nebeského vojska, ktorým vyjadrujú svoju vernosť skutočnému Bohu YHWH. Tento pokrik mi pomohol v objavení chýb vo Vašej hypotéze. Budem Vás parafrázovať: Urobil som protiľah, máte šach. Ste na ľahu, pán Páleš.

Prajem Vám požehnané sviatky Kristovej smrti a zmŕtvychvstania, ktorým vykúpil nás ľud!

„Boh ho tretieho dňa vzkriesil a dal mu, aby sa zjavil - nie všetkému ľudu, ale svedkom, ktorých Boh vopred určil, nám, čo sme s ním po jeho zmŕtvychvstani jedli a pili. A prikázal nám, aby sme ľudu hlásali a dosvedčovali, že to jeho Boh ustanovil za sudcu živých i mŕtvych.“ (Sk 10, 40–42)

Juraj Valúšek

26. apríla 2009

Vážený pán Mgr. Valúšek,

Ad: Hodnotenia historikov

Haviernik po kolokviu zmenil svoj postoj a otvorene to vyjadril. Prečo musím ten fakt opakovať, keď už o ňom viete z predchádzajúcej korešpondencie? Videl moju prácu tak letmo, že sa domnieval, že vyvodzujem závery z viery v astrologické poučky – čiže jeho predstava o mojej metodológii bola celá obrátená naruby. Detailné historiografické nepresnosti tam boli, ale tie som za uplynulých desať rokov odstránil a nemali žiaden vplyv na pravdivosť centrálnej hypotézy.

„Klamete“ je môj expresívny výraz, lebo už neviem, ako Vám mám vysvetliť, že zákulisné ohováranie nie je vedecký dialóg a nie je kritériom pravdy.

K vedeckému dialógu patrí ne-anonymnosť a obojstrannosť: teda vyjadriť môžem všeličo, ale druhý musí dostať možnosť reagovať, obaja musíme svoje postoje zdôvodniť, a urobiť záver. Tak sme s Haviernikom dospeli k tomu, že sa mýlil on a nie ja. To bol vedecký dialóg.

Mnohí majú odmietavý alebo ľahostajný postoj – ale to je len predsudok alebo nepravosť. Možno sa v otvorenom vedeckom dialógu raz príde na to, že môj výsledok je chybný. Zatiaľ sa to nestalo. Stále ste neuviedol toho historika, ktorý je v súčasnosti ochotný podpísať sa pod negatívny odborný názor na moju prácu. Nedebatujte tu o tom a nezdržujte – proste to meno buď uveďte, alebo jednoducho priznajte, že ho nepoznáte.

Ad: Cirkev a anjeli

Cirkev uznáva existenciu archanjelov *všeobecne* – ale *konkrétne* tie bytosti, ktoré skúmam a o ktorých sa tu stáročia hovorilo, popiera. Nie je to tak?

Ad: Jahve najvyšší Stvoriteľ alebo boh Mesiaca?

Neodbočujme od témy. Mohli by sme vziať aj reinkarnáciu a ďalšie veci, o ktorých ja vážne uvažujem, ale protirečia učeníu cirkvi. Ale netvrdím, že sú jednoznačne dokázané a nie sú možné aj iné názory a protiargumenty. Preto som môj list biskupom začal tým, že sa nedožadujem, aby ste akceptovali moje *názory*, ktoré sú sčasti založené len na osobných zážitkoch. Predkladám len to z mojej práce, čo je všeobecne platným výsledkom aj v duchu *vedy*, platnej pre všetkých.

Je to podobný problém ako s Allahom. Moslimovia slovom *Alláh* dnes myslia Stvoriteľa, ale Kaaba je svätyňa mesačného boha, ktorý stál na čele panteónu Arabov a púštnych nomádov v tej oblasti vôbec. V knihe som písal, že Najvyšší si vyvolil Židov a viedol ich *prostredníctvom* ich kmeňovej (lunárnej) inteligencie. Medzi Najvyšším a ľuďmi *sú* sekundárne inteligencie, duchovia národov, to uznávajú aj v cirkvi. Museli by sme sa baviť, ako presne sa používalo slovo *Jahve*, či a ako sa menil jeho význam

v čase. Ale na tom mi nezáleží, netrvám na tom. Dnes by som to napísal inak, aby to nevyvolávalo zbytočné nedorozumenia.

Ad: intuícia, vnútorné zmysly

Tu nerozumiem, osvetlite mi: hovoríte že existujú *vnútorné zmysly*, ale neexistuje *intuícia* duchovného sveta. Ja tým rozumiem to isté. Angelofánia, teofánia je možná, lebo máme schopnosť vnútorne vnímať aj iné roviny bytia než vonkajší fyzický svet.

Ad: Zázrak zmŕtvychvstania potvrdením pravosti Biblie.

Tu len na margo, zaujímavé sa nad tým zamyslieť. Tu s Vami, Juraj, súhlasím – verím (že zmŕtvychvstanie v oslávenom tele je možné, víťazstvom nad dôsledkami pádu, ktoré viedli k smrteľnosti zvieracieho tela).

Ale naše dôvody spočívajú vlastne vo vycit'ovaní *ducha* Biblie, že z nej akosi vane duch, ktorý nás intuitívne vedie k *dôvere*, že tie výpovede sú dôveryhodné, nie? Pre skeptika je to celé, vrátane bájky o zmŕtvychvstaní, len vymyslený príbeh – takže nemôže byť dôkazom ničoho.

Ad: Anjeli sa dodnes zjavujú, ale prinášajú už len *súkromné* zjavenia!

Odkiaľ to máte, že od príchodu Krista by všetky verejné zjavenia museli prinášať len obsahy *protirečiace* evanjeliu? Nemôže dnes Duch Svätý inšpirovať niečo, čo je v súlade s evanjeliom, ale ho prehľbuje a rozvádza? Ako by nás inak „vovádzal do plnej pravdy“?

Pavlovo „iné evanjelium“ znamená zjavenie *protirečiace* evanjeliu, alebo aj každé zjavenie *doplňujúce* a *spresňujúce* evanjelium?

Fascinujúce, ako ste to vyriešili! Anjelom síce dovoľujete zjavovať sa, ale *nesmú* povedať človeku nič, čo by svojim významom presahovalo osobnú sféru! Skvele ste si zabezpečili, aby nemohlo dôjsť k žiadnemu zjaveniu, ktoré by mohlo prísť do konfliktu s pápežskou autoritou. Umlčali ste Svätého ducha, odkedy ste tu authority Vy.

Pripomína mi to moslimskú tézu o Mohamedovi ako „pečati prorokov“. Až do Mohameda sa Boh zjavoval ľuďom – ale po Mohamedovi sa prestal. Každý po ňom je kacír, jedno čo hovorí.

Ad: Stotožnenie anjelov s hviezdami...

...nebolo obrazné, ako keď dnes sa povie že Elvis Presley je „hviezda“. V staroveku a stredoveku sa verilo, že anjeli sú duchovné inteligencie hviezd a planét (resp. duchovných sfér spojených s viditeľnými nebeskými telesami).

Iz 14:12 rozumeli cirkevní otcovia tak, že sa vzťahuje na Lucifera, áno padlú duchovnú bytosť Venuše, a na babylonského kráľa v druhom rade ako na predstaviteľa tejto duchovnej bytosti na zemi.

Ad: Platnosť astrológie

Nie je dokázané, že všetko na nej bolo nezmysel. Gauquelinov vzťah medzi športovcami a polohou Marsu, vedcami a Saturnom a ďalšie zostávajú v platnosti aj po 40 rokoch sústredených útokov skeptikov.

Ale neriešme to tu. Môj výsledok nezávisí od platnosti astrológie. O fyzických telesách planét vôbec nič nehovorí.

Ad: Däniken

Podal „dôkazy“? Žartujete? Neviete rozoznať dôkaz od indícií alebo fantázie?

Ad: Astrológia nikdy nebola súčasťou kresťanskej viery, no bola a je súčasťou gnostických parakresťanských smerov, ktoré kultúrne vplývali na kresťanstvo.

Vy „kresťanstvo“ definujete ako to, o čom dnes cirkevné magistérium povie, že je to kresťanské. Aj pápeži a cirkevní učители, ktorí verili astrológii, boli len „ovplyvnení gnosticizmom“ a podľa Vás neboli v tomto bode kresťanmi. Takto definované je to večne platná tautológia, ktorá je nevyvratiteľná. Ja pod kresťanstvom rozumiem buď skôr skutočný historický vývoj, alebo Krista samotného (jeho inšpiráciu).

Ad: Lucifer Venuša alebo Merkúr

Ako luciferské označujem padlé bytosti podslnečných sfér Merkúra a Venuše. Vy sa hráte so slovami a citátmi, ale ja poukazujem na reálne a pre dejiny dramatické inšpirácie prichádzajúce v týchto obdobiach.

Ad: Predexistencia duše, trichotómia človeka

Sústredíme sa na jednu vec, lebo stovky strán po nás nikto nebude čítať. Máme v tom opačný názor, ale to ešte nehovorí nič o pravde (pričom cirkev zavrhol predexistenciu až v 6. storočí a trichotómiu až v 8. storočí). Ak nedokážeme spolu vyriešiť ani spor okolo môjho objavu periodickosti inšpirácií, tak tieto témy určite nie.

Talent dáva Boh... človek sa narodí s vlohami od Boha, nie od anjelov A anjeli nie sú od Boha?

Človek je schopný konať dobro bez anjelovej pomoci... nie duch času určuje, kým ľudia budú, ale Boh, ktorý dáva vlohy.. ak sa narodí viac filozofov, anjeli budú pomáhať filozofom... pomáhajú nám nie pre nejakú epochu, ale pre našu potrebu.

Tak prečo sa filozofické, básnické a iné talenty nerodia vždy rovnako, ale predovšetkým v určitých obdobiach?

Ad: Pravé zjavenia a halucinácie

Obaja súhlasíme, že sebaklamov a falošných zjavení môže byť bárskoľko. Ale máme aj kritériá, ako odlíšiť pravé od falošných.

Jedno kritérium, ktoré cirkev používa, uznávam ja rovnako: po ovocí ich poznáte, čas im dá za pravdu a odveje plevy falošných zjavení. Tie inšpirácie v umení, vede a náboženstve, ktoré sa stali trvalými piliermi našej kultúry, nemá zmysel prehlasovať za falošné. A pokiaľ teda skúmam „významné“ osobnosti s odstupom stáročí, tak sa tomuto kritériu blížim.

Druhé kritérium som pridal ja: synchronicitu obsahov. Ak dvaja alebo viacerí referujú nezávisle od seba o obsahovo rovnakom (či podobnom) zjavení v rovnakom okamihu – tak je to podľa mňa ďalšie kritérium skutočnosti tých zjavení. A ak ide o periodický a synchronný poriadok zjavení, ktorý ide krížom cez tisíceročia a všetky svetadiely – tak je vylúčené, aby to bol produkt mozgu jednotlivca.

Ako si vysvetľujete, že ľudia nezávisle referujú o takých istých zjaveniach – keby to boli sebaklamy? Nekladím Vám tú otázku prvý krát – je to práve ten *nový bod*, ktorý som priniesol do diskusie. Ten ste doteraz nepoznali a práve k nemu treba zaujať stanovisko. Nereagujete!?

Váš pojem anjela sa líši od kresťanského... je synkretistický. Zaujíma Vás názor mnohých kultúr, všimáte si spoločné znaky... v podstate ste zhrnuli všetky legendy, báje, mýty a záznamy o anjeloch a vytvorili ste si Váš pojem anjela... pričom ignorujete vnútorné protirečenia rôznych tradícií.

Stále nerozumiete mojej metodológii. Vôbec nechápate, čo robím. Ste nakazení tou intelektuálnou chorobou, ktorou trpí celá religionistika. Religionisti sa zaoberajú *predstavami* ľudí o bohoch, ale nikdy nie *realitou*. Otázku *realnosti* mlčky pokladajú za vyriešenú: sú to všetko iba ľudské výmysly.

Ja sa tiež zaoberám *predstavami* ľudí o bohoch, anjeloch atď. Vôbec nepredpokladám vopred, že by tieto predstavy museli byť pravdivé. Nie som poplatný žiadnej náboženskej tradícii. Vy predpokladáte, že predstavy z Vašej tradície sú pravdivé, rovnako ako Azték predpokladal, že Huitzilopochtli je boh Slnka. To ale ešte vôbec neznamená, že to tak naozaj je – zdá sa, že to Vám robí problémy pochopiť.

Ja tu postupujem v prvom pláne ako empirický vedec. Pritom nevychádzam z *autority* žiadneho náboženstva, nepoužívam ich výroky v tomto zmysle vôbec ako argument pravdy. Pozorujem, zaoberám sa empirickou skutočnosťou. Je empirickým faktom, že v mysliach ľudí sa odohrávali v rôznych obdobiach určité psychologické procesy, dominovali určité citové stavy a myšlienkové obsahy.

Napríklad Aztékov v čase od 1179 do 1525 totálne ovládol vojenský, agresívny duch. Roku 1171 sa im zjavilo akési nové božstvo, ktoré sa predstavilo ako Huitzilopochtli, a 1520 ich civilizáciu ukončil Cortéz.

Tento Huitzilopočtli z nich urobil profesionálnych vojakov, sľúbil im dobytie celého sveta, nariadil im nepretržite prelievať krv, za zmysel života a najvyššiu česť vyhlásil statočnosť a smrť na bojisku. Nasledovali hromadné obete, permanentná vojna, rieky krvi. Mňa zaujíma *realita*, nie domnienky alebo špekulácie aztéckych kňazov alebo Vaše. Z akéhokoľvek dôvodu, napríklad v snahe udržať formálnu kontinuitu s predchádzajúcimi kultmi, mohli tvrdiť, že je to boh Slnka. Opakujem: ľudské výroky nemusia byť pravdivé, šamani aj kňazi sa mýlia.

Ešte raz: zaoberám sa **empirickou realitou psychických zážitkov**. Empíriou, nie teóriou. Nekombinujem teoretické názory, smery, vyznania, náuky. To by bol synkretizmus. Môj pojem anjela nevzniká synkretizmom rôznych náuk, ale pozorovaním skutočnosti.

Uvedomte si: ja hovorím o zjaveniach anjelov aj u ľudí, ktorí sú ateisti. Rôzni novovekí vedci a myslitelia hlásali ateizmus a sami o sebe tvrdili, že nie sú nikým inšpirovaní. Ja si ale všimam reálny obsah ich myslenia, citenia a vôle. Ich vlastné koncepcie, teórie a názory na to ma nezaujímajú. Comteov alebo Humeov *filozofický názor* na neexistenciu anjelov vôbec nepadá na váhu v prospech neexistencie anjelov, pretože oni sami sebe doslova „houby rozumeli“. Naopak, obsahy učenia týchto ateistov, prijaté podvedome, sú *dôkazom* účinkovania anjelov.

Váš pohľad spočíva na hypotéze, že nijaké iné vysvetlenie príčiny synchronicit ako anjel neexistuje... apriórne by ste odmietli inú príčinu než duchovnú... či sú však príčinami synchronicit anjeli, nie je dokázané... Ak Vám hovoríme, že archanjeli to nemôžu byť, nepopierame tým synchronicitu.

Nie, nie, nie. Nehovorte mi, čo je môj pohľad, to poviem len ja. Prečítajte si záverečnú kapitolu mojej knižky „Sedem archanjelov“ alebo predposlednú kapitolu môjho prejavu na Kolokviu desaťkrát, ak nestačí raz, a ujasnite si, čo tvrdím.

Správne vravíte, stojíme pred otázkou: čo vypovedajú synchronicity o archanjeloch?

Odpovedať na ňu môžeme, len ak sa dohodneme - čo znamená slovo „archanjel“? Staviam sa za to, aby sme toto slovo používali ďalej vo význame, ktorý malo po tisícročia. Aby sme ho nemenili. Pojem anjela je v prvom rade skúsenostný, induktívny. Až v druhom rade teoretický, deduktívny. Staroveký človek nešpekuloval, ale opisoval svoje zážitky. Až keď tieto zážitky ustúpili, alebo prestali byť zrejme, začalo sa *špekulovať*.

Pojem anjela má dva významy. Prvý a pôvodný z nich je zážitkový. Mojžiš alebo Zachariáš *zažili* zjavenie, opisujú zážitok, bez špekulovania. Nedospeli k predstave o anjelovi nejakým teoreticko-logickým uvažovaním, podľa ktorého by *akési* anjelské bytosti *mali teoreticky* existovať. Bol to nečakaný a otriasajúci zážitok. Neskôr, napríklad Aristoteles a Akvinský, a v novoveku už výlučne, sa dospieva k pojmu anjela/boha deduktívne, ako logická nevyhnutnosť prvého hýbateľa, logické pokračovanie veľkej reťaze bytostí smerom nahor nad človekom a pod.

Pre Vás je pojem anjela teoretický, *Vám* je to len koncept z kníh. Preto ma podozrievate, že aj pre mňa je to len *dedukcia*, vyvodená z fyzicky pozorovateľných udalostí. Ja ale nemám na mysli teoreticky vyvodený pojem, keď hovorím slovo *anjel*, ale bezprostredný zážitok. Rešpektujte to, nemeňte význam slov, lebo dialóg nie je možný, keď dvaja používajú to isté slovo v rôznych významoch.

Môj príspevok je tento: čo sa oddávna nazývalo *zjavením anjela*, nie je sebaklam, je to intersubjektívny zážitok, vnímaný mnohými, nevzniká len v mozgu jednotlivca. Tým sa končí materialistická viera, že išlo len o sebaklamný produkt mozgu.

Čo sa teda za duchovnými zjaveniami skrýva? Moja odpoveď je: neteoretizujme, nešpekulujme, berme veci tak, ako sú. Proste sa tieto impulzy takto vynárajú v našich dušiach a my ich musíme rešpektovať ako reálne. Presahujú našu vlastnú vôľu. Snaha odvysvetliť ich nejakou teóriou vedie k duševným a telesným chorobám.

Ad: Filozofia poznania, prepojenosť prameňov poznania

Zdá sa, že tu je pes zakopaný. Sústreďme sa na tento bod. Poviem, čo by podľa mňa slovenskí kňazi mali robiť a čo nerobia.

Zjavenie, rozum a skúsenosť sú tri pramene poznania. Sofiológia hovorí: usilujme sa ich bezrozporne sklbiť! Oproti nej stoja tri skupiny: profesionálni kňazi, vedci a filozofi. Tí hovoria: nemiešajme tieto veci – zjavenie, rozum a skúsenosť sú tri oblasti, ktoré spolu nesúvisia!

Ja odpovedám: tak potom bude človek večný schizofrenik. Bude večne morálne rozložený a slabý, lebo jeho myslenie, cítenie a vôľa budú každá smerovať inam. Človek nenájde sám seba, kým tieto tri nedokáže zjednotiť.

Zo skúsenosti s nekonečnými dialógmi s Vami sa mi črtajú tri cesty: dve čestné a jedna nečestná.

1. Čestná možnosť: chcete byť špecialistami, ktorí sa zaoberajú len výrokmi Biblie vo svetle iných výrokov Biblie. Zaoberáte sa len vzťahmi vnútri Biblie samotnej, jeden výrok osvetľujete druhým. Nič viac Vás nezaujíma. To by bola čestná možnosť. Potrebujem takých partnerov, ktorí sa vyznajú v Biblii lepšie než ja, ako konzultantov. V tom prípade máte štatút *pomocnej disciplíny* sofiológie. Ste špecialisti na vnútorné vzťahy biblických výrokov, ale nemáte právo vyjadrovať sa k tomu, čo je smerodajné pre život a konanie človeka. O tom smiem diskutovať ja s ľuďmi, ktorí sa zaoberajú pravdou ako celkom.

2. Čestná možnosť: chcete hľadať pravdu, ako integrálnu smernicu pre ľudské konanie. Potom Vás nemôže zaujímať len Biblia, ale aj empirické poznatky a logický rozum. Musíte sa usilovať nejako ich sklbiť dohromady. Ak sa ponúka viac možných logických výkladov Biblie, máte vybrať ten, ktorý je aj v súlade s empirickou skúsenosťou.

3. Nečestná možnosť: kľučkovať podľa potreby medzi bodom 1 a 2. Na jednej strane sa vyhýbate konfrontácii so skúsenostnou realitou tým, že Vy ste len špecialistami na Bibliu – ale na druhej strane si robíte nárok usmerňovať ľudí v tom, čo majú robiť.

Máme za sebou 50 strán korešpondencie. Mali ste habadej času, aby ste sa vyjadrili, prečo by moje zistenie malo protirečiť evanjeliu. Neprotirečí mu. Dajte svoj výklad Zjavenia do súladu so skúsenostnou realitou! Nehovorte, že je to vedľajšie a nedôležité. Nemôže byť pre Vás nedôležité, ak vykladáte Bibliu nesprávne. To by bolo priznanie k nepoctivosti. Nemáte Bibliu vykladať svojvoľne, ale tak, aby bola v súlade aj s empirickou skutočnosťou.

Protirečí existencia siedmich archanjelov a ich účinkovanie ako duchov času Biblii?

Nie je zážitok duchov času empirickou skúsenosťou ľudstva ako celku?

Neodpovedáte, neviete odpovedať, nechcete odpovedať.

Ak nehodláte reagovať na pointu veci, nepíšete, nebudem reagovať ani ja.

Emil Páleš

1. mája 2009

Protirečí existencia siedmich archanjelov a ich účinkovanie ako duchov času Biblii?

Nie je zážitok duchov času empirickou skúsenosťou ľudstva ako celku?

Týmito dvoma otázkami ste zakľúčili našu poslednú diskusiu, s výčitkou, že nereagujem. Ospravedlňujem sa, že moje vyjadrenia nevyznali dosť jasne, budem sa snažiť o presnosť.

Logicky by som tieto otázky prehodil a tak na ne odpovedal. Som rád, že posledná reakcia už bola užšia. Myslím, že už mnohé sme si vyjasnili, preto aj nasledujúce príspevky budú i z mojej strany stručnejšie.

Podstata hypotézy

Zrejme neviem čítať poéziu a neviem úplne rozoznať, čo je vo Vašej práci podstatné a čo nie, uznávam. Vy mi to veľmi neľahčujete. Vaša kniha *Angelológia dejín* je síce podrobnejšia ako *Sedem archanjelov*, ale rovnako nejasná.

Takže toto je moje porozumenie Vašej hypotézy:

1. Určité psychické procesy dominujú v rôznych dobách. Tieto procesy sa prejavujú často na rôznych miestach planéty naraz.
2. Nadaní ľudia sa rodia stále, ale v určitých obdobiach sa ich rodí asi o 50% viac. Tieto obdobia sú periodické každých päťsto rokov.

Tieto dve tvrdenia sa snažíte dokázať. Pokiaľ viem, pravidelne zvýšený výskyt géniov sa Vám v niekoľko prípadoch podarilo dokázať. S psychickými procesmi je to horšie, ľahšie by sa skúmali v súčasnosti, v histórii je často bežné, že z mnohých období nemáme žiadne údaje a historici sú odkázaní na hypotézy, je ich veľa, každá má veľa „za“ a „proti“, za správnejšiu sa pokladá tá, ku ktorej sa kloní väčšina, no stačí jeden objav a vie položiť desiatky hypotéz na lopatky. Tu si myslím, že tvrdenia o mentálnej klíme budú asi ťažko dokázateľné. Ľudská myseľ je ovplyvňovaná nespočetnými faktormi a dokázať v nejakom konkrétnom prípade nejaký z nich je veľmi ťažké, často nemožné.

Pripomína mi to, ako som raz hral jednu počítačovú hru. Dejiny vojenstva ma vždy zaujímali a preto som túto hru dosť kritizoval za jej nereálnosť. Kamarát mi vysvetľoval pravidlá a ja som len skepticky odpovedal, že v realite pôsobí na víťazstvo a prehru ešte mnoho iných faktorov. Na to odpovedal, že na to sa vytvárajú simulácie, hry na to nemajú kapacitu. A aj simulácie nikdy nie sú stopercentné. Myslím si, že v „mentálnej klíme“ oddeliť jeden faktor od druhého a zvážiť ich vplyv, je nad úsilie smrteľníka a ani najlepší historici nedokážu preniknúť do veľkej istoty. (Veď len pád rímskej ríše je vec, na ktorej sa už stovky rokov historici nevedia dohodnúť). Koniec koncov, Vaše vysvetlenie tridsaťročnej vojny ako zápasom o slobodu svedomia ma zarazil – len človek, ktorý veľmi povrchno pozná dejiny môže takto ohodnotiť konflikt, ktorý len náboženstvo zneužil na dobytvačné ciele.

Inak prepáčte, že sa stále miešam do dejín, ale vravím, je to môj koníček, nedokážem potlačiť záujem a zároveň skepsu nad Vašou interpretáciou. Avšak môj názor nezaváži.

3. Vy usudzujete, že vysvetlenie týchto synchronicit ponúka akýsi babylonský mýtus. (Asi som Vašu knihu nečítal dosť pozorne, zabudol som, odkiaľ ten mýtus pochádza, z akého prameňa.) Sedem bohov, ktorí vládnu siedmym planétam a ovplyvňujú osud ľudí. Týchto sedem bohov Trithemius (alebo azda aj iní pred ním) stotožnil so siedmimi archanjelmi.

Náš kameň úrazu je bod tri. Body jedna a dva (bod dva je skôr prejavom bodu jedna) môžete konfrontovať s historikmi. K našej otázke historikov; Vaše tvrdenia som čítal:

„Mgr. Haviernik pred piatimi rokmi na moju prácu zmenil názor. Keď videl pred sebou desaťcentimetrovú kopy štatistických dejinných kriviek a listoval si v nej, uznanlivo pokyvkal hlavou, že som urobil úctyhodné množstvo práce a že na tom niečo musí byť.“

Uznajte však, že Vám to povedal v súkromí. Verejne, v nejakej publikácii, to neodvolal, alebo áno? (Koniec-koncov, Vy sám vravíte, že je ich väčšina, takže tých, čo Vám oponujú je viac.) Veď ani ja nespochybňujem absolútne synchronicity ako také, že by sa nikdy nemohli objaviť. Skôr príčiny. No tu sa už prelínajú viaceré odbory. Je preto dôležité, aby bolo jasné, ktoré synchronicity sú naozaj reálne, ktoré sú subjektívnym pohľadom. Lenže nikto z historikov sa takto podrobne Vašou prácou nezaobrá. Nehnevajte sa, ale Vaše svetoborné vyhlásenia neprijmem, kým sa za ne nepostaví historik. Ak pána Haviernika presvedčíte, aby do nejakého časopisu napísal o Vašej práci, rád si článok prečítam a rád zmením názor.

Presuňme sa k nášmu problému.

Ak existujú synchronicity psychických javov a výskyt géniov je periodický, čo je toho príčinou?

To je otázka, na ktorú navrhujete odpoveď, že sú to siedmi archanjeli. Dobré by však bolo položiť si otázku: **Kto sú siedmi archanjeli?**

Vy totiž naozaj spájate babylonských bohov s kresťanstvom. Teda ďalšia otázka vyvstáva: **Čo je kresťanstvo?** K tejto otázke ma inšpirovala táto Vaša veta:

„Cirkev zavrhla predexistenciu až v 6. storočí a trichotómiu až v 8. storočí.“

Hovorili ste tiež niečo o reinkarnácii. Je pravda, že samo kresťanstvo je široký fenomén. Predsa však každá odnož, podskupina či smer hľadá ortodoxné kresťanstvo a má na to i svoje kritériá. Zase by to bolo nadhlo, preto spomeniem náš katolícky prístup. V kresťanstve ide o zjavenie Boha ľuďom. Božie slovo je preto pre cirkevné učenie podstatné v duchovných záležitostiach a ľudské špekulácie a predstavy sú mu podriadené. Samozrejme, Božie slovo sa odelo do ľudských slov a potrebuje teda rozumný výklad. A to je to, v čom sa rôzne kresťanské smery podstatne odlišujú. Výklad Božieho slova. Protestanti navyše odmietajú Tradíciu ako Božie slovo, pravoslávie a katolicizmus považujú za Božie slovo aj Tradíciu. V dejinách sa objavilo veľa výkladov Písma. Úplne iný fenomén je však veľa synkretistických tendencií. Kresťanstvo v styku s rôznymi filozofiami a náboženstvami preberalo aj ich slovník a kultúru. To však považujeme za prienik cudzích myšlienok do kresťanstva. Nie je to špecificky kresťanské. Tak napríklad: ariánstvo bol nesprávny výklad (z pohľadu dnešných kresťanov; Organizácia svedkov Jehovových je mu blízka, ale nepovažuje sa tým dnes za kresťanskú), kým manicheizmus prienik dualizmu do kresťanstva. Dualizmus však v Božom zjavení nenájdeme, aj výklad v tomto zmysle by bol falošný. Tak isto astrológia, gnóza, reinkarnácia. Nie sú obsiahnuté v Božom slove a odporujú mu, to je fakt. Nemusíte súhlasiť, môžete si myslieť, že reinkarnácia je fakt, ale nikdy nemôžete povedať, že Božie slovo (ako v neho veríme my kresťania, t.j. Biblia a podľa katolíkov i Tradícia) obsahuje reinkarnáciu, naopak, protirečí jej.

Záver: Môžeme uvažovať u pluralite kresťanských smerov, ktorá pramení buď z rôzneho výkladu alebo vplyvom zvonka. Ak sa však jedná o vonkajší vplyv, nezahŕňal by som to do podstaty kresťanstva ako špecifického javu.

Druhá vec je, kedy niečo bolo Cirkvou odmietnuté. Ak Cirkev preexistenciu odmietla v 6. storočí, to neznamená, že do šiesteho storočia na ňu verila. Je to podobné ako s ikonoklazmom. Od počiatkov kresťania zobrazovali v umení ľudí i zvieratá. V 8. storočí sa objavili ikonoklastické tendencie (podľa odborníkov je tu badať vplyv islamu). Keď Cirkev odmietla ikonoklazmus, neznamená to, že dovtedy bol v kresťanstve legítimný.

Prv než odpovieme na to, kto sú siedmi archanjeli, treba si ujasniť filozofiu poznania, kde teda, ako sme sa zhodli, je náš pes zakopaný. **Aký je vzťah empirickej vedy, filozofie a teológie?**

Podľa Vás dnes veda, náboženstvo a filozofia nespolupracujú. Je pravda, že dnešná veda je veľmi ovplyvnená osvietenstvom. Mnohí vedci sú agnosticí. Aby som zase nezačínal zoširoka, zhrniem, že my kresťania a zvlášť katolíci sa snažíme zosúladiť vieru a vedu. S tým absolútne nevidím problém. Ide tu ale o čosi vážnejšie. Veda a viera si nemôžu odporovať, to je fakt, pretože hľadajú pravdu a pravda môže byť len jedna. Na druhej strane, každá má svoju vlastnú metódu a cieľ. Veda sa snaží orientovať sa vo svete. Viera hľadá to, čo je nad svetom. Veda, akokoľvek by chcela, nedokáže o Bohu a spáse povedať takmer nič (často prichádza len k deizmu) – vysvetlenie som podal minule v sekcii *Filozofia poznania podľa kresťanov-katolíkov*. Teda v otázkach ako funguje svet hľadá viac veda a viera skôr pomáha, v otázkach čo je nad svetom hľadá viac viera a veda rozumom skôr len pomáha (preveruje). (Minule ste sa pýtali, čo rozumiem pod vnútornými zmyslami; klasická gnozeológia nimi rozumie akési vnútorné spracovanie zmyslových vnemov, ale ešte bez abstrakcie, takže vnútorné zmysly majú i zvieratá: pamäť, obrazotvornosť, spoločný zmysel a tzv. kognatíva.)

Práve v otázke angelológie dejín som spomínal, že Vaša hypotéza v jej podstate, že by anjeli mohli vplývať na ľudí, je pre kresťanstvo stará známa vec. Nielen pre kresťanskú vieru, ale aj kresťanskú filozofiu (tzn. vedu). Ale dávať do súvislosti periodicitu s anjeli je nielen podľa viery ale i kresťanskej vedy preceňovanie vplyvu anjelov. Jednoducho anjeli až tak silno neurčujú chod dejín.

Nedávno som čítal v slovenskej tlači práve o zisteniach vedy ohľadne geniality. Celý článok je dostupný aj na internete:

Dean Keith Simonton, profesor psychológie z Kalifornskej univerzity v Davise a jeden z uznávaných odborníkov v tejto oblasti, zastáva zlatú strednú cestu: zrod génia je vhodnou kombináciou dobrých génov

a stimulujúceho prostredia. [...] K osobnostným črtám géniov patrí otvorenosť v prijímaní skúseností, introvertnosť, zaujaté, podozrievavé až nepriateľské postoje, vysoké ambície a silná motivácia. (<http://veda.sme.sk/c/4384943/sposobuju-genialitu-geny-alebo-prostredie-a-vychova.html>)

A zhrňa predpoklady pre genialitu:

- ♣ Talent (od Boha či od prírody) v podobe genetickej výbavy.
- ♣ Dar odlišovať podstatné veci od nepodstatných.
- ♣ Umenie venovať problému neuveriteľné množstvo času.
- ♣ Silnú vnútornú motiváciu (zaujatosť problémom), no nezaškodí ani vonkajšia, čiže vysoké ohodnotenie originálneho prínosu.

(<http://veda.sme.sk/c/4384943/sposobuju-genialitu-geny-alebo-prostredie-a-vychova.html>)

Váš starý známy prof. Dean K. Simonton z Kalifornskej univerzity potvrdzuje moju tézu. Zhodneme sa teda s vedou, že talent je čosi od Boha (ateista povie od prírody, polyteista povie od bohov). Anjel z nemehla neurobí umelca. Boh je tvorca hmoty i ducha. On tvorí dušu človeka. Človek je telo a duša, telo plodia rodičia (predsa však Boh ako tvorca hmoty nepriamo cez nich pomocou prírodných zákonov, ktoré sám dal, tvorí i telo), no Boh priamo tvorí dušu. Anjel môže potenciál v človeku pomôcť zdokonaľovať, to veríme aj my. Ale neveríme, že anjeli tvoria človeka.

Veda a kresťanstvo sa teda zhodujú. Vy by ste mali teda zmeniť výklad príčin synchronicit.

(Poznámka: Opäť Vám dôrazne hovorím, že Biblia len v častiach poetického rázu hovorí o anjeloch ako o hviezdach. Minule som Vám hovoril, že sami vedci považovali anjelov za príčinu pohybu planét a hviezd. Dnes veda zistila, že to tak nie je. Pán Páleš, biskupov obviňujete z toho, že údajne nerešpektujú výsledky empirickej vedy a sú vlastne tmári. Odsudzujú Vás opäť Vaše vlastné slová.

Môžem teda odpovedať na vaše otázky:

1. Protirečí existencia siedmich archanjelov a ich účinkovanie ako duchov času Biblii?

Existencia anjelov kresťanskej viere neprotirečí. Pôsobenie na človeka neprotirečí. Duchovia času protirečia v tom zmysle, že sa preceňuje vplyv anjelov. Navyše i vedecký výskum ľudskej geniality potvrdzuje, že veľmi veľa závisí na talente. Vplyv anjelov je vplyv zvonka, hoci si ho často neuvedomujeme.

2. Nie je zážitok duchov času empirickou skúsenosťou ľudstva ako celku?

To je otázka nie pre teológa, ale pre religionistu. Ale myslím si, že takto explicitne, ako ho prezentujete Vy, nie.

Snažil som sa byť čo najstručnejší, prípadné rozvinutie témy môžete v ktoromkoľvek bode navrhnúť vo Vašej reakcii.

Na záver chcem len reagovať na obvinenia proti nám, katolíkom. Pán Páleš, rešpektujem Vaše vierovyznanie či svetonázor, Vy rešpektujte môj. Ja Vás nenútim veriť Písmu. Ak už s ním ale rátate ako s Božím slovom, tak prosím neobviňujte nás kresťanov, že my nedovoľujeme Duchu Svätému hovoriť. Ak teda Duch Svätý hovorí v Písme a ak ten istý Duch Svätý tvrdí, že v Kristovi sme dostali plnosť milostí (ak chcete biblické dôkazy, nabudúce Vám ich dodám) a v ňom je zjavené všetko potrebné k našej spásy a tradované Božie slovo dosvedčuje to isté (zhodnú sa v tom dokonca kresťania všetkých vierovyznaní), tak ten istý Duch Svätý asi ťažko bude meniť názor. Nie my mu zakazujeme hovoriť, pán Páleš. On vyjaval v Kristovi všetko a povedal, že už nič iné nemáme čakať. My opäť len počúvame, čo nám hovorí. My nediktujeme Bohu. Preto ak rešpektujete Písmo ako Božie slovo, tak prosím rešpektujte i to, čo hovorí; ak neveríte Písmu a Tradícii, v poriadku, ste slobodný a máte právo na vlastný názor, ktorý rešpektujem, ale potom neklamte, že Božie slovo prekrúcame či meníme podľa potreby. Opäť sú to vážne obvinenia, ktoré si nemôže seriózny vedec dovoliť, ak nemá čo len jediný dôkaz. (Jazykové okienko: Duch Svätý, alebo Svätý Duch ako tretia božská osoba sa píše s veľkým „D“ i „S“ ☺)

Majte sa!

Juraj Valúšek

Vážený pán magister,

Zaujali ste takéto stanovisko: **archanjeli existujú, pôsobia na ľudí, ale nepôsobia periodicky ako duchovia času a neinšpirujú kultúru.**

Ale nijako ste ho nezdôvodnili. Nevysvetlili ste, ako ste prišli na to, že by malo byť pravdivé. Nezakladá sa na žiadnej práci s faktami.

Namiesto toho vo všetkých listoch opakujete názory autorít: že teológovia aj vedci neuznávajú duchov času. To predsa vieme, taký bol (alebo je) doterajší stav.

Predložil som niečo nové: po prvýkrát máme dôkazy, že duchovia času existujú. K týmto dôkazom sa treba vyjadriť, preskúmať ich, vyvrátiť alebo potvrdiť, a ak sú pravdivé, prispôbiť tomu náš výklad Písma.

Teológovia a vedci sa zhodujú, ale zhodujú sa očividne na omyle. Je pochopiteľné, že doteraz v existenciu duchov času neverili, pretože žiadne presvedčivé dôkazy o tom neexistovali. Ale odkedy sa objavili, je potrebné doterajšiu vieru znova preskúmať a prehodnotiť. Na *každý* nový objav, poznatok by sa dalo povedať: ale veď doteraz v učebniciach nebol! Samozrejme, že nebol, ale to nám nič nehovorí o tom, či je pravdivý.

Dokázate to pochopiť, že nový poznatok treba posúdiť odznova, nezávisle? Že pri tom nemôžete argumentovať názormi, ktoré vznikli na základe predchádzajúceho stavu poznania, ktorý sa medzitým zmenil?

Simonton sa napríklad v 80-tych rokoch zaoberal otázkou geniality v dejinách. Vychádzal z bežnej materialistickej antropológie, podľa ktorej je človek výsledkom len dvoch faktorov: génov a sociálneho prostredia. Nevidel dôvod, prečo by to tak nemohlo byť. Avšak synchronicita a periodicitá tvorivosti, ktorú on ešte nepoznal, tento rámeč prelomila. Periodickosť *nemôže* vznikáť z génov, lebo po dedičnej línii tečie stále ten istý genofond a podľa Mendelových zákonov gény *nevykazujú* periodickosť. A synchronnosť *nemôže* vznikáť zo sociálnych príčin v rámci nejakej kultúry, lebo to by *nemohlo* ovplyvniť v rovnakom čase ďalšie, oddelené kultúry. Simonton sám tento môj argument uznal za logický a vďaka jeho doporučeniu bol publikovaný. Druhá vec je, že z mojich štúdií je zatiaľ len zanedbateľný počet prístupný v angličtine, takže nemal možnosť posúdiť, aký veľký empirický materiál túto tézu podporuje.

Vy si ale vôbec neuvedomujete, že ak sme *práve* vyvrátili, že ľudská tvorivosť-genialita spočíva *iba* v génoch a prostredí, tak nemôžete argumentovať doterajším názorom antropológov, založeným na omyle, ktorý sme práve odhalili.

Čo sa týka **existencie rytmov**, stiahli ste sa tiež do pozície, že ich odmietate posúdiť vlastným rozumom. Chcete čakať na autority – až ich oficiálne uzná Historický ústav SAV, uznáte ich aj Vy.

Vidíte napríklad v mojej knižke, že kráľovné a cisárovné sveta sedeli na trónoch každých 500 rokov v rytme, ktorý sa nazýval rytmom Anaela. Vidíte, že kráľovstvá sa štiepia, svária a králi násilím padajú každých 500 rokov v rytme, ktorý sa volal rytmom Samaela. Vy ale tvrdíte, že to nie je alebo „možno nie je“ pravda. Nepravdivo tvrdíte, že historici sa nezhodujú, kedy vládol ktorý kráľ a kráľovná, že je to nejasné. Evidentný fakt popierate alebo sa prehlasujete za príliš málo inteligentného, aby ste ho pochopili.

Ak súčasní poprední historici nerozvíjajú moju hypotézu, nie je to preto, že by ten rytmus kráľovien mohli nejako spochybniť. Nezaujímajú sa oň z množstva iných, spoločenských dôvodov, ktoré sú zväčša sebecké: orientujú sa podľa módnych trendov, prospechu v kariére, momentálnych mentálnych zvykov a predsudkov, boja sa o miesto, žiarlia na kolegu atď. Každý naozaj novej myšlienke trvá tak jednu generáciu, než sa dostane do učebníc – to sme si už hovorili. A ako sa k tomu staviate Vy? Mali by ste jednoducho potvrdiť pravdu: áno, vidím, že ženy vládli každých 500 rokov. Viem počítať, viem čítať,

viem si otvoriť encyklopédiu. Namiesto toho hovoríte: neviem počítať, neviem čítať, nechápem... musím počkať na autority. Robíte sa menej inteligentným, než ste.

Namiesto toho, aby ste procesu presadzovania nových poznatkov na univerzitách napomáhali, pokročiť cez prekážky osobných slabostí vedcov a teológov, schválne ho spomaľujete a staviate sa aj proti evidentnej pravde. *To je* tmárstvo, spiatočnosť. Váš kolega sa zase vyhovára na Vás, ako na kňazskú autoritu, takže spolu – vyhovárajú sa jeden na druhého - môžete popierať pravdu navždy. Vy ale nie ste taký neinteligentný, aby ste nevedeli počítať, a preto ste vinný.

Čo sa týka **stotožnenia mentálnych vín a archanjelov**: nehovorte, že nevieme o mentálnom obsahu, ktorý ľudia preživali. Máme neúrekom výpovedí, vyznaní, literárnych diel o tom, čo si kto myslel, cítil, prečo robil to a ono.

Nikto (okrem Vás?) nepopiera, že kráľovné sedeli na trónoch preto, že vznikol nový vzťah k ženstvu, úcta, obdiv až zbožnenie ženy. Tak to bolo v romantizme, predtým za trubadúrov, predtým v 8. storočí atď. *Tieto* psychologické obsahy, myšlienky a pocity, tvoria archetyp, ktorý sa v staroveku nazýval Anael, Venuša, Hathor a i. Svojou obsahovou náplňou je jedno identické s druhým. Afrodita, Anael je meno pre túto romantickú inšpiráciu, nadšenie zaľúbenosti. Ak poviete, že to nie je Anael, tak neviete, čo slovo Anael, Afrodita alebo Ištar znamená. Ak to teda neviete, tak si to nalistujte, prečo zostávate v zámernej nevedomosti? Otvorte nejakú mytológiu a pozrite sa, čo tie slová znamenali pre našich predkov a kedy referovali o zjaveniach týchto bytostí. Sú to bytosti lásky a zjavujú sa zvlášť v rytme, o ktorom hovoríme.

Nikto (okrem Vás?) nepopiera, že zrýchlené striedanie kráľov je (z 95%) spôsobené zvýšenou konfliktnosťou, svárivosťou, agresivitou – máme o tom neúrekom dokumentov, ako ktorý kráľ skončil svoju vládu. Babylončania tieto pravidelné obdobia pripisovali Nergalovi, Egyptania Sutechovi, Židia Samaelovi. Všetci si uvedomovali, že sú to rôzne názvy pre tú istú bytosť – že Samael je Mars, Mars je Nergal, Nergal je Sutech. Pozrite sa do kníh, čo tie mená znamenajú a kedy sa zjavujú: zjavujú sa v rytme, o ktorom hovoríme. Starovekí ľudia hovorili *o tom istom* rytme agresivity, o ktorom hovorím ja, a hovorili, že *to je* Samael, Sutech, Nergal. Nemysleli pod tými bytosťami nič, čo s tými rytmami nesúvisí, ako si to chcete teraz zadefinovať Vy.

Idealistické a senzualistické inšpirácie sa striedajú po tisícročia rytmicky. *Tieto* inšpirácie v *tomto* rytme – a žiadne *iné* alebo v *inom* rytme – označovali Židia za inšpirácie Michaela a Gabriela. Michael prináša svetlo poznania, bojuje s tmou, o jeho zjaveniach referovali v určitom rytme, a to je rytmus, v ktorom prekvitá filozofia, láska k múdrosti.

Snažíte sa predefinovať mená archanjelov na niečo iné, než čo znamenali po tisícročia. Tvrdíte, že archanjeli existujú, ale znamenajú niečo iné, než sa pod nimi vždy myslelo. A to, čo sa pod nimi vždy myslelo, že neexistuje. Proste podvádzate Vašich veriacich, to sa inak povedať nedá.

Reinkarnácia:

Ján 9, 1-2: „*Ako šiel, videl človeka, ktorý bol od narodenia slepý. Jeho učeníci sa ho spýtali: „Rabbi, kto zhrešil - on, alebo jeho rodičia -, že sa narodil slepý?“*

Ako mohol zhrešiť pred narodením? Keď nemajú na mysl znovuvtelovanie, tak na čo sa pýtajú? Prečo sa učeníci pýtajú Ježiša, či tam ide o dedičný hriech po rodičoch, alebo či si to ten slepý zavinil sám vo svojej predchádzajúcej existencii? Keby ich Ježiš učil, že znovuvtelovanie neexistuje, tak by predsa nemalo zmysel pýtať sa, o ktorú z dvoch možností v tom konkrétnom prípade ide, či nie?

Mat 17:10-13 „*A jeho učeníci sa ho opýtali a riekli: Čože tedy hovoria zákonníci, že najprv musí prísť Eliáš? A on im povedal... že Eliáš už prišiel, a nepoznali ho, ale mu urobili všetko, čo chceli... Vtedy porozumeli učeníci, že im to povedal o Jánovi Krstiteľovi“.*

Mat 11: 11-14: „... *nepovstal medzi splodenými zo žien väčší nad Jána Krstiteľa... A chcete-li prijať, on je Eliáš, ktorý mal prísť“.*

Každý nezatažený čitateľ, neznalý teologickej ekvilibristiky, tu vidí napísanú jednoduchú vec: že Krstiteľ je Eliáš. Eliáš je pozemský človek a o 800 rokov neskôr sa znova narodil zo ženy a volal sa Ján

Krstiteľ. Vyžaduje si určitý výklad a sofistikované dôvodenie, aby ste dospeli k tomu, že tam nie je napísané to, čo sa zdá, že tam stojí.

Nehovorte, že to je vec bezprostredného faktu, že znovuvtelovanie nie je obsiahnuté v Biblii. Nie je to práve vôbec bezprostredné, ale vyžaduje si to značné úsilie, odvysvetliť tieto biblické miesta pomocou všelijakých dôvodov.

Svätý Duch: vyjadrite sa pre mňa jednoznačne: Tvrдите, že Svätý duch nemôže dať nikomu žiadne poznanie, ktoré by ste už v cirkvi nemali? Napríklad mne, by nemohol dať poznanie o striedavom pôsobení anjelov, keby chcel?

Konferencia o anjeloch: <http://www.bbdieceza.sk/sk/component/content/article/48-uvodna-stranka/82-anjeli-z-vedeckeho-pohladu-slovensko-polska-konferencia-v-badine>

Konala sa 11. marca v Badíne a otvoril ju mons. Chovanec. Prečo nazývate odbornou konferenciou niečo, kde sú vylúčení oponenti a otvorená argumentácia? Venoval som štúdiu anjelov väčší kus života než všetci tam prednášajúci dohromady – ale zúčastniť sa nesmiem. Prečo sa takto schádzate v uzavretom kruhu, bojujete sa dialógu? Bojujete sa, že sa Vám zrúti presvedčenie alebo nebudete mať čo povedať, keby sme sa stretli naživo na takom fóre?

S pozdravom, Emil Páleš

24. mája 2009

Milý pán Páleš!

Na úvod musím vyvrátiť Vašu tézu, že som zaujal stanovisko bez predloženia faktov. Áno, spomínam teologické a vedecké authority, ale len ako podporu mnou predkladaných faktov. Stručne zhrniem kroky, podľa ktorých som išiel:

1. Pripusťme, že periodický a synchronický výskyt géniov v dejinách je fakt. (O tejto otázke ešte čosi poviem.)
2. Čo môže byť príčinou tohto javu? Páleš navrhuje archanjelov.
3. Prvý predpoklad je, že človek poznáva duchovné veci hlavne cez Zjavenie. Samozrejme, rozum tu hrá dôležitú úlohu.
4. Zjavenie však vníma anjelov ako tých, čo rozvíjajú prirodzené danosti človeka. Teda nemôžu byť hlavným faktorom pri výskyte géniov. Teda podľa Zjavenia to anjeli nemôžu byť.
5. Rozum a veda hovoria, že geniálny človek musí mať určité predispozície, ktoré rozvíja s pomocou stimulujúceho prostredia. (Zjavenie dodáva, že do stimulujúceho prostredia určite patria i anjeli.)

Vy však tvrdíte, že táto teória je prekonaná synchronnosťou géniov a teda vyvracia tézu, že genialitu človek získa vďaka vhodnej kombinácii génov. Tu však zase Vy vyvraciate tisícročnú skúsenosť ľudstva, ktorá vie, že existuje dedičnosť. Že ľudia dedia schopnosti po predkoch. Áno, dedičnosť možno zatiaľ nevysvetľuje synchronnosť, ale ju ani nepopiera. Zatiaľ nepoznáme príčiny synchronnosti, ale ak použijeme pojem *kresťanského* anjela, on nesedí. To je fakt.

(Snáď hypotetickí pohanskí bohovia by mohli spôsobiť túto synchronnosť, no pohanskí bohovia sú nezmysel. A nemyslím si, že dôkazom ich existencie by boli výroky dávnych generácií, ktoré všetko tajomné pripisovali bohom a vílam, ktoré personifikovali ľudské city a prírodné javy a vyjadrili ich ako bohov.)

Fakt je aj to, že anjel z dreva neurobí športovca, ani z hluchého hudobníka. Nedokážu to ani ľudia. To je evidentné. Musíte najprv poprieť tento *fakt*, aby ste mohli tvrdiť, že „tvorivosť“ = inšpirácia anjela + duchovná aktivita človeka“. Zakomponujte do Vašich schém aj ostatné faktory, lebo nie sú nedôležité.

Minule ste odo mňa žiadali jednoznačnú odpoveď na otázku: „Tvrдите, že Svätý Duch nemôže dať nikomu žiadne poznanie, ktoré by ste už v cirkvi nemali? Napríklad mne, by nemohol dať poznanie o striedavom pôsobení anjelov, keby chcel?“

Netvrdím, že Duch Svätý nemôže dať nikomu žiadne nové poznanie. To ste ma nepochopili. On je Boh, je všemohúci, môže robiť, čo chce. Otázka je skôr na Ducha Svätého, či toto nové poznanie chce dať. Ako na to odpovie Duch Svätý? Vieme, že on k nám hovorí v Božom slove. On sám nám dáva kritériá, ako ho spoznať.

1. pravidlo: **Nebude si protirečiť** (lebo to by znamenalo, že predtým klamal a Boh predsa neklame). „Milovaní, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha, lebo do sveta vyšlo mnoho falošných prorokov. Božieho Ducha poznáte podľa tohoto: Každý duch, ktorý vyznáva, že Ježiš Kristus prišiel v tele, je z Boha. Duch, ktorý nevyznáva Ježiša, nie je z Boha. To je duch antikrista, o ktorom ste počuli, že príde, a už teraz je na svete.“ (1 Jn 4, 1–3) „Ale keby sme vám hlásali my alebo aj anjel z neba iné evanjelium, ako sme vám hlásali, nech je prekliaty! Ako sme už povedali, aj teraz znova hovorím: Ak by vám niekto hlásal iné evanjelium ako to, ktoré ste prijali, nech je prekliaty!“ (Gal 1, 8–9)

2. pravidlo: **V Ježišovi povedal všetko, čo potrebujeme vedieť k spásu** (to znamená, že Kristus je Logos, definitívne Božie Slovo). „Ja som ťa oslávil na zemi: dokončil som dielo, ktoré si mi dal vykonať. Teraz poznali, že všetko, čo si mi dal, je od teba, lebo slová, ktoré si ty dal mne, ja som dal im. A oni ich prijali a naozaj spoznali, že som vyšiel od teba, a uverili, že si ma ty poslal.“ (Jn 17, 4. 7–8)

3. pravidlo: **Duch nás vovádza do plnej pravdy** (t.j. čo už bolo zjavené, ale ešte tomu dosť nechápeme). „Keď príde on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy, lebo nebude hovoriť sám zo seba, ale bude hovoriť, čo počuje, a zvestuje vám, čo má prísť.“ (Jn 16, 13).

4. pravidlo: **Písmo, cez ktoré Duch hovorí, nemôže byť vyložené svojvoľne.** „Predovšetkým však vedzte, že nijaké proroctvo v Písme nepripúšťa súkromný výklad. Lebo proroctvo nikdy nevzišlo z ľudskej vôle; ale pod vedením Ducha Svätého prehovorili ľudia poslaní od Boha. V ľuďoch však boli aj falošní proroci; tak budú medzi vami falošní učitelia, ktorí budú vnášať zhubné rozkoly; budú zapierať Pána, ktorý ich vykúpil, a tým privedú na seba náhlu záhubu. Ich odsúdenie sa pripravuje už oddávna a ich záhuba nedrieme. Veď Boh neušetřil ani anjelov, keď zhrešili, ale zvrhol ich do tmavých priepastí podsvetia a dal ich strážiť až do súdu.“ (2 Pt 1, 20–2, 1. 3b. 4)

Konkrétne sa to dá pochopiť na príklade: V Božom slove je, že je jeden Boh. No v Bohu sú traja: Otec, Syn a Duch Svätý. To sú pravdy. No trvalo istý čas, než sa to podarilo pochopiť. Ako to môže byť? Jeden a zároveň traja? Pod vplyvom Ducha sa táto pravda prehĺbila, tzn. neobjavilo sa niečo nové, len Boh osvietil ľudský um, aby lepšie pochopil to, čo nám zjavuje. Pod vplyvom Ducha teda otcovia použili pojmy *osoba* a *prírodnosť*. Otec, Syn i Duch majú jednu Božskú *prírodnosť*. V Bohu sú však tieto tri *osoby* – Otec, Syn a Svätý Duch. Teda nehovorí niečo nové, ale pomáha nášmu rozumu pochopiť to, čo už bolo zjavené.

Záver: Duch môže robiť, čo chce. Ale uistil nás, že nám dal v Kristovi *všetko*. V ňom dosahujeme spásu. Preto – z jeho vnuknutia – vieme, že už nič *nové* nám nepovie. Nie my Duchu Svätému prikazujeme mlčať. To by bolo veľmi zlé. Avšak on hovorí, že už povedal definitívne Slovo a už nás bude len vovádzať hlbšie do tohto Slova. Takže nie „nemôže“, ale jednoducho to nerobí. (A ak Vám niečo hovorí o reinkarnácii, určite to nie je Duch Svätý, lebo on reinkarnáciu popiera.) Ak teda Duch oznámil, že povedal definitívne Slovo, je to moja vina, že už viac nič nové neprináša? Zjavenie je milosť, ja nemôžem rozkazovať Bohu, aby sa mi zjavil. Preto sú Vaše obvinenia zákerné a nečestné.

Tým sa vlastne dostávame k téme, ktorá teda nesúvisí priamo s anjelmí, ale bola spomenutá. **Reinkarnácia.** Pán Páľeš, úprimne povedané, som sklamaný. Všetky citáty, čo ste uviedli, dobre poznám ako chatrný pseudodôkaz reinkarnácie v Biblii z lacnej ezoterickej literatúry (či skôr ezoterického braku). Udivuje ma, že vedec vôbec siaha po takých nezmysloch, ale budiž, vysvetlím sporné časti.

„Ako šiel, videl človeka, ktorý bol od narodenia slepý. Jeho učeníci sa ho spýtali: „Rabbi, kto zhrešil - on, alebo jeho rodičia -, že sa narodil slepý?““ (Jn 9, 1–2)

Správne usudzujete, že učeníci narážajú na reinkarnáciu. V židovstve totiž panovalo presvedčenie, že človek trpí za svoje hriechy. Učeníci poznali tento názor. Z Písma určite vedeli o trestoch za hriechy, že presahujú aj cez generácie: „On preukazuje milosrdenstvo tisícom, odpúšťa nepravosť, zločiny a hriech, ale nič nenecháva nepotrestané: on navštevuje vinu otcov na deťoch a detných deťoch až do tretieho a štvrtého pokolenia!“ (Ex 34, 7) Zároveň však poznali výrok Písma: „Syn neponesie vinu otca a otec neponesie vinu syna. Spravodlivosť spravodlivého bude na ňom a bezbožnosť bezbožného bude na ňom.“ (Ez 18, 20). Nezabúdajte, že myšlienky o reinkarnácii sa šírili už po starovekom svete. Určite poznali i tie. Pýtali sa teda Majstra, ako je možné, že sa narodil slepý. Trpí za hriech rodičov? Alebo – ak by nemal trpieť syn za hriechy otcov – majú pravdu filozofi hlásajúci reinkarnáciu? „Ježiš odpovedal: „**Nezhrešil ani on ani jeho rodičia, ale majú sa na ňom zjaviť Božie skutky.**““ (Jn 9, 3) Ježiš teda hovorí: Ani jedno ani druhé. (Keby ste namiesto ezoterických brakov siahli po Biblii, nemuseli ste sa takto pomýliť.) Pán Pálež, nie teológovia, ale sám Ježiš v nasledujúcom verši poprel reinkarnáciu!

Čo sa týka Jána Krstiteľa, je to ešte jednoduchšie: „A on sám - ak to chcete prijať - je Eliáš, ktorý má prísť.“ (Mt 11, 14). Áno, z tohto verša sa zdá, že Ján Krstiteľ je Eliáš. No spýtajme sa samého Jána:

„A toto je Jánovo svedectvo: Keď Židia z Jeruzalema poslali k nemu kňazov a levitov, aby sa ho pýtali: „Kto si ty?“, on vyznal a nič nezaprel. Vyznal: „Ja nie som Mesiáš.“

„**Čo teda,**“ pýtali sa ho, „**si Eliáš?**“ Povedal: „**Nie som.**“

„Si prorok?“ Odpovedal: „Nie.“

Vraveli mu teda: „Kto si? Aby sme mohli dať odpoveď tým, čo nás poslali. Čo hovoríš o sebe?“

Povedal: „Ja som hlas volajúceho na púšti: „Vyrovajte cestu Pánovi,“ ako povedal prorok Izaiáš.““ (Jn 1, 19–23).

Pán Pálež, ako vysvetliť toto protirečenie? Jednoducho, pre človeka, čo pozná Bibliu. Chápem, že antropozofická filozofia, na míle vzdialená Božiemu Duchu, nedokáže preniknúť do Božieho slova. Pripomeňme si koniec Eliášovho života:

„Keď prešli, Eliáš povedal Elizeovi: „Žiadaj si, čo mám pre teba urobiť, prv ako budem od teba vzatý!“ Elizeus odpovedal: „Nech spočinie na mne, prosím, dvojnásobný diel tvojho ducha!“ Odpovedal: „Ťažkú vec si žiadaš. Ale ak ma budeš vidieť, keď budem od teba vzatý, stane sa ti to, ak nie, nestane sa.“ A ako išli v rozhovore, zrazu ich oddelil od seba ohnivý voz a ohnivé kone a Eliáš vystúpil vo víchrici do neba. Keď to Elizeus videl, zvolal: „Otče môj, otče môj! Voz Izraela a jeho pohonič!“ A viac ho nevidel.“ (2 Kr 2, 9–12a).

Eliáš bol teda vo víchrici vzatý a viac ho nik nevidel. Prorok Malachiáš hovorí: „Hľa, ja vám pošlem proroka Eliáša, skôr než príde Pánov deň, veľký a hrozný.“ (Mal 3, 23). Malachiáš teda obrazne vraví, že Pánov predchodca bude mať prorockého ducha Eliášovho kalibru, ako mal aj Elizeus. Na toto Malachiášovo proroctvo naráža aj Ježiš a tým, že stotožňuje Jána s Eliášom, naznačuje o sebe, že on je Mesiáš. Ale kde je čo i len zmienka o prevteľovaní? Nikde. Tí, čo by ju tam radi videli, sú bezradní. Naopak. Písmo i Tradícia sa zhodujú v tom, že človek má len jeden život. Ak ho žije v poslušnosti voči Bohu, bude môcť vidieť po smrti Boha z tváre do tváre a toto oblažujúce videnie Boha voláme nebo. Ak sa Bohu vzoprie, je mu pripravený večný oheň, ako Diablovej a jeho anjelom. Tí, čo poslúchali Boha, ale nedozreli v láske, budú očisťovaní ohňom, nie prevteľovaním.

Nebo, peklo, očistec, zmŕtvychvstanie – to sú prvky biblickej viery, podstatné prvky kresťanstva, logicky nezlučiteľné s reinkarnáciou. (Čítali ste vôbec niekedy podobenstvo o Lazárovi a boháčovi?)

Teda, opäť treba poopraviť Váš omyl. **Reinkarnácia v Biblii nie je.**

Na druhej strane, táto otázka vo mne čosi zlomila. Ak som doteraz bral Vaše štúdie ako seriózne, odteraz pochybujem. Ak ku všetkému pristupujete takto povrchno ako ku kresťanstvu, kde je záruka, že aj v iných odvetviach výskumu ste eklekticky nesiahli po tom, čo sa hodí Vám, ale objektívne sa s realitou nezhoduje? Kresťanstvo je vo Vašej knihe prekrútené, sfalšované (viď kauza Jahve!). Čo iné fakty...?

To nás priviedlo k téme historiografie. Pán Páleš, prečo mi vyčítate, že nerobím niečo, za čo odsudzujete Vašich kolegov, vedcov? Prečo mi vyčítate, že nechcem dopredu odsúdiť Váš výskum? Vravíte, aby som si zobral nejakú encyklopédiu dejín a preveril si to. Milerád, dajte mi k dňu ešte osem hodín a ja to urobím. Lenže ja toľko času nemám. Preto sa spolieham na odborníkov – historikov. To je ich práca. Ak naozaj vedome ignorujú Váš výskum, je to škoda. Mrzí ma, že ak sme na Slovensku objavili niečo nové, nepomáhajú Vám. No zároveň sa mi nechce veriť, že by boli až takí ignorantní. Veď aj objav „hobbita“, Homo florensis, je kontroverzný, no aspoň vyvolal záujem a mnohí historici sa ho chytili. Ja Vám len fandím, ak sa Vám podarí výskum periodických synchronností preložiť do angličtiny a predložiť širšej vedeckej obci. Nový objav je vždy fascinujúci.

Zároveň Vás však chcem uistiť, že preverovanie Vami uvedených synchronicit mám v pláne. Lenže mám problém. Vlastne dva. Prvý, že Vaša kniha nemá charakter výskumu. Sú tam hotové veci. Omnoho viac by ma zaujímali konkrétne štúdie – kde kedy a koľko géniov sa objavilo v danom období, či v iných obdobiach boli tiež géniovia tohto druhu a koľko a pod. Druhý problém je, že nie som matematik a nevidím vzťahy v krivkách tak jasne.

Moje niektoré postrehy ste však i tak nezohľadnili – Asýrčanov, falangu, tridsaťročnú vojnu a stotožnenie aztéckeho boha Slnka s Marsom.

Teda ešte raz Vám hovorím: Naozaj sa spolieham na mienku odborníkov a som presvedčený, že nič zlé nerobím. Neskrývam sa, som férový. Nebudem predsa nekriticky všetko prijímať. Nebudem však ani niečo dopredu spochybňovať a odsudzovať.

(PS: Osvietenstvo prinieslo kritické myslenie a nekritické poznávanie označilo za tmárstvo. Vy ste začali novú éru dejín – kritika je podľa Vás spiatočnosť a tmárstvo ☺)

Ešte by som rád reagoval na to, že údajne podvádzam veriacich: „Snažíte sa predefinovať mená archanjelov na niečo iné, než čo znamenali po tisícročia. Tvrdíte, že archanjeli existujú, ale znamenajú niečo iné, než sa pod nimi vždy myslelo.“

Pán Páleš, takéto obvinenie vo svetle nových skutočností (napr. Vášho prístupu k reinkarnácii a Biblii, tiež prístup k Božiemu menu YHWH) skôr padá na Vašu hlavu. Váš neobjektívny prístup ku kresťanskému zjaveniu naznačuje alebo aspoň minimálne budí podozrenie, že skôr Vy dnes mixujete pohanských bohov, anjelov a kadečo iné, hoci vnútorný súvis je mizivý.

O konferencii v Badíne som nevedel, nie som dogmatik ani angelológ. Nevieť ani, čo na nej bolo. Preto by som Vám bol vďačný, aby ste prípadnú sťažnosť vzniesli organizátorom, nie mne☺ Ale výsledok by bol zaujímavý, bolo tam písané, že vydajú zborník.

Zhrnutie:

Dospeli sme k tomu, že dedičnosť a vplyv prostredia na výskyt géniov rozhodne pôsobia. Nevysvetľujú však jeho prípadnú synchronnosť. (Treba hľadať jej príčiny, no hľadať objektívne.)

Priamy a Vami uvádzaný vplyv anjelov by bol reálny snád iba vtedy, ak by anjeli tvorili ľudskú dušu, alebo ak by existovala reinkarnácia, alebo ak by existovala preexistencia duší. Všetky tri možnosti zjavne odporujú slovám Boha YHWH, Boha Abraháma, Izáka a Jakuba. Budme objektívni – buď platí Biblia, alebo Vaša interpretácia synchronností (t.j. anjeli ako duchovia doby). Navzájom sa vylučujú. Preto, ak platí kresťanské Zjavenie, nemôžu to byť anjeli. Ale to neznamená, že popieram synchronnosť, treba hľadať jej príčiny inde.

Želám Vám mnoho vedeckých úspechov v skúmaní geniality a tvorivosti v zahraničí – dúfam, že preklady Vašich výskumov do angličtiny obohatia vedeckú obec.

Zatiaľ sa majte!

Juraj Valúšek

PS.: Ospravedlňujem sa, pán Páleš, úplne som pozabudol, že som chcel k tej reinkarnácii dodať dôkaz z Písma. Je to taká definitívna odpoveď Biblie na tento problém:

„Každý človek raz zomrie a potom bude súd.“ (Hebr 9, 27)

O osude ľudí je tu teda jasne povedané: Po smrti, ktorá je len raz (v gréckom origináli je použité slovo „apax“, *hapax*, tzn. jedenkrát, jediný raz) bude súd. Dúfam, že už uznáte, že Biblia reinkarnáciu popiera.

J.V.

28. mája 2009

Vážený pán magister,

Juraj, je to pre mňa mravné cvičenie sebaovládania nenadávať Vám. Po toľkých rokoch sa konečne jeden z katolíckych kňazov podujal na nejakú oponentúru. Ale je to strašný zmätok, čo mi píšete. Nedodržujete žiadne rozumné pravidlá dialógu. Tvrdenia u Vás padajú z neba celkom bezdôvodne. Nepostrehnete, keď robíte abdukcii a vyvodzujete niečo, čo nevyplýva. Systematicky zabúdate spájať slová s označovanými vecami, takže všade lietajú nejednoznačné pojmy.

O pôsobení Sv. Ducha ste znova zhrnuli všeobecné poučky – a nakoniec ste zabudli na pôvodnú otázku: mali ste to konkretizovať na mňa osobne, aby sme sa konečne dozvedeli, čo tým všetkým myslíte. Čo znamená, že nemôže inšpirovať nič „nové“? Je moja angelológia „nová“ alebo „stará“?

Reinkarnácia je moje osobné filozofické a mystické presvedčenie-viera, nie vedecká teória. Nehovoril som, že Biblia jednoznačne svedčí o reinkarnácii, ale Vy ste tvrdili, že naprosto jednoznačne ju vylučuje. Upozorňoval som Vás len na to, že všetky tie výroky aj o Eliášovi, aj o tom, že raz zomrieme, sú viacznačné, majú viac než jeden výklad, a často znejú navzájom protirečivo. Ak si vyberiete jeden verš a jeden výklad, namiesto iných veršov a iných výkladov, nie je to samozrejmé. Ste zvyknutí na určité výklady, ale zabúdate, že pred nekatolíckmi je treba ich nejakým spôsobom zdôvodniť. Riešiť sa to dá len z celkového kontextu, avšak podľa mňa k tomu kontextu nepatrí len zvyšok Písma, ale aj celá ľudská skúsenosť a správne filozofické uvažovanie. Z toho, že ten konkrétny slepec neoslepol kvôli hriechu z minulého života, nevyplýva, že minulé životy neexistujú (to je tá chybná abdukcii).

S Jahvem – čo vlastne chcete, aby som klamal? Viem, že Vy to slovo teraz používate pre Stvoriteľa, ale jeho význam sa menil a pôvodne označovalo inú bytosť. Pozrite sa do dejín náboženstva: *„Pôvodne byl bohem deště a plodnosti, kterého uctívaly jižní izraelské kmeny vedené Judou a Benjaminem. Na přelomu 2. a 1. tisíciletí př. n. l. se stal předmětem zpočátku monolatrického a později monoteistického kultu a byl uctíván jako skutečně univerzální božstvo. Nakonec zastínil hlavního boha severních kmenů Ela, s nímž postupně splynul, a stal se nejvyšším bohem všech Izraelců“*. (Michael Jordan: Encyklopedie bohů).

Nechajme reinkarnáciu a Jahveho.

Hlavnú otázku sme vôbec nevyriešili, ba mám pocit, že ideme dozadu – je to dialóg hluchonemých.

Píšete mi, že anjeli by mohli vplývať na človeka len ak by existovala reinkarnácia – čo je to za bezdôvodný nezmysel?

Géniom sa človek stáva tak, že rozvíja svoje prirodzené vlohy; a anjeli pomáhajú rozvíjať prirodzené vlohy - teda anjeli by mali hrať rolu pri formovaní géniov. Ale vy zrazu píšete, že práve preto nemôžu pri formovaní géniov hrať žiadnu rolu.

Píšete mi, že popieram dedičnosť. Vôbec nechápem ako ste na to došli.

Konkrétne štúdie – píšete, že Vám chýbajú. Máte ich tam sto či dvesto. Nerozumiete krivkám – na vodorovnej osi je časová os, na zvislej osi napríklad počet kráľovien či lekárov. Pýtate sa koľko ich bolo, v „iných obdobiach“ – akých „iných“? Veď časová os je súvislá – sú na nej všetky obdobia.

Nemá to ani hlavu ani päť, čo píšete.

Ale vidím, že tentokrát ste dospeli k prísnejšiemu záveru: ak platí kresťanské Zjavenie, anjeli nemôžu pôsobiť ako duchovia času. Takže sa to navzájom vylučuje (v minulých listoch ste ešte boli toho názoru, že sa to nevylučuje).

Na otázku, ktorá ma navyiac zaujíma, neodpovedáte: ako to, že ste v cirkvi nebadane prehodnotili slovo *anjel* a označujete ním už niečo celkom iné ako pôvodne. Prečo ľuďom otvorene nepoviete, že tí tradiční anjeli neexistujú, a nezvolíte si nejaké ďalšie, nové slovo na tie bytosti, v ktoré veríte, aby sa to nepletlo?

Synchronicity sú podľa Vás spôsobené nejakým materiálnym faktorom, ktorý periodicky vyvolával určité city u ľudí, pričom pohania si tieto city personifikovali do predstavy bohov a Židia do predstavy archanjelov. Reálne však tieto bytosti neexistujú.

Namiesto nich ale veríte v nejaké iné bytosti, ktoré mäúco označujete tým istým slovom *archanjel*, ale nie sú to tie, ktoré mali na mysli Židia. Odkiaľ ste ale došli na ich existenciu? Z Biblie nie – tú písali Židia a raní kresťania a všade, kde tie mená použili, mysleli tradičného Michaela, Gabriela atď.

Tradiční Michael a Gabriel sú v Písme; okrem toho sú pozorovateľní empiricky a podávajú o nich správy mystici. V tých neveríte. Ale namiesto toho veríte v nejakého Michaela² a Gabriela², ktorí nie sú ani v Písme, ani v dejinách sa nijako neprejavujú a ani v mystickom zjavení ich nemožno zažiť.

Na túto vážnu vec by som naozaj chcel dostať vysvetlenie. Inak mi už nepíšte nič iné dookola.

S pozdravom, Emil Páleš

30. mája 2009

Vážený pán Emil Páleš,

Je možné, že nedodržujem pravidlá rozumného dialógu, nie som vedec, som chlapec z „dzedziny“, a na fakulte sme nemali takýto predmet. Učili nás písať práce, ale nie diskusie. Uznávam svoju chybu, mám rozbiehavé myšlienky. Možno by bolo dobré baviť sa postupne na rôzne témy oddelene od seba, asi by v tom nebol taký zmätok.

Reinkarnácia

Žiaľ, v biblickej exegéze Vám nemôžem ustúpiť. Ak hovorím, že posolstvo Božieho slova reinkarnáciu odmieta, hovorím to so všetkou vážnosťou a serióznosťou, nehnevajte sa na mňa. Reagoval som na Vaše tvrdenie:

„Každý nezaťažený čitateľ, nezalý teologickej ekvilibristiky, tu vidí napísanú jednoduchú vec: že Krstiteľ je Eliáš. Eliáš je pozemský človek a o 800 rokov neskôr sa znova narodil zo ženy a volal sa Ján Krstiteľ. Vyžaduje si určitý výklad a sofistikované dôvodenie, aby ste dospeli k tomu, že tam nie je napísané to, čo sa zdá, že tam stojí.

Nehovorte, že to je vec bezprostredného faktu, že znovuvtelo vanie nie je obsiahnuté v Biblii. Nie je to práve vôbec bezprostredné, ale vyžaduje si to značné úsilie, odvysvetliť tieto biblické miesta pomocou všelijakých dôvodov.“

Ja som Vám vlastne len na to povedal, že Vaše citáty vôbec reinkarnáciu nenaznačujú a už vôbec nepotrebujú „odvysvetľovanie“.

Tým sa dostávame k Vami spomínanému kontextu: podľa Vás máme vykladať výroky Písma nielen pomocou kontextu a uvažovania, ale aj konfrontáciou všeludskou skúsenosťou. Pán Páleš, na to som písal tie „litánie“ (ktoré ste asi len prebehli a nenaštudovali si), aby ste pochopili, čo je pre nás Zjavenie. Dovoľte, aby som zacitoval rímskeho historika Tacita, písuceho o Židoch, ktorí čerpajú z toho istého Zjavenia, čo my:

„Mojžiš [...] zavedl nové obřady, opačné, než mají ostatní lidé. U nich je hříšné všechno, co je u nás posvátné, a naopak je u nich dovoleno, co je pro nás ohavné.“
(TACITUS: *Z dějin císařského Říma*, Svoboda, Praha 1976, s. 274.)

Tacitus je známý osočovaním Židov, no v tomto tvrzení naozaj vyjadruje realitu: Biblické zjavenie je naozaj odlišné od mýtov i od rôznych filozofií. (K tejto odlišnosti v dejinách aj v: GRANT, M.: *Židé v římském světě*, BB art, Praha 2003, s. 24–26.) Ako by sa mohlo vykladať pomocou všeobecnej skúsenosti ľudstva? A existuje všeobecná skúsenosť ľudstva, ktorá by bola jednotná? Myslím si, že nie. Takže ak napríklad budhizmus a hinduizmus verí na reinkarnáciu, mám kvôli tomu zmeniť Bibliu?! Biblická exegéza má svoje pravidlá a mnohé texty naozaj ponúkajú rôzny výklad. Slovo *hapax* je však jednoznačné. Nalistujte si slovník starovekej gréčtiny, ak mi neveríte. Nekrúťme sa ďalej v kruhu, treba z neho vyjsť. Vy veríte na reinkarnáciu – O.K., rešpektujem. Biblia i Tradícia reinkarnáciu odmietajú (a s nimi všetci kresťania) – to, prosím, rešpektujte zase Vy. Ak dokážete, že v Biblii je reinkarnácia ako legitímny názor, prosím. (Ale nemusíte sa zbytočne namáhať, nie je tam. Za 2000 rokov ju tam nikto nenašiel, hoci hľadali mnohí.)

Jahve

V otázke YHWH ide viac o identitu, než o pomenovanie. Napísali by sme o tom stovky strán, ale keďže to nie je našou hlavnou témou, zhrniem len toľko, že s citáciou nesúhlasím. Na každý fenomén jestvuje veľa náhľadov a teórií. Slovníky a encyklopédie si často vyberajú tú, ktorá sa im najviac hodí a nebýva tam niekedy prezumovaná existencia vôbec nejakého boha. Navyše, uvedená teória je dnes skôr prekonaná. Historicko-kritická analýza textov Písma i archeologický výskum skôr poukazujú na túto teóriu:

„Asi v 12. stor. pred Kr. dochádza v náboženskom systéme kmeňov žijúcich na území Kanaánu k zmene [...]. Je to príchod skupiny, ktorej sa podarilo zutekať z Egypta a z otrokárskeho systému. Skupina pripisovala svoj úspech ochrane a pôsobeniu Boha JHVH, ktorého poznanie jej sprostredkoval Mojžiš, jej vodca. V čase, keď musel zutekať z Egypta a uchýliť sa do oblasti Sinajského polostrova, spoznal rodinu Jetra, z ktorej pochádzala i jeho manželka. Pravdepodobne počas tohto obdobia spoznáva boha, ktorého uctievali kmene v tejto oblasti. Po návrate do Egypta vyvádza z neho skupinu ľudí, ktorým dopomôže k poznaniu toho istého boha. [...] Takto sa Boh JHVH predstavuje ako osloboditeľ spod útlaku (Ex 3,7-8). Tu má svoj pôvod aj základné poznanie Boha, ktoré sa nezakladá na mytologickej predstave, ale vychádza z konkrétnej historickej skúsenosti. [...] Je zaujímavé, že Boh JHVH nepatrí ani do kanaánskeho panteónu a rovnako ani do sveta bohov Egypta.“
(VARŠO, M.: *Počúvaj, Izrael...*, Zrno 1998, s. 110–111.)

Neviem z akých štúdií vychádza autor encyklopédie, ale o Jahvem ako o bohu dažďa a úrody som ešte nepočul.

(Údaj o úcte Jahveho Júdom a Benjamínom v tej encyklopédii sa mi zdá zastaraný, lebo vychádza zo starej hypotézy elohistického prameňa Pentateuchu, t.j. že Elohim bol názov uprednostňovaný teológmi severného kráľovstva. Dnes sa ale hypotéza elohistického prameňa považuje za omyl.)

Inak, podľa mnohých týchto prístupov je aj Ježiš Kristus len mýtus. Náboženstvo vždy plodí buď prijatie alebo odmietnutie – preto toľko teórií.

Problém v týchto bádaniach je, že v Sinajskom zjavení (Ex 3) sa Mojžišovi predstavuje Boh Abraháma, Izáka a Jakuba a zjavuje svoje meno: Jahve. Ide tu o stotožnenie: *Elohim* (Boh) Abraháma je *Jahve* (dnes nepreložiteľný výraz). Skeptici v tom vidia syntézu dvoch odlišných kultov, veriaci skôr vzostupnosť Zjavenia. Z čisto fenomenologického hľadiska sú medzi *Elohim* a *Jahve* odlišnosti (podrobnejšie: ELIADE, M.: *Dejiny náboženských predstáv a ideí I.*, Agora, Bratislava 1995, s. 161–164). Buď teda nastáva syntéza dvoch náboženstiev, alebo nová fáza toho istého zjavenia. Na to už reaguje každý inak.

Druhá vec je, ak berieme obsah Biblie ako Zjavenie Boha, čo vyhlasuje sama. Písmo na tomto stotožnení nástojí. Nielen Mojžišovi hovorí Boh: „Pán (*Jahve*, *YHWH*), Boh (*Elohim*) vašich otcov, Boh (*Elohim*) Abraháma, Boh (*Elohim*) Izáka a Boh (*Elohim*) Jakuba, ma poslal k vám. Toto je moje meno naveky a takto ma budú spomínať z pokolenia na pokolenie.“ (Ex 3, 15). A nielen tu. Napr.,

podme od začiatku. „Vtedy Pán (*Jahve, YHWH*), Boh (*Elohim*), utvoril z hlíny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou.“ (*Gn 2, 7*).

Ale, koniec koncov i neveriaci historici sa zhodujú, že prišlo k syntéze Elohim a *Jahve, YHWH*. Teda *Jahve* nie je iný Boh. V celkovom kontexte Biblie je to Elohimovo meno, ktoré zjavil Izraelu. Či už teda Bibliu považujeme za Božie slovo alebo nie, faktom je, že **podľa Biblie samotnej Elohim je Jahve**.

„V Bibli se nikde nemluví o tom, že tentýž *Jahve*, který se zjevil Mojžíšovi v hořícím keři, měl být Nejvyšším Bohem. [...] V Bibli je *Jahve* naopak zcela jasně titulován jako „*Jahve elohim*“, tedy jako jeden z mocností.“ (Angelologie dějin, 167.)

Takže vo svetle vyššie uvedených skutočností môžem označiť tento Váš výrok za holý nezmysel. (Neviem, odkiaľ ste zase čerpali, ale hľadajte serióznejšie publikácie. Ak neviete po hebrejsky, nepúšťajte sa do výkladu hebrejských výrazov. Každý, kto aspoň privoňal k hebrejčine vie, že *elohim* je plurál od *el*, boh. Slovo *elohim* znamená „bohovia“. Ak je však pri ňom sloveso v singulári (hoci samotný výraz je vždy v pluráli), *elohim* znamená *Elohim*, Boh. Je to otázka prvých lekcí. Pozrite si to. Aby bolo jasné, že to nie je môj subjektívny názor, ale objektívna pravda.

*Sprísenie
názoru*

Áno, všimli ste si správne. Čím viac totiž uvažujem o vzájomnom vplyve rôznych faktorov, Vaša hypotéza nemôže platiť. Lebo ak je genialita daná rozvíjaním prirodzených vlôh a zo Zjavenia vieme, že anjeli nám tieto vlohy nedávajú, lebo telo plodia rodičia a dušu tvorí Boh (*Jahve, Elohim*), tak potom anjeli nemôžu za to, koľko a akí potenciónálni géniovia sa narodí. Anjeli sú zahrnutí do vplyvu prostredia. Potom dobu a ducha doby by ako prvá príčina určoval Boh (tým, že sa narodí viac potenciónálnych géniov) a anjeli, ľudia, prostredie – to všetko sú len pomocné faktory. Hlavný dôraz je na Bohu a slobodnej odpovedi človeka. A – samozrejme – ostáva overiť, či Vaše empirické výskumy sú platné (pričom ich platnosť dopredu nevyklúčujem).

*Preverenie
údajov*

K tým grafom a krivkám – skôr ako grafy by som rád videl konkrétne údaje a z konkrétnych častí sveta. A potreboval by som pomoc matematika, ktorý by vedel objasniť, či môže ísť (v kombinácii *vlohy – vplyv prostredia – sloboda* a výsledkami čísel) o náhodu alebo nie. No a hlavne by som potreboval dlhý čas.

Viete, pán Páleš, ten *Homo florensis* je práve v tom zaujímavý, že takto funguje vedecké napredovanie. V oblasti synchronností sme ale v porovnaní s *Hobbitom* len akoby v prvej fáze: Nieкто objavil nové kosti. Ale zatiaľ (hovorím obrazne o synchronnostiach) ešte nikto z vedcov tie kosti neskúmal. Pozreli ich a koniec. Kým skutočný prípad vyvolal vo vedeckej obci živú diskusiu, Váš objav synchronností je zatiaľ ignorovaný. Lenže ja prácu profesionálnych historikov nenahradím.

*Otázka, ktorá
Vás najviac
zaujima*

Všimol som si, že Vami kladená otázka, ktorá Vás najviac zaujíma, sa často vo formulácii mení. Tentoraz sa ma pýtate:

„Ako to, že ste v cirkvi nebadane prehodnotili slovo *anjel* a označujete ním už niečo celkom iné ako pôvodne. Prečo ľuďom otvorene nepoviete, že tí tradiční anjeli neexistujú, a ne zvolíte si nejaké ďalšie, nové slovo na tie bytosti, v ktoré veríte, aby sa to neplietlo?“

Nuž, tu musím záuپیeť zase ja. Doteraz som stále hovoril a písal o tradičnom pojme anjela. Bol som zlý, že sa oháňam dogmami a furt len vravím: „Cirkev učí to, pápež hento...“ Teraz som zlý, lebo v minulej diskusii som sa k tomu nevracal. Ja už neviem – čo odo mňa chcete? Aby som zobral predchádzajúce príspevky, označil, urobil Ctrl+C a Ctrl+V?

Ja za to nemôžem, že sa Vám tradičný obraz anjela – kresťanského anjela – nepáči.

*Odmytolo-
gizácia
náboženstva*

Tu by som sa možno vyjadril k tomu, čo sa zvykne nazývať demytologizácia náboženských predstáv. Je známa hlavne z gréckeho filozofického prostredia, no je spätá už skôr s judaizmom (a nadväzane nato aj s kresťanstvom). Filozofi začali byť kritickí a odmietali to, čo bolo nerozumné. Neverili na

pohanských bohov. Prakticky sa stali deistami. Židokresťanské zjavenie má tú podobnú tendenciu – je kritické. Neprijíma (ako polyteisti) a nesynkretizuje, ale triedi. Určité teologické predstavy, pojmy a prístupy z okolitých náboženstiev boli prijaté do Božieho slova, ale nie nekriticky, ale upravené podľa Zjavenia. Napríklad: Biblia prijíma mýtus o potope, ale úplne ho zmení. Medzi Utnapištimom a Noemom je veľký rozdiel. Obraz sveta Biblia prijala, ale opis jeho vzniku zmenila totálne. Tiež tu teda prichádza k odmytologizovaniu a úprave *podľa* Božieho slova.

Samozrejme, synkretické tendencie a ovplyvňovanie náboženských predstáv tu stále bolo a je. Ale mylné názory na anjelov, ktoré mohli mať aj jednotliví kresťania, Cirkev ako celok odmietla (napríklad názory o súložení anjelov s ľuďmi a pod.), pretože odporovali Tradícii a Písmu. Tradičný kresťanský anjel bol v predchádzajúcich častiach osvetlený. Vy ste ho skôr pomiešali s predstavami o bohoch (navyše ste do toho vmontovali i planéty).

Záver

Nevidel by som našu diskusiu ako regres. Vyjasnili sme si mnohé veci a to je postup. Dokonca ste uznali, že anjeli môžu len rozvíjať prirodzené talenty ľudí – na čo som dlho vytrvalo upozorňoval. (Z toho ale nutne vyplýva, že potom anjeli nie sú duchmi času a nemôžeme z dôb odvodzovať ich anjelské národy – iba ak by tvorili človeka, jeho telo a dušu.) Otázku reinkarnácie a YHWH sme už tiež vlastne uzavreli. Synchronnosti skúmať čas, žiaľ, nemám. Musím počkať na odborníkov.

Čo ma mrzí je, že niektoré moje otázky ohľadne dejín neboli uspokojivo vysvetlené (napríklad tá tridsaťročná vojna).

Majte sa!

Juraj Valúšek

10. júna 2009

Vážený pán Mgr. Valúšek,

súhlasíte teda s tým, že vyriešime najprv našu pôvodnú tému, kvôli ktorej sme začali diskusiu – a až potom budeme diskutovať o ďalších témach? Alebo je to Vaša „taktika“, že popíšete množstvo strán a otázku, o ktorú ide, necháte bez odpovede?

Nechajme bokom ostatných archanjelov a zjednodušíme si to len na Michaela a Gabriela. Tieto dve mená uznávam aj ja, aj Vy a cirkev. Ale nevieme sa dohodnúť, *čo označujú*. Podľa mňa majú konkrétny skúsenostný obsah – podľa Vás, zdá sa, nemajú žiaden obsah, ale používate ich ako prázdne formy, do ktorých si môžete vmýšľať, čo sa Vám práve hodí.

1. Ja tvrdím, že Michael a Gabriel pôsobia (okrem iného) aj ako duchovia času – tzn. že sa zjavujú častejšie, intenzívnejšie v určitých dobách: Michael zhruba okolo rokov -1700, -1200, -700, -200, +300, +800, +1300 (= michaelské obdobia) a Gabriel okolo -1450, -950, -450, +50, +550, +1050 (= gabrielské obdobia).
A obsahovo tvoria protiklad: jeden smeruje k duchu, druhý k hmote; jeden exkarnuje druhý inkarnuje; jeden podnecuje zmyslové vnímanie, druhý myslenie.
2. Vy tvrdíte, že nepôsobia ako duchovia času, t.j. nezjavujú sa v týchto obdobiach častejšie. Kvalitatívny obsah archanjelov tiež akosi zaznávate.
3. Tradícia tvrdí: Michael sa zjavoval rytmicky v priemere okolo rokov -1720, -1220, -720, -220, +280, +780, +1280 a Gabriel okolo -1470, -970, -470, +30, +530, +1030. Čiže v michaelských a gabrielských obdobiach; inými slovami povedané - ako duchovia spojení s konkrétnym časom.
A prirovnáva ich k protikladným kvalitám: ohňu a vode, zlatu a striebru, Slnku a Mesiacu (nie astrologicky, ale symbolicky), narodeniu a smrti.

Toto sú tri **fakty**, nie **názory**! Aký z nich vyplýva **záver**? Koho anjeli sú tí tradiční – tí moji alebo tí Vaši? Bod 1) a bod 3) sa nápadne zhodujú. Bod 2) im odporuje.

Môj obraz Gabriela a Michaela je tradičný – Váš odporuje tradícii.

Kde beriete tú drzosť povedať, že je to naopak? Na základe čoho? Kde ste to vzali? Neviete sa naučiť, že v diskusii musíte svoje tvrdenia niečím podprieť – a nemôžu Vám len tak svojvoľne padať z neba? Vaše závery láskavo odvodzujte zo spoločne známych faktov a nie len z bezdôvodnej samozrejmosti Vašej vlastnej autority.

Vykladáte mi tu nejakú Vašu vlastnú koncepciu archanjelov, spletenú materialistickou genetikou (podľa ktorej vlohy a talenty nie sú v duši ale v DNK), popierajúcu rytmické pôsobenie anjelov v čase, a odmietajúcu pripísať slovám „Gabriel“, „Michael“ akúkoľvek konkrétnejšiu obsahovú náplň.

Súkromne (alebo v cirkvi aj kolektívne) si môžete vyfantazírovať hociaké predstavy, ale **faktom** bude, že sú vybjájené, lebo:

1. Niet o takých anjeloch zmienka v tradícii.
2. Empiricky žiadne také pôsobenie v dejinách nemožno pozorovať.

Keď čítate Bibliu, nemôžete tvrdiť, že mená „Gabriel“ a „Michael“ znamenajú niečo iné, než to, čo pod nimi rozumel pisateľ Biblie a jeho spoločenstvo čitateľov v danej dobe. Kto písal Bibliu, vedel, že každý, kto ju bude čítať, bude pod Gabrielom a Michaelom rozumieť tých istých archanjelov, o ktorých sa tradovalo, že sa zjavili Abrahámovi, Mojžišovi, Jozefovi, Márii, Šalamúnovi atď. atď. Neexistoval iný význam týchto mien – každý pod tým „Gabrielom“, čo sa zjavil Márii, rozumel tú istú bytosť, o ktorej sa hovorilo, že sa zjavila aj Jozefovi a ďalším a ďalším. Neboli dvaja Gabrielovia. Pisateľ Biblie to vedel – a musel by byť hlúpy, keby použil meno „Gabriel“ vediac, čo pod tým všetci v jeho jazykovom spoločenstve chápu – a mal by pritom na mysli nejakú inú bytosť, než tú, ktorú pod tým slovom rozumelo jeho okolie. Iba mentálne obmedzení ľudia (schizofrenici) používajú slová v nejako súkromnom význame, a nevedomujú si, že okolie týmito slovami myslí niečo iné.

Biblista má na mysli tradičných anjelov – tých istých, o ktorých sa vedelo (či verilo) že sa zjavili viackrát. Tých, čo sa zjavili patriarchom, prorokom, svätcom, biskupom a rôznym iným ľuďom.

Pod Michaelom z Apokalypsy či knihy Daniel rozumeli toho istého, čo navštívil Abraháma, čo zachránil Jákoba pred Ezauom, čo viedol Izraelitov po púšti, čo sa prel o dušu Mojžiša s diablom, čo zničil Senacheribovu armádu v roku 701 pr. Kr., čo pomáhal Ester, ktorého vo videní videl Ezdráš, ktorý sa ponáhl'a na pomoc sv. Jurajovi, dal Kološanom liečivý prameň, inšpiroval cisára Konštantína, zastavil mor na anjelskom hrade v roku 590, pomohol zvíťaziť Lombardanom v roku 663, zjavil sa sv. Aubertovi v roku 708 a mnohé ďalšie.

Pod Gabrielom z evanjelií, ktorý oznamuje Zachariášovi a Márii narodenie detí, rozumeli toho istého Gabriela, ktorý vysvetľuje Danielovi sny, zvestuje pastierom narodenie Mesiáša, prichádza ako muž v plátne k Ezechielovi, pokúša sa zabrániť zničeniu chrámu v roku 586 pr. Kr., vráti Tamar znamenia, ktoré jej ukradol diabol, naučil Jozefa 70 jazykov, vrhol trstinu do mora kde neskôr vznikol Rím, keď si Šalamún vzal faraónovu dcéru a ďalšie a ďalšie.

Podrobný zoznam príbehov zjavení máte napríklad v *Židovskej encyklopédii* alebo *Katolíckej encyklopédii*.

Je **faktom**, že v **minulosti sa verilo**, že Michael a Gabriel **sa takto zjavovali týmto ľuďom v týchto dobách**. Nie ako Vy hovoríte, že by sa v to *neverilo*, alebo že sa zjavovali niekomu *inému* alebo v *iných* dobách. To, že ľudia **verili** v takýto obraz Gabriela a Michaela, je historický fakt, ktorý musíme akceptovať, lebo popierať to je priezračná lož.

Môžeme len uvažovať o tom, ako si chceme tento fakt **vysvetliť**. Urobili sme doposiaľ tieto kroky:

1. Vy (a biskup Chovanec) ste si tento tradičný obraz Gabriela a Michaela vysvetlili tak, že je len produktom ľudskej fantázie – ale v skutočnosti žiaden taký Michael a Gabriel neexistujú.

2. Ja som upozornil, že ten tradičný obraz *nemôže* byť len produktom predstavivosti individuálnych ľudských mozgov, lebo v takom prípade by si ľudia neorganizovane vymýšľali ľubovoľné legendy v ľubovoľnom čase. Ich správy o domnelých zjaveniach ale vykazujú horeuvedené rytmy a tiež synchronicity s inými správami inde na svete.
3. To ste Vy v posledných listoch vysvetlili takto: Anjeli podľa Vás *nemôžu* pôsobiť ako duchovia času (neviem síce prečo) a preto rytmicita a synchronicita subjektívnych zážitkov zjavení musí byť spôsobená nejakým periodickým *materiálnym* faktorom, ktorý pôsobí zrejme na ľudské mozgy a vyvoláva v nich určité zážitky, pocity, myšlienky. Tie si ľudia nesprávne vyložili ako prítomnosť archanjelov a nazvali ich Gabrielom a Michaelom. Ale v skutočnosti za *týmito* zážitkami archanjeli nestoja.
4. A ja sa potom pýtam: keď tradiční Gabriel a Michael sú produktom sebaklamy, tak o akom *inom* Gabrielovi a Michaelovi to hovoríte, že existujú? V Biblii nie sú; neexistujú žiadne správy o tom, že by sa niekomu zjavili; neexistuje žiadna empirická evidencia, že by vo svete účinkovali. Odkiaľ ich máte? Ako viete, že existujú? A prečo mätiete veriacich tým, že používate tie isté tradičné mená na označenie iných bytostí?

Moja angelológia je **za prvé tá tradičná; a za druhé koroboruje s empiricky zistiteľnými fenoménmi**. Vaša angelológia nespĺňa ani jedno, ani druhé.

Popieraním mojej angelológie popierate za prvé vlastnú náboženskú tradíciu; a za druhé výsledky vedy. Namiesto toho ponúkate iný, ale ničím nepodložený a vybájený obraz anjelov – ktorý je nadôvažok taký abstraktný, že je prakticky neužitočný; a ešte ste ho falošne obliekli do tradičných mien archanjelov, aby ste ho prepašovali ako dávnu múdrosť a nie svojvoľnú novotu.

Sme stále len pri tom mojom liste biskupom z roku 2007 a Vy ste stále nepodali žiadne vysvetlenie, čo to páchate. Láskavo sa prestaňte tváriť, že mi nerozumiete – skončite s divadielkom a *pristúpte už na diskusiu o danom predmete*. Ja ani ostatní čitatelia nemáme čas na stovky strán, ktorých účelom je len vyhýbať sa pointe nášho sporu.

S reinkarnáciou sme neskončili – len nie som ochotný začínať všetko a nič nedokončiť.

S pozdravom, Emil Páleš

22. júna. 2009

Pán Páleš,

Odpovedám trošku neskôr, lebo Váš e-mail ma zastihol v práci na Vašej angelológii. Preveroval som niektoré údaje a už som to chcel dokončiť.

Trošku ste ma sklamali. Prečo stále dávate tie Vaše rany pod pás? Čoho sa tak bojíte? Keď Vás desí a rozčuľuje diskusia s jedným magistrom teológie, na čom stojí Vaša angelológia? Vaša rétorika je strašne demagogická, samé obvinenia z klamstva, sprisahania, uhýbania... Priznám sa, že som dúfal, že Vás to prešlo. Myslíte si, že s tým naberieť „preferencie“ Vašich čitateľov? Nuž, čestné to nie je a skutočne objektívne zmýšľajúci človek to zbadá. Rád by som vedel v čom stále neriešim otázku... prepánajána, celý voľný čas venujem Vašej téme a namiesto dialógu mi len nadávate. Povedzte mi v čom konkrétne nechcem odpovedať na Vašu otázku a ako vlastne znie? Vaše výčitky sú prázdne slová bez obsahu. Mohli by ste konečne začať konať seriózne?

Tradiční anjeli

Pán Páleš, zrejme nemáme rovnaký terminologický slovník. Čo si Vy predstavujete pod pojmom „tradičný“?

Ja pod pojmom tradičný anjel rozumiem anjela, ako ho podáva *kresťanská tradícia*. Vy zrejme pod tradičným anjelom chápete *gnostické* tradície o anjeloch, nie? Alebo nejaké všeobecné? Jednotná tradícia o anjeloch neexistuje. Vy ste si vybrali gnostickú – ovplyvnenú kresťanstvom – a vydávate ju za kresťanskú.

Tu treba pripomenúť (pár slovami), že my kresťania rozlišujeme Tradíciu, podávanie Božieho slova, a ekleziálne tradície, do ktorých sa Tradícia premieta. Ak chcete o tejto problematike vedieť viac, odporúčam: POSPÍŠIL, C. V.: *Hermeneutika mystéria*, Krystal OP a Karmelitánské nakladateľství v Kostelní Vydří, Praha 2005.

Apoštolskú Tradíciu pokladáme za tradované neomylné a pravdivé slovo Boha. Boh nepovedal totálne všetko a o anjeloch to platí dvojnásobne. Preto je aj veľa skutočne kresťanských tradícií o anjeloch. Tieto tradície sú ekleziálne a sú slobodnými úvahami o anjeloch. Nepatria do pokladu viery (napríklad počet a hierarchia anjelov). Tak napr.: Z Božieho slova vieme, že existujú anjeli, dobrí a tí, čo sa vzbúрили proti Bohu. Vieme, že dobrí duchovia pôsobia ako anjeli = poslovnia dobrého a jediného Boha (Elohim) a diabli ako odporcovia jeho plánu. Vieme, že medzi nimi existujú reálne rozdiely: sú pomenovaní ako cherubi a serafi, v Novom zákone ako tróny, panstvá, kniežatstvá, mocnosti a sily. Poznáme mená troch anjelov: Michal, Gabriel, Rafael. Michal je nazvaný v Písme ako archanjel, tzn. vlastne vládca, knieža anjelov. S týmito strohými údajmi operuje ľudský rozum, no rôzne špekulácie nemajú základ istoty. Poďme len k tomu, koľko je archanjelov? Podľa Písma Michal. Rafael je jeden zo siedmich anjelov, čo sú vždy pripravení predstúpiť pred Pánovu velebu (Tob 12, 15). Po mene poznáme len troch anjelov. Vznikla myšlienka, že oni sú archanjeli, tzn. anjeli s veľmi významným poslaním, ak ich Písmo menuje výslovne (na rozdiel od desiatok anonymných zjavení). Z toho niektorí ďalej usudzovali, že archanjelov je sedem, lebo ak je Rafael archanjel a je jeden zo siedmich, tak aj tí štyria sú archanjeli. Naproti tomu východná tradícia hovorí o desaťtisícoch anjelov a tisícoch archanjelov (parafrázovaním žalmu)... To všetko sú názory a rôzne tradície, no nemáme o nich istotu neomylnosti viery. Pre skutočné kresťanstvo majú ale počty okrajovú hodnotu. To, že sa zjavujú v určených časoch a v presnom poriadku v kresťanskej tradícii obsiahnuté nie je (spis jedného pochybného teológa nie je predsa ekleziálna tradícia). Ak dokážete, že v kresťanskej tradícii je niečo, čo by hovorilo jasne o anjeloch, ktorí vládnu jednotlivým obdobiam, O.K., môžete si po mne ziapať. Ale ak nie, tak netvrdzte, že Vaši anjeli sú tradiční. Alebo objasnite, čo znamená pre Vás slovo „tradičný“.

Skôr však kresťanské tradície vychádzajúce z Tradície verne podávajú obraz anjelov ako je v Písme. Horeuvedený citát o Rafaelovi predpokladá, že siedmi anjeli sú pohotoví kedykoľvek slúžiť Pánovi (Jahve). *Kedykoľvek* teda znamená nie v stanovenom termíne, ale *hocikedy*.

Dokonca, ak si urobíme tú námahu a zrátame pôsobenie anjelov, ktorých poznáme po mene a zladíme s Vašími cyklami vyjde nám toto:

RAFAEL – spomína sa len v knihe Tobiáš. Táto kniha bola napísaná okolo roku 200 pr. Kr. a dej sa odohráva v 7. stor. pr. Kr. Ani jedno obdobie nie je rafaelské.

GABRIEL – jeho prvé zjavenie je v knihe Daniel (napísaná okolo r. 165 pr. Kr.). Prvý výklad sna je r. 550 pr. Kr. Anjel tu nie je menovaný. O tri roky už ale zaznie jeho meno: Gabriel (teda rok 547 pr. Kr.). Ďalšie proroctvo pri ktorom je Gabriel by malo byť okolo roku 539 pr. Kr. Posledné videnie bolo v roku 536 pr. Kr. Potom je Gabriel výslovne menovaný okolo r. 6 pr. Kr. pri zvestovaní narodenia Jána Krstiteľa a Ježiša. Znovu ani jedno obdobie nespadá do gabrielského obdobia.

MICHAL – prvýkrát po mene spomenutý v knihe Daniel. Nie je viazaný k nejakej dobe, je ustavičný ochranca Božieho ľudu. Druhé proroctvo ho spomína ako zasiahne v prospech povstania Makabejcov 167–142 pr. Kr. Kniha 2 *Mak* spomína zásahy anjela a anjelov do bojov už asi v r. 178 pr. Kr. ale hlavne potom v rokoch 166–160. Ťažisko Michalovej pomoci zapadá paradoxne už do samaelského obdobia, takže ak *Dan* 12, 1 považujeme za nástup Michala, Vy do tohto obdobia dávate nástup tzv. Samaela. Ďalšie Michalovo pôsobenie sa kladie až do eschatologických čias. Predsa však pri dobýjaní Kanaánu máme zmienky o Michalovi ako sa prie o Mojžišovo telo a Jozuemu sa zjavil vodca Pánovho vojska pri Jerichu (*Joz* 5, 13–16). Michal je vodca Pánovho vojska. Exodus prebiehal okolo r. 1250 pr. Kr., korešpondovalo by to s michaelským obdobím 1251 – 1179 pr. Kr., ale skôr by sme zhodu našli so Samaelom, ktorý hypoteticky podľa Vás pôsobil aj počas povstania Makabejcov.

Kresťanstvo, ktoré vychádza z tradovaného a písaného Božieho slova, čo sa týka času zjavovania anjelov vo väčšine prípadov nesedí s Vašou hypotézou. Čo teraz? Mám prepísať Bibliu, alebo už uznáte, že Vaša hypotéza nesúhlasí s kresťanstvom? (Tým samozrejme apriórne netvrdím, že je nezmyselná; ale odmietam ju spájať s kresťanstvom.)

Posledná poznámka: pán Páleš, Vaša neznalosť Písma ma teraz už rozosmiala. Narazil som na zaujímavý údaj vo Vašej knihe. Tak nielenže Jahve je pre Vás boh mesiaca, ale už aj Elohim je vraj boh či bohovia slnka! „**Boli to slnečné mocnosti, elohim, ktoré darovali človeku, Adamovi z hlíny, iskru ducha, jeho ja.**“ No, takže si to zhrnieme. V Biblii sa Boh nazýva prevažne dvoma menami: YHWH a Elohim. Ak ani jedno ani druhé nie je Boh, ako sa teda vlastne Boh povie po hebrejsky?! Píše sa v Biblii vôbec o Bohu? Asi idem rýchlo zavolať Ratzingerovi do Ríma, nech rýchlo zruší Katolícku cirkev a preregistruje ju na Angelickú cirkev! A židom napíšem telegram, nech okamžite prestúpia tiež do Pálešovej univerzálnej cirkvi. Prepánajána, ako sme sa len mohli takto pomýliť. Pán Páleš, ďakujeme Vám, že ste nás svojím jasnozrivým všeuom vyviedli z tmy nevedomosti. Nie ste reinkarnovaný Ježiš Kristus? Podobáte sa. Ale no takáto chyba... Hneď si idem do slovenského prekladu Biblie prepísať slová „Pán“ na „Mesiac“ a „Boh“ na „Slnko“, aby potom jasnejšie znela, napr.: „Vtedy Mesiac, Slnko, utvoril z hlíny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou.“ (Gn 2, 7)

Absurdné. Ako môžete takéto niečo trieskať?!

Prečo nemôžu byť anjeli hlavným faktorom tvorivosti?

Obvinili ste ma, že bez dôkazov niečo tvrdím. Asi nečítate moje príspevky. Pre zopakovanie zhrniem, viac je v mojich predchádzajúcich článkoch.

Ak tvorivosť chápeme ako zdokonaľovanie vlastných schopností (a tým naozaj je), tak by sme veľmi zjednodušene opísať akoby priebeh tvorivosti:

1. Človek má určité schopnosti, dary a vlohy. Tieto vlohy dnešná veda pripisuje vhodnej kombinácii DNA, dualisti zase vlastnostiam duše. Náš kresťanský pohľad, inšpirovaný biblickou antropológiou, zdôrazňujúci jednotu tela a duše a ich vzájomnú prepojenosť, je niekde uprostred (človek nie je telo a človek nie je ani duša; človek z kresťanského pohľadu je *jednota tela a duše*). Z nášho pohľadu súvisia preto skôr so zdedenými vlastnosťami od rodičov. Ich kombinácia umožňuje vhodný potenciál k tvorivosti.

Vlohy sú pri tvorivosti *conditio sine qua non*.

2. V rozvíjaní týchto darov mu pomáha prostredie. Svet okolo nás vnímame jedine zmyslami a spracúvame rozumom. Prostredie (a jeho súčasťou sú aj anjeli) na nás vplyva cez kanál zmyslov. Vplyv prostredia môžeme konkrétne vidieť ako vplyv kultúry, náboženstva, ekonomický vplyv, vplyv ekosystému, vplyv politiky... Treba však povedať, že podmienky zvonka sú síce veľmi dôležité, ale človek dokáže konať aj napriek ich celkovej nepriazni. Naopak, málo talentovaná osoba vo vhodnom prostredí môže talent rozvinúť hlbšie.

3. Sloboda je faktor, ktorý podľa mňa všetkým štatistickým pokusom vie poriadne zamútiť vody. Človek je slobodný a slobodne sa rozhoduje k činnosti. (Vieme, že anjeli slobodu rešpektujú.)

Z hore uvedeného teda platí, že ak aj existujú synchrónnosti v tvorivosti, ich príčinou sú vlohy a sloboda. Obe majú ľudia od Boha. Prečo Božia prozreteľnosť v niektorých obdobiach napomáha výskytu viac géniov? Nevieme. Anjeli by mohli byť príčinou tvorivosti len v druhotnom význame – že nám pomáhajú spoznať naše vlohy. Aby anjeli mohli byť príčinou tvorivosti, museli by:

- utvárať DNA človeka – vieme, že kombináciu génov nám odovzdávajú rodičia bez pomoci anjelov. Mutácie spôsobené zvonka sú možné, ťažko povedať, či ich spôsobujú anjeli, javy v prírode sa pripisujú Božej Prozreteľnosti. Avšak v bežnom živote máme vlohy od rodičov.
- stvorit' dušu človeka – ak aj by sme tvrdili, že na DNA vlohy nezávisia (čo ale nie je pravda) a hľadali by sme vlohy v duši, tak dušu tvorí Boh a nik iný. Ak by sa dokázalo (neviem akým spôsobom), že dušu tvoria anjeli, už by sa nejednalo o anjelov ale o bohov.
- riadiť slobodu človeka – to by však už človek nebol slobodný. Boh rešpektuje našu slobodu (dôkazom je, že dopúšťa zlo vo svete), určite ju rešpektujú i anjeli.

Dva hlavné faktory sú vlohy a sloboda; pre tvorivosť sú nutné. Ak sa teda vyskytne synchronnosť, je jasné, že je spôsobená vlohami (od Boha), slobodným rozhodnutím (človeka) a prostredím, ktorého vplyv ale nemusí byť vždy priaznivý. (Do vplyvu prostredia zahŕňam i anjelov. Ich vplyv je vo vašej knihe precenený.)

Ako som už povedal, ani anjel nevykreše z dreva muzikanta. Ak chcete dokázať opak, nech sa páči, ste na ťahu.

„Mentálna klíma“

Anjeli teda pôsobia na nás tak, ako prostredie – zvonka. Ich pôsobenie je zväčša podvedomé. Človek si ho uvedomí skôr v prípade zlých duchov. Ľudia posadnutí diablom trpia nevysvetliteľnými depresiami a samovražednými sklonmi. Preto skôr zbadáme vplyv démonov, lebo je deštruktívny. Pôsobia cez zmysly a fantáziu. Takto nepriamo vplývajú na našu psychiku.

Synchronnosť výskytu génirov na viacerých miestach sveta bez možnosti komunikácie by sa dala vysvetliť tým, že hypotetický vládnucci duch času by nejako priaznivo vplýval na ľudskú psychiku, aby podporovala napr. maliarstvo, tiež na ľudí s talentom k maliarstvu, aby spoznali svoje vlohy. **Lenže hypotéza duchov času nevysvetlí, prečo sa na celom svete rodí viac ľudí s maliarskym talentom.** (Ak len nepoprie evidentné fakty.)

Myslím si, že hypotéza anjelov – duchov času nepostačuje na vysvetlenie synchronností. Nikdy mi nešla kombinatorika (môj profesor matematiky Ľudovít Suchý by sa tomuto môjmu vyznaniu nepotešil), ale nebolo by možné, že pri kombinácii rôznych a rôznorodých faktorov by sa vyskytoval určitý rytmus? To prenechávam matematikom a historikom.

Teraz by som obrátil zrak na to, či anjeli naozaj spôsobujú mentálnu klímu. Mojm doterajším presvedčením bolo, že anjeli pomáhajú ľuďom objaviť ich vlohy bez ohľadu na svoje vlastnosti. Tzn. napr. Michal, hoci je vodcom nebeského vojska (a teda neho by sme skôr prijali ako patróna bojovníkov, čím naozaj je, v stredoveku si ho ctili rytieri), pomáha maliarovi objaviť svoj talent, básnikovi osvetľuje rozum, aby mu vo fantázii a pamäti vybehli tie najkrajšie synonymá a obrazy. Teda anjel – bez ohľadu na svoju podstatu – pomáha človeku nájsť seba samého. Ako správny učiteľ nenanucuje zvonka ničो žiakovi, ale vedie ho k objavovaniu jeho (žiakových) vlastných darov. Myslím si, že anjeli sú lepší učitelia a nebudú teda vnucovať ľuďom, čo nie je ich darom. To je môj názor, ale overil by som ho v nasledujúcej časti.

Preverenie vplyvu anjelov podľa ústrednej hypotézy angelológie

Na skúmanie synchronností nemám, žiaľ, dostatok času a materiálov, ale asi sami anjeli mi osvietili myseľ k jednému bodu z ústrednej hypotézy Vašej angelológie:

„Netvrdíme, že ten-ktorý archanděl pôsobí *pouze* v letech, kedy je duchem času. Každý ze sedmi archandělů pôsobí stále, avšak v období, kedy se stal duchem času, je jeho působení silnější. Jím inspirované kulturní formy se tedy mohou vyskytnout kdykoli, ale v jeho vlastním období budou častější a výraznější.“

Tento citát mi pripomínal jedného môjho známeho, ktorý išiel k veštici. Hneď ako zaplatil, začala mu diagnostikovať zdravie: „Máte problémy s bolesťou zubov.“ Môj známy – trošku ľahkoverný – s úžasom vybuchol: „Áno, odkiaľ to viete?!“ Na tomto sa dá zistiť, že tzv. jasnovidci sú často vynikajúci psychológovia. Dala mu kontrolnú otázku a zistila, že má pred sebou človeka, ktorý jej zožerie všetko, čo mu povie. (Koniec-koncov, kto dnes nemá problémy s bolesťou zubov?) Potom mu diagnostikovala: „Máte problémy s obličkami.“ Tu sa sekla, on hneď reagoval: „Nie, to nemám.“ „Tak budete mať,“ sebaisto odvetila. Chudák, odvtedy ho pobolievajú obličky.

Ospravedlňujem sa za odbočku, snáď to odľahčí atmosféru, chcel som tým len povedať, že takáto téza je v kombinácii s ostatnými formuláciami prakticky nevyvrátiteľná. Kto si objektívne prečíta ústrednú hypotézu, má pocit, že je tam pootvorených toľko zadných dverok, aby sa dalo všetko všetkým vysvetliť. Nemyslím si však, že je to Váš nekalý zámer. (Je úplne normálne, ak zástanca nejakej hypotézy sa s plnou vervou snaží obhájiť ju a oponent sa snaží zo všetkých síl ju naštříbiť – takto sa vytvárajú skutočné

pokroky vo vede.) Ja by som sa pokúsil možno o návrh dôkladnejšieho preverenia hypotézy. Vychádzam z jedného Vášho tvrdenia:

„Naša hypotéza je takáto: Anael a Samael budú revolučnosť zvyšovať. V čase, keď popri ostatných archanjeloch spolupôsobí ako duch času aj jeden z týchto dvoch, revolučnosť sa zvýši a vyvrcholí v čase, keď sa stanú duchmi času obaja naraz. Zachariel a Rafael budú revolučnosť tmiť. Keď pôsobí aspoň jeden z nich, revolučnosť sa zníži a najnižšia bude vtedy, keď zapôsobia spoločne. Ďalej môžu pôsobiť súčasne protikladní anjeli a ich účinky sa budú navzájom rušiť. V anaelsko-rafaelských alebo samaelsko-zacharielských obdobiach nebude revolučnosť ani príliš vysoká ani nízka. Inak v čase, kedy nepôsobí ani jeden z tejto štvorice, bude revolučnosť priemerná“
(http://www.sophia.sk/clankyok/uvod_kolokvium3.pdf, s. 9)

Z tohto evidentne vyplýva, že ak platí Vaša hypotéza, v obdobiach, keď bude veľkým i malým duchom času jeden a ten istý archanjel, bude jeho vplyv najsilnejší a takpovediac priam typický. Bolo by dobré tieto **typické angelologické obdobia** (moja terminologická inovácia do Vašej hypotézy, snád' sa ujmeme) preskúmať. Z nich môžeme späťne overiť, nezávisle na Vašej hypotéze, aký jav v týchto obdobiach na celom svete prevažuje. Je to akoby dvojité potvrdenie.

(Tu by som si dovoľil poznámočku: nepochopil som celkom, prečo je v roku 1341 duchom času Mars a r. 1413 opäť Mars; nemal by logicky nasledovať Jupiter? Ja sa v astrológii nevyznám, nechápem, prečo je tomu tak, zdá sa mi to ako preklep. Zatiaľ ale teda prezumujem, že to preklep nie je.)

Preveril som si časové osi a vyšli mi tieto **typické angelologické obdobia**:

TYPICKÉ MICHAELSKÉ OBDOBIE

2763 pr. Kr. – 2691 pr. Kr. a tiež

1879 po Kr. – 1917 po Kr.

TYPICKÉ ORIFIELSKÉ OBDOBIE

2547 pr. Kr. – 2475 pr. Kr. a tiež

27 pr. Kr. – 45 po Kr.

TYPICKÉ ANAELSKÉ OBDOBIE

2331 pr. Kr. – 2259 pr. Kr. a tiež

189 po Kr. – 261 po Kr.

TYPICKÉ RAFAELSKÉ OBDOBIE

1395 pr. Kr. – 1323 pr. Kr. a tiež

1125 po Kr. – 1197 po Kr.

TYPICKÉ SAMAELSKÉ OBDOBIE

1179 pr. Kr. – 1107 pr. Kr. a tiež

1341 po Kr. – 1485 po Kr.

TYPICKÉ GABRIELSKÉ OBDOBIE

955 pr. Kr. – 891 pr. Kr. a tiež

1629 po Kr. – 1701 po Kr.

TYPICKÉ ZACHARIELSKÉ OBDOBIE

463 – 477 po Kr. (v rámci Vašich tabuliek som inú zhodu nenašiel)

Ak sa bude hľadať v týchto obdobiach prevažný jav a skutočne sa aj *nájde*, potom by bol jasnejším dôkazom toho, k čomu daný angelologický faktor inšpiruje. Mohlo by sa z toho jasnejšie obhájiť Váš postoj, že anjeli či *bohovia inšpirujú ľudí a pretvárajú ich k svojmu obrazu*. Ak sa typický znak daného faktoru *nenájde*, viac to potvrdí moju hypotézu, že anjeli (ak by teda pôsobili každý vo vymedzenom období) inšpirujú ľudí k poznaniu svojich vlastných ľudských talentov a teda *uvedené obdobia nehovoria nič o vlastnostiach anjelov*. Navyše by to znamenalo, že existencia 354-ročných duchov času neobstojí a treba rátať len so 72-ročnými duchmi času (ktorých 500-ročný rytmus sa v dejinách údajne potvrdil, ale doc. RNDr. Gejza Dohnal, CSc. tvrdí opak; ja ako laik neviem posúdiť, kto z Vás má pravdu).

Žiaľ, nemám prístup ku vstupným údajom, aby som to mohol overiť sám, možno sa môjho návrhu chytíte Vy, možno niektorý iný oponent.

Je angelológia dejín tendenčná alebo nie?

Ide mi totiž o to, pán Páleš, že čím ďalej tým viac chápem Vašich oponentov, že Vás obviňujú z toho, že si vyberáte fakty, ktoré Vám pasujú. Tendenčnosť Vašich hypotéz je vidieť napr. v tom, koľko zadných vrátok je pootvorených a tiež v niekoľkých prípadoch.

Orifiela pokladáte akosi spojeného s impériami, pričom Čína a Rím sú orifielské ríše (*Sedem archanjelov*, s. 94). Keď som Vás upozornil, že prvou skutočnou ríšou bola Asýrska ríša (najimperiónejšou hlavne od polovice 8. stor. pr. Kr., michaelsko-gabrielské obdobie), odpovedali ste, že nie je dôležité čo sa kedy kde stalo prvýkrát, ale či sa to objavilo na viacerých miestach naraz. Nuž, Čína bola naozaj zjednotená r. 221 pr. Kr. a Rím začal zakladať provincie po r. 241 pr. Kr. Lenže ak rátame súčasnosť veľkých ríš, ríša Kartágincov a perzská ríša vznikli okolo r. 550 pr. Kr. a po zničení tej perzskej helenistické štáty Egypta, Sýrie a Macedónie vytvorili po r. 300 pr. Kr. mocenskú rovnováhu ríš Afriky, Európy a Ázie. Tiež ríša Inkov, mimoriadne podobná rímskej, vznikla okolo r. 1438 (a určite o rímskej ríši Inkovia nič nevedeli). Koniec 15. storočia je považovaný za rozmach ríše Inkov a je synchronný s obrovskou ríšou Osmanov, ktorá v tomto období tiež prežíva rozkvet a sama sa považuje za dedičku rímskej ríše.

Ďalšou zaujímavosťou je Vami nepovšimnutý významný vplyv žien na politiku: Brigita Švédska (1303–1373), Katarína Sienská (1347–1380) a Jana z Arku (1412–1431). V *troch rôznych krajinách* sa aktívne podieľali na politike a významne ju ovplyvnili. Je to však v typicky samaelskom období. Ako keby – obrazne povedané – sa dejiny vysmievali z angelológie dejín...

Sexuálna revolúcia v polovici 20. storočia, ktorá zasiahla veľkú časť sveta, by sme mohli vidieť ako tzv. anaelskú inšpiráciu, ale jedná sa o michaelsko-samaelské obdobie. Dalo by sa však povedať, že synchronnosť tu nastala vďaka kultúrnemu ovplyvňovaniu a masovokomunikačným prostriedkom, ktoré dnes prakticky nedovoľujú rozlíšiť či sa jedná o synchronnosť alebo vplyvy.

Obliekanie v stredoveku sa podľa Vás v samaelskom období pomužštilo. Na druhej strane sa toto obdobie 14. a 15. stor. dá charakterizovať tým, že spoločnosť začala módu striedať rýchlejšie, v obľube u mužov i žien sú rôzne výstrednosti... (KYBALOVÁ, L.: *Dejiny odívání. Středověk*. NLN, Praha 2009, s. 139–140) Ja by som však záujem o módu považoval skôr za ženský rys, nie mužský.

Ešte by som sa vrátil k stredovekému typicky samaelskému obdobiu. Je fakt, že stredovek sa snažil o etické chovanie rytierov. Rytierske vojny sa niekedy nápadne podobajú vojnám medzi gréckymi mestami svojou „férovosťou“. Vojná bola úlohou profesionálov – rytierov. Dokonca sultán Saladin bol známy rytierskym chovaním. Staroveké vyhladzovacie kmeňové vojny a organizácia armád na dlhý čas boli v stredoveku dosť neznámym javom. Až novovek priniesol masovejšie nasadenie armád nielen na sezónu. A francúzska revolúcia vrátila do praxe totálnu vojnu. Napoleonské vojny nasadením mužov a taktikou zničiť nepriateľa priniesli do svetového vojenstva omnoho agresívnejšie prvky.

Nebudem pokračovať ďalej, myslím, že na ukážku stačí. Dejiny ponúkajú množstvo faktov a tie zase môžeme interpretovať rôznym spôsobom. Kým výskyt osobností sa dá akosi empiricky postihnúť, pojem „mentálna klíma“ je natoľko subjektívny, že jeho interpretácia bude vždy v určitom zmysle tendenčná. To jej uberá na objektívnosti.

Nesynchronne paralely v dejinách

V dejinách sú známe aj nesynchronne paralely, t.j. nejaká kultúra bude obsahovať prvky podobné iným kultúram bez toho, že by sa vzájomne poznali, pričom to nie je v rovnakom čase. Ak teda ale existujú nesynchronne paralely, bolo by zaujímavé zistiť, či nemôže byť ich občasná synchronnosť náhodná.

Zhrnutie

Dospeli sme teda k týmto bodom:

1. Pálešova angelológia z valnej časti nevychádza z ortodoxnej kresťanskej Tradície. (Opak treba dokázať.)

2. Objektivita vedeckého poznania však nemôže zastaviť na tomto bode; ak niečo nezapadá s vierou, neznamená to hneď, že ide o nezmysel.
3. Výskyt geniálnych ľudí nemôže byť zapríčinený anjelmi. Odporuje to vede i kresťanskej filozofii a teológii a každej rozumnej úvahe.
4. Mentálna klíma by mohla byť spôsobená akýmsi hypotetickým duchom času, táto klíma je však pomerne ťažko objektívne preukázateľná.
5. Ústredná hypotéza angelológie je formulovaná pomerne široko, ponúka zadné dvierka nezrovnalostiam.
6. Navrhujem znovuoverenie pôsobenia hypotetických duchov času tým, že preskúmame tzv. typické angelologické obdobia.
7. Tiež navrhujem premyslieť či spomedzi paralelných nesynchronných javov v dejinách nemôže byť občasná synchronnosť (tá, ktorá je naozaj objektívne istá) náhodná.

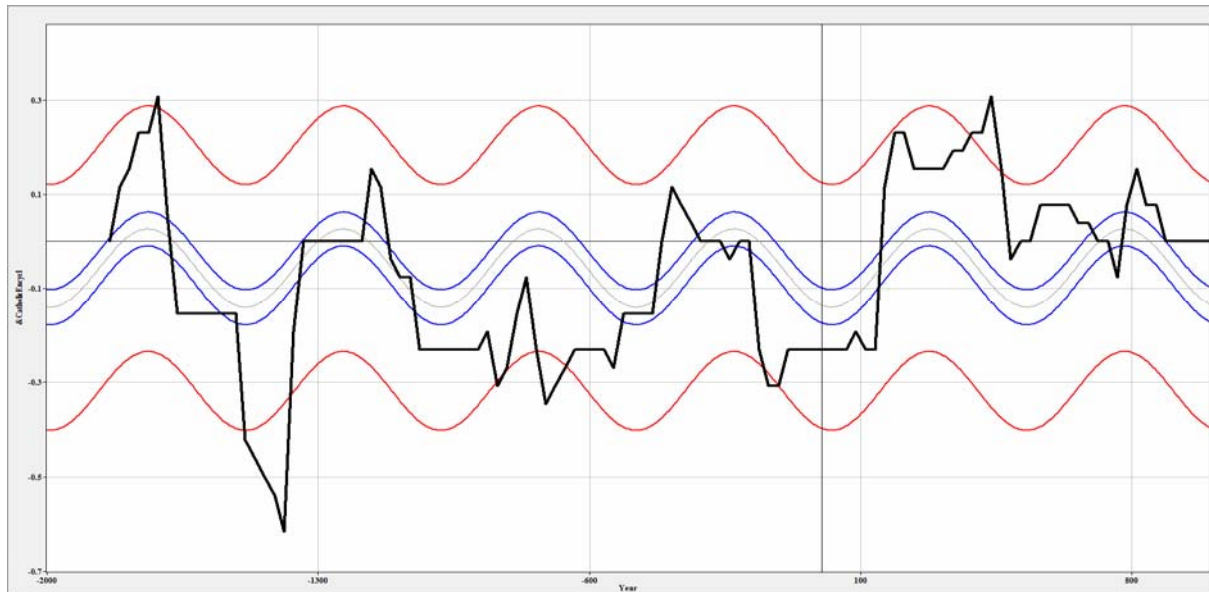
Zatiaľ toľko, pán Páleš, stále čakám na Vašu *vecnú* reakciu. Prestaňte sa oháňať prázdnyimi frázami a tým, že tvrdím bez dôkazov. Ak som dôkazy raz spomenul, mám ich opakovať v každom príspevku? Teraz som ich zhrnul, rozvinuté sú v predošlých. A rád by som bol, keby ste stále nezavádzali a nespájali ma s biskupom Chovancom. Vyznieva to ako dajaké sprisahanie, pritom som sa s ním nikdy nerozprával a osobne ho nepoznám. To že má rovnaký názor ako ja len svedčí o tom, že Vaša angelológia nevychádza z kresťanstva.

Teším sa na Vašu reakciu.

Juraj Valúšek

21. júla 2009

Vážený pán magister, pozrite sa na nasledujúce tri grafy:

Zjavenia archanjela Slnka Michaela a archanjela Luny Gabriela (podľa Židovskej encyklopédie a Katolíckej encyklopédie). 87 príbehov a zjavení, Michael na kladnej osi, Gabriel na zápornej. Dĺžka periódy 504 rokov, zenit okolo roku 276, nadir okolo roku 24, $p < 0,02$. Slnčný a mesačný rytmus pulzujú v antifáze.

Toto je chronogram všetkých zjavení Michaela a Gabriela uvedených v *Katolíckej encyklopédii* a v *Židovskej encyklopédii*, ktoré vyšli začiatkom 20. storočia a sú v plnom znení zverejnené aj na webe na nasledovných adresách:

Jewish Encyclopedia. Funk&Wagnalls, New York, 1901-1906, www.jewishencyclopedia.com.

Catholic Encyclopedia. Encyclopedia Press, New York, 1907-1914, www.newadvent.org/cathen.

Uvádzajú spolu 87 tradičných príbehov zjavení. Nenašiel som úplnejší zoznam – ak nejaký máte, tak ho ukážte a pozrieme sa naňho.

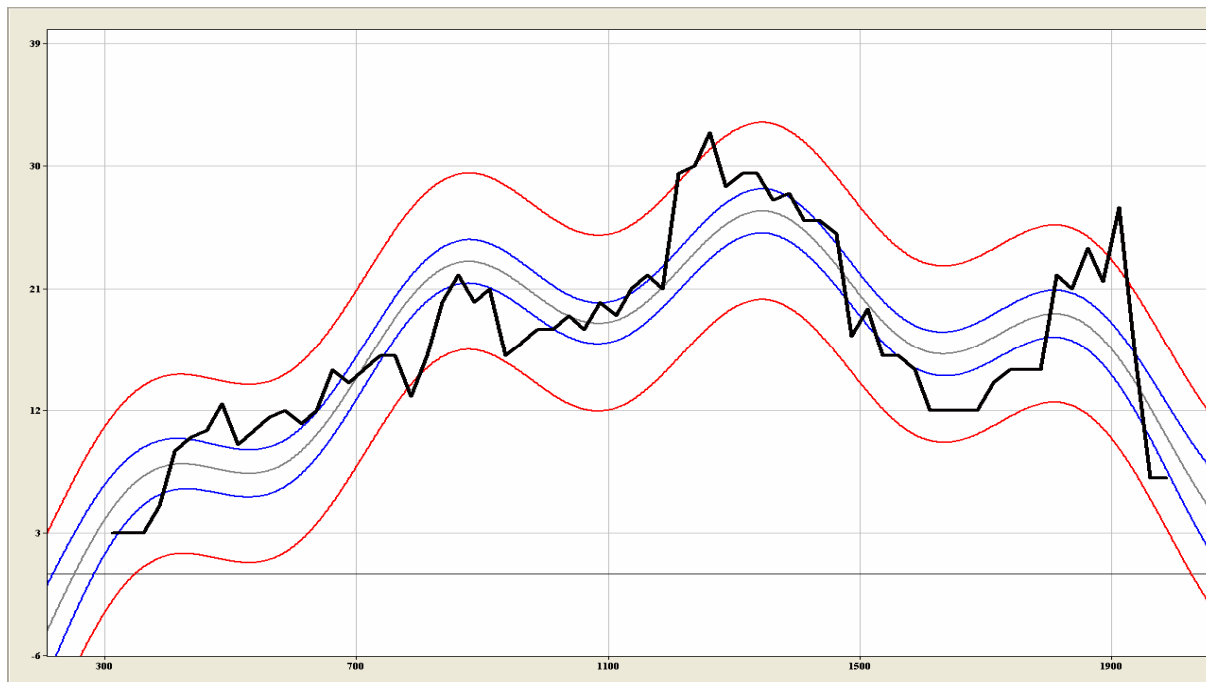
Nie je to *gnostická* tradícia o anjeloch. Katolícka encyklopédia neuvádza gnostickú tradíciu, ale katolícku tradíciu. Ani Židovská encyklopédia neuvádza gnostickú tradíciu. Pisateľ starozákonnej židovskej literatúry nemal na mysli gnostických anjelov, lebo v jeho čase gnosticizmus ako hnutie ešte neexistoval. Ani evanjelista nemá na mysli gnostických anjelov.

Výsledky sú jednoznačné: michaelské zjavenia sú periodické a prevažujú v čase blízko roku -1700, -1200, -700, -200, +300, +800. Gabrielské zjavenia prevažujú tiež periodicky, ale v antifáze, v -15., -10., -5., +1, +6, +11. storočí.

Ústredná hypotéza angelológie je definovaná jednoznačne, a tento graf prispieva k jej *potvrdeniu*, nie k jej *vyvráteniu*. Zjavenia by mohli byť na časovej osi rozmiestnené ľubovoľne inak, ale nie sú. Sú rozmiestnené tak, ako sme očakávali. Hociaké iné náhodné rozmiestnenie (a možností takých iných rozmiestnení je 50x viac), by znamenalo zlý bod svedčiaci v prospech falzifikácie mojej hypotézy.

Čo staviate oproti môjmu poctivému preskúmaniu čo najúplnejšieho zoznamu zjavení? Namiesto úplného zoznamu ste svojvoľne vybrali tri-štyri príklady zjavení, aké ste chceli. Namiesto aby ste nezaujate prenechali výber zjavení nezávislým autoritám, vyberáte ich tendenčne sám. Namiesto aby ste akceptovali skutočné znenie mojej hypotézy, prekrucujete ju do podoby, ktorá nie je moja. Namiesto, aby ste sa držali témy – hovorili sme jednoznačne o zjaveniach spomínaných v cirkevnej tradícii – ste odbočili ku gnosticizmu a zavádzate, ako keby bola reč o gnostických anjeloch. Samozrejme, že gnostici verili v striedanie anjelov ako duchov času – a práve preto by nemalo zmysel preverovať ich teóriu na dátach, ktoré uvádzajú oni sami. Zaujímavé je to, že do uvedeného rytmu spadajú aj správy o zjaveniach, ktoré podávajú ne-gnostici, aj Vaša cirkev.

Zostúpte, prosím Vás, s Vašimi odpoveďami zo všeobecnej do konkrétnej roviny a povedzte mi: je tých 87 zjavení súčasťou Vašej tradície, alebo nie? Akú inú tradíciu, aké iné zjavenia Michaela a Gabriela uznávate? Zjavne neuznávate len tie, čo sú uvedené v Biblii, lebo Katolícka encyklopédia uvádza aj ďalšie. Ďalej ste mi neodpovedali, akých iných Michaelov a Gabrielov mal na mysli pisateľ Biblie, ak nie tých, čo sú v Židovskej encyklopédii uvedení ako tradiční pre judaizmus. Len zbytočne odvádzate pozornosť rozprávaním o gnosticizme.

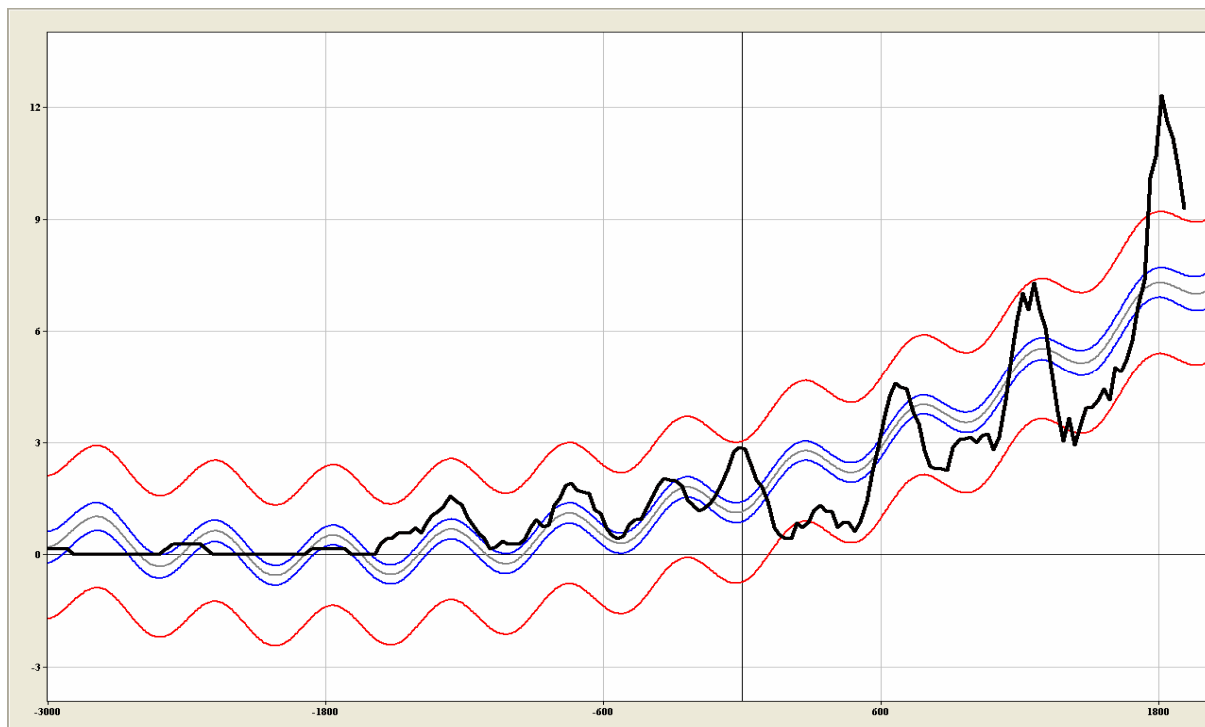
Archanjel Samael a panovnícke koruny kresťanskej Európy. Počet kráľovských a cisárskych korún, ktoré existovali súčasne. Kráľovstvá sa rozdeľujú a koruny sa množia pravidelne v obdobiach archanjela Marsu. Dĺžka periódy 504 rokov, kulminácia okolo roku 1350, $p < 0,0000003$.

Toto je chronogram počtu kráľovských korún Európy z mojej knihy, ktorú máte. Ukazuje, že maximálna rozdrobenosť štátnych útvarov vládne v samaelských obdobiach. A naopak: maximálna centralizácia a zjednocovanie území pod jedným vládcem nastáva v orifielských obdobiach. Sú tam *všetky* koruny, všetky zvrchované politické útvary – žiadne iné neexistujú. Inak povedané, žiaden iný zoznam ako ja nemáte ani Vy, nemôžete ten graf zmeniť.

Presne tá istá zákonitosť platí pre celý svet. V orifielských obdobiach dochádza periodicky – celosvetovo a v celých dejinách – ku zjednocovaniu politickej mapy sveta do veľkých územných celkov pod vládou malého počtu panovníkov, ktorí vládnu dlho, lebo majú v rukách silno centralizovanú moc. Ako cisári alebo „králi kráľov“ si podriadia množstvo menších panovníkov, ktorí stratia suverenitu. Inak povedané, v orifielských obdobiach sa formujú „ríše“, v anaelských a samaelských sa naopak drobia.

Preveril som túto hypotézu na dátach z *Kráľovských chronológií* Bruce R. Gordona, ktoré máte k dispozícii na <http://my.raex.com/~obsidian/regindex.html>. Je tam vyše 20.000 zvrchovaných panovníkov, aj tých najmenších kráľovstiev zo všetkých dôb a celého sveta – nepoznám úplnejší zoznam.

Znova: ak vidíte v mojom postupe nejakú metodickú chybu – láskavo ju konečne menujte. Ak ste schopný predložiť dôkladnejšiu štúdiu – urobte to. Ak nemôžete – tak nevyrývajte! Všetci vieme, že nepretržite v každom storočí jestvujú všelijaké kráľovstvá a ríše. Oproti takej dôkladnej a vyčerpávajúcej štúdii staviate – čo? Svojevoľne náhodnú jednotlivú informáciu, že Asýria v -8. storočí bola tiež akousi ríšou. Ignorujete stovky ďalších ríš ako aj to, že Asýrske impérium dosiahlo maximálny územný rozmach až neskôr. Dokonca uvádzate ríšu Peržanov okolo roku 500 pr. Kr., Inkov okolo roku 1500 a Osmanov okolo roku 1600 falošne ako príklady odporujúce mojej hypotéze – keď ju v skutočnosti potvrdzujú, pretože práve v týchto obdobiach predpokladáme pohyb smerom k ríšskym centralizáciám.

Archanjel Anael a kráľovné sveta. 390 vládnúcich kráľovien všetkých kontinentov (podľa Gordona). Dĺžka periódy 504 rokov, kulminácia okolo roku 1254, $p < 0,0003$. Venušanský rytmus je zvlášť výrazný odkedy máme presnejšie historické záznamy.

Toto je graf všetkých vládnúcich kráľovien sveta. Žiadne iné nie sú známe, žiadne iné nepoznáte ani Vy. Politicky vplyvné ženy prichádzajú v rytme Anaela. Preveril som to na množstve dát z rozličných zdrojov. Platí to o kráľovných, ale aj inak vplyvných ženách ako sú abatyše, filozofky, mystičky, vedkyne.

Čo oproti tomuto faktu staviate? Vymenovali ste tri ženy zo 14. storočia, ako keby to niečo dokazovalo. Ako keby to vyvracalo, že všetky ostatné významé (často citované) ženy žili vtedy, kedy žili. Všetci vieme, že v každom storočí sa dá uviesť rad významných žien. Ale nie vždy rovnako veľa a rovnako vplyvných.

Oproti kompletným štúdiám staviate naprosté jednotlivosti. Oproti nezávislým štúdiám staviate vlastný výber. Tendenčne uvádzate príklady z období, kedy je práve daný jav menšinový a okrajový. Ale máte tú drzosť pripisovať tendenčnosť mne. Ako by som sa jej mohol dopustiť, keď sa nikdy nespolieham na vlastný výber?

Čo Vám tu píšem, dávno viete. Nerobíte to nevedome. Vedome mútite vodu, šírite takéto pseudoargumenty a faktické klamstvá. Nepomenovať vec takto pravým menom by mi pripadlo ako snaha líškať sa zlu.

Nemá zmysel, aby som sa vyjadroval k ďalším témam, keď sa nevieme dohodnúť ani na takých hmatateľných veciach, ako je počet kráľovien, centralizácia ríš alebo ktoré zjavenia sú súčasťou cirkevnej tradície. Ak ste schopný popierať takéto elementárne fakty, ktoré sa dajú nalistovať všade v literatúre, je zbytočná akákoľvek subtílnejšia filozofická diskusia o tom, čo z týchto faktov ďalej vyplýva.

Emil Páleš

Vážený pán doktor,

Vaša posledná reakcia ukazuje, že tie moje „teologické litánie“ ste nečítali. Nuž, keby áno, vyhli by sme sa týmto zbytočným nedorozumeniam. Ja som ich písal nie preto, aby som Vás ponížil, ale aby som Vám ukázal, z čoho vychádzam. Ak Vy vyčítate svojim oponentom, že na Vás útočia bez toho, že by si prečítali aspoň ústrednú tézu angelológie dejín, vlastné výčitky Vám padajú na Vašu ctenú hlavu.

Podme k veci. Pozeral som si odkazy na Katolícku encyklopédiu a Židovskú encyklopédiu. Dúfal som, že tam nájdem niečo, čo som zabudol, či vynechal. Bol som sklamaný (a napodiv aj prekvapený, že som uviedol viac prípadov ako Katolícka encyklopédia).

Ešte raz Vám zopakujem svoju vetu: „Dokonca, ak si urobíme tú námahu a zrátame **pôsobenie anjelov, ktorých poznáme po mene** a zladíme s Vašimi cyklami vyjde nám toto: (...)“ (valusek-pales_komplet, str. 75). Vidíte tam niekde slovo „úplný zoznam“? Ja nie. Nepodal som úplný zoznam zjavení Michala, Gabriela a Rafaela. Podal som zoznam tých zjavení, ktoré spomína Božie slovo a je isté, že sa jedná o daného anjela. Ukážem Vám to na príklade:

„Preto sa kráľ Ezechiáš a prorok Izaiáš, Amosov syn, modlili a volali do neba. A Pán poslal **anjela**, ktorý zahubil všetkých udatných bojovníkov, vodcov a kniežatá v tábore asýrskeho kráľa, takže sa so zahanbenou tvárou vrátil do svojej krajiny. Vošiel do domu svojho boha a tam ho zabili mečom tí, čo vyšli z jeho útrobov.“ (2 Krn 32, 20–21)

Ktorého anjela poslal Pán? Jeho *meno nie je uvedené*. Niektorí hovoria, že to bol Michal, ochranca Božieho ľudu. V poriadku. Ale je to len ich názor. Ja môžem povedať, že to bol nejaký úplne iný anjel, jeho meno nepoznáme. Tieto zjavenia, u ktorých nie je jasné, ktorý anjel pôsobí, som nemenoval. Nedá sa vylúčiť, že to bol Michal, nedá sa to ani potvrdiť.

Nič to nemení na fakte, že tie zjavenia anjelov, ktoré sú bezpečne isté čo do mena anjela i čo do faktu udalosti (podľa kresťanov), Vašej hypotéze nesedia. Jedno z piatich zjavení by sedelo. Lenže 1:5 vo Váš neprospech nesvedčí o reálnosti hypotézy.

Hypotéza sa, pokiaľ viem, hypotézou dokazovať nemôže. Preto som nebral do úvahy tie zjavenia, ktoré by sme hypoteticky mohli pripísať niektorému z týchto troch, pretože to budú vždy len dohady a chýba im istota. Ak tam nie je uvedené meno, tak nikdy nebude isté, o ktorého konkrétneho anjela sa jedná. (U niektorých otcov je dokonca názor, že anjeli mená nemajú, dostávajú ich len vtedy, keď ich Boh poslať na zem a toto meno vyjadruje ich poslanie.)

Iné, nebiblické zjavenia anjelov, nie sú pre vieru dôležité, ale veríme, že môžu byť pravé. Samozrejme, musia sa *overiť*. Myslím, že neexistuje nejaký kompletný zoznam zjavení anjelov ľuďom. Za najistejšie zjavenia sa jednoznačne pokladajú zjavenia anjelov ľuďom, ktorí neskôr boli vyhlásení za svätých. (Len pre zaujímavosť, sv. Jane z Arku sa zjavoval archanjel Michal, no ona žila podľa Vás v tzv. samaelskom období.)

Legendárne a fantastické príbehy v mimobiblickej literatúre a legendách, ktoré opisujú udalosti odohrané sa mnoho storočí skôr, sa nezvyknú považovať za pravé. Napr. podľa nekánonickej knihy, apokryfu *Život Adama a Evy* bol stromom poznania dobra a zla figovník. Tento spis, napísaný v 1. stor. po Kr. nebol prijatý ani do kresťanského ani do židovského kánonu. Je to fantázia autora, spisovateľa. Že by tým stromom mal byť figovník je teda nezmysel.

Dovolím si maličký exkurz: Podľa Židovskej encyklopédie niektoré ich tradície hovoria, že Michal vládne vode, Gabriel ohňu. Michal je archanjelom striebra, Gabriel zlata (vo Vašej angelológii je to presne naopak). Michal vládne planéte Saturn, iní vravia, že vládne Merkúru. Veľmi ma to prekvapilo a utvrdilo v názore, že Vaša kniha je veľmi **tendenčná**, viac, než som si myslel.

Mohli by sme teda zhrnúť:

- a) **Božie slovo zachytené v Písme a tradované v Duchu Svätom** – v otázkach duchovných vecí je skutočne najdôležitejším prameňom.
- b) **Starozákonné a novozákonné apokryfy a ich obsah** – považujú sa za vymyslené príbehy, legendy a mýty neinšpirované Svätým Duchom a hoci možno obsahujú

veľmi staré príbehy, nemáme u nich najmenšiu známku pravosti, teda ako zdroj sú na nič.

- c) **Súkromné zjavenia anjelov ľuďom zachytené súdobými svedectvami** – vždy ich treba overiť podľa normy Božieho slova. Ak sa ukázali pravé, alebo ak osoba prijímateľa zjavenia bola kanonizovaná, môžeme ich považovať za fakt.
- d) **Životopisy svätých písané s väčším časovým odstupom od opisovaných udalostí** – často sú už opradené legendami, treba pristupovať kritickejšie.

To je moja odpoveď na Vašu otázku. Keby sme potom zhromaždili všetky známe a isté zmienky o napr. Michalovi a preosiali cez toto sito, mohli by sme pokračovať ďalej. No pre obdobie pred Kristom sú všetky zjavenia anjelov s menom vymenované v mojom predchádzajúcom príspevku.

Takže opakujem to, čo už bolo povedané: Vaša angelológia nevychádza z kresťanskej Tradície, ani z tradícií (pretože kresťania nehovorili o striedaní archanjelov). Dokážte opak. Ak to neviete dokázať, tak to netvrdzte.

Ostatné dva grafy z minula

K tomu „samaelskému“ grafu mám dve vážne pripomienky:

1. Uvedené obdobie sa týka **len Európy** – tzn. pre Vašu hypotézu nemá význam, dôležitejší graf je celosvetové merítko.
2. Pochybujem o Vašich znalostiach. Ak množenie korún je znakom samaelského obdobia, tak čoho je potom znak politickej roztrieštenosti? To sú dva odlišné pojmy. Evidentne vo Vašej tabuľke rátate počet korunovaných hláv. Ale čo nekorunovaní vládcovia? Rok 300 vyzerá, že v Európe bola len jedna monarchia, Rímska ríša, ktorú spravovali vtedy štyria tetrarchovia. Ale to je **nezmysel!!!** Kde sú tie desiatky germánskych náčelníkov? Kde je množstvo kmeňov za Dunajom a Rýnom? **Vaša tabuľka nevystihuje politickú roztrieštenosť a preto je pre samaelské obdobie nepodstatná.**

A čo sa týka kráľovien sveta, treba zohľadniť aj vplyvné ženy a tiež okolnosť, že nie všade sa mohla stať žena kráľovnou a aj tam kde mohla, musel rod vymrieť po meči. Môže hypotetický Anael spôsobiť vymretie rodu po meči? Nie. S tým treba tiež rátať.

Záver: Chceli ste metodologické chyby, tu ich máte. Dejiny sa nemôžu skúmať povrchné z encyklopédií, pán Páleš.

Otvorené otázky

Aby sme pokročili ďalej, v podstate nie je dôležité, či vychádzate z kresťanskej tradície. (Asi sa nevieme dohodnúť na tom, čo to znamená „vychádzať z tradície“. Podľa mňa z tradície vychádza ten, kto z nej čerpá nejaký názor. Ak berieme, že za archanjelov považujete Michala, Gabriela a Rafaela, tak z nej vychádzate, ale všetko ostatné vrátane striedania duchov času v nej nie je. Preto som proti tomu, aby ste hovorili, že z nej vychádzate – neznalému čitateľovi to navádza dojem, že kedysi to v našej tradícii bolo, a to je nepravda; opak treba dokázať.)

Prejdime k tomu, či Vaša angelológia platí, alebo nie. Bez ohľadu z akej tradície vychádza.

Ako som poukázal minule, jediný skutočne „hmatateľný“ ukazovateľ synchronnosti sú zoznamy osobností. Mentálna klíma je ťažko objektívne overiteľný fakt, pretože podlieha subjektívnym výkladom. Zoznam osobností by mohol byť pomerne zaujímavým ukazovateľom. Otvorené sú však niektoré problémy:

- ⇒ Výskyt geniálnych ľudí nemôže byť zapríčinený anjelmi. Kompletné odôvodnenie je v predchádzajúcich príspevkoch a zhrnutie na str. 76 – 77. Ak chcete dokázať opak, treba osvetliť *ako*. (Aj vedec, ak hľadá príčinu vyššieho výskytu infarktov, musí zistiť *ako* nejaká príčina spôsobuje infarkt. Nemôže povedať, že infarkt je spôsobený tým, že človek oplešivie, hoci väčšina tých, čo dostanú infarkt, sú plešatí...)

- ⇒ Pre väčšiu objektivitu by bolo vhodné preskúmať tzv. typické angelologické obdobia. Minule ste sa k tomu nevyjadrili. Dúfal som, že Vás to nadchne.
- ⇒ Navrhol som premyslieť či spomedzi paralelných nesynchronných javov v dejinách nemôže byť občasná synchronnosť (tá, ktorá je naozaj objektívne istá) náhodná.

Ja vidím našu diskusiu teraz skôr v týchto dimenziách. Tým by som sa aj rozlúčil. Na záver uvediem len dva maličké exkurzy, ktorý dokazuje, že Vaše názory nevychádzajú z kresťanskej tradície.

Exkurz o Satanovi:

„**Lucifer, Diabolos a Ahriman, Satan, sú dve rozličné bytosti.** [...] A predsa sa v cirkvi už od čias sv. Hieronyma ujal tento omyl, že Lucifer a Satan sú jeden a ten istý.“

(<http://www.sophia.sk/kap8/28rozdelenie.html>)

Čo dodať? Žasnem nad Vašou „múdrosťou“. Pán Pálež, opäť, každý, kto číta Bibliu a nielen jej preklad, vie, že „ha Satan“ a „Diabolos“ sú mená, ktoré znamenajú to isté: „Protivník“ alebo „Žalobca“. „Ha Satan“ po hebrejsky prekladá *Septuaginta* do gréčtiny „Diabolos“. Diabol a Satan sú presne ten istý, len v inom jazyku. Porovnajte si hebrejský originál so *Septuagintou* a hneď to zistíte. Navyše tu pletiete koše s baňami. „Hélel ben Šáchar“, znamená „Žiarivý syn zorničky“, ako som už písal. *Septuaginta* jeho meno prekladá ako „Heósforos“, *Vulgáta* „Lucifer“. Je to babylonský kráľ, ktorý spýšnel a čaká ho pád (porov. *Iz 14, 4 n.*). Táto stať je prototypom osôb, ktoré sa robia rovnými Bohu a hovorí o ich konci. Otcovia hovorili o Satanovi, ktorý – podobne ako babylonský kráľ – sa robil rovným Bohu a teda stať hovorí v duchovnom zmysle i o ňom. Samo meno lucifer, zornička, je aj označením druhého Kristovho príchodu (*2 Pt 1, 19*).

Teda treba povedať, že Biblia jasne hovorí, že Diabol a Satan sú dve verzie toho istého mena. Ako napr. Slnko. Je „Slnko“, „Sun“ a „die Sonne“ tá istá planéta? Ja si myslím, že je. A preto aj „ha Satan“, „Diabolos“, „Devil“, „der Teufel“ a iné názvy sú vlastne tie isté slová. A ak by Vám nevadilo, zacitujem Písmo: „Chytil **draka**, toho **starého hada**, ktorým je **Diabol a Satan**, a sputnal ho na tisíc rokov.“ (*Zjv 20, 20*) Takže ten had, čo zvädzal ľudí je jeden a ten istý, nech ho nazveme hocako.

Exkurz o rozdelení pohlaví

„Nielen v biblickom príbehu o hadovi, ale aj v mýtoch Afriky a všade inde na svete sa hovorí o tom, že človek stratil nesmrteľnosť súčasne so vznikom pohlavia, pohlavnosti; že sexualita a vznik smrti sú spojené. Adam a Eva, keď zistili, že sa líšia, po prvýkrát okúsili smrť.“ (Tamže.)

Tu treba spresniť: **Biblia nikde nehovorí, že strata nesmrteľnosti je spôsobená rozdelením pohlaví.** Boh stvoril človeka ako muža a ženu a bolo to veľmi dobré (porov. *Gn 1, 27. 31.*) Smrť je následkom hriechu.

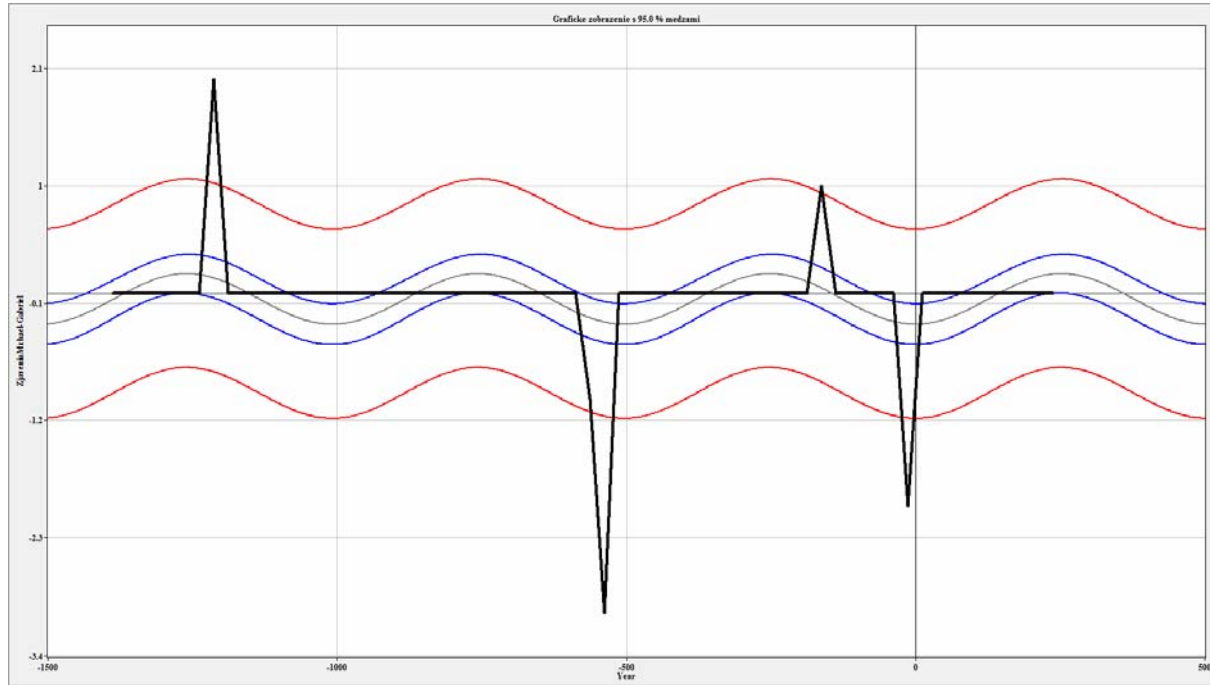
V evolučnom procese naozaj znamená vznik pohlavnosti v istom zmysle stratu nesmrteľnosti, no my sa tu bavíme o ľuďoch, ktorí neboli na úrovni jednobunkovcov. Pohlavnosť je ľudom vlastná. Zase miešate.

Tým by som sa rozlúčil. Prajem Vám príjemný čas prázdnin.

Juraj Valúšek ☺

Vážený pán magister,

Toto je chronogram zjavení, ktoré ste vybral a vymenoval Vy, podľa dátumov, ktoré ste uviedol Vy:

Vymenoval ste 9 zjavení Michaela a Gabriela. Na kladnej osi je Michael, na zápornej Gabriel. Tvoria významný 504-ročný rytmus nenáhodný s pravdepodobnosťou 1:50 ($p < 0,02$) a kulminujúci okolo rokov -1261, -757, -253, +251 zjaveniami Michaela. Gabrielove zjavenia sú blízko antifázy okolo rokov -1513, -1009, -505, -1. **Vaše dáta - ktoré považujete za absolútne spoľahlivé - nevyvracajú, ale potvrdzujú centrálnu hypotézu angelológie:** Michaelove zjavenia sa nachádzajú nenáhodne blízko koncu -13., -8., -3., +3., +8., +13. storočia a Gabrielove začiatku -15., -10., -5., +1., +5., +11. storočia atď.

Štatistika z takého malého počtu prípadov (deväť) by sa ani nemala robiť. Pri malom počte meraní musíme totiž očakávať veľký náhodný rozptyl a nemusíme vôbec dostať významný výsledok. V našom prípade sme ho ale napriek tomu dostali.

Katolícka a židovská encyklopédia uvádza 87 zjavení, čo je už lepšia štatistická vzorka a dajú sa od nej očakávať spoľahlivejšie číselné výsledky. Skutočne, fázu kulminácie to spresňuje z roku 251 na rok 276, čo je bližšie k predpovedi vyplývajúcej z centrálnej hypotézy.

Keby niekto náhodne vymenoval deväť ľubovoľných dátumov, 49 krát by sa stalo, že by nezapadli do mojej hypotézy. Len v jednom prípade z 50 by do nej zapadli tak dobre, ako tie Vaše. Chápete vôbec, o čom sa rozprávame?

Rozumel som Vášmu zámeru obmedziť sa len na biblické správy o zjaveniach, ktoré jediné považujete za absolútne spoľahlivé. Vy ste ale nerozumel, že ja nepotrebujem vychádzať zo spoľahlivosti apokryfných správ, ktoré nie sú v Biblii. Nevychádzam na začiatku z toho, že sú spoľahlivé, ale ich skúmam, pýtam sa a zisťujem, nakoľko sú spoľahlivé a nakoľko nie. Zisťujem, že aj ony musia obsahovať pravdivé jadro, pretože keby boli celkom vymyslené, nezapadali by do jednotného rytmu. Pravdivostná hodnota apokryfných správ teda nie je *predpoklad* môjho výskumu, ale jeho *záver*. Vy v tom máte totálny zmätok, preto reagujete vždy scesty.

Bavili sme sa o *tradícii*, a pod ústnou tradíciou sa myslí práve to, čo *nie je* obsiahnuté v Biblii. V katolíckej a židovskej encyklopédii je vymenovaných tých 87 zjavení, pretože sú práve súčasťou tradície, aj keď nie sú v Biblii. Nenažívajte nám tu, že pod *katolíckou tradíciou* sa myslí len obsah Svätého písma a mimo neho už nič. Práve také zjavenia, ako sv. Jany z Arku, pápežovi Gregorovi na anjelskom hrade a i., ktoré nie sú v Biblii, patria k tradícii.

Z ostatných grafov máte tak isto v hlave poriadny miš-maš. Graf korún sa týkal Európy, ale to isté platí pre celý svet. Nebudem Vám posielat' 800 grafov, okolo sto ich máte v malej knižke a na ďalšie si musíte počkat' do vydania veľkej knihy. Jasne tam stálo, že je to počet „*kráľovských a cisárskych korún kresťanskej Európy*“. Germánski náčelníci v roku 300 mali podľa Vás kráľovskú hodnosť a boli kresťania? Čo je to s Vami? Pohanských panovníkov som počítal tak isto – napríklad na strane 127 v malej knižke máte jeden taký graf. Roztrieštenosť to vystihuje veľmi presne – roztrieštenosť je zvyšujúci sa počet politicky zvrchovaných území, ktoré sú čoraz menšie.

Graf kráľovien obsahuje samozrejme kráľovné a nie vplyvné ženy. Graf vplyvných žien máme tiež, napríklad od Christensena, a výjde to isté. Jeden od Hellera máte v knižke na strane 120.

Skutočnosť, že v „anjelskej“ literatúre je zmätok, som nikdy netajil, naopak zdôrazňoval, že sa na ňu nedá spoľahnúť. Existujú najrôznejšie priradenia archanjelov ku všeličomu a navzájom si protirečia. Niekedy je zhoda väčšia, niekedy menšia. Závety môjho výskumu sa ale o nič z toho neopierajú. Nepotrebujem, aby tieto legendy boli pravdivé či spoľahlivé. Neopieram sa o žiadne authority. Som empirický bádateľ, ktorý skúma psychické vlny v dejinách ľudstva. Vyvodzujem moje závery z pozorovaných faktov v dejinách, nie z dogmatických systémov minulých autorít. To som Vám už vysvetľoval. Nie ste schopný pochopiť ten rozdiel?

K Vášmu exkurzu o Satanovi, Luciferovi a prvom hriechu nemám dôvod sa vyjadrovať. Vždy všetci vedeli, že mám množstvo názorov, ktoré sa nezhodujú s názorom katolíkov (povedzme reinkarnáciu). A Vy tu na mňa vyťahujete príklady, ktoré majú „dokázat“ že niektoré moje názory sa nezhodujú s názormi katolíkov?

S pozdravom, Emil Páleš

31. augusta. 2009

Vážený pán Páleš,

ak sa bojíte odpísať na moje pripomienky, tak jednoducho uverejnite tento môj posledný príspevok a dajte tam svoje „Bez komentára.“ Chápem, že píšete nejakú novú knihu, ale asi si neuvedomujete, že práve sa bavíme o tom, či vôbec má Vaša hypotéza nejaké opodstatnenie, či vôbec má základ v realite. Bavíme sa tu o tom, či veľká Angelológia dejín nie je jeden veľký omyl (a čím ďalej tým viac to vyzerá tak, že to je len veľká prázdna bublina). Úplne ste odignorovali vážne námietky.

Zdá sa, že sa bojíte odpovedať. Inak si neviem vysvetliť, že sa tak úzkostlivo vyhýbate odpovedi. Veď konečne ste sa dočkali, sú tu námietky, je tu vážna opozícia, no namiesto nadšenia sa sťahujete do nory. Vaše silné slová stratili na sile, pán Páleš.

Tradícia

„Bavili sme sa o *tradícii*, a pod *ústnou tradíciou* sa myslí práve to, čo *nie je* obsiahnuté v Biblii. V katolíckej a židovskej encyklopédii je vymenovaných tých 87 zjavení, pretože sú práve súčasťou tradície, aj keď nie sú v Biblii. Nenažívajte nám tu, že pod *katolíckou tradíciou* sa myslí len obsah Svätého písma a mimo neho už nič. Práve také zjavenia, ako sv. Jany z Arku, pápežovi Gregorovi na anjelskom hrade a i., ktoré nie sú v Biblii, patria k tradícii.“ (Zvýraznenie je moje.)

Pán Páleš, ak by ste na skúške z katolíckej teológie povedali, že Tradícia je to, čo nie je v Biblii, vyletíte ani neviete ako. Nebudem Vám už písať litánie. Ale Tradícia a Písmo sú akoby rub a líc tej istej

mince. To, že protestanti odmietli Tradíciu považovať za Božie slovo, niekedy vyvoláva dojem, že katolíci považujú Tradíciu za niečo „nad“ Bibliou, ale to je omyl. Žiadna pravda viery nemôže byť istá, ak nie je aspoň implicitne obsiahnutá v Písme. Tradícia je živý výklad Písma. Vykladá Písmo, slúži mu, je strážkyňou jeho významu, obrazne povedané.

Ako príklad by som uviedol Ježišov postoj k tradícii farizejov:

„Opustili ste Božie prikázanie a pridržate sa ľudského podania. A dodal: Šikovne rušíte Božie prikázanie, aby ste zachovávali svoju tradíciu. Takto tradíciou, ktorú odovzdávate ďalej, rušíte Božie slovo.“ (Mk 7, 8 – 9. 13a)

Je nad slnko jasné, že do Tradície môžu preniknúť kadejaké vplyvy, Písmo a Tradícia sa navzájom korigujú, neslobodno mať Tradíciu nad Písmo, veď: „niet nad to, čo je napísané“ (1 Kor 4, 6).

Sú však rôzne kresťanské tradície, v podstate určité smery, ktoré nemajú takú vážnosť ako Tradícia, ktorá sa v nich odzrkadľuje. Tieto tradície vždy podliehajú kritériu Božieho slova – ak mu protirečia, sú odmietnuté.

Prejdime k podstate veci. Zoberme si, že podľa židovskej encyklopédie anjeli, ktorí navštívili Abraháma spolu s Pánom (Jahve) a zvestovali narodenie Izáka, boli Gabriel a Michal. Oni dvaja potom zničili Sodomu. O.K., prečítajme si to. (Celý príbeh je na www.svatepismo.sk, kniha *Genesis*, kapitoly 18 a 19.)

„A znova sa mu zjavil Pán pri terebintoch Mamreho, keď za najväčšej horúčavy dňa sedel pri vchode do stanu. Keď zdvihol oči, videl neďaleko seba stáť troch mužov. Len čo ich zbadal, utekal im od vchodu svojho stanu v ústrety, poklonil sa až k zemi a povedal: „Pane, ak nachádzam milosť v tvojich očiach, neobíd' svojho služobníka; donesie sa trochu vody, umyte si nohy a odpočinite si pod stromom! Prinesiem kúsok chleba a posilnite sa. Potom pôjdete ďalej. Veď prečože by ste mali prejsť popri svojom služobníkovi?!“ Oni odpovedali: „Urob, ako vravíš!“ Potom priniesol maslo, sladké mlieko i teľa, ktoré dal pripraviť, a predložil im to. Sám však ostal stáť opodiaľ pod stromom, kým oni jedli. Tu sa ho opýtali: „Kde je tvoja žena Sára? On odpovedal: „Tu v stane.“ Vtedy mu on povedal: „O rok v tomto čase sa vrátim a tvoja žena Sára bude mať už syna. Sára načúvala pri vchode do stanu, ktorý bol za jej chrbtom. Abrahám a Sára boli starí, pokročilí vekom; Säre sa už nestávalo čo sa stáva ženám. Preto sa Sára sama v sebe zasmiala; mysliac si: „Teraz, keď som stará, budem mať rozkoš? A môj pán je tiež už starec!“ Tu Pán povedal Abrahámovi: „Prečo sa Sára smeje a myslí si pri tom: „Mohla by som naozaj ešte porodiť, takáto starena?“ Je azda Pánovi nejaká vec nemožná. O rok v tomto čase sa vrátim k tebe a Sára bude mať syna!“ Sára zapierala: „Ja som sa nesmiala!“ Bála sa totiž. On však povedal: „Nie. Smiala si sa.“ Mužovia sa potom odtiaľ pobrali a zamierili k Sodome. Abrahám išiel s nimi, aby ich odprevadil. Mužovia sa potom odtiaľ obrátili a išli do Sodomy, kým Abrahám ostal ešte stáť pred Pánom.“

(Gn 18, 1 – 5. 8 – 16. 22)

Pán Páleš, v celom texte je písané o troch mužoch. Meno jedného z nich je Jahve, teda Boh. Tí druhí dvaja sú anjeli. Ako sa volali? Nenájdete to tam. To, že nejaký rabín, vykladač Písma, kresťanský teológ alebo cirkevný otec povie svoj názor, že sú to anjeli Michal a Gabriel, je pekné a ja to rešpektujem, ale to nie je doplnenie Písma a ich názor je len mienka. Pokojne sa pýtam: Prečo by to mali byť len oni dvaja? Nemohli by to byť nejakí iní? Mohli. Takže naša istota je tu len na 50 %, čiže žiadna. (V podstate je to úplne jedno, ktorí anjeli zničili Sodomu a Gomoru.) To, že názor nejakého učenca sa tradíciou podáva ďalej, neznamená to, že sa stal súčasťou Tradície – Božieho slova.

Takže naspäť – úplnú istotu ohľadne totožnosti anjelov máme len v týchto prípadoch, ktoré stručne zopakujem:

Michal: okolo – 1250 (v tomto období 2x) ; – 178; – 168; – 165; – 164; – 160;

Gabriel: – 550; – 547; – 539; – 536; – 6 (2x);

Rafael: – 7. stor.;

To máme 14 zjavení Michala, Rafaela a Gabriela a len 3 z nich sú vo Vašich obdobiach. Nehovorte mi tu nezmysly, že to s Vašou hypotézou sedí, pán Páleš. Perióda-neperióda, anjeli Vás „neposlúchajú“. Každý Váš pokus umelo navliecť anjelov do rytmov je neúspešný.

Údaje zjavení po Kristovi sú ťažko kompletizovateľné, aj keď som sa dopátral k jednej publikácii v taliančine (až ju zoženiem, rád Vám poskytnem údaje z nej). Názov si nepamätám, zháňa mi ju kamarát v Ríme.

Zatiaľ som našiel (isto iste len zlomky) nejaké zjavenia archanjela Michala v našom letopočte v *Oxfordskom lexikóne svätcov* (Kalligram 1996): koncom 5. storočia; okolo roku 700, v ôsmom a desiatom storočí. O zjaveniach Jane z Arku tam nie je, ale my vieme, že sa jej zjavoval (zač. 15. stor.). (Je známe, že Michal bol patrónom rekatolizácie v Európe, no tá bola tiež mimo jeho období. No neviem o tom, že by sa vtedy niekomu zjavil.) Aká je bilancia? Z piatich období čiastočne len jedno (ôsme storočie). Zase veľmi málo, ale tu priznávam, že vzorka je skutočne malá, je to asi zlomok, takže tento minipohľad nie je vôbec tak závažný, ako prehľad zjavení pred Kristom.

Biblia, katolíci a Páleš

Pán Páleš, znova vyjadrujem svoj obdiv k Vaším rétorickým kľučkám, ktorými možno zamútite vody ezoterickému publiku, ale skutočne rozmyšľajúci človek sa musí na Vás baviť.

K Vášmu exkurzu o Satanovi, Luciferovi a prvom hriechu nemám dôvod sa vyjadrovať. Vždy všetci vedeli, že mám množstvo názorov, ktoré sa nezhodujú s názorom katolíkov (povedzme reinkarnáciu). A Vy tu na mňa vyťahujete príklady, ktoré majú „dokázať“ že niektoré moje názory sa nezhodujú s názormi katolíkov?

Pán Páleš, iný názor ako katolíci má okolo 80 % ľudskej populácie, to som Vám nikdy nevytýkal. Môžem Vám vyčítať – a to aj robím – že stotožňujete niektoré nekresťanské prúdy s kresťanskou tradíciou. Lenže tu nejde o tento prípad. Vy tu prekrúcate fakty – a to nesmie robiť katolík ani moslim ani hinduista ani Páleš. Ak poviete, že Satan a Diabol nie sú ten istý, tak ste analphabet z gréčtiny a hebrejčiny, ale hráte odborníka. To je ohromný omyl. A ak poviete, že ľudia **podľa Biblie** stratili nesmrteľnosť kvôli rozdeleniu na pohlavia, tak chcem tu a teraz, aby ste to alebo dokázali alebo uznali svoj omyl. Bibliu nečítajú len katolíci, to nie je nezhoda s katolíckou vierou, ale falšovanie prameňa. Veď Vy nepriamo citujete z Biblie, ale kto si overí Váš citát, zistí, že nesedí. Potom sa neodvolávajú na Bibliu. Už len čisto z religionistického pohľadu – falšujete prameň. To nie je vedecké, to je demagogické.

Politická rozdrobenosť kontra ríše

Aby ste si nemysleli, že len kritizujem a nič nerobím, preštudoval som dejinné obdobie od 3. do 12. storočia v Európe, aby som zistil, či politická roztrieštenosť naozaj súhlasí s tzv. samaelskými obdobiami. Narazil som na jeden problém. Podľa Vás, politická roztrieštenosť je prejavom samaelského obdobia. Táto roztrieštenosť sa prejavuje v množení kráľovstiev a korunovaných hláv. Minule ste mi vytkli, že germánskych náčelníkov okolo r. 300 považujem za kresťanov a kráľov. Ospravedlňujem sa za svoj omyl, neporozumel som celkom názvu „kresťanská Európa“, mal som na mysli Európske dejiny od r. 313, t.j. Milánskeho ediktu. Nevedel som, že rozlišujete vierovyznanie panovníkov. Samozrejme, že germánski náčelníci neboli kresťanmi. Ale germánskych náčelníkov rozhodne za panovníkov považujem. Nehnevajte sa, ale slovo „konungas“ a „könig“ sú to isté. V latinčine ani rímski cisári nemali titul „rex“. Stredovekí kronikári titul „rex“ neradi dávali vládcovi, ktorých považovali za vazalov Franskej ríše (hoci reálne nimi nemuseli byť). Preto nenájdeme u Mojmíra a Rastislava titul „rex“, ale len „dux“, vodca, vojvodca. Okrem toho, každý národ má svoje slovo pre panovníka, Slovania svojich náčelníkov nazývali „knieža“. Slovo „kráľ“ vzniklo z mena „Karol“, keď Karol Veľký viedol vojny s Avarmi. Týmto slovom „kráľ“ označovali západných susedov, Východofranských panovníkov. Aj neskôr v stredoveku nemeckí cisári udeľovali titul „rex“ len tým, ktorí neboli v ich područí. Poľskí a uhorskí vládcovia získali titul „rex“ pomerne ľahko, českí panovníci len s ťažkosťou. Pre realitu však titul nemá až tak dôležitú výpovednú hodnotu. Svätoplukovi, vládcovi Moravy v 9. storočí, oficiálne franské kroniky nikdy nepriznávajú titul „rex“, no on vládne nad minimálne miliónovou ríšou a disponuje silnou ozbrojenou družinou, pričom jeho vojsko raz na jednom mieste prechádzalo „od úsvitu do súmraku“, čo je metaforický opis na vyjadrenie veľkého vojska (porovnateľného s vojenskou hotovosťou Východofranskej ríše). Nebol „rex“, ale len „dux“, no Frankovia vedeli, že začať si s ním nie je ľahká úloha. To len na vykreslenie.

Takže zopakujem, nechápem, prečo delíte panovníkov podľa vierovyznania – nesedelo Vám to do cyklov? Asi. Teraz ale prejdime k samotnej roztrieštenosti. Množenie titulov a korún nemá dobrú výpovednú hodnotu. (Keď české kniežatá získali dedične kráľovský titul, nevznikol tým nový štát.) Skôr by som išiel opačnou formou, nájsť opačné tendencie – ako hovoríte, znižovanie počtu panovníkov znamená zväčšovanie výskytu centralizovaných monarchií. Je to tak, čím menej suverénnych vládcov, tým viac územia a národov pojmu.

A teraz ale ten problém: Skúmal som tendencie k vytváraniu ríš a zistil som, či skôr uvedomil som si, že každý zmyslov nepozbavený panovník chcel byť zvrchovaným vládcom (nechcem používať slovo „absolutistický“, vyznievalo by to anachronicky), t.j. nechcel sa deliť o moc s nikým. To, že sa im to nepodarilo, znamená, že okolnosti im v tom zabránili. Vskutku som nenašiel vládu, ktorý by vedome a dobrovoľne chcel oslabiť svoju moc. (To by znamenalo, že žijeme v nepretržitom orifielskom veku? ☺)

To ma priviedlo k myšlienke, že tzv. orifielské a samaelské obdobia asi skôr odzrkadľujú túžbu nás obyvateľstva Európy, ktoré chceli či nechceli patriť do ríš. Lenže ako to zistiť? Samozrejme, nie všetci ľudia mohli ovplyvňovať chod dejín, stačilo by zistiť tendencie v radoch šľachty, meštianstva či inej mocenskej zložky v danom regióne. To je ale práca opäť na niekoľkoročné štúdiá. Je samozrejme, že každý, kto mal nejaké práva (na úkor štátu) sa ich len nerád zriekal. Naozaj, je to ťažko zistiť z bežných všeobecno-historických kníh.

Druhá vec je aj to, že napr. Rímska ríša nebola sprvu monarchiou, ale v podstate oligarchickou formou republiky. Tendencie k rozpínavosti nemonarchického štátu sú inou kapitolou k výskumu. Čo za nimi je? Túžba národa po bohatstve iných krajín? Zrejme.

Okrem toho, vytváranie ríš ide ruka v ruku s ozbrojenou silou. Tu sa nám zase prekrýva samaelský rytmus s orifielským – nemali by byť v opozícii, ale mali by od seba závisieť.

Záver: Vaše grafy z tejto oblasti sú v podstate len orientačné a nič nedokazujú. Sú tak povrchné, že z nich nič nevyplýva. Ako by ste chceli robiť chemický rozbor vzorky a podľa neho zistiť o akú ide vec. Lenže ak by ste robili test len na jednu vec, napríklad kyslosť, na základe len jednej vlastnosti nemôžete určiť o akú polievku ide. Môže ísť o šošovicovú nakyslo, alebo fazuľovú nakyslo... ale podrobnejšie informácie získate podrobnejšími testami. Mňa Vaše grafy nepresvedčili. Prečo oddeľujete grafy vplyvných žien a panovníčok? Prečo delíte vládu podľa konfesie na kresťanov a pohanov? Bol by som zvedavý, kam ste zaradili Córdobačských emirov alebo Chazarských kaganov. Sú to pohania? Jedni boli moslimovia, druhí židia. Nechápem Vašej logike.

(Koniec koncov, stále nie je isté, ako môžu anjeli spôsobiť, že by obyvateľstvo Európy túžilo žiť v ríšach.)

Nezodpovedané otázky

Zostali otázky, na ktoré nechcete, neviete, nedokážete odpovedať (aby som Vás parafrázoval ☺).

1. Ako môžu anjeli ovplyvňovať vlny tvorivosti? Dokázal som, že je to nemožné, no Vy to ignorujete. Neviete, nechcete, nedokážete odpovedať.
2. K tzv. typickým angelologickým obdobiam ste sa nevyjadрили ani slovom. Máte strach? Nechápem.
3. Možnosť paralelných nesynchronných javov Vás nevzrušila. Dokáže angelológia vysvetliť aj tieto?

Vaše nereagovanie znamená strach? Ak ma nepovažujete za hodného ďalšej diskusie, O.K., som len magister a „sprostý Záhorák“. Ja však svoje argumenty nepovažujem za iracionálne – Vy áno? Prečo?

Ak nechcete odpovedať, nemusíte, stačí keď môj príspevok umiestnite na stránke www.sophia.sk. Majte sa pekne.

Juraj Valúšek

19. novembra 2009

Vážený pán magister,

moja *Ústredná hypotéza angelológie* je jednoznačne definovaná v knihe na stranách 101-104. Tvrdí, že javy určitého typu sa v dejinách vyskytujú tak, že sú častejšie každých 504 rokov – ich výskyt sa štatisticky nenáhodne blíži k periodickej sínusoide, ktorá kulminuje každých 504 rokov a čím bližšie ku kulminácii, tým je daný jav častejší. Metóda preverovania takéhoto tvrdenia je daná matematicky: je to regresná cosinorová analýza. Tá dáva jednoznačné výsledky – výsledky platné pre všetkých ľudí na Zemi, aj pre Vás.

Konkrétne ak ide o zjavenia Michaela a Gabriela, hypotéza predpovedala, že michaelský vplyv bude vrcholiť okolo rokov 300, 800, 1300... a gabrielský v antifáze okolo rokov 50, 550, 1050... Sám ako môj oponent ste dostali možnosť vybrať dáta – jediné, ktoré sú podľa Vás naprosto isté, lebo sú uvedené v Biblii. Spresnili ste teraz Váš zoznam na 6 zjavení Gabriela a 7 zjavení Michaela a aj ich datovanie som prenechal Vám:

Michal: okolo – 1250 (v tomto období 2x) ; – 178; – 168; – 165; – 164; – 160 pr. Kr.;

Gabriel: – 550; – 547; – 539; – 536; – 6 pr. Kr. (2x);

Týchto 13 zjavení tvorí 504-ročný rytmus, ktorý kulminuje okolo roku 281, teda presne podľa predpovede veľmi blízko roku 300. Vďaka Vášmu detailnejšiemu upresneniu počtu zjavení a dátumov to vyšlo ešte bližšie k mojej predpovedi ako minule (okolo roku 251). Znova ste získali len navlas ten istý výsledok, aký dávalo aj tých 87 zjavení z Katolíckej a Židovskej encyklopédie (tam bol kulmináciou rok 276). Vašich 13 biblických zjavení sa k periodickej sínusoide blíži s nenáhodnou pravdepodobnosťou 1:60 ($p < 0,016$).

Ak neuznávate ani matematiku a 2x2 pre Vás nie sú 4, je akákoľvek komunikácia zbytočná.

Emil Páleš